

T.C.
NEVŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**H.1324 -1325 / M.1906 -1907 TARİHLİ
DEVELİ ŞER'İYYE SİCİLİ
METİN ÇEVİRİSİ VE DEĞERLENDİRME**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Mustafa OVA

Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Ali KOZAN

Tarih Ana Bilim Dalı

Nevşehir
2013

T.C.
NEVŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**H.1324 -1325 / M.1906 -1907 TARİHLİ
DEVELİ ŞER'İYYE SİCİLİ
METİN ÇEVİRİSİ VE DEĞERLENDİRME**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Mustafa OVA

Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Ali KOZAN

Tarih Ana Bilim Dalı
Nevşehir
2013

Bütün hakları saklıdır.

Kaynak gösterme yolu ile alıntı ve gönderme yapılabilir.

© Mustafa OVA, 2013

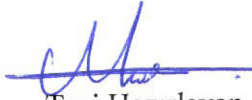
BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI

Bu çalışmamdaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Mustafa OVA

KILAVUZA UYGUNLUK ONAYI

“ H.1324/1325 M. 1906/1907 Tarihli Develi Şer‘iyye Sicili Metin Çevirisi ve Değerlendirme” adlı Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Kılavuzu’na uygun olarak hazırlanmıştır.

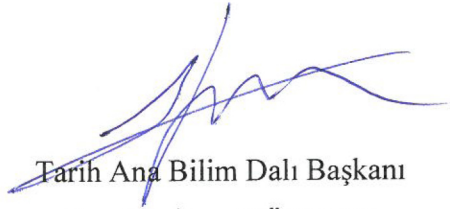
Tezi Hazırlayan

Mustafa OVA

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Ali KOZAN

Tarih Ana Bilim Dalı Başkanı

Doç.Dr. İlyas GÖKHAN

KABUL VE ONAY

Yrd. Doç. Dr. Ali KOZAN danışmanlığında hazırlanan Mustafa OVA tarafından hazırlanan **H.1324/1325 M. 1906/1907 Tarihli Develi Şer'iyeye Sicili Metin Çevirisi ve Değerlendirme** adlı bu çalışma jürimiz tarafından Nevşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalında **Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

...../07/2013

JÜRİ:

Danışman : Yrd. Doç. Dr. Ali KOZAN

Üye : Doç. Dr. İlyas GÖKHAN

Üye : Yrd. Doç. Dr. Mehmet HAZAR

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun **22.07.2013** tarih ve **2013.23.02** sayılı Kararı ile onaylanmıştır.

Doç. Dr. Alper ASLAN
Enstitü Müdürü

ÖZET

H.1324 -1325 / M.1906 -1907 TARİHLİ
DEVELİ ŞER'İYYE SİCİLİ
METİN ÇEVİRİSİ VE DEĞERLENDİRME
Mustafa OVA

Nevşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Tarih Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans, Temmuz 2013
Danışman: Yrd. Doç. Dr. Ali KOZAN

Çalışma konumuz H.1324 -1325 / M.1906 -1907 yıllarına ait olan ve Milli Kütüphane kayıtlarında 30 Numaralı Nevşehir Şer'iyeye Sicili şeklinde geçen defterdir. Söz konusu sicilin metin çevirisi ve değerlendirilmesi yapılmıştır. Tezimizin Milli Kütüphane kayıtlarındaki adı 30 Numaralı Nevşehir Şer'iyeye Sicili olmasına rağmen, tezimizde geçen hükümlerin hepsi Kayseri'ye bağlı Develi ilçesinin mahalle, kasaba ve köylerinde geçmektedir. Dolayısıyla sicildeki hükümlerin aslında Develi'ye ait olduğu görülmüştür. Bu tasnif yanlışlığının tesbiti ile birlikte, 30 Numaralı Nevşehir Şer'iyeye Sicili genel olarak Develi Şer'iyeye Sicilleri içerisinde değerlendirilmeye çalışılmıştır. Defterde yer alan belgelerden Develi'nin kapsadığı yerleşim yerleri, ekonomik ve ticari faaliyetleri, görevlileri, toplumsal yapısı ile ilgili değişik konularda bilgilere ulaşılmaktadır. Milli Kütüphane'de Develi'ye ait 49 adet Şer'iyeye Sicili bulunmakatadır. 30 Numaralı Şer'iyeye Sicilini de dahil edersek 50 adet şer'iyeye sicili olması gerekir. 30 Numaralı Şer'iyeye Sicili, 84 hüküm ve 95 sayfadan oluşmaktadır. 84 hükmün bir tanesi hariç geri kalan hükümlerin hepsi vekâletnâmedir.

Sicile bağlı olarak çalışılan ve diğer telif eserlerden istifade edilerek vücuda getirilen bu tez, Develi sosyo - kültürel ve iktisâdi tarihi hakkında faydalınalacak kaynak eser niteliği mahiyetindedir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, Kadı, Nevşehir, Develi, Şer'iyeye Sicili, Vekâlet

ABSTRACT

H. 1324-1325 / M. 1906-1907 DATED

DEVELİ COURT REGISTRIES

TRANSCRIPTION AND GENERAL EVALUATION

MUSTAFA OVA

NEVŞEHİR UNIVERSITY SOCIAL SCIENCES INSTITUTE

HISTORY DEPARTMENT, MASTER, JULY 2013

The theme of our study is the 30 Number Nevşehir Court Registers belong to the province of Nevşehir for the years H.1324-1325/ M.1906-1907 at national Library records. Transcription and general evaluation of that court registers were done. Although the name of national Library records is 30 Number Court Registers belong to the province of Nevşehir, all the provisions of thesis are at Develi district of Kayseri and its streets, town and villages. Hence provisions of the registry were seen actually belong to Develi. With fixing of this wrong classification, it was tried to evaluate this register into the court registers of Develi. Thanks to this court registers, reached information on different topics; such as settlements of Develi, economic and commercial activities, employees, social structure. There are 49 court registers that belong to Develi at National Library. It should be 50 court registers if we add the 30 Number Court Registers. There are 84 provisions and 95 pages at the 30 Number Court Registers. Except for a provision of 84 ones, all the rest of provisions are proxy.

This thesis that created by working with registry and the other copyrighted works is considered as a reference book about Develi's social-cultural and economic history.

Key Words: Ottoman, Nevşehir, judge, Develi, Court registers, Deputyship.

ÖNSÖZ

Yazı insanlık tarihinin önemli kültürel süreçlerinden biridir. Mâziyi, âtiye bağlayan, bir başka deyişle geçmişin hafızasını geleceğe aktaran önemli bir etkidir. Milletlerin ve devletlerin mazileri yazıyla, belgelerle muhafaza edilir. Türk-İslam, siyasî, sosyo-kültürel ve ekonomik tarihimizin safhasına ışık tutan belgelerden biri de Osmanlı Şer‘iyye Sicilleri’dir. Osmanlı Devleti tarihi için birinci el kaynakları arasında yer alan şer‘iyye sicillerinin, tarihi araştırmalarda ayrı bir önemi vardır. İçerisinde yer alan hükümlerle, Osmanlı Devleti’nin tarihî, hukukî, iktisadî, ticarî ve sosyal yapısıyla ilgili bilgileri ihtiva eden şer‘iyye sicilleri bu yönleriyle Osmanlı tarihinin aydınlanmasında en önemli kaynaklar arasında yer almaktadır.

Bir arşiv devleti olan Osmanlı Devleti’nde her türlü diplomatik mesele, yazıya geçirilmiştir. Tâbir-i diğerle Osmanlı Devleti bir arşiv devletidir. Şer‘iyye sicilleri dönem olarak XV. yüzyılın ikinci yarı ile XX. yüzyılın ilk çeyreği arasındaki döneme ait kaynaklarıdır. Siciller yargı yetkisine sahip olan kadıların, mahkemelerde vermiş olduğu kararları ve tuttuğu zabıtları, yazışmaları içeren tarihî vesikalardır. Osmanlı Devleti’nin siyasî, askerî, malî, idarî ve içtimaî yönlerini ve özellikle şehir tarihini ortaya koymak ancak bu belgelerin incelenmesiyle mümkün olacaktır.

Biz de bu amaçla H.1324-1325 / M.1906-1907 yıllarını içeren Nevşehir’e ait sicil defterini inceledik. Çalışmamızın temel kaynağı olan, sicil defterini, Ankara Milli Kütüphane’de bulunan mikrofilimlerinin örneğini alarak işe başladık. Nevşehir’e ait toplam 30 adet şer‘iyye sicili içerisinde sonuncusu olan bu defter, 84 hüküm ve 95 sayfadan oluşmaktadır. Defterdeki hükümleri incelediğimizde bu sicil kaydının Nevşehir’e ait olmadığını, tamamıyla Kayseri’ye bağlı Develi ilçesi ile kasaba ve köylerine ait hükümleri ihtiva ettiğini gördük. Bu tesbitimizden sonra yapılan tasnif yanlışlığının düzeltilmesi ve bu şer‘iyye sicilinin Nevşehir’e değil Develi’ye ait olduğunu belirtmek isteriz.

Çalışmamız önsöz, giriş ve üç bölümden oluşmaktadır. Giriş kısmında, tezin konusu, amacı ve önemi hakkında kısa malumat verilmiştir. Birinci bölümde şer‘iyye sicillerinin tarihimizdeki yeri, tanımı, önemi ve muhtevası hakkında bilgi verilmiştir. Bu bölümde ayrıca sicillerde yer alan belge türleri hakkında kısa

değerlendirme yapılarak, Nevşehir Şer'iyeye Sicilleri ve Develi Şer'iyeye Sicilleri ile tez konumuz olan sicil defteri hakkında genel bilgiler verilmiştir. Yine aynı bölümde belgelerin konularına göre tasnifi yapıldı. Defterdeki belgelerin özellikleri tablolar halinde belirtilmiştir. Metin çevirisinde ve imlâ hakkında takip edilen yöntemden bahsedilerek, belgelerin özetleride yine bu bölümde verilmiştir. İkinci bölümde ise metin çevirisi yapılmıştır.

Üçüncü bölümde sicillerdeki hükümlerin değerlendirmesi yapılmıştır. Değerlendirme yapılırken “*İdari ve Sosyal Durum*” konu başlığı altında, mahalle, kasaba ve köy adlarını, görevlilerin adlarını ve ünvanlarını, meslekleri inceledik. “*Ekonomik Durum*” başlığı altında müslim ve gayri müslimlerin ticari hayatlarını ele aldık. “*Sosyal Yaşam*” konu başlığı altında ise müslim ve gayri müslimlerin kullanmış oldukları erkek ve kadın isimlerini, kullanılan lakaplar, müslim ve gayri müslim ilişkileri, sosyal statüler incelenmiştir. Sicil kaydında geçen vekâlet türleri ve vekil olarak görevlendirilenleri tablolar halinde gösterilmiştir.

Sonuç bölümünde ise defterde yer alan belgelere göre dönemin Develi'sinin sosyal, kültürel, ekonomik yapısına ilişkin tespit ve değerlendirmeler yapılmıştır.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında yardım ve desteklerini esirgemeyen ve yakın ilgilerini gördüğüm değerli hocam ve tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Ali KOZAN'a şükranlarımı sunarım.

Mustafa OVA
Nevşehir, 2013

İÇİNDEKİLER

1. ÖZET	iii
2. ABSTRACT	iv
3. ÖNSÖZ	v
4. İÇİNDEKİLER	vii
5. KISALTMALAR	x
6. TABLOLAR LİSTESİ	xi

GİRİŞ

1. Tezin Konusu	1
2. Tezin Amacı ve Önemi.....	2

BİRİNCİ BÖLÜM

1. ŞER'İYYE SİCİLLERİN TANIMI, ÖNEMİ VE MUHTEVESİ.....	3
1.1. Tanımı ve İçeriği.....	3
1.2. Şer'iyye Sicillerimizin Tarihimizdeki Yeri ve Önemi.....	5
2. ŞER'İYYE SİCİLLERİN YER ALDIĞI BELGE TÜRLERİ	7
2.1. BİRİNCİ KISIM BELGE TÜRLERİ.....	7
2.1.1. Hüccet.....	7
2.1.2. Vakfiyeler	8
2.1.3. Hüccet-i Zâhiriyye.....	8
2.1.4. İ'lâmlar	8
2.1.5. Tereke Defteri.....	9
2.1.6. Ma'ruzlar	10
2.1.7. Müraseler.....	11
2.2. İKİNCİ KISIM BELGE TÜRLERİ.....	11
2.2.1. Emir ve Fermanlar	11

2.2.2. Buyruhdular.....	11
2.2.3. Tezkereler.....	11
2.2.4. Temessükler.....	12
3. DEVELİ ŞER‘İYYE SİCİLLERİ VE 30 NUMARALI ŞER‘İYYE DEFTER.....	12
3.1. Nevşehir Şer‘iyye Sicilleri’nin Genel Durumu.....	12
3.2. Develi Şer‘iyye Sicilleri’nin Genel Durumu	13
3.3. 30 Numaralı Şer‘iyye Sicili	14
4. 30 NUMARALI ŞER‘İYYE SİCİLİ’NDE YER ALAN BELGELER VE KONULARINA GÖRE TASNİFİ	16
4.1. Belgelerin Müslim - Gayri Müslim Açısından Tasnifi	23
4.2. Belgelerin Müslim - Gayri Müslim açısından Dağılımı	24
4.3. Belgelerin Konulara Göre Dağılımı.....	24
5. 30 NUMARALI ŞER‘İYYE SİCİLİ’NDE TAKİP EDİLEN ÇEVİRİ VE İMLA YÖNTEMİ İLE BELGE ÖZETLERİ	26
5.1. Metin Çevirisinde Takip Edilen İmla Yöntemi	26
5.2. Belge Özetlerinde Takip Edilen Usul	28
5.3. Belge Özetleri	28

İKİNCİ BÖLÜM

METİN ÇEVİRİSİ	56
----------------------	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

30 NUMARALI ŞER‘İYYE SİCİLİ’NİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	149
1. İDARÎ VE SOSYAL DURUM	149
1.1. İdarî Durum.....	149
1.1.1. İlçe, Kasaba ve Köyler	153
1.1.2. Mahalleler	158

1.2. Sosyal Durum.....	163
1.2.1. Görevliler.....	164
1.2.2. Vekil Olarak Görevlendirilenler.....	166
1.2.3. Meslekler.....	170
2. EKONOMİK DURUM.....	171
2.1. Ticarî Hayat.....	171
3. SOSYAL YAŞAM.....	173
3.1. İsimler.....	173
3.1.1. Müslüman Erkek İsimleri.....	173
3.1.2. Müslüman Kadın İsimleri.....	176
3.1.3. Gayri Müslim Erkek İsimleri.....	178
3.1.4. Gayri Müslim Kadın İsimleri.....	181
3.1.5. Lakaplar.....	183
3.2. Müslim - Gayri Müslim İlişkileri.....	185
3.3. Sosyal Statü.....	186
3.4. Değerlendirme.....	187
4. VEKÂLET VE TÜRLERİ.....	188
5. VEKÂLET TOPLAM GRAFİĞİ.....	192
SONUÇ.....	194
EKLER.....	198
BİBLİYOGRAFYA.....	218
ÖZGEÇMİŞ.....	224

KISALTMALAR

AÜDTCF	:Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi
C.	:Cilt
DİA	:Diyanet İslam Ansiklopedisi
H.	:Hicrî
İA	:İslam Ansiklopedisi
İÜİFM	:İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası
M.	:Miladî
MEB	:Milli Eğitim Bakanlığı
OSAV	:Osmanlı Araştırmaları Vakfı
OTAM	:Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi
s.	:Sayfa
Sy.	:Sayı
Yay.	:Yayınevi / Yayınları
TDAV	:Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı
TTK	:Türk Tarih Kurumu

TABLolar LİSTESİ

Sıra No	Tablo Adı	Sayfa No
1	Tablo 1: Sicilde Yer Alan Kayıtların Tasnifi	16
2	Tablo 2: Sicilde Yer Alan Kayıtların Müslim-Gayri Müslim Açısından Tasnifi	23
3	Tablo 3: Sicilde Yer Alan Belgelerin Müslim-Gayri Müslim Açısından Dağılımı ve Grafik Tablosu	24
4	Tablo 4: Sicilde Yer Alan Belgelerin Konulara Göre Dağılımı ve Grafik Tablosu	25
5	Tablo 5: Sicilde Geçen İlçe, Kasaba ve Köy İsimleri	153
6	Tablo 6: Sicilde Geçen Mahalle İsimleri	158
7	Tablo 7: Sicilde İsmi Geçen Görevliler	164
8	Tablo 8: Sicilde Vekil Olarak Görevlendirilenler	166
9	Tablo 9: Sicilde Adı Geçen Meslekler	170
10	Tablo 10: Sicilde Geçen Müslüman Erkek İsimleri	173
11	Tablo 11: Sicilde Geçen Müslüman Kadın İsimleri	176
12	Tablo 12: Sicilde Geçen Gayri Müslim Erkek isimleri	178
13	Tablo13: Sicilde Geçen Gayri Müslim Kadın İsimleri	181
14	Tablo 14: Sicilde Geçen Lakaplar	183
15	Tablo 15: Sicilde Geçen Vekâlet Türleri ve Grafiği	192

GİRİŞ

1. TEZİN KONUSU

Dünümüzü ve yaşadığımız yeri ne kadar iyi tanırsak ve bilirsek, bu günle ilişkilendirip, algılamamız ve yarını tasarlayabilmemizde o kadar kolay olacaktır. Osmanlı Devleti tarihinin sosyal, iktisadî, askerî, coğrafi, ve kültürel yönlerini aydınlatmak için yapılan bir çalışmanın, şer‘iyye sicilleri incelenmeden tamamlanması mümkün değildir. Şer‘iyye sicilleri kaleme alındığı dönemde, halkın günlük hayatı, çarşıları, mahalle ve köyleri, örf ve adetleri, müslümanlar ile gayri müslimler arasındaki ilişkileri, dinî inançları ve isimleri gibi buna benzer çok değerli bilgileri elde etmek mümkündür.

Bu düşünceyle hazırlamış olduğumuz çalışmamızın konusu da, Osmanlı sosyal tarihine yukarıda belirtilen çerçevede katkısının olacağına inanılan H.1324 - 1325 / M.1906 ile 1907 tarihli şer‘iyye sicili defterinin metin çevirisi ve değerlendirilmesi yapıldı.¹

İncelediğimiz bölüm H.1324-1325 / M.1906-1907 yılına ait kayıtları ihtiva etmektedir. Bu bölüm doksan beş sayfadan ibaret olup içerisinde seksen dört tane hüküm bulunmaktadır. Bu sicil Nevşehir’e ait diğer şer‘iyye sicilleriyle birlikte Ankara Milli Kütüphanesi’nde muhafaza edilmektedir. Seksen dört hükmün tamamına baktığımızda tezimizin Kayseri’ye bağlı Develi ilçesinin mahalle, kasaba ve köylerinde geçmiş olduğunu görmekteyiz. Yapılan bu tasnif yanlışlığı ile birlikte tezimizi Develi Şer‘iyye Sicilleri’yle ilişkilendirmek gereğini duyduk. Defterin içeriğine bakıldığında ise defterde bulunan seksen dört hükmün, seksen üç tanesinin vekâletnâme, bir tanesi beyannâme niteliğinde olduğu görülmüştür.

---

¹ 30 Numaralı Nevşehir Şer‘iyye Sicil defterinin onay/kayıt tarihi H.[1]324 tarihidir. Defterdeki ilk hüküm H.[1]324 tarihlidir. Defterdeki son hüküm ise; H.[1]325 tarihlidir. Tez ismi belirlenirken bu veriler dikkate alınmıştır.

2. TEZİN AMACI VE ÖNEMİ

Şer'iyye sicilleri Osmanlı tarihinin birinci derecede önemli kaynaklarıdır. Osmanlı Devletinin siyasi, idari ve sosyal tarihinin aydınlatılmasında bu belgelerinin önemi büyüktür. Tutulan bu mahkeme kayıtları yazıldığı dönem ve mekan hakkında bize geniş bilgi vermektedir. Özellikle şehir tarihlerinin oluşturulması ve aydınlatılmasında şer'iyye sicilleri önemi tartışılmaz kaynaklardır. Bu kaynaklar incelenmeden tarihimizin yeteri kadar aydınlatılması mümkün değildir.

Nevşehir Şer'iyye Sicilleri ile ilgili yapılan araştırmalar yeni başlamış olup ve bu anlamda Nevşehir'in tarihinin aydınlatılmasında bu çalışmaların büyük katkı sağlayacağına şüphe yoktur. Yine şer'iyye sicillerinin tasnifinde yapılan maddi hataların tespiti de şüphesiz bu şekilde gerçekleşecektir. Yaptığımız çalışma ile tesbit ettiğimiz tasnif yanlışlığından dolayı incelediğimiz sicil defterinin, Nevşehir'e ait olmadığını, bütünüyle Develi'ye ait bir şer'iyye sicili'nin olduğunu farkına vardık. Dolayısıyla çalışmamız, 1906-1907 dönemindeki Develi'nin kültürel, sosyal ve ekonomik yönlerine ışık tutmayı amaçlamaktadır. Osmanlı Türkçesini okuyamayan araştırmacıların (tarihçi, edebiyatçı, sosyolog, hukukçu, iktisatçı, ilahiyatçı, arkeolog-sanat tarihçisi vb.) çalışmalarına kaynak olmak amaçlanmıştır. Ayrıca H.1324-1325 / M.1906 ile 1907 tarihlerini kapsayan söz konusu defterden, Develi'nin idarî ve fizikî taksimatıyla ilgili merkez kaza ve diğer kazaların nahiye, köy ve mahalle isimleri ile bazı yer isimlerini tespit etmekte mümkün olacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1.ŞER‘İYYE SİCİLLERİNİN TANIMI, ÖNEMİ VE MUHTEVASI

1.1. Tanımı ve İçeriği

Sicil sözlükte,“ *okumak kaydetmek ve karar vermek*” anlamına gelir. İnsanlarla ilgili bütün hukukî olayları, kadıların verdikleri karar suretlerini, hüccetleri ve yargıyı ilgilendiren çeşitli yazılı ihtiva eden defterlere şer‘iyye sicili denir.² Bu defterlere kadı defterleri, mahkeme defterleri, zabt-ı vekâyi sicilleri veya sicillât defterleri de denilmektedir.

Terim anlamı olarak ise, “*mehâkim-i şer‘iyyede kadılar tarafından yapılan yargılamalar sonucu verilen hükümlerin, hüccet, i‘lam, ma‘ruz, mürâsele gibi kayıtların, merkezden gönderilen ferman, berat, buyruldu, kanunnâme, tayin beratları, tezkire ve takrir gibi yazıların veya kadıların birbirleriyle ya da diğer mahallî idarecilerle yaptıkları her türlü yazışmaların kaydedildiği defterler*” manasına gelmektedir.³

Osmanlı Devleti’nin tesbit edilebilen, elimizdeki en eski şer‘iyye sicil kayıtları 1455 tarihli Bursa Şer‘iyye Sicilleri’dir. Dolayısıyla XV. asrın yarısında başlayarak Cumhuriyetin kuruluşuna kadar yaklaşık 472 yıllık Türk kültür, medeniyet ve müesseseler tarihinin birinci elden kaynakları olan bu siciller elimizde bulunmaktadır. Mahkeme kayıtları her devirde, ait olduğu devletin kültürünü ve tarihini ihtiva eden önemli tarihî belgelerdendir.⁴

² Akgündüz, Ahmet, “Şer‘iyye Sicilleri”, *İslam Ansiklopedisi* I (İstanbul: T D AV Yayınları,1988)17.

³ Hızlı Mefail, *Maddi Kültür Varlıklarımızın Onarımlarını Belirlemede Şer‘iyye Sicillerinin Rolü* (İstanbul: Taç Vakfı Yıllığı I, 1991)142.

⁴ Akgündüz, Ahmet, *Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukukî Tahlilleri*, C. I, (İstanbul: OSAV Yayınları, 1990)17.

Şer'iyeye sicillerinin mahkemece tutulup korunması hukukî bir ihtiyaçtan doğmuştur. Kadı, i'lâm ve huccetlerin bir nüshasını hak sahiplerine verdiği için; evrak üzerinde sahtekârlık yapılması ihtimali ortaya çıkmıştır. Bu yüzden i'lâm ve huccetleri ve bunlarla ilgili resmî yazıları kendi koruması altında olan defterlere kayıt altına alınarak, ihtiyaç halinde onlara başvurulurdu.⁵

Şer'iyeye sicillerinde kullanılan dil, başlangıçta XVI. asrın sonlarına kadar Arapça iken zamanla neredeyse tamamen Türkçe'ye intikal etmiş olmasına rağmen; vakfiyeler, bazı tereke ve aile hukukuna ilişkin kayıtlar ve sicilleri tutan kadının göreve başlamasını gösteren kısımlar Arapça kaleme alınmışlardır. Ayrıca herhangi bir belge içinde de yer yer Arapça cümleler görülmektedir. Bazı sicillerin Rumca yazıldığı da vâkidir. Harf inkılâbından sonra ise sicillerin yavaş yavaş Latin alfabesiyle kaleme alındığı görülmektedir. Bu sicillerde kullanılan yazı çeşitleri rika kırması, divanî gibi yazılardır. Söz konusu yazıların okunması günümüzde bir uzmanlık alanıdır.⁶

Mahkemelerde mahkeme sonuçlarını sicillere yazma görevi “*mukayyid*” denilen görevlilere aitti. Mahkemeye intikal eden her türlü resmî yazı, belirli bir disiplin içinde bunlara kaydedilirdi. Mahallî konulara ilişkin olarak kadıların veya naiblerin verdiği kararları, sicillerin bir tarafına, merkezden gelen her türlü resmî yazılar ise öbür tarafına yazılırdı. Şer'iyeye sicillerinin içeriği çok geniş ve zengindir. Bunlar şahıs, aile, miras, borçlar, ticaret ve eşya ile vergi ve ceza davaları ile ilgili kayıtlardır ki, bunlar İslâm hukukunun başlıca konularını oluşturur. Merkezî hükümetin mahalli yöneticilerin (Beylerbeyi, Vali, Sancakbeyi, Mutasarrıf, Mütesellim vb.) idarî birimlerdeki sorunlarını çözmek için yayınladıkları buyruklar ve bu yöneticilerin icraatlarının kayıtları da sicillerde yer alır.

Kadıların çeşitli konularda merkeze gönderdikleri i'lâmlar ile şehir yönetiminde kişi ya da kurumlar arasında doğan anlaşmazlıkları çözümlmek için

---

⁵ Akgündüz, Ahmet. “Şer'iyeyeMahkemeleri ve Şer'iyeye Sicilleri” *Osmanlı Ansiklopedisi X* (Ankara:Yeni Türkiye Yayınları, 2002) 59.

⁶ Gedikli, Fethi. “*Osmanlı Hukuk Tarihi Kaynağı Olarak Şer'iyeye Sicilleri*”(Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi. c.3, sy. 5, 2005) 308-309.

⁸ Uluçay,Çağatay M,“*Manisa Şer'iyeye Sicillerine Dair Bir Araştırma*” (İstanbul :Türkiyat Mecmuası. Sy.10, 1953) 294.

verdikleri huccetler, bazı mahkeme sicillerinde sicilin ait olduğu şehirde yaşanan ve kadı veya mahkeme kâtipleri tarafından sicilin ilk veya son sayfalarına kaydedilen bazı notlar da bulunmaktadır. XVII. yüzyıl sonlarından başlayarak sicillerde huccetlerin yanında i‘lâmlar da yer almaya başlamıştır.⁷ Bir müddet sonra huccetler için ayrı bir defter, i‘lâmlar için de ayrı bir defter tutulmaya başlanmıştır. Yine bu dönemde defterlerin içeriğinde de bir değişiklik olmuş, huccet ve i‘lâmların dışında deftere ferman kaydetme usulü kaldırılmıştır.

Ancak bu tasniflendirmeye her zaman uyulduğu söylenemez. Bazı sicillerin sadece belli davalarla ilgili kayıtları içerdiklerini biliyoruz. Meselâ bu tezin konusunu oluşturan sicil defteri sadece vekâlet davalarından oluşan bir sicilli kassâm defteridir.

1.2. Şer‘iyye Sicillerinin Tarihimizdeki Yeri ve Önemi

Osmanlı Devleti İslam hukukunu hukuk sistemi olarak kabul etmiş bir Türk devletidir. Bu hukuk sisteminin yargı organı ise şer‘î mahkemelerdir. Her ne kadar Osmanlı Devleti’nin yıkılmasıyla birlikte şer‘î mahkemeler tarihe karışmışsa da devletin muhtelif devirlerdeki askerî, idarî, sosyal ve hukukî müesseseleri hakkında bize çok değerli tarihî belgeler bırakmışlardır.

Şer‘iyye sicilleri, XV. asrın yarısından başlayarak XX. asrın ilk çeyreğine kadar uzun bir zaman dilimi içinde yaklaşık olarak beş yüz yıllık Türk tarihini, Türk iktisadî hayatını, Türk siyasî, sosyal ve hukukî hayatını yakından ilgilendirmekte ve kısaca Türk kültür ve tarihinin temel kaynaklarının başında gelmektedir. Bu yönüyle tarihî kaynaklar arasında şer‘iyye sicillerinin, birinci derecede kaynak olduğuna şüphe yoktur. Özellikle şehir tarihlerinin oluşturulması ve aydınlatılmasında şer‘iyye sicilleri önemi tartışılmaz kaynaklardır. Dolayısıyla bu kaynaklar incelenmeden tarihimizin yeteri kadar aydınlığa kavuşması mümkün değildir. Tutulan bu mahkeme kayıtları yazıldığı dönem ve mekan hakkında bizlere geniş bilgi vermektedir. Belli bölgelere ait olan bu defterler yerel farklılıkları ortaya koymasının yanı sıra tümü gözlemlendiğinde genel tespitlerin de oluşmasını sağlamaktadır.

Şer'iyeye sicilleri, Osmanlı kadılarının mahkemelerdeki icraat ve kararları ile mahkemeye intikal eden her türlü resmî yazıları kapsamaktadır. Kayıtların bulunduğu defterlere Şer'iyeye Sicili dendiği gibi Kadı Sicili, Kadı Defteri, Sicil-i Mahfûz ya da sadece Sicil'de denilmektedir.

Şer'iyeye sicilleri Osmanlı şehirlerinin sosyal tarihinin ortaya konmasında, şehir tarihi araştırmalarında katkıları olan belgelerdir. Özellikle şehir tarihçiliğinde askerî, kültürel, sosyal ve iktisadi yapı hakkında çok kıymetli bilgiler ihtiva etmektedir. Tarihi araştırmalarda birinci elden kaynak olarak kabul edilmekte olan bu vesikalar merkez ile taşra arasındaki resmî yazışmaları, her türlü hukukî, sosyal, kültürel, iktisadî ve idarî yapılar hakkında araştırmacılara kaynaklık etmektedir. Şer'iyeye sicillerinden bölge halkının sosyal hayatını, ekonomik durumunu, yaşadıkları mahalle ve köyler ile bu mekânların kültürel, ekonomik, sosyal durumlarını, örf ve adetlerini, Müslim ve gayr-i Müslim ilişkilerini, ödenen vergileri ve bunun gibi birçok değerli bilgileri elde etmek mümkündür.

Dolayısıyla Şer'iyeye Sicilleri Türk kültür ve tarihinin birinci derecede önemli kaynaklarından birisidir. Söz konusu bu sicillerde devletin hukukî, iktisadî, sosyal, askerî ve idarî müesseseleri hakkında önemli bilgiler bulunmaktadır.⁸

Şer'iyeye Sicilleri sosyal yaşam ile ilgili bütün hukukî olayları, kadıların verdikleri karar suretlerini, görevleri gereği tuttukları çeşitli kayıtları içeren defterler şeklinde tarif edilmektedir. Kadıların devlet merkeziyle yaptıkları resmî yazışmaları, halkın şikâyet ve dileklerini, mahallî idarelere ait hukukî düzenlemeler olarak kabul edilen ferman ve hükümlerin kayıt altına alındığı defterlerdir. Bu yönüyle Şer'iyeye Sicillerini incelenmeden Osmanlı Devleti'nin siyasi, idari ve sosyal tarihi hakkında ortaya çıkarılamaz.⁹ Eski Hıristiyan tarihlerine temel teşkil eden kilise kayıtları ve Çinliler'in sülale tarihleri demek olan Şu'lar ne derece önemliyse, bizim eski

---

⁸ Aktan, Ali, *Osmanlı Paleografyası ve Siyasi yazışmalar* (İstanbul: Osmanlılar İlim İrfan Yayınları,1995) 175.

⁹ Bayındır, Abdülaziz, "Osmanlı'da Yargının İşleyişi", *Osmanlı Ansiklopedisi VI* (Ankara:Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2000) 432.

mahkemelerimizin kararlarını ihtiva eden Şer'iyeye sicilleri de onlardan daha da önemli ve birkaç kat daha güvenilirlerdir.¹⁰

Şer'iyeye sicilleri'nin hukuk tarihi açısından da vazgeçilmez kaynakların başında geldiğini söyleyebiliriz. İslam hukukunu bir hukuk sistemi olarak kabul eden Osmanlı devletinin, dil, din ve ırk farkı gözetmeksizin halkına uyguladığı hukukî sistemi Şer'iyeye sicilleri sayesinde görebiliriz.

Anadolu halkının hayat ve geçim tarzı, Müslim - gayri Müslim ilişkileri, ithalat ve ihracat eşyaları, halkın yetiştirdiği tarım ürünleri, Anadolu'da mevcut olan sanat ve meslek çeşitleri, devlete ödedikleri vergiler, devletin memurlarına ödediği tahsîsatlar, para arzı ve çeşitleri gibi bütün iktisadî hususlar Şer'iyeye sicilleri sayesinde ortaya çıkmaktadır.

2. ŞER'İYYE SİCİLLERİNDE YER ALAN BELGE TÜRLERİ

Şer'iyeye sicillerinde yazılı kayıtları iki gruba ayırarak inceleyebiliriz. Kadılar tarafından mahkemede kayıt altına alınan yazılı belgelerdir. Bunlarda kendi aralarında; hüccet, i'lam, ma'rûz, murâsele ve diğer kayıtlar şeklinde ayrılırlar.

Bir diğer grup ise kadıların kendilerinin yazmadığı, kadılara hitaben gönderilen ve sicillere kaydededilen belgelerdir. Bunlarda kendi aralarında; ferman, berat, buyruldu, tezkire, temessük şeklinde ayrılırlar. Biz bu iki ana grubu ayrı ayrı inceleyecek olursak önce kadılar tarafından tutulan kayıtlara bakmamız gerekir.

2.1. Birinci Kısım Belge Türleri

2.1.1. Hüccet

Kadı huzurunda düzenlenen vesikaya denir. Sözlük anlamı,“ *bir şeyin sabitliğini ispatlayan belgedir.*” Bu vesikada kadının hükmü yoktur. Üst tarafında kadının mühür ve imzasını taşır. Hüccetle bir tarafın ikrârı ve diğer tarafın da bu ikrârı tasdîki kayıt altına alınmış olmaktadır. Bir kimseye hüccet verip sicile

¹⁰ Akgündüz, Ahmet, “Şer'iyeye Sicilleri”, *İslam Ansiklopedisi* I (İstanbul: T D A V Yayınları,1988)11.

kaydedilmesi o konuda bir daha hukukî itirazın ve çekişmenin olmayacağı, olursa hüccet sahibinin lehine hüküm verileceği anlamındadır. Sonraları “*sened*” kavramı ile de ifade edilen hüccetler konularına göre; nafaka, velayet, vasî tayîni, nikâh akdi, talâk, mehr, satım akdi, ferâğ, izin ve yetki belgesi, bağışlama, rehin, borç senedi, istihkak, ikrâr, havâle, şahâdet, kefâlet, şirket, kısas, diyet, sulh ve iflas gibi hüccetlerdir.¹¹

2.1.2. Vakfiyeler

Vakfiye, vakfedenin resmen bir yazı ile müracaatı üzerine hâkimin de yüzleştirerek hükmünü verdiğini belirten sened olarak nitelendirilmektedir. Usul, şekil ve muhteva bakımından kendine özgü bir özellik arz eden vakfiyeler, vakfedilen mülkün veya paranın cinsi ve tüzüğünün mahkemece tasdik edilip yürürlüğe girmiş kayıtlarıdır. Vakfiyede vakfın özelliği, gelir kaynakları, vakıf sahibinin künyesi, vakfın ne tür hizmetler yapacağı, mütevellîlik hizmetleri gibi işleyişini açıklayan hususlar mevcuttur. Mütevellî, vakfın vakfiyesi doğrultusunda hizmet etmekle görevli şahıslara denilmektedir.¹²

2.1.3. Hüccet-i Zâhiriyye

Arkasında sebep ve dayanağı yazılmış olan hüccetler olup genellikle tasarruf hakkını belirten berâtların arka yüzüne yazılı haldedir.

2.1.4. İ'lâmlar

İ'lâm kısaca; “*mahkeme hükmünü bildiren resmî karar yazısı*” olarak tanımlanır. Kadının bir davada verdiği şer'î hükümdür. Altında karar veren kadının mührü bulunur. Bu itibarla kadının hüküm verdiği her belge i'lâmdır. Ancak i'lâmları konularına göre sınıflamak mümkündür. İ'lâmın içeriğinde davacının, davalının, şahitlerin, varsa vekillerin isimleri, dava konusu, davacının isteği,

¹¹ Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı* (Ankara: T T K, 1988) 108.

¹² Akgündüz, Ahmet, “Şer'iyce Sicilleri” *İslam Ansiklopedisi I* (İstanbul: T D AV Yayınları, 1988) 29.

davalının savunması, şahitlerin ifadeleri ve delilleri ve kadının verdiği hükmü ve gerekçesi yer alır.¹³

İ'lâm konuları başlıca; borç ikrârı, alacak ispatı, vakıf, kira, nikâh akdi, talâk, yemin teklifi, kefâlet, vekâlet, tereke, vesâyet, vasî ta'yîni, hakkın sahibine iâdesi, iftira, içki ve zina cezaları, çeşitli tazirler, Ramazan ayının ilânı, bayram ilânı, dinden çıkma, Müslüman olma, alım-satım, hırsızlık konularıdır.¹⁴

2.1.5. Tereke Defterleri

Tereke, ölen bir kimseden kalan her şey/miras manasında kullanılmaktadır.¹⁵ Kadıların adlî ve idarî işlerinin yanında bir görevi de mirasçılarının başvurmaları halinde vefat eden kişinin mallarını hak sahipleri arasında şer'î hükümler çerçevesinde paylaşmak, vefat eden kişinin mirasçısı yoksa mallarını hazineye intikal ettirmektir. Kadılar bu görevlerini emirleri altında çalışan kassâmlar aracılığı ile gerçekleştirirler ve ölen kişinin mallarını defterlere kaydedip zorunlu harcamaları yaptıktan sonra kalan meblağı hak sahiplerine dağıtırlardı. Kadılar tarafından tutulan ve vefat edenlerin mallarının kayıt altına alındığı defterlere “*Tereke Defterleri*” adı verilmektedir.¹⁶ Muhallefât Defterleri veyahut Metrukât Defterleri gibi çeşitli isimler alan bu defterler bölgedeki halkın durumuna göre bazı yerlerde müstakil olarak tutulmuş bazı yerlerde ise miras kayıtları kadının tuttuğu diğer defterler içerisine yazılmışlardır.¹⁷

Tereke defterleri Osmanlı toplumunun demografik yapısını gün yüzüne çıkartır. Bunun yanında defterlerdeki bilgiler ölen kişilerin hayatta buldukları sırada tasarruflarında bulunan her türlü giyim, ev eşyası, mobilya ve mutfak takımları, kiler mevcudu gibi günlük kullanıma ait mallar ile bina, ev, bağ, bahçe, değirmen gibi taşınmaz malları da kapsamaktadır. Bunların yanında köylerdeki

¹³ Akgündüz, Ahmet, “Şer'iyeye Sicilleri”, *İslam Ansiklopedisi* I (İstanbul: T D A V Yayınları, 1988) 29.

¹⁴ Akgündüz, Ahmet, “Şer'iyeye Sicilleri”, *İslam Ansiklopedisi* I (İstanbul: T D A V Yayınları, 1988) 32.

¹⁵ Pakalın, Zeki M, Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, II, (İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1993) 460.

¹⁶ İnalçık, Halil, *XVI. Asır Türkiye'nin İktisadi ve İçtimai Kaynakları*, (İÜİFM, C.XV, Sy.1-4) 51.

¹⁷ Barkan, Ömer Lütfi *Edirne Askeri Kassamı'na Ait Tereke Defterleri (.1545-1659)*, (İstanbul: Türk Tarih Belgeleri Dergisi, T T K Yay., C.III, Sy., 5-6, 1966) 64-65.

çiftlik araç-gereçler ile hayvan cins ve miktarlarını, ambarlarda mevcut bulunan veya tarlalarda ekili olan tahılın miktar ve çeşitlerini ayrıntılı olarak gösteren veriler de yine bu defterlerde bulunmaktadır.¹⁸

Terekeler üzerinden alınan vergilerin bir kısmı harç olarak, bir kısmı ise verilen hizmet karşılığında alınır. Başlıca vergiler; Resm-i Kısmet, Resm-i Âdî, Ribh-i Âdî, Resm-i Kısmeti Askerî, Resm-i Kadıasker olarak belirlenebilir. Hizmet ücretleri ise; hammâliye, dellâliye, görevlilerin yolluk ve yevmiyeleri gibi harcamalardır. Kassâm tarafından tanzim edilen tereke defterinde genelde belli bir usule göre kayıt tutulurdu.

Tereke defterleri Osmanlı toplumunun sosyal ve iktisadi tarihi açısından bize çok önemli veriler sunarlar. Özellikle Osmanlı-Türk aile kurumu araştırmalarında tereke defterleri muhakkak müracaat edilmesi gereken kaynaklar arasındadır.¹⁹ Osmanlı toplumunun günlük yaşam, şehir ve köy hayatı, giyim kuşam kültürü, barınma ihtiyacı, kadın ve çocukların hakları konuları tereke defterlerinin kaynaklık ettiği konulardır.

2.1.6. Ma‘ruzlar

Sözlük anlamı bir şeyin tesirine uğramak ve uğratmak, arz olunmuş, arz olunanlar, serilmiş, yayılmış, sunulmuş, verilmiş, küçükten büyüğe bildirilenlerdir. Bu belgeler kadı tarafından kaleme alındığı takdirde karar içermeyen ve hüccet gibi hukukî bir durumun tespiti açısından yazılı bir delil kabul edilmeyen icrâ' makamına yazılan ihtiyaç veya şikâyet dilekçeleridir. Bu sebeple asttan üste yazılan bir belgedir.²⁰

---

¹⁸ Barkan, Ömer Lütfi *Edirne Askeri Kassamı'na Ait Tereke Defterleri (1545-1659)*, (İstanbul:Türk Tarih Belgeleri Dergisi, T T K Yay., C.III, Sy., 5-6, 1966) 64-65.

¹⁹ Köstüklü, Nuri, *Osmanlı- Türk Aile Kurumu Araştırmalarında Tereke Defterlerinin Yeri Ve Önemi (19. YY. Örnekleri Çerçevesinde)*, (Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Sy., 1/1,2008) 17-26.

²⁰ Akgündüz Ahmet, “Şer‘iyye Sicilleri ”, *İslam Ansiklopedisi I* (İstanbul: T D A V Yayınları, 1988) 37.

2.1.7. Mürâseleler

Sözlük anlamı haberleşme, mektuplaşma olan mürâseleler kadı tarafından yazılan resmî kâğıtlara denir. Çoğulu mürâselâttır. Bu resmî kâğıtlar kadının kendisine denk veya alt rütbedeki makam veya şahıslara hitaben yazdığı yazılardır. İçeriği ya sanığın mahkemeye celb isteğini içerir veya başka konulara da ait olabilirdi.²¹

2.2. İkinci Kısım Belge Türleri

2.2.1. Emir ve Fermanlar

Padişah tarafından gönderilen geneli veya şahsı ilgilendiren vazife tevcihi, tımar tevcihi, ticaret berâtı gibi belgeler olup kadılara gönderilip sicile geçirilen ve halka duyurulan belgelerdir. Pâdişah, kendisine İslâm hukuku tarafından tanınan yasama yetkisine dayanarak emir ve fermanlar yayınlı, bu fermanlar sicil defterine kayıt edilir. Padişahın icrâ kuvvetinin başı olarak yayınladığı ferman ve emirler kadı sicillerinde kayıt altına alınarak ahaliye duyurulur. Emir ve fermanlarda şer'î hükümlerin uygulanması için emirler ve düzenleyici hükümler, itilafî konulara ilişkin uygulamalar kadılara bildirilir.²²

2.2.2. Buyrulduklar

Sadrazamlar tarafından padişah adına bazı hususları hatırlatmak amacıyla kadılara gönderilmiş belgelerdir. Bu belgeler sadrazam dışında diğer vezirler, beylerbeyiler, kaptan-ı derya ve kazaskerler tarafından da gönderilebilirdi.²³

2.2.3. Tezkereler

Doğrudan doğruya sadrazama bağlı olup Anadolu ve Rumeli defterdarlıklarındaki mali kalemlerin (tezkereciler) verdiği belgeler olup sûretleri

---

²¹ Akgündüz, Ahmet, “Şer'îyye Mahkemeleri ve Şer'îyye Sicilleri”, *Türkler Ansiklopedisi X* (Ankara:Yeni Türkiye Yay.,2002) 65-66.

²² Akgündüz, Ahmet, “Şer'îyye Mahkemeleri ve Şer'îyye Sicilleri”, *Türkler Ansiklopedisi X* (Ankara:Yeni Türkiye Yay. , 2002) 66-67.

²³ Akgündüz, Ahmet, “Şer'îyye Sicilleri”, *İslam Ansiklopedisi I* (İstanbul: T D A V Yayınları,1988)37.

sicillerde kayıtlıdır. Tezkereler üstten alta veya aynı seviyedeki makamlar arasında karşılıklı yazılırdı.

2.2.4. Temessükler

Sözlük anlamı; “*tutunma, sarılma, sıkıca tutma, hüccet ve delil ortaya koymak*” olan temessükler, mirî arazide ve gayri sahîh vakıflarda tasarruf hakkı sahiplerine yetkili makam veya şahıslar tarafından verilen belgelerdir. Yani mülkü tasarruf vesikası olup zaman içerisinde bu ismin yerini “*tapu*” tabiri almıştır.²⁴

3. DEVELİ ŞER‘İYYE SİCİLLERİ VE 30 NUMARALI DEFTER

3.1. Nevşehir Şer‘iyye Sicilleri’nin Genel Durumu

Nevşehir Şer‘iyye Sicilleri’ne Milli Kütüphane’de mikrofilm olarak ulaşılmıştır. Nevşehir iline ait toplam 30 adet defter bulunmaktadır. Bu defterlerden ilkinin başlangıç tarihi H.1229 -1233- M.1813-1830’dur.²⁵ Sonuncu defterin tarihi ise H.1324-1325 / M.1906-1907 yılları arasını kapsamaktadır.²⁶

Bu defterlerin geneline kapsamış olduğu konular açısından baktığımız zaman içindeki konuların çoğunluğunu veraset, tereke, vekâlet, vasî tayini, askerî konular, ıslahatların Nevşehir’e yansımalarına yönelik gelişmeler, miras taksimi, vakıf, vakfetme, mütevellî ve nâzır tayini, evlenme ve boşanma, talak, nafaka talebi, harb-i umumi, seferberlik zamanı ve Nevşehir’e yansımaları gibi konulardır.

Sicillerin yazı tipi genellikle “*Rik’a, rik’a kırması, divanî, divanî kırması*” olmakla beraber diğer yazı türlerinden bazılarına da rastlanılmaktadır. Defterlerde yazının çoğunlukla okunaklı olmasına karşın, bazı defterlerde ise yazının

²⁴ Akgündüz, Ahmet, “Şer‘iyye Sicilleri”, *İslam Ansiklopedisi* I (İstanbul: T D A V Yayınları,1988)48.

²⁵ Ankara Milli Kütüphane’deki kutu numarasına göredir.

²⁶ Ankara Milli Kütüphane’deki kutu numarasına göredir.

kötü yazılmasından veya mürekkebin akmış olmasından dolayı okunmakta zorluk çekildiğini görüyoruz. 24 numaralı Nevşehir Sicil Defteri'nin 1928 yılına kadar olan kısmı Osmanlı alfabesi ile bu tarihten sonraki kısmı ise Latin alfabesi ile yazılmıştır. 22 numaralı defterde pul kullanımına, 21 numaralı defterde derkenarlara rastlanılmaktadır. 30 numaralı defterde yine pul kullanımına ve derkenara rastlanılmaktadır. Tereke kayıtlarında matematiksel işlemler sıkça kullanılmıştır.

Nevşehir iline ait olan 17, 18 ve 20 numaralı defterler, Nevşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde yüksek lisans tezi olarak metin çevirisi yapılarak değerlendirilmiştir. 1 ve 29 Numaralı Nevşehir Şer'iyeye Sicili halen yüksek lisans tezi olarak çalışılmaktadır. 3 Numaralı Nevşehir Şer'iyeye Sicili'nin Yrd. Doç. Dr. Metin Ziya KÖSE başkanlığında Bilimsel Araştırma Projesi (BAP) kapsamında metin çevirisi yapılmaktadır. Nevşehir iline ait olan 30 Numaralı Şer'iyeye Sicili'nin metin çevirisi ve değerlendirilmesi tarafımızdan yapılmıştır. Yapılan çalışma sonucu görüldü ki, 30 Numaralı Nevşehir Şer'iyeye Sicili'nin Nevşehir'e ait olmadığını, 84 hükmün tamamının Develi ilçesinin mahalle, kasaba ve köylerinde geçtiğini tesbit ettikten sonra Nevşehir'e ait olan 30 adet şer'iyeye sicilininin, 29 tane olması gerektiğini ve bu tasnif hatasının düzeltileceğini umuyoruz.

3.2. Develi Şer'iyeye Sicilleri'nin Genel Durumu

Develi, 1071 Malazgirt Savaşı'ndan sonra Anadolu'ya yerleşen Selçuklular zamanında önemli bir yerleşim merkezi olmuş, Selçuklulardan sonra Karamanoğlu Beyliği'ne katılmıştır. 1474 yılında Osmanlı idaresine geçmiştir.

1856 yılında bucak merkezi haline getirilen ilçe 1864 yılında eyaletler kaldırılıp, vilayetle kurulduğunda, Ankara Vilayeti'nin, Kayseri Livasına bağlanmıştır.²⁷

---

²⁷ Yıldırım, Ahmet, “ Salnameler ve H.1311-(M. 1893-1894) Tarihli Ankara Vilayeti Salnamesi'nde Develi” I. Develi Bilgi Şöleni.(Develi: Develi Belediyesi Kültür Yayınları, 2003) 345.

Ankara Vilayet salnamesinde belirtildiği üzere Develi İlçesinde 1871 yılında Belediye teşkilatı kurulmuş ve ilk belediye başkanı da Hacı İbrahim Efendi olmuştur.²⁸

Develi Şer‘iyye Sicilleri Milli Kütüphane’de muhafaza edilmekte olup 49 adettir. Bu sicillerin en erken tarihli H.1301-1303 (M.1883-1885), en geç tarihli ise H.1338-1340 (M.1919-1921) yıllarını içermektedir.

Develi Şer‘iyye Sicilleri genellikle hukuk, tereke, vekâlet, evrak, kayıt, hasılat, vekâlet, tescil, ve evamir konularını kapsamaktadır. Genellikle “*rik‘a*” tarzı yazı kullanılmış, bazen aynı defter içerisinde dahi rika kırması vb. diğer yazı türlerinin kullanıldığı göze çarpmaktadır.²⁹

Milli Kütüphane’den temin edilen Develi Şer‘iyye Sicilleri kataloğuna da baktığımızda, siciller hakkında “*ciltsiz, harap, yazı genellikle silik ve bozuk, fare yenikli, rutubet görmüş, sayfeler yırtık*” gibi bilgiler verilmiştir. XV. yüzyıldan itibaren günümüze kadar sağlam gelen sicillerin olduğu bir gerçektir. Ancak, oldukça geç tarihli Develi Şer‘iyye Sicilleri’nin yeterince korunmadıkları gözlenmektedir.³⁰

Bu arada şunuda belirtmek gerekirse, çalışma konumuz olan 30 Numaralı Şer‘iyye Sicili’nin yukarıda da bahsettiğimiz gibi Nevşehir’e ait olmadığı ve tamamıyla Develi ilçesinin mahalle, kasaba ve köylerinde geçtiğini tesbit ettikten sonra, Develi’ye ait olan toplam 49 adet şer‘iyye sicili’nin bu çalışmamızla birlikte 50 adet olacağı ve bu tasnif hatasının giderileceğini ümit ediyoruz.

---

²⁸ Süme, Mehmet,(11.04.2011) Develi İlçesinin Belediye Teşkilatının Kuruluşunun 140.Yılı Etkinlikleri Kapsamında “*Develi Kazasının İdari Yapısı ve Belediye Teşkilatının Kuruluşu*” T.C Develi Kaymakamlığı sitesinden alınmıştır. http://www.develi.gov.tr/default_b0.aspx?id=352

²⁹ Gündüz, Tufan, *Şer‘iyye Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru Develi Şer‘iyye Sicili Kataloğu*. OTAM(Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi).(Ankara: Ankara Üniversitesi, OTAM Dergisi, Sy.9,1988) 452.

³⁰ Gündüz, Tufan, *Şer‘iyye Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru Develi Şer‘iyye Sicili Kataloğu*. OTAM(Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi).(Ankara: Ankara Üniversitesi, OTAM Dergisi, Sy.9, 1988) 453

3.3. 30 Numaralı Şer‘iyye Sicili

Yüksek Lisans tez konusu olarak ele aldığımız 30 Numaralı Şer‘iyye Sicili, Ankara Milli Kütüphane’de bulunan mikro filmlerden fotokopi yoluyla çoğaltılarak temin edilmiştir. Defter kaydında 100 sayfadan ibaret olduğu belirtilmesine karşın, hükümlerin yer aldığı sayfalar göz önünde bulundurulduğunda toplam 95 sayfadan oluşmaktadır. Tezimize konu olan 30 Numaralı Şer‘iyye Sicili H.1324-1325 / M.1906 ile 1907 yıllarını kapsamaktadır. Sicil defterinin ilk hüküm tarihi H. 5 Rebî‘u’l-âhir 1324 / M. 29 Mayıs 1906, son hüküm tarihi ise H.15 Cemâziye’l-evvel 1325 / M. 26 Haziran 1907’dir.

Çalışmamızı defterin sağ ve sol üst köşelerinde yer alan sahife numaralarını esas alarak yaptık. Belgenin son sayfası olan 95. sayfada yazılı olan “*İşbu defteriniz yüz sahifeden ibaret olmağla tasdik kılındı fi 5 Rebi’ü’l-âhir sene 324*” yazısıdır. Defterdeki hükümler göz önünde bulduğunda tezimizin 100 sayfa değil 95 sayfadan ibaret olduğu anlaşılmaktadır. 1. numaradan başlanarak belge metin çevirisi yapılmıştır. Belgeyi çevirirken “*sâhife no*” ve “*numara*” şeklinde belirlemeye çalıştık. 30 Numaralı Şer‘iyye Sicilinde 61’e kadar hüküm verilmiş, daha sonra hüküm numaraları verilmemiştir. 61’den sonra tarafımızdan hüküm numaraları verilmiştir. Tezimize konu olan 30 Numaralı Şer‘iyye Sicili’nde toplam 84 hüküm tesbit edilmiştir.

Sicilde geçen hükümler her ne kadar Nevşehir’e ait gibi gözüksede kayıtların tümü Kayseriye bağlı Develi ilçesinin kasaba ve köylerine aittir. Sicilde yer alan 84 hükmün 83 tanesi vekâlet diğeri ise beyannâmedir. Vekâlet türlerinin konuları ise veraset, alacak-verecek, evlilik (boşanma, nafaka, mehr, ve hülliyyât vekâleti), emlak ve emvâlîn fuzulen zabtı ve müdahale, itiraz, tevkîl ve dâva vekâletidir.

84 tane hükmün 26 tanesi gayri Müslim tebaanın kendi aralarındaki meselelerden, 8 tanesi Müslim ve gayri Müslim tebaanın kendi aralarındaki meselelerden, 50 tanesi ise Müslümanların kendi aralarındaki meselelerden doğan dâva vekaletnâmelerdir. Sicildeki her hükmün sonunda pul kullanılmış, aza ve kâtiplerin imzalarına yer verilmiştir. Yine varakların sol alt köşelerinde kâtibin ve azaların imzaları ile birlikte mühürlerine de rastlanmıştır.

4. 30 NUMARALI ŞER'İYYE SİCİLİ'NDE YER ALAN KAYITLARIN TASNİFİ

Tablo 1: 30 Numaralı Şer'îyye Sicili'nde yer alan kayıtların tasnifi

SIRA NO	SAHİFE VE NUMARASI	KONUSU	TARİHİ
1	Sahife:1 Numara: 1	Verâset (Tereke, Miras) vekâleti (Rum mileti)	H. 5 Rebî'û'l-âhir Sene [1]324 M. 29 Mayıs 1906
2	Sahife:2 Numara:2	İtiraz vekâleti	H. 5 Rebî'û'l-âhir Sene [1]324 M. 29 Mayıs 1906
3	Sahife:2 Numara:3	Verâset(Tereke, Miras) vekâleti	H. 6 Rebî'û'l-âhir Sene [1]324 M. 30 Mayıs 1906
4	Sahife:3 Numara:4	Alacak-verecek, icâre hakkı vekâleti	H. 6 Rebî'û'l-âhir Sene [1]324 M. 30 Mayıs 1906
5	Sahîfe:4 Numara:5	Verâset (Tereke, Miras) vekâleti	H. 6 Rebî'û'l-âhir Sene [1]324 M. 30 Mayıs 1906
6	Sahîfe:5 Numara:6	Emlak ve emvâlin fuzulen zabtı ve müdahalelesi vekâleti	H.14 Rebî'û'l-âhir Sene [1]324 M. 7 Haziran 1906
7	Sahîfe:6 Numara:7	Alacak-verecek, icâre hakkı vekâleti (Ermeni milleti)	H.27 Rebî'û'l-âhir Sene [1]324 M. 20 Haziran 1906
8	Sahîfe:7 Numara:8	Verâset (Tereke, Miras) vekâleti	H.27 Rebî'û'l-âhir Sene [1]324 M. 21 Haziran 1906

9	Sahîfe:8 Numara:9	İtiraz vekâleti	H.16 Cemâziye'l-evvel Sene [1]324 M. 7 Ağustos 1906
10	Sahîfe:9 Numara:10	İtiraz vekâleti	H.22 Cemâziye'l-evvel Sene [1]324 M. 14 Temmuz1906
11	Sahîfe:10 Numara:11	Verâset (Tereke, Miras) vekâleti (Ermeni milleti)	H.22 Cemâziye'l-evvel Sene [1]324 M. 14 Temmuz1906
12	Sahîfe:11 Numara:12	Tevkîl vekâleti (Ermeni milleti)	H.24 Cemâziye'l-evvel Sene[1]324 M. 16 Temmuz 1906
13	Sahîfe:12 Numara:13	Emlak ve emvâlin fuzulen zabtı ve müdahalesi vekâleti	H.26 Cemâziye'l-evvel Sene[1]324 M. 18 Temmuz 1906
14	Sahîfe:13 Numara:14	Verâset (Tereke, Miras) vekâleti	H.29 Cemâziye'l-evvel Sene [1]324 M. 21 Temmuz 1906
15	Sahife:14 Numara:15	Emlak ve emvâlin fuzulen zabtı ve müdahalesi vekâleti	H.2 Cemâziye'l- âhir Sene [1]324 M. 24 Temmuz 1906
16	Sahîfe:15 Numara:16	Verâset (Tereke, Miras) vekâleti (Ermeni milleti)	H.15 Cemâziye'l- âhir Sene [1]324 M. 6 Ağustos 1906
17	Sahîfe:16 Numara:17	Verâset(Tereke, Miras) vekâleti	H.15 Cemâziye'l- âhir Sene [1]324 M. 6 Ağustos 1906
18	Sahîfe:17 Numara:18	Verâset (Tereke, Miras) vekâleti	H.18 Cemâziye'l- âhir Sene [1]324 M. 9 Ağustos 1906
19	Sahîfe:18 Numara:19	İtiraz vekâleti	H.22 Cemâziye'l- âhir Sene [1]324 M.13 Ağustos 1906

20	Sahîfe:19 Numara:20	İtiraz vekâleti	H.29 Cemâziye'l- âhir Sene [1]324 M. 20 Ağustos 1906
21	Sahîfe:20 Numara:21	Alacak-verecek icâre hakkı vekâleti	H.29 Cemâziye'l- âhir Sene [1]324 M.20 Ağustos 1906
22	Sahîfe:21 Numara:22	Evlilik (İzin, boşanma, nafaka, mehr ve hülliyyât) vekâleti	H.5 Recep Sene [1]324 M. 25 Ağustos 1906
23	Sahîfe:22 Numara:23	İtiraz vekâleti	H.8 Recep Sene [1]324 M.28 Ağustos 1906
24	Sahîfe:23 Numara-24	Evlilik (İzin, boşanma, nafaka, mehr ve hülliyyât) vekâleti	H.14 Recep Sene [1]324 M.3Eylül 1906
25	Sahîfe:24 Numara:25	Verâset (Tereke, Miras) vekâleti (Ermeni milleti)	H.19 Recep Sene [1]324 M.8 Eylül 1906
26	Sahîfe:25 Numara:26	Alacak-verecek icâre hakkı vekâleti	H.13 Şaban Sene [1]324 M.2 Ekim 1906
27	Sahîfe:26 Numara:27	Emlak ve emvâlin fuzulen zabtı ve müdahalesi vekâleti (Ermeni milleti)	H.13 Şaban Sene [1]324 M.2 Ekim 1906
28	Sahîfe:27 Numara:28	Verâset (Tereke, Miras) vekâleti (Rum milleti)	H.21 Şaban Sene [1]324 M.10 Ekim 1906
29	Sahîfe:29 Numara:29	Verâset (Tereke, Miras) vekâleti	H.9 Şevval Sene [1]324 M.26 Kasım 1906
30	Sahîfe:31 Numara:30	Verâset (Tereke, Miras) vekâleti	H.12 Şevval Sene [1]324 M. 29 Kasım 1906
31	Sahîfe:32 Numara:31	Alacak-verecek, icâre hakkı vekâleti (Ermeni milleti)	H.18 Şevval Sene [1]324 M.5 Aralık 1906
32	Sahîfe:33 Numara:32	Verâset(Tereke, Miras) vekâleti	H.23 Şevval Sene [1]324 M.13 Aralık 1906
33	Sahîfe:36 Numara:33	Mal varlığı Beyannâmesi (Ermeni milleti)	H.29 Şevval Sene [1]324 M.16 Aralık 1906
34	Sahîfe:38	Evlilik(İzin, boşanma, nafaka,	H.1 Zi'lka'de Sene [1]324

	Numara:34	mehr ve hülliyyât) vekâleti	M.17 Aralık 1906
35	Sahîfe:39 Numara:35	Evlilik (İzin, boşanma, nafaka, mehr ve hülliyyât) vekâleti	H.1 Zi'lka'de Sene [1]324 M.17 Aralık 1906
36	Sahîfe:40 Numara:36	İtiraz vekâleti	H.1 Zi'lka'de Sene [1]324 M.17 Aralık 1906
37	Sahîfe:41 Numara:37	İtiraz vekâleti (Ermeni milleti)	H.12 Zi'lka'de Sene [1]324 M. 28 Aralık 1906
38	Sahîfe:42 Numara:38	Alacak-verecek icâre hakkı vekâleti (Ermeni milleti)	H.12 Zi'lka'de Sene [1]324 M.28 Aralık 1906
39	Sahîfe:43 Numara-39	Emlak ve emvâlin fuzulen zabtı ve müdahalesi vekâleti	H.12 Zi'lka'de Sene [1]324 M.28 Aralık 1906
40	Sahîfe:44 Numara:40	Verâset (Tereke, Miras) vekâleti	H.12 Zi'lka'de Sene [1]324 M. 28 Aralık 1906
41	Sahîfe:45 Numara:41	Verâset (Tereke, Miras) vekâleti	H.19 Zi'lka'de Sene [1]324 M. 4 Ocak 1907
42	Sahîfe:47 Numara:42	Verâset (Tereke, Miras) vekâleti	H.24 Zi'lka'de Sene [1]324 M. 9 Ocak 1907
43	Sahîfe:49 Numara:43	Alacak-verecek, icâre hakkı vekâleti (Müslüman- Rum)	H.24 Zi'lka'de Sene [1]324 M. 9 Ocak 1907
44	Sahîfe:50 Numara:44	Verâset (Tereke, Miras) vekâleti	H.29 Zi'lka'de Sene [1]324 M. 14 Ocak 1907
45	Sahîfe:51 Numara:45	Alacak-verecek, icâre hakkı vekâleti (Rum milleti)	H.16 Zi'l-hicce Sene [1]324 M. 31 Ocak 1907
46	Sahîfe:52 Numara:46	Alacak-verecek, icâre hakkı vekâleti (Müslüman- Rum)	H.17 Zi'l-hicce Sene [1]324 M.1 Şubat 1907
47	Sahîfe:53 Numara:47	Alacak-verecek, icâre hakkı vekâleti (Rum milleti)	H.21 Zi'l-hicce Sene [1]324 M.5 Şubat 1907
48	Sahîfe:54	Alacak-verecek, icâre hakkı	H.22 Zi'l-hicce Sene [1]324

	Numara:48	vekâleti (Ermeni-Müslüman)	M.6 Şubat 1907
49	Sahîfe:55 Numara:49	İtiraz vekâleti (Müslüman- Rum)	H.24 Zi'1-hicce Sene [1]324 M. 8 Şubat 1907
50	Sahîfe:56 Numara:50	İtiraz vekâleti (Ermeni milleti)	H.26 Zi'1-hicce Sene [1]324 M. 10 Şubat 1907
51	Sahîfe:57 Numara:51	Alacak-verecek,icâre hakkı vekâleti (Ermeni-Müslüman)	H.29 Zi'1-hicce Sene [1]324 M. 13 Şubat 1907
52	Sahîfe:58 Numara:52	Alacak-verecek, icâre hakkı vekâleti	H.29 Zi'1-hicce Sene [1]324 M. 13 Şubat 1907
53	Sahîfe:59 Numara:53	Verâset (Tereke, Miras) vekâleti	H.6 Muharrem Sene [1]325 M. 19 Şubat 1907
54	Sahîfe:61 Numara:54	Verâset (Tereke, Miras) vekâleti (Ermeni milleti)	H.7 Muharrem Sene [1]325 M. 20 Şubat 1907
55	Sahîfe:62 Numara:55	İtiraz vekâleti	H.8 Muharrem Sene [1]325 M. 21 Şubat 1907
56	Sahîfe:63 Numara:56	Verâset (Tereke, Miras) vekâleti (Ermeni milleti)	H.17 Muharrem Sene [1]325 M. 2 Mart 1907
57	Sahîfe:64 Numara:57	İtiraz vekâleti (Rum milleti)	H.19 Muharrem Sene [1]325 M. 4 Mart 1907
58	Sahîfe:66 Numara:58	Verâset (Tereke, Miras) vekâleti (Ermeni milleti)	H.29 Muharrem Sene [1]325 M. 14 Mart 1907
59	Sahîfe:67 Numara:59	Alacak-verecek, icâre hakkı vekâleti (Ermeni milleti)	H.20 Safer Sene [1]325 M.4 Nisan 1907
60	Sahîfe:68 Numara:60	Alacak-verecek, icâre hakkı vekâleti	H.24 Safer Sene [1]325 M.8 Nisan 1907
61	Sahîfe:69 Numara:61	Alacak-verecek, icâre hakkı vekâleti	H.29 Safer Sene [1]325 M.13 Nisan 1907
62	Sahîfe:70 Numara:62	Emlak ve emvâlin fuzulen zabtı ve müdahalesi vekâleti	H.29 Safer Sene [1]325 M.13 Nisan 1907
63	Sahîfe:71	Alacak-verecek, icâre hakkı	H.2 Rebî'u'l- evvel Sene

	Numara:63	vekâleti (Rum milleti)	[1]325 M.15 Nisan 1907
64	Sahîfe:72 Numara:64	Evlilik (İzin, boşanma, nafaka, mehr ve hülliyyât) vekâleti	H.3 Rebî‘u’l- evvel Sene [1]325 M.16 Nisan 1907
65	Sahîfe:73 Numara:65	Alacak-verecek, icâre hakkı vekâleti (Ermeni-Müslüman)	H. 5 Rebî‘u’l- evvel Sene [1]325 M.18 Nisan 1907
66	Sahîfe:74 Numara:66	Tevkîl vekâleti	H. 5 Rebî‘u’l- evvel Sene [1]325 M.18 Nisan 1907
67	Sahîfe:75 Numara:67	Verâset (Tereke, Miras) vekâleti	H. 5 Rebî‘u’l- evvel Sene [1]325 M.18 Nisan 1907
68	Sahîfe:76 Numara:68	Verâset (Tereke, Miras) vekâleti	H.12 Rebî‘u’l- evvel Sene [1]325 M.25 Nisan 1907
69	Sahîfe:78 Numara:69	Verâset (Tereke, Miras) vekâleti	H.12 Rebî‘u’l- evvel Sene [1]325 M.25 Nisan 1907
70	Sahîfe:79 Numara:70	Dava vekâleti (Ermeni milleti)	H.14 Rebî‘u’l- evvel Sene [1]325 M.27 Nisan 1907
71	Sahîfe:81 Numara:71	Emlak ve emvâlin fuzulen zabtı ve müdahalesi vekâleti (Ermeni milleti)	H. 26 Rebî‘u’l- evvel Sene [1]325 M.9 Mayıs 1907
72	Sahîfe:82 Numara:72	Evlilik (İzin, boşanma, nafaka, mehr ve hülliyyât) vekâleti	H. 26 Rebî‘u’l- evvel Sene [1]325 M.9 Mayıs 1907
73	Sahîfe:83 Numara:73	Alacak-verecek, icâre hakkı vekâleti (Ermeni milleti)	H. 26 Rebî‘u’l- evvel Sene [1]325 M.9 Mayıs 1907
74	Sahîfe:84 Numara:74	İtiraz vekâleti (Ermeni milleti)	H.9 Rebî‘u’l-âhir Sene [1]325

			M.22 Mayıs 1907
75	Sahîfe:85 Numara:75	Emlak ve emvâlin fuzûlen zabtı ve müdahalesi vekâleti (Ermeni milleti)	H.4 Rebî'ü'l-âhir Sene [1]325 M.17 Mayıs 1907
76	Sahîfe:86 Numara:76	İtiraz vekâleti	H.10 Rebî'ü'l-âhir Sene [1]325 M.23 Mayıs 1907
77	Sahîfe:87 Numara:77	İtiraz vekâleti	H.13 Rebî'ü'l-âhir Sene [1]325 M.26 Mayıs 1907
78	Sahîfe:88 Numara:78	Emlak ve emvâlin fuzulen zabtı ve müdahalesi vekâleti (Müslüman – Ermeni)	H.15 Rebî'ü'l-âhir Sene [1]325 M.28 Mayıs 1907
79	Sahîfe:89 Numara:79	Verâset(Tereke, Miras) vekâleti	H.16 Rebî'ü'l-âhir Sene [1]325 M.29 Mayıs 1907
80	Sahîfe:90 Numara:80	İtiraz vekâleti	H.25 Rebî'ü'l-âhir Sene [1]325 M.7 Haziran 1907
81	Sahîfe:91 Numara:81	Alacak-verecek, icâre hakkı vekâleti (Ermeni-Müslüman)	H.4 Cemâziye'l-evvel Sene [1]325 M.15 Haziran 1907
82	Sahîfe:92 Numara:82	Alacak-verecek, icâre hakkı vekâleti	H.6 Cemâziye'l-evvel Sene [1]325 M.17 Haziran 1907
83	Sahîfe:93 Numara:83	Emlak ve emvâlin fuzûlen zabtı ve müdahalesi vekâleti	H.9 Cemâziye'l-evvel Sene [1]325 M.20 Haziran 1907
84	Sahîfe:94 Numara:84	Tevkîl vekâleti	H.15 Cemâziye'l-evvel Sene [1]325 M. 26 Haziran 1907

4.1 Belgelerin Müslim-Gayri Müslim Açısından Tasnifi

Tablo 2: 30 Numaralı Şer‘iyye Sicili’nde yer alan kayıtların Müslim-Gayri Müslim açısından tasnifi

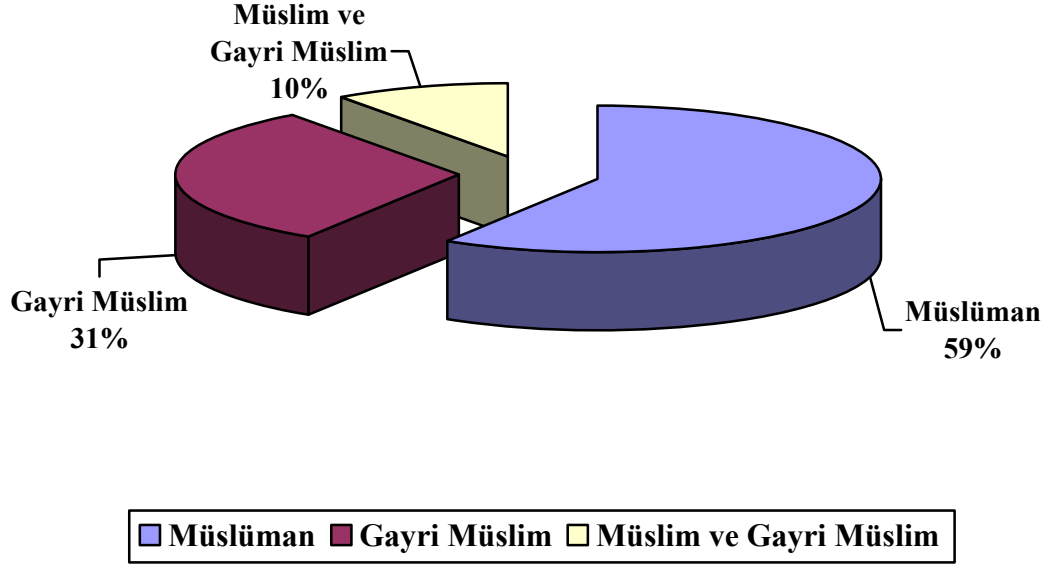
Konular	Belge Numaraları
Müslümanların Kendi Aralarındaki Meselelerden Doğan Dâvalar	2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10,13,14,15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 29, 30, 32, 34, 35, 36, 39, 40, 41, 42, 44, 52, 53, 55, 60, 61, 62, 64, 66, 67, 68, 69, 72, 76, 77, 79, 80, 82, 83, 84
Gayri Müslimlerin Kendi Aralarındaki Meselelerden Doğan Dâvalar	1, 7, 11, 12, 16, 25, 27, 28, 31, 33, 37, 38, 45, 47, 50, 54, 56, 57, 58, 59, 63, 70, 71, 73, 74, 75
Müslim-Gayri Müslimlerin Aralarındaki Meselelerden Doğan Dâvalar	43, 46, 48, 49, 51, 65, 78, 81

4.1.1 Belgelerin Müslim- Gayri Müslim Açısından Dağılımı

Tablo 3: 30 Numaralı Şer‘iyye Sicili’nde Yer Alan Belgelerin Müslim- Gayri Müslim Açısından Dağılımı ve Grafik Tablosu

Konular	Sayı	Yüzde (%)
Müslümanlarla İlgili Olanlar	50	59
Gayri Müslimlerle İlgili Olanlar	26	31
Müslim ve Gayri Müslimlerle İlgili Olanlar	8	10
Toplam	84	100

(Grafik-1)

4.2 Belgelerin Konulara Göre Dağılımı

30 Numaralı Şer‘iyye Sicili’nde konuların dağılımına baktığımızda 84 hükmün 83 tanesi vekâlet tescilidir. Sadece 33 numaralı hüküm, Kâtib Sâlih bin Ömer tarafından deftere geçirilmiş bir mal varlığı beyannâmesidir. Sicilde yer alan konuların dağılımını grafikte açıklama gereğini duyduk.

Tablo 4: 30 Numaralı Şer‘iyye Sicili’nde Yer Alan Belgelerin Konulara Göre Dağılımı ve Grafik Tablosu

Konular	Sayı	Yüzde (%)
Vekâlet	83	99
Beyân	1	1
Toplam	84	100

(Grafik2)

5. 30 NUMARALI ŞERİ‘YYE SİCİLİ’NDE TAKİP EDİLEN ÇEVİRİ VE İMLA YÖNTEMİ İLE BELGE ÖZETLERİ

5.1. Metin Çevirisinde Takip Edilen İmla Yöntemi

Metnin bugünkü alfabeyle aktarılmasında, belgelerin daha rahat anlaşılabilmesi için basit transliterasyon usulü benimsenmiştir. Buna göre;

- 1- Farsça ve Arapça kelimelerde uzatma işareti olarak “â, û, î” kullanılmıştır.
- 2- Oğul manasına gelen “*bin*” kelimesi, eğer orijinal yazılışında kelimenin başında “*elif*” harfi varsa “*ibni*”, yoksa “*bin*” şeklinde yazılmıştır. “*ibn*” kelimesinden sonra marife bir isim geliyorsa “*ibnü’l*” şeklinde yazılmıştır. Aynı şekilde kızı manasına gelen “*bin*” kelimesi normal durumlarda “*binti*” şeklinde yazılmış olup, bu kelimedenden sonra marife bir isim gelmişse “*bintü’l*” şeklinde yazılmıştır.
- 3- Türkçe olup da “*b*” harfi ile biten kelimeler “*p*” harfi ile yazılmıştır. (olup, gelip, gidip, geçüp, dönüp vs.) gibi. Arapça kelimelerde özel isimlerde dâhil olmak üzere sonu “*b*” ile biten kelimeler olduğu gibi yazılmıştır. (Yakub gibi özel isimler ve kâtib gibi cins isimler)
- 4- “*ümm, hâss, ehem*” gibi muza‘af kelimeler aynen olduğu gibi yazılmış, yani sonundaki müşedded harfler çift yazılmıştır.
- 5- Türkçe olmayan kelimelerdeki “*ayn*” harfi (‘), hemze ise (’) şeklinde gösterilmiştir. “*ayn*” harfi kelimenin başında olduğunda (‘) işareti kullanılmamıştır. (ma‘mûr, me‘mûr, asker... gibi). Hem hemze ile hem de (ye) ile yazılabilen kelimeler nasıl yazılmışsa aynen translitera edilmiştir. Yani hemze ile yazılmışsa (tavâ’if) şeklinde, (ye) ile yazılmışsa (tavâ’if) şeklinde yazılmıştır. Özel isimlerde Ayn harfi belirtilmemiştir. (Ali, Arif, Yakub gibi). Günümüzde yaygın olarak kullanılan Ayşe ismi metinde geçtiği şekilde Aişe olarak yazılmış, ancak bu isim çevrilirken uzatma işareti (Â) kullanılmamıştır.
- 6- Harf-i tarifli ay isimleri aynen transkribe edilmiştir. (Cemâziye’l-evvel, Zi’lka‘de, Zi’l-hicce, Rebî‘u’l-evvel) gibi.
- 7- Yazı ile yazılan rakamlarda onlar, yüzler ve binlerden her grup kendi içinde ayrı yazılmıştır. (Bin üç yüz yirmi dört) gibi.
- 8- Defterlerin orijinallerini görme imkânı olmadığından ve mikrofilmler üzerinde çalışıldığından, mikrofilm çekiminden kaynaklanan hatalardan, ayrıca mürekkebin dağılması veya kâtibin yazı üzerinde yaptığı karalamadan ötürü okunamayan

kelimeler (...) şeklinde metin içinde ifade edilmiş, okunuşunda emin olunamayanlar ise (?) şeklinde gösterilmiştir.

9- Kısaltılmış tarihler köşeli parantez ile tamamlanmıştır. ([1]324; [1]325 gibi).

10- Terkip ve tamlamalarda özel isimler ve kurum isimleri büyük, diğerleri küçük; niteleme ekleri ise yine küçük yazılmıştır (Devlet-i aliyye, Develi mahkeme-i asliyyesine gibi).

11- Belgelerde çokça geçen yer adları bugünkü kullanılan şekliyle yazılmıştır. Yer belirten tamlamalarda yerin türünü belirten kelime küçük yazılmıştır (Cami‘i kebir mahallesi, Zile karyesi gibi.)

12- Farsça tamlamalarda, tamlanandan sonra tire (-) konulmuş ve ardından ses uyumuna göre, (i) veya (i) ilave edilmiştir.

13- İki eş anlamlı kelimeyi birbirine bağlayan (ve) metin çevirisinde ses uyumuna bakılmaksızın birebir çeviri yapılmıştır.

14- “ *baş*”, “ *kâtib*” gibi kelimeler birleşik yazılmış, araya tire (-) konulmamıştır (Başkâtib gibi).

15- Arapça ve Farsça olumsuzluk ekleri (bî, bilâ, nâ, lâ vb.) tire (-) ile ayrılmış (bâ-mushaf-ı şerîf, bâ-hucceci, bâ-senet). Ancak yaygın olarak kullanılanlar birleşik yazılmıştır.

16- Arapça ve Türkçe yazıyla yazılan tarihlerde her bir rakam ayrı ayrı yazılmıştır (sene erba‘a ve ısrîn ve mi’e ve elf; sene bin yüz yirmi dört).

17- Şahıs isimlerinden sonra gelen meslek, rütbe, hürmet veya lakap bildiren kelimeler büyük harfle başlatılmıştır (Hacı Ömer Ağa, Abdullah Efendi, Fatıma Hâtun, Hacı Mehmed Ağa gibi).

18-Ünvanlar isimden önce gelir ve şahsın hâlen yürüttüğü bir görevi betimlense büyük harfle başlatılmıştır (Develi Posta ve Telgraf Müdürü Eyüb Nâzım Efendi ibni Ahmed Efendi gibi).

19-Millet, aşiret, boy, dil, din ve lehçe, isimleri büyük yazılmıştır (Türk, Rum, İslâm).

20-Osmanlı devlet teşkilâtına ait terimler küçük harfle başlatılmıştır (kaza, karye). Bu terimler bir kuruma aidiyeti bildirirse kurum adı büyük harfle başlatılmıştır (Develi mahkemesi)

5.2. Belge Özetlerinde Takip Edilen Usûl

Belge özetleri çıkarılırken ortak bir standart belirlenmiş ve mümkün olduğu kadar teferruatlı bilgi verilmiştir. Böylelikle Osmanlı Türkçesini okuyamayan araştırmacıların (tarihçi, edebiyatçı, sosyolog, hukukçu, iktisatçı, ilahiyatçı, arkeolog-sanat tarihçisi vb.) belge özetlerinden yararlanarak çalışma yapmaları kolaylaştırılmaya çalışılmıştır. Hangi bilginin kim için nasıl önem arz ettiği tam olarak bilinemeyeceğinden, bu yaklaşım tarzı aynı zamanda bir zorunluluk olarak görülmüştür. Meselâ belgelerde geçen erkek veya kadın şahıs isimleri onomastikle uğraşanların ilgisini çekebileceği gibi hem tarihçi ve sosyologların hem de ilahiyatçıların işine yarayabilir. Kısacası belge özetleri çıkarılırken özeti okuyan kimsenin, şayet belgenin doğru okunup okunmadığı veya özeti doğru çıkarıldığı hususundaki endişeleri bir tarafa bırakılacak olursa, belgenin aslına bakma ihtiyacı en aza indirgenmeye çalışılmıştır.

5.3. BELGE ÖZETLERİ

Sahife:1

Numara:1

Aslen Niğde sancağı, Nevşehir kazâsı kurâsından Develü Zile karyesi ahâlisinden olup, daha sonra Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının Everek kasabası Aykostan mahallesi, Rum milleti ahâlisinden Hatun binti Anataş veled Yorgi, vefât eden babası Antaş Ağa'nın İstanbul'daki bir adet evin mirasınının erkek kardeşi Hristo ve kendisine taksîmi ve kendi hissesinin talebi için İstanbul'da bulunan duvarcı esnafından kardeşi Hristo veled Antaş'ı vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H. 5 Rebî'ü'l-âhir Sene [1]324

M. 29 Mayıs 1906

Sahife:1

Numara:2

Develü kazâsının Everek kasabası Fenese İslam mahallesi ahâlisinden Mustafa ve ebnanı Mustafa Efendilerin, Ahmed bin Ali aleyhinde açtıkları Gürkapu adlı mahallede dört yüz altı kuruş bir kıt'a bağ alacak davâlarına karşı, Ahmed bin

Ali'nin redd-i cevap istemiyle Karabet Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H. 5 Rebî'ü'l-âhir Sene [1]324

M. 29 Mayıs 1906

Sahife:2

Numara:3

Develü Zile karyesi ahâlisinden vefât eden Tiftikoğlu Yusuf bin Mehmed'in zevcesi Zeride binti Ahmed, kocasından kalan mirasın yirmi dört hissedenden meydana geldiği ve bu hissedenden üç hissesini kendisine, on dört hissenin de oğlu Ahmed'e, yedi hissenin de kızı Hayriye'ye şahidler huzurunda sabit olduktan sonra yine kocası Tiftikoğlu Yusuf bin Mehmed'in İstanbul'da bulunan hisseli dükkanından iki hissesi, yine İstanbul'da bulunan haffaf dükkanının yüz yirmi hissesinden on beş hissesine vefât eden kocasının mutasarrıf olduğu ve vasîlerine verilmesine dair İstanbul'da bulunan Galata ve Kapuîçi'nde esnaf İbrahim Efendi ibni Hacı Mustafa Ağa'yı vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H. 6 Rebî'ü'l-âhir Sene [1]324

M. 30 Mayıs 1906

Sahife:3

Numara:4

Develü kazâsının Everek kasabası, Câmî'-i Cedîd ahâlisinden Fâtıma binti Ali, vefât eden babası Ali Baba'nın İstanbul'da sahip olduğu dükkanlarının kiraları ile alacaklarını yine bu dükkanların beş hissede bir hissesini talep için İstanbul Barmakkapu esnafından Hacı Hasan Ağa bin Mustafa Ağa'yı vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H. 6 Rebî'ü'l-âhir Sene [1]324

M. 30 Mayıs 1906

Sahife:4

Numara:5

Develü kazâsının Everek kasabası Fenese İslam mahallesi ahâlisinden Fâtıma binti Hasan, vefât eden babası Abdülkerim oğlu Hasan Onbaşı bin Hacı Ali'den annesi Aişe binti Abdullah'a düşen mirasa el koyan kardeşi Hacı Ali'den, hissesine düşen mirası talep için Karabet Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H. 6 Rebî'ü'l-âhir Sene [1]324

M. 30 Mayıs 1906

Sahife:5

Numara:6

Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsı içinde Tumballi mahallesi ahâlisinden Kadiroğlu Hüseyin bin Kadir ve Hamidoğlu Hamdi bin Mustafa ve Hasan Efendi oğlu Hacı Memiş bin Hasan yine Câm'i-i kebîr mahallesi ahâlisinden Kerim oğlu Hacı Yusuf bin Kerim, Develü hududları içinde bulunan tapulu arasızında mera davâsı nedeni ile Ali beğ oğlu Arif'e açtıkları davada Karabet Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H. 14 Rebî'ü'l-âhir Sene [1]324

M. 7 Haziran 1906

Sahife:6

Numara:7

Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının Everek kasabası Fenese Yukarı mahallesi Ermeni milletinden Turfanda binti Hacı Karabet, bundan yirmi sene önce vefât eden Cebrail veled Kirkore kendisini koruyup gözetmek adına Develü kazâsının Everek kasabası hududları dahilinde bir ev, bir bağ ve bağçeyi, Mısırdaki beş sene önce vefât eden Mizkulah oğlu Setrek Efendi'ye kendisine verilmek şartı ile vermiş olup Turfanda binti Hacı Karabet'in kızı Serbek binti Kirkor, Mizkulah oğlu Setrek Efendi aleyhinde açmış olduğu hâzırîne davâsında vekil görevlendirdiği Karabet Efendi yerine Hacı Tavid veled Ağyan'ı vekil görevlendirdiğine dair hüküm.

H. 27 Rebî'ü'l-âhir Sene [1]324

M. 20 Haziran 1906

Sahife:7

Numara:8

Develü kazâsının Everek kasabası Fenese İslam mahallesi ahâlisinden Kelkitli oğlu Hadi bin Veli İbrahim'in, vefât eden vâlidesi Fâtıma binti İbrahim'in terekesinden altı hisseden iki hissesini yine vefât eden kardeşi Mustafa Efendi'nin terekesinden kendisine düşen on dört parça hisseyi kardeşi Mustafa Efendi'nin oğulları Veli ve Mustafa'dan talep ve yine Mustafa Efendi'nin oğulları Veli ve

Mustafa'nın kendisine açmış olduğu bağ davâsına karşı redd-i cevap için Kelkitli oğlu Hâdi bin Veli tarafından Karabet Efendi'yi vekil görevlendirdiğine dair hüküm.
H. 27 Rebî'ü'l-âhir Sene [1]324
M. 21 Haziran 1906

Sahife:8

Numara:9

Develü kazâsının Eyvaz Hacı karyesi ahâlisinden Dudu binti Emin ve Sadri Kebiroğlu aleyhinde, kardeşleri Halil, İbrahim ve İbiş'in açmış oldukarı alacak ve miras davasına karşı redd-i cevap istenmesi ile Dudu binti Emin ve Sadri Kebiroğlu tarafından Ohannes Efendi veled Karabet'i vekil görevlendirmelerine dair hüküm.
H.16 Cemâziye'l-evvel Sene [1]324
M. 7 Ağustos 1906

Sahife:9

Numara:10

Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının, Everek kasabası Meterisî Abdülbaki mahallesi ahâlisinden Hacı Ali bin Hasan'a, Saraç oğlu Ali Efendi bin İsmail'in eşi olan ve aynı zamanda kız kardeşi Fatıma'nın açtığı miras davasının Hacı Ali bin Hasan tarafından redd-i cavabın istenmesi ve Ohannes Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.
H.22 Cemâziye'l-evvel Sene [1]324
M. 14 Temmuz1906

Sahife:10

Numara:11

Ankara vilayeti, Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının Everek kasabası Fenese Yukarı mahallesi ahâlisi Ermeni milletinden Güleşyan Mesyak Efendi veledî Hacı İsayi, vefât eden babası Güleşyan Hacı İsayi veled Hacı Karabet ile vefât eden ve amcası Hacı Agop veled Hacı Karabet'in Adana vilayeti Sis sancağında dört dükkanın yarısına sahip oldukları dört hisseden bir hissesini yine Hacı İsayi ile kardeşleri Merdan, Agop ve Artine'nin ortak oldukları yukarıdaki dükkanlardan bir hissede dörtte bir hissesini talep için Hacı İsayi tarafından Kuyumciyân Avidis ve biraderi Mıgırdıç Efendi'yi vekil görevlendirmelerine dair hüküm.

H.22 Cemâziye'l-evvel Sene [1]324

M. 14 Temmuz 1906

Sahife:11

Numara:12

Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsı'nın Everek kasabası Fenese Yukarı mahallesi ahâlisi Ermeni milletinden, bundan beş sene önce vefât eden Meryem Binti Mıgırdıç, hayatta iken Fenese Çarşısı'nda sahibi olduğu dükkanı oğlu Mıgırdıç'a hibe etmiş ancak on beş gün önce Mıgırdıç'ın kardeşleri Serkes, Sisrube ve Estepan, adı geçen dükkana müdahale etmişler ve Mıgırdıç'a davâ açmışlardır. Bunun üzerine Mıgırdıç'ın velayetini elinde bulunduran Süleyman oğlu Hacı Agop veled Hacı Tavit'in Karabet Efendi'yi vekil olarak görevlendirmesine dair hüküm.

H.24 Cemâziye'l-evvel Sene [1]324

M. 16 Temmuz 1906

Sahife:12

Numara:13

Kayseri sancağına bağlı Develü kazasının Köstere nahiyesi Taraf-ı şehir karyesi ahalisinden Cüneydoğlu Hacı Kerim bin Ali, İmam Hüseyin Efendi bin Turan ve Hacı Mehmed oğlu Hasan bin Abidin ve Emiroğlu Emin bin Hacı Osman ve İbrahim bin Veli ve Kelkit, Tomarza karyeleri ahalisi vekili Elmaysan Bedros Efendi arasındaki Akdağ Boğazı'ndaki su davasının çözülmesi için Cüneydoğlu Hacı Kerim bin Ali, İmam Hüseyin Efendi bin Turan ve Hacı Mehmed oğlu Hasan bin Abidin ve Emiroğlu Emin bin Hacı Osman ve İbrahim bin Veli tarafından Ohannes Efendi'yi vekil görevlendirmelerine dair hüküm.

H.26 Cemâziye'l-evvel Sene [1]324

M. 18 Temmuz 1906

Sahife:13

Numara:14

Kayseri sancağı Develü kazâsı posta ve telgraf müdürlüğünde bulunan Eyüp Nazım Efendi ibni Ahmed Efendi, Elazığ vilayeti Arabgir kasabasında irsen ve seren sahibi olduğu bağçenin dört hisseden üç hissesi ve bir hânenin yine vefât eden amcası Hacı Ömer Ağa ibni Osman Bey'den intikal eden bahçeyi, ibrâz ettiği Galata kadısı Erköylü Hacı Mehmed Tevfik Efendi Zâde Mustafa Asım Efendi imza ve

mührü ile vekâlet senedi ile kardeşi Osman Rıfat Efendi'nin istemesi durumunda yukarıda sahip olduğu hane ve bahçeden hissesine düşen payı vermeyi ve makbuzunu da oğlu Sami Efendi'ye teslim etmesi ile ilgili olarak Kutan oğlu Ali Efendi İbni Abdullah Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.29 Cemâziye'l-evvel Sene [1]324

M. 21 Temmuz 1906

Sahife:14

Numara:15

Kayseri sancağına bağlı, Develü kazası kurâsından Sindelhöyük karyesi ahâlisinden Muhtar oğlu İsmail bin Ali, Vekil oğlu Osman bin Ömer, Menteşe oğlu Musa bin Hasan Hüseyin ve ileri gelenlerinden Sadr oğlu Hacı Hüseyin Efendi bin Veli, Tahir oğlu Hüseyin bin Mustafa, Tahir oğlu Ali bin Mahmud ve Molla Ali oğlu Emin bin Bekir, Eyüp oğlu Murad bin Ali ve Camüs Hasan oğlu İbrahim bin Hasan Sindelhöyük karyesi meydanında Aşıkoğulları Ali Ağa ve Arif'in oğullarından Halil Efendi'nin yaptığı binaların inşâsının durdurulması davâsı ile ilgili olarak Bedros Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.2 Cemâziye'l-âhir Sene [1]324

M. 24 Temmuz 1906

Sahife:15

Numara:16

Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının Everek kasabası Fenese Yukarı mahallesi ahâlisi Ermeni milletinden vefât eden Seltanoğlu Tavid veledi Agop'un mirası oğulları Karabet, Serges, Serube, Sehtban, ve Sebak, kızları Ehbort, Zilfi ve Payzara'ya verildikten sonra mirasçılarında Seges ve Sehtban, kardeşlerinin kendi aleyhlerinde açtıkları Fenese çarsındaki dükkan davâsından dolayı Ohannes Efendi'yi vekil görevlendirmelerine dair hüküm.

H.15 Cemâziye'l-âhir Sene [1]324

M. 6 Ağustos 1906

Sahife:16

Numara:17

Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının Everek kasabası Câm'î-i Cedîd mahallesinde oturan ve noterlik yapan Hâfız Hüseyin Efendi bin Hacı Mehmed Ali

bin Mehmed, vefât eden babası, Hacı Mehmed Ali bin Mehmed Emin, validesi Şerife binti Abdullah ve Halası Halime'nin kızı Aişe'den intikal eden emlak, arazi, eşya gibi malları elinde bulunduran kız kardeşi Şefika ve diğer mirascıların açtıkları, Fenese çarşısındaki dükkan davâsından dolayı, Hâfız Hüseyin Efendi bin Hacı Mehmed Ali bin Mehmed, yukarıda vefât eden babası, validesi ve halasının kızından kendi hissesine düşen mirasını talep davâsı ile Kastamonu vilayeti Taşköprü kazâsında tahsilat müfettişi olan Necip Efendi bin Mehmed Ağa'yı vekil görevlendirdiğine dair hüküm.

H.15 Cemâziye'l-âhir Sene [1]324

M. 6 Ağustos 1906

Sahife:17

Numara:18

Kayseri sancağına bağlı Develi Kazâsı sakinlerinden Halid Efendi oğulları Abdülaziz ve İbrahim vefât eden validelerinin erkek kardeşi Hacı Mehmed Ağa bin İbrahim Bey'in mirasına sahip olan kızı Fatıma binti Hacı Mehmed'den kendi paylarına düşen hisseleri talep için açtıkları davâda Halil Efendi ve Karabet Efendileri vekil görevlendirmelerine dair hüküm.

H.18 Cemâziye'l-âhir Sene [1]324

M. 9 Ağustos 1906

Sahife:18

Numara:19

Kayseri Sancağına bağlı Develi kazâsı sakinlerinden Halid Efendi Oğulları Abdülaziz ve İbrahim'in, Fatıma binti Hacı Mehmed'e açtıkları miras davasının redd-i cevâbı istemi için Fatıma binti Hacı Mehmed tarafından Ohannes Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.22 Cemâziye'l-âhir Sene [1]324

M. 13 Ağustos 1906

Sahife:19

Numara:20

Develü kazâsı kurâsından İncesu karyesi ahalisinden Seyyid Efendi bin Cafer ile oğulları Ahmed Efendi ve Mehmed Şakir Efendi ibni Seyyid Efendi aleyhinde,

İncesu karyesi ahalisinin vekilleri Hacı Ahmed Efendi oğlu İzzet Efendi aracılığı ile açtıkları değirmen suyu davalarına karşı redd-i cevap istemiyle Seyyid Efendi bin Cafer ile oğulları Ahmed Efendi ve Mehmed Şakir Efendi ebnâ Seyyid Efendilerin, Karabet Efendi'yi vekil görevlendirmelerine dair hüküm.

H.29 Cemâziye'l- âhir Sene [1]324

M. 20 Ağustos 1906

Sahife:20

Numara:21

Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının Everek kasabası Fenese İslam mahallesi ahâlisinden Hadice binti Mehmed Kalfa'nın, Everek kasabası Fenese mahallesinde sahib olduğu evin kendisine verimesine dair açtığı davâda Osman Efendi'yi vekil görevlendirdiğine dair hüküm.

H.29 Cemâziye'l- âhir Sene [1]324

M. 20 Ağustos 1906

Sahife:21

Numara:22

Kayseri sancağının Develü kazâsı Köstere nâhiyesi ve Yahyâ Çelebi karyesinde ikamet eden Emine binti Ali Onbaşı ile Develü kazâsı Köstere nâhiyesi Kebaz karyesi ahalisinden Asker oğlu İsmail Çavuş arasındaki akd-i nikah davası ile Asker oğlu İsmail Çavuş'un iddialarına karşı açtığı davâda Bedros Efendi'yi vekil görevlendirildiğine dair hüküm.

H.5 Recep Sene [1]324

M. 25 Ağustos 1906

Sahife:22

Numara:23

Kayseri sancağı Develü kazasına bağlı Everek kasabası Cam'î-i Cedîd mahallesi ahâlisinden Kabasakallı hafidi Hasan bin İbrahim'in aleyhinde, Nalband Ali Oğlu Mustafa'nın zevcesi Ümmühâni ile büyük oğlu Hüseyin'in açtığı alacak, ücret ve sâire davasına karşı, Kabasakallı hafidi Hasan bin İbrahim'in Bedros Efendi'yi vekil görevlendirdiğine dair hüküm.

H. 8 Recep Sene [1]324

M. 28 Ağustos 1906

Sahife:23**Numara:24**

Kayseri sancağı Develü kazasına bağlı Everek kasabası Cam'î-i Cedîd mahallesi ahâlisinden Ümmühâni binti Hüseyin ile büyük oğlu Hüseyin'in, Kabasakallı hafîdi Hasan bin İbrahim'e on üç bin iki yüz kuruş alacak davası ile birlikte nafaka ve mehr bedeli ile açtığı davâ için Karabet Efendi'yi vekil görevlendirmelerine dair hüküm.

H. 14 Recep Sene [1]324

M. 3Eylül 1906

Sahife:24**Numara:25**

Kayseri sancağının Develü kazasına bağlı Everek kasabası Fenese Aşağı mahallesi Ermeni milletinden Bağlıoğlu Odansi Veledi Girgor, vefât eden kardeşi Agob'tan Bağlıoğlu Odansi Veledi Girgor'un büyük kızı Enise'ye düşen mirastan, payına düşen hissesini istemesi ve Karabet Efendi'yi vekil görevlendirilmesine dair hüküm.

H. 19 Recep Sene [1]324

M.8 Eylül 1906

Sahife:25**Numara:26**

Kayseri sancağının Develü kazasına bağlı Günay mahallesi ahâlisiden Hüseyin'in eşi olan Emine binti Osman'ın, Temurcioğlu Mehmed bin Osman'a karşı açtığı alacak davası ile Ohannes Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H. 13 Şaban Sene [1]324

M. 2 Ekim 1906

Sahife:26**Numara:27**

Kayseri sancağına bağlı, Develü kazâsının Everek kasabası Fenese Yukarı mahallesi ahâlisi Ermeni milletinden Seltan Oğlu Kefirok zevcesi Makaruhi binti Bedros'un vefat eden kocası Kivrok Efendi'den miras kalan Fenese çarşısında Melek Kirfer caddesinde iki dükkanın dördebir hissesini talep ve bu hissesini işgal eden

Demedenzâde Mustafa'dan geri alınması için açıla davâda Karabet Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H. 13 Şaban Sene [1]324

M. 2 Ekim 1906

Sahife:27

Numara:28

Develü kazâsının Everek kasabası Aykostan mahallesi ahâlisi Rum milletinden Kudrede binti Bedros'un vefât eden eşi Levan veledî Estavri'nin, Nikola Ağa'dan alacağı olan kırk kuruşun Nikola Ağa'dan alınması ve bu alacakta Oğulları Estavri, Kastaki ve kızı Eneştâşe'nin hissesi olduğunu ayrıca vefât eden Levan veled Estavri'nin mirasının kırk hisseden ibaret olduğunu beş hissenin kendisine, ondörder hissenin oğulları Estavri ve Kastaki'ye, yedi hissenin de kızı Eneştâşe'ye verilmesini ve kendilerinden başla varisleri olmadığına ayrıca vefât eden Levan veled Estavri'nin, İstanbul Mahmut Paşa'da sahibi olduğu dükkanında oturan Vasil Ağaki veled Enasiye ile alacaklarının hesaplanmasına ve kendilerine verilmesi ile ilgili açtığı davâda babası Bedros Ağaki'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H. 21 Şaban Sene [1]324

M. 10 Ekim 1906

Sahife:29

Numara:29

Kayseri sancağının Develü kazasına bağlı Kocaelili mahallesi ahâlisiden vefât eden Güllecioğlu Hüseyin Efendi ibni Mehmed bin diğeri Mehmed'in varisleri eşi Havva binti Abdullah, annesi Fâtıma binti Hasan ile kardeşleri Ömer, Mehmed ve Mahmud olup, mirasların toplamı otuz altı hisseden oluşmaktadır. Dokuz hissesi Havva binti Abdullah'a altı hissesi Fâtıma binti Hasan'a yedişer hisseden toplam yirmibir hisse ise Ömer, Mahmud ve Mehmed'e taksiminden sonra ve Güllecioğlu Hüseyin Efendi'nin alacağı olan ve Mustafa Efendi zimmetinde olan otuz altı kuruşun varisleri tarafından istenmesi ayrıca Fâtıma binti Hasan'ın, Kilis kazasında otururken vefât eden oğlu Hüseyin Efendi ibni Mehmed'den kalan mallarının ve maaşının taksimi için açtığı davâda oğulları Ömer ve Mehmed ile Kilis kazâsında

oturan Şirazzâde Mehmed Atâullah Efendi'nin vekil olarak görevlendirilmesine dair hüküm.

H. 9 Şevval Sene [1]324

M. 26 Kasım 1906

Sahife:31

Numara:30

Kayseri sancağına bağlı Develi kazâsının Everek kasabası Meteris Abdülbâkî mahallesinde oturan Ümmü Gülsüm binti İsmail'in validesi Havva binti Mehmed'den düşen mirası elinde bulunduran erkek kardeşi olan İsmail bin İsmail'den payına düşen hissesini istemesi için açtığı davâda ve Bedros Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H. 12 Şevval Sene [1]324

M. 29 Kasım 1906

Sahife:32

Numara:31

Kayseri sancağına bağlı Develi kazâsının Everek kasabası Tekkuşe mahallesi ahâlisi Ermeni milletinden Haleboğlu Hacı Esvador veled Hacator'un, Kelleci Tekoz veled Kerfor'un zimmetinde bulunan iki yüz küsur kuruş ve diğer borçlarını talep etmesi için açtığı davâda Ohannes Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H. 18 Şevval Sene [1]324

M. 5 Aralık 1906

Sahife:33

Numara:32

Develü kazâsının Everek kasabası Fenese İslam mahallesi ahâlisi, Hasan Kethüda hafîdi İsmail bin Mehmed'in mirasının varislerinin kızı, Fâtıma binti İsmail ve oğlu Mehmed'e ait olduğu şahidlerin tesbitinden sonra, vefat eden Hasan Kethüda hafidi İsmail bin Mehmed'in kızı, Fâtıma binti İsmail'in babasının hayatta iken alacağı olan otuz kuruşu Mehmed bin Hasandan istemesi ayrıca babasının İstanbul'da Tophane-i âmire civarında, Firuz Ağa mahallesi, Hızır Kılıç Çıkmaz sokağında yirmi sekiz numaralı bir evini de talep için açtığı davâda eşi İstanbul eskici esnafından Mehmed bin Mehmed'i vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H. 23 Şevval Sene [1]324 M. 13 Aralık 1906

Sahife:36**Numara:33**

Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının Everek kasabası Fenese Yukarı mahallesi ahâlisi Ermeni milletinden Tüccar Vahyap Hacı Agop veled Zenid, üzerinde hiçbir mülkün ve eşyanın olmadığına, her ne kadar şirketinin üstünde bulunan malların, eşyaların, hububatın, hayvanların ve diğer malların kendisi ile alakalı olmadığına ayrıca vefâtı hâlinde şirketteki bütün bu malların oğulları Haryun ve Ohannes'e ait olduğunu mahkeme katibi Salih Efendi bin Ömer, mahkeme kayıt memuru Hâfız Mehmed Efendi ibni Abdurrahman Efendi ve mübâşir Mehmed bin Hasan'a söylemiş ve mahkeme kâtibi Salih Efendi bin Ömer'in kayıt altına aldığı hüküm.

H. 29 Şevval Sene [1]324

M. 16 Aralık 1906

Sahife:38**Numara:34**

Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının Köstere nâhiyesi, Hacı Paşa karyesi ahâlisinden Hüseyin bin Mehmed Ağa'nın, Şerife binti Mehmed aleyhinde açtığı akd-i nikah davasına karşı Şerife binti Mehmed'in Develü kazâsı hükümet konağı mahkeme odasında Tekuş mahallesi ahâlisinden ve Ermeni milletinden Elmasyan Bedros Efendi veled Ukem önünde, açılan davâya karşı Bedros Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.1 Zi'lka'de Sene [1]324

M. 17 Aralık 1906

Sahife:39**Numara:35**

Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının Köstere nâhiyesi, Hacı Paşa karyesi ahâlisinden Gazi Mehmed oğlu Hüseyin bin Mehmed Ağa'nın, Develü kazâsı hükümet konağı mahkeme odasında Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden ve Ermeni milletinden Kademyan Karabet Efendi veled Ohannes önünde, bundan bir buçuk sene önce oğlu Hüseyin'i Şerife binti Mehmed ile nikah yaptığını ancak Şerife binti Mehmed'in nikahı inkar edip Salahaddin oğlu Mustafa ile zarâr etmesi nedeni

ile Şerife binti Mehmed ve Salahaddin oğlu Mustafa aleyhinde davâ açılması talebi ve Karabet Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.1 Zi'lka'de Sene [1]324

M. 17 Aralık 1906

Sahife:40

Numara:36

Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının Everek kasabası Câmi-i Kebîr mahallesi ahâlisinden Hacı Mehmed Ağa hafidi İsmail Efendi ibni İsmail'in aleyhinde, Küçük Hüseyin hafidi Bekir Efendi ibni Mehmed Efendi'nin alacak davası ve kız kardeşi Ümmügülsüm'ün veraset davasına karşı redd-i cevap istenmesi ve İsmail Hakkı ve Karabet Efendileri vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.1 Zi'lka'de Sene [1]324

M. 17 Aralık 1906

Sahife:41

Numara:37

Develü kazâsının Everek kasabası Fenese Aşağı mahallesi ahâlisi Ermeni milletinden İnsa binti Agop Yağlıoğlu aleyhinde, Yağlıoğlu veled Ohannes tarafından açılan tereke davasına karşı, İnsa binti Agop Yağlıoğlu tarafından açılan dava ve Ohannes Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.12 Zi'lka'de Sene [1]324

M. 28 Aralık 1906

Sahife:42

Numara:38

Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının Everek kasabası Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden Teküşeoğlu Hacı Esteban zevcesi, Hacı Ehsayet binti Ertin ile oğulları Hacı Ertin ve Ohannes tarafından Develü kazâsı Seydi Behül karyesi ahâlisinden Kara Mahmud oğlu Devaret'e, camış, inek ve merkep gibi malların talebi ve alacak davası ile Ohannes Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.12 Zi'lka'de Sene [1]324

M. 28 Aralık 1906

Sahife:43
Numara:39

Kayseri sancağına bağılı Develü kazâsının Everek kasabası Fenese İslam mahallesi ahâlisinden vefat eden Hacı Ömer Ağa'nın İstanbul'da bulunan hisseli dükkanın yüz yirmi sehimden, otuz sehimin kendilerine vermeyen Hüseyin Efendi ibni El Hacı Mustafa'nın aleyhinde, Hacı Ömer Ağa'nın kızı Kezban hatun binti Ömer tarafından açılan dava ve İstanbul'da Yeni Camî Şerif caddesinde haffaf esnafından Hacı Hasan zâde Ömer Efendi ibn-i Hacı Bekir Ağa'yı vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.12 Zi'lka'de Sene [1]324

M. 28 Aralık 1906

Sahife:44
Numara:40

Kayseri sancağına bağılı Develü kazâsı'nın Everek kasabası Câm'i-î Cedîd mahallesi ahâlisinden Fatıma binti Ahmed'in vefat eden babası Ahmed Ağa bin Hacı Osman'ın terekesinde olduğunu iddia ettiği, bağı, bahçe ve gayr-i menkullerin vârisi olduğu kendisine verilmesi ile ilgili açılan dava ve Karabet Efendi'yi vekil görevlendirilmesive mahkeme kâtibi Abdurrahman Efendi'nin vekaleti onaylamasına dair hüküm.

H.12 Zi'lka'de Sene [1]324

M. 28 Aralık 1906

Sahife:45
Numara:41

Kayseri sancağına bağılı Develü kazâsının Everek kasabası Fenese Harman mahallesi sakinelerinden Dudu binti Mehmed tarafından, vefat eden babası Dervişoğlu Mehmed bin Derviş'in terekelerine el koyan kardeşleri Mahmud, Derviş ve Mehmed'in aleyhinde Dudu binti Mehmed'in açmış olduğu hisse ve alacak davası ile İsmail ve Karabet Efendi'lerin vekil görevlendirilmesine dair hüküm.

H.19 Zi'lka'de Sene [1]324

M. 4 Ocak 1907

Sahife:47**Numara:42**

Kayseri sancağına bağı Develü kazâsının Everek kasabası Meteris İbrahim Ağa mahallesi'nde oturan Elife binti Hacı Musa ve Veli Kethüda'nın vefât eden kardeşleri Fâtıma binti Hacı bin Musa bin Osman'ın verasetinin kendilerine ait olduğunu ve bunlardan başka mirasçuları olmadığını tesbiti ve vefat eden kardeşleri Fatıma binti Musa'nın hayatta iken Hamza bin Mehmed'den alacağı on beş sehimin, beş sehiminin Elife binti Hacı Musa'ya, on sehiminin Veli Kethüda'ya verilmesi ile ilgili mirasın taksimi ve İstanbul'da Parmakkapu'da esnaf Şükri Mustafa Efendi ibni Hacı Abdullah Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.24 Zi'lka'de Sene [1]324

M. 9 Ocak 1907

Sahife:49**Numara:43**

Kayseri sancağına bağı Develü kazâsının Everek kasabası Meteris İbrahim Ağa mahallesi'nde oturan Ömer Efendi ibni Mahmud ve Mehmed Niyâzi Efendi ibni Hacı Ahmed Ağa'nın Everek kasabası AyKostan mahallesinde oturan Rum milletinden Andon Efendi veled Hacı İlya ile aralarındaki aşar va diğer muhasebe konularındaki anlaşmazlıkların çözümü için açılan davâda Karabet Efendi veled Ohannesi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.24 Zi'lka'de Sene [1]324

M. 9 Ocak 1907

Sahife:50**Numara:44**

Kayseri sancağına bağı Develü kazâsının Yedek mahallesinde oturan Asiye binti Ömer, vefât eden babası Ömer Efendi ibni Hâlid Efendi'nin mirasından kendisine düşen bir bahçenin altı hissede bir hissesini elinde bulunduran Yüzbaşı Yusuf Ağa'dan taksimi için açılan davâda Ohannes Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.29 Zi'lka'de Sene [1]324

M. 14 Ocak 1907

Sahife:51**Numara:45**

Kayseri sancağına bağı Develü kazâsının Zile karyesi ahâlisinden ve Rum milletinden Estavri veled Bedros ile yine aynı yerde ikâme eden karındaşı Yani veled Bedros arasında süren arazi, emlak ve sâire davasında Bedros Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.16 Zi'l-hicce Sene [1]324

M. 31 Ocak 1907

Sahife:52**Numara:46**

Kayseri sancağına bağı Develü kazâsının Everek kasabası Aykoston mahallesi ahâlisi ve Rum milletinden Andon Efendi veled İlya ile Develü kazâsının Everek kasabası Meteris İbrahim Ağa mahallesi ahâlisinden ve vefât eden Mahmud Efendi ile aralarında meydana gelen aşar ve saire muhasebelerin görülmesi ve anlaşılması için Mahmud Efendi'nin eşleri Ümmi binti Abdülbâki ve Fâtıma binti Abdullah ile kızı Fatıma'nın açtığı dava ve Ohannes Efendi veled Karabet'in vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.17 Zi'l-hicce Sene [1]324

M. 1 Şubat 1907

Sahife:53**Numara:47**

Kayseri Sancağına bağı Develü kazâsının Everek kasabası Aykoston mahallesi ahâlisi ve Rum milletinden Mihayel veled Yani ile Everek kasabası Aykoston mahallesi ahâlisi ve Rum milletinden Andon Efendi veled Hacı İlya ile aralarında meydana gelen hâne davasında Mihayel veled Yani'nin Ohannes Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.21 Zi'l-hicce Sene [1]324

M. 5 Şubat 1907

Sahife:54**Numara:48**

Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının Everek kasabası Fenese Yukarı mahallesi ahâlisi ve Ermeni milletinden Keletyan Mehran veled Hacı İsayi ve Develü kazâsının Zile karyesi ahâlisinden Çelebi Hacı Mustafa Ağa bin Emin arasında geçen alacak davasında Mehran Veled Hacı İsayi'nin alacağını telep için Ohannes veled Karabet Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.22 Zi'l-hicce Sene [1]324

M. 6 Şubat 1907

Sahife:55**Numara:49**

Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının Zile karyesi ahâlisinden Marangoz Çelebi Hacı Mustafa Ağa ibni Emin Ağa'ya, Develü kazâsının Everek kasabası Fenese Yukarı mahallesi ahâlisi ve Ermeni milletinden, Keletyan Hacı İsayi veled Karabet'in büyük oğlu Merhan'ın açtığı alacak davasına karşı Çelebi Hacı Mustafa'nın redd-i cevap için Bedros Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.24 Zi'l-hicce Sene [1]324

M. 8 Şubat 1907

Sahife:56**Numara:50**

Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının Everek kasabası Kilise mahallesi ahâlisi ve Ermeni milletinden Selbetan binti Parsah'ın mutasarrıf konağın üçte bir hissesine oturan Everek kasabası Kasaboğlu mahallesi ve Ermeni milletinden Tamozyan Manok Efendi veled Esvador'un, açmış olduğu konak davasına karşı redd-i cevabı ile bizzat Karabet Efendi'yi ve Kayseride oturan İzmıdyan Agop Efendi veled Kerfor ile İstanbul'da oturan Everekli Boyacı Karbesyan Serkes Efendi veled Hacı Ertin'i vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.26 Zi'l-hicce Sene [1]324

M. 10 Şubat 1907

Sahife:57**Numara:51**

Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının Everek kasabası Fenese Yukarı mahallesi ahâlisi ve Ermeni milletinden Gelşeyan Misak Efendi veled Hacı İsayi ile Develü kazâsının Zile karyesi ahâlisinden Mustafa bin Emin arasında alacak ve şirket muhasebesinden meydana gelen anlaşmazlığın çözümü için Gelşeyan Misak Efendi veled Hacı İsayi tarafından Kayseriden olan İzmidyan Agop Efendi veled Kerfor'u vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.29 Zi'l-hicce Sene [1]324

M. 13 Şubat 1907

Sahife:58

Numara:52

Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının Köstere nahiyesi ve Kelkit karyesi ahâlisinden Hacı Süleyman bin İbrahim ile Deli İmam oğlu Kör Yusuf bin Abdullah arasında alacak ve emlak davasından dolayı meydana gelen anlaşmazlığın çözümü için Hacı Süleyman bin İbrahim tarafından Karabet Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.29 Zi'l-hicce Sene [1]324

M. 13 Şubat 1907

Sahife:59

Numara:53

Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının Everek kasabası Meteris Abdülbaki mahallesi ahâlisinden olan ve Adana vilayeti Mersin Sancağına bağlı Tarsus kazâsında otururken vefât eden kardeşi Osman bin Mehmed ibni Abdullah mirasının taksimi ve kız kardeşi Fâtıma binti Mehmed tarafından, Osman bin Mehmed ibni Abdullah'ın, Hasan Hoca hafîdi Mehmed bin Hasan'dan alacağı on altı kuruşun mirascılarına verilmesi ve Osman bin Mehmed ibni Abdullah'ın mirascılarının kız kardeşleri Fâtıma binti Mehmed, Emine binti Mehmed ve kızı Nâfia'dan ibaret olduğuna dair Fâtıma Binti Mehmed tarafından Tarsus'a giden ve Hacı Yusuf zâde Tevfik Efendi hânesinde misafir olan kız kardeşi Emine binti Mehmed'i vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.6 Muharrem Sene [1]325

M. 19 Şubat 1907

Sahife:61**Numara:54**

Kayseri sancağına bağı Develü kazâsının Everek kasabası Fenese Yukarı mahallesi ahâlisi ve Ermeni milletinden vefât eden Taros oğlu Serabiyun veled Ertin'in mirasının taksimi ve kızları Hanâm, Payzar ve Lusiye'nin erkek kardeşi Hacı Serkez ve üvey validesi Marta binti Enâm'dan paylarına düşen hisselerini talep için davâ açmaları ve Ohannes Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.7 Muharrem Sene [1]325

M. 20 Şubat 1907

Sahife:62**Numara:55**

Kayseri sancağına bağı Develü kazâsının Zile karyesi ahâlisinden Hacı Abdurrahman Ağa ibni Emin, Kayseri sancağına bağı Develü kazâsı'nın Zile karyesi ahâlisinden Arif Hoca hafidi Hasan bin Mehmed'in, kendisi aleyhinde açtığı alacak davâsına karşı Hacı Abdurrahman Ağa ibni Emin'in redd-i cevabı için Ohannes Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.8 Muharrem Sene [1]325

M. 21 Şubat 1907

Sahife:63**Numara:56**

Kayseri sancağına bağı Develü kazâsının Everek kasabası Fenese Aşağı mahallesi ahâlisi ve Ermeni milletinden vefât eden Garkas veled Mıgırdıc'ın mirasının, oğlu Karabet ve kızı Hatun ve kendisinden sonra vefât eden kızı Tekohi binti Gokas'ın oğulları Mehran ve Agop ve kızı Kelhatra Tekohi'ye verilmesi için, torunları Mehran, Kelhatre, Agop kızı Hatun ve oğlu Karabet'in paylarına düşen hisselerini talep için Ohannes Efendi'yi vekil görevlendirmelerine dair hüküm.

H.17 Muharrem Sene [1]325

M. 2 Mart 1907

Sahife:64**Numara:57**

Kayseri sancağına bağı Develü kazâsının Zile karyesi ahâlisi ve Rum milletinden Yani veled Bedros, kardeşi Hacı Estavri veled Bedros'un, Yani veled Bedros aleyhinde açtığı arazi, emlâk , hayvânat, para davasına karşı, Yani veled Bedros'un redd-i cevap için Karabet Efendi'yi vekil olarak görevlendirmesine dair hüküm.

H.19 Muharrem Sene [1]325

M. 4 Mart 1907

Sahife:66**Numara:58**

Kayseri sancağına bağı Develü kazâsının Everek kasabası Fenese Aşağı mahallesi ahâlisi ve Ermeni milletinden, Romanya'nın Köstence kasabasında kunduracı esnafı iken vefât eden Peroseli oğlu Serkes Veled Ebrim'in mirasının taksimi için oğlu Avris'in ve üvey validesi Dudu binti Serkes'in varisi oldukları şahidlerin ifadeleri ile tesbit edilmesinden sonra, mirasın yirmi dört sehinden oluştuğu, yirmi bir sehimin oğlu Avris'e, üç sehminin de üvey validesi Dudu binti Serkes'e verilmesi ayrıca vefât eden Peroseli oğlu Serkes Veled Ebrim'in hayatta iken Karabet Efendi'de alacağı olan yirmi dört kuruşun varisleri ne verilmesi davâsı ile Romanya'nın Köstence kasabasında oturan ve Ermeni milletinden Bağdarsar Oğlu Mahab veled Esvador'u vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.29 Muharrem Sene [1]325

M. 14 Mart 1907

Sahife:67**Numara:59**

Kayseri sancağına bağı Develü kazâsının Everek kasabası Fenese Aşağı mahallesi ahâlisi ve Ermeni milletinden, Kuyumcu oğlu Kirfor veled Hacı Parseh'in Develü kazâsı, Everek kasabası ve gerek köylerinde zimmetinde senetli ve senetsiz tüm alacaklarının sahiblerinden alınması için Markirus veled Hacı Agop'u vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.20 Safer Sene [1]325

M.4 Nisan 1907

Sahife:68**Numara:60**

Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının Everek kasabası Fenese İslam mahallesi ahâlisinden Hacı Hüseyin Efendi ibni Hacı Mustafa'nın İstanbul'da kapu civarında Cedîd Vâlide Sultan Câmî'i Şerîfi havlusunda üç, elli ve yüz numaralı iki dükkan ve bitişiğinde bir kuşcu dükkanı ile toplam üç dükkanın kira bedellerini almak için İstanbul'da Barmakkapu'da Haffaf Kethüdası Hacı Hasan Efendi ibni Hacı Mustafa'yı vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.24 Safer Sene [1]325

M.8 Nisan 1907

Sahife:69**Numara:61**

Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının Everek kasabası Meteris Abdülbaki mahallesi ahâlisinden Kabaklı Hacı Hasan Ağa bin Şeyh Mehmed, Tekkenişin oğlu Halil İbrahim bin Hacı İbrahim aleyhinde rehîn ve alacak davâsı ve Develü ve Everek kasabasında senedli ve senedsiz tüm alacaklarının sahiplerinden alınması için Ohannes Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.29 Safer Sene [1]325

M.13 Nisan 1907

Sahife:70**Numara:62**

Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının İncesu karyesi ve kavm-î gayr-ı mahkûr (yüz kişiden az yerleşim yeri) ahâlisinden Mehmed Efendi ibni Hüseyin Ağa ve İncesu karyesi ahâlisi Ermeni milletinden Varten veled Nic, İncesu karyesi'nin umûmuna mahsus tarlada inşâ ettikleri değirmenin yıkılması için Seyyid Efendi ibni Cafer ve Hacı Ahmed oğlu Aziz Efendi'ye açtıkları davâ ve Bedros Efendi'yi vekil görevlendirmelerine dair hüküm.

H.29 Safer Sene [1]325

M.13 Nisan 1907

Sahife:71**Numara:63**

Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının Zile karyesi ahâlisi ve Rum milletinden Hacı Estevri veled Bedros, İstanbul'da Kumkapudaki Ayazma sokağındaki yirmi sekiz numaradaki sahip olduğu yarı hisseli konağında oturan kiracılarından kira bedelini almak için İstanbul'daki doğramacı esnafından İbrahim bin Hacı Ali Ağa'yı vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.2 Rebî'ü'l- evvel Sene [1]325

M.15 Nisan 1907

Sahife:72**Numara:64**

Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının Köstere nâhiyesi Kal karyesi ahâlisinden Hatun binti Hüseyin ile Develü kazâsı'nın Köstere nâhiyesi Kal karyesi ahâlisinden Hayık oğlu Muharrem Esid oğlu Cuma arasında meydana gelen nikah davâsı ile Hatun binti Hüseyin'in, Hayık oğlu Muharrem Esid ve oğlu Cuma aleyhinde Ohannes Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.3 Rebî'ü'l- evvel Sene [1]325

M.16 Nisan 1907

Sahife:73**Numara:65**

Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının Everek kasabası Fenese Yukarı mahallesi ahâlisi ve Ermeni milletinden Gülteban Hariton Efendi veled Hacı Agop alacak davası ile Everek kasabası Câmî-i Kebîr Mahallesi ahâlisinden Hacı Memiş Oğlu Ali aleyhinde açtığı davâ için Karabet Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H. 5 Rebî'ü'l- evvel Sene [1]325

M.18 Nisan 1907

Sahife:74**Numara:66**

İstanbul'da Şehremini yakınında Deniz Abdal mahallesinde oturan Hüseyin Hüsni Beğ ibni merhum Mehmed Enes Beğ, tarafından Konya vilayeti, Niğde Sancağı ve İlyas karyesinde bulunan ve vefât eden babası Mehmed Enes Beğ'den

kalan arsasını icara vermiş ve icar bedelini almak için Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının merkez Koncaelili mahallesi ahâlisinden Askerî Yüzbaşı Doktor Mehmed Efendi ibni Hafız Sâlih Efendi'yi vekil tayin etmiştir.Vekil tayin olunan Mehmet Efendi ibni Salih Efendi vekaletini kardeşi Arif Efendi ibni Hâfız Efendi'ye bırakması ve vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H. 5 Rebî'ü'l- evvel Sene [1]325

M.18 Nisan 1907

Sahife:75

Numara:67

Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının Everek kasabası Câm'i-î Cedid mahallesi ahâlisinden Kahveci Hacı Usta hafidi Osman bin Hacı Mehmed, vefât eden validesi Fâtıma binti Bekir ve babası Hacı Mehmed bin Ali'den kalan yedi kıta bostan yerini talep davâsıyla Osman Efendi ibni Hacı Nasuh Ağa'yı vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H. 5 Rebî'ü'l- evvel Sene [1]325

M.18 Nisan 1907

Sahife:76

Numara:68

Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının Everek kasabası Câm'i-î Cedid mahallesi ahâlisinden Zeyde Hanım binti Memed Efendi vefat eden eşi Halil Fevzi Efendi ibni Zülkadir'in, Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının Everek kasabası Câm'i-i cedîd mahallesi ahâlisinden Hacı Hüseyin Ağa'dan alacağı olan yirmi dört kuruluş hakkının verilmesini ve üç sehimin kendisine ve yedişer sehimin oğulları Mehmed Kâmil, Ahmed Kemal ve Ömer Lütfi'ye verilmesini, ayrıca varisleri olarak kendisi ve üç oğlu olduğunu ve başka variscileri olmadığını ve şahidler Hacı Ali Efendi ve Hacı Ömer Efendi'lerin de tasdik etmesinden sonra, Zeyde Hanım binti Memed Efendi vefat eden eşi Halil Fevzi Efendi İbni Zülkadir'in, İstanbul'da bulunan iki ev ve bir dükkanın kiracılarından alacaklarının verilmesi için İstanbul'da Beyazid Merkez Rüşdiyesi muallimlerinden Hasan Fehmi Efendi bin İbrahim'i vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.12 Rebî'ü'l- evvel Sene [1]325

M.25 Nisan 1907

Sahife: 78

Numara:69

Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının Everek kasabası Meteris Abdülbâki mahallesi ahâlisinden Osman bin Ahmed ve zevcesi Cemile binti Ali'nin alacak davâsı ile Karabet Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.12 Rebî'ü'l- evvel Sene [1]325

M.25 Nisan 1907

Sahife:79

Numara:70

Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının Everek kasabası Fenese Yukarı mahallesi ahâlisi ve Ermeni milletinden Bayraz binti Hacı Estaban, Fenese Yukarı mahallesi ahâlisi ve Ermeni milletinden kardeşi Ohannes Dartin ile yine Fenese Yukarı mahallesi ahâlisi ve Ermeni milletinden Hacı Kirfor Ağa arasında meydana gelen camış (manda) davâsı sebebiyle üçüncü şahıs sıfatıyla davâyâ katılmak için Bedros Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.14 Rebî'ü'l- evvel Sene [1]325

M.27 Nisan 1907

Sahife:81

Numara:71

Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının Ermeni milletinden Cebeloğlu Kaydil veled Agop ile Develü kazâsının Ermeni milletinden Tobbaşoğlu Kerfor veled Monok ve Cebeloğlu Keregos ve Serkes veledân Aziz ile aralarında meydana gelen çıkmaz sokak davâsı ile Cebeloğlu Kaydil veled Agop'un Ohannes Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H. 26 Rebî'ü'l- evvel Sene [1]325

M.9 Mayıs 1907

Sahife:82

Numara:72

Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının Everek kasabası Meteris İbrahim Ağa mahallesi ahâlisinden Şadiye binti İbrahim, Hacı Emir Ağa hafidi Ömer bin Hacı Mehmed'in kendisini boşadıktan sonra nafakasız, eşyasız, meskensiz ortada

bıraktığı için, kendisinin tüm zaruri ihtiyaçlarının karşılanması için Ömer bin Hacı Mehmed'e açtığı nafaka davâsı için Ohannes Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H. 26 Rebî'ü'l- evvel Sene [1]325

M.9 Mayıs 1907

Sahife:83

Numara:73

Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının Everek kasabası, Kilise mahallesi ahâlisi ve Ermeni milletinden, Dunekoğlu Hacı Nersis veled Hacı Melkun ile kardeşi Taris veled Hacı Melkun aralarında bir tane ev ve bir parça bağçenin taksimi için açılan davâda Dernekoğlu Hacı Nersis veled Hacı Melkun tarafından Kademyan Karabet Efendi Veled Ohannesi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H. 26 Rebî'ü'l- evvel Sene [1]325

M.9 Mayıs 1907

Sahife:84

Numara:74

Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının Everek kasabası, Kilise mahallesi ahâlisi ve Ermeni milletinden, Dunekoğlu Taris veled Hacı Melkun, Dunekoğlu Hacı Nersis veled Melkun'un, Dunekoğlu Taris veled Hacı Melkun aleyhinde açtığı bir tane ev ve bir parça bağçe davâsına itiraz etmesi ve Bedros Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.9 Rebî'ü'l-âhir Sene [1]325

M.22 Mayıs 1907

Sahife:85

Numara:75

Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının Everek kasabası, Kilise mahallesi ahâlisi ve Ermeni milletinden, Kuzucıyan Esvador veled Hacı Ohannes'in babasından kalan arazisine müdâhale eden kişilerden arâzinin talebi için açılan davâ ve Karabet Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.4 Rebî'ü'l-âhir Sene [1]325

M.17 Mayıs 1907

Sahife:86**Numara:76**

Kayseri sancağına bağılı Develü kazâsının Köstere nahiyesi ve Kelkit karyesi ahâlisinden, Kaykaçoğılu Süleyman bin Ali, Sarıoğılu nâm diğeri Kâtiboğılu Abdullah kerimesi ile gerdeğıe girmediğı halde Katiboğılu Abdullah kerimesinin amcası, üvey pederi ve Kelkit karyesi ahâlisinden Durmuş Ağı'nın fesh-i nikah davâsı ile Kaykaçoğılu Süleyman bin Ali aleyhinde açtığı davâyaya karşı itiraz ve reddi-cevap için Kaykaçoğılu Süleyman bin Ali tarafından Ohannes Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.10 Rebi'ü'l-âhir Sene [1]325

M.23 Mayıs 1907

Sahife:87**Numara:77**

Kayseri sancağına bağılı Develü kazâsının Everek kasabası Meteris İbrahim Ağı mahallesi ahâlisinden, Emekli Yüzbaşı Yusuf Ağı bin Ahmed'in, Everek kasabası Meteris İbrahim Ağı mahallesinde bulunan bahçesinden dolayı, Develü Bedel mahallesi ahâlisinden Hâlid Ağı hafidesi Asiye'nin kendisine açtığı bahçe davâsına itiraz etmesi ve Kademyan Karabet Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.13 Rebi'ü'l-âhir Sene [1]325

M.26 Mayıs 1907

Sahife:88**Numara:78**

Kayseri sancağına bağılı Develü kazâsının Everek kasabası Câm'i-î Cedîd mahallesi ahâlisinden, Arabzâde Mehmed Ağı ibni Hacı Ali ile Meteris Abdülbâkî mahallesi ahâlisinden, İstanbulî Ahmed Efendi ibni Hacı Hüseyin Ağı'nın Savihli karyesi Yevali nâm mahalde tapulu sahip oldukları arazinin, Kuzucuyan Esvador veled Ohannes tarafından müdâhale edilmesinden dolayı açtığı davâda Bedros Efendi veled Velakim'i vekil görevlendirmelerine dair hüküm.

H.15 Rebi'ü'l-âhir Sene [1]325

M.28 Mayıs 1907

Sahife:89**Numara:79**

Aslen Konya vilâyeti dâhilinde, Bozkır kazası, Karaca Ardiç karyesi, Câmi mahallesi ahâlisinden olup Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının Everek kasabası Meterisî Abdülbâki mahallesi'nde oturan ve Develü Rüşdiye emekli muallimi Abdülvehhap Efendi ibni Ali, vefât eden babası Ali Ağa ibni Ahmed'in verasetinin kendisine ve kardeşleri Hacı Ahmed ve Mehmed ve Said Efendiler ve kız kardeşleri Penbe, Emine ve Fâtıma'ya ve vâlideleri Aişe binti Abdullah'a intikal ettiğini ayrıca ancak kendi hissesinin Hacı Ahmet Efendi'nin hisselerine de isabet etmesi ile mirasın taksimi ile Kara Memiş oğlu Mehmed bin Çavuş bin İsa Ağa'yı vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.16 Rebi'ü'l-âhir Sene [1]325

M.29 Mayıs 1907

Sahife:90**Numara:80**

Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının Everek kasabası Meterisî Abdülbâki mahallesi ahâlisinden, Vandek oğlu Ali bin Osman'nın babası Osman Ağa ibni Ahmed ile vâlidesi Cemîle binti Ali, oğulları Vandek oğlu Ali bin Osman aleyhinde açmış oldukları emlak, büyükbaş ve küçükbaş hayvan davâsına, Vandek oğlu Ali bin Osman'ın itiraz etmesi ve Ohannes Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.25 Rebi'ü'l-âhir Sene [1]325

M.7 Haziran 1907

Sahife:91**Numara:81**

Kayseri sancağına bağlı Develü kazâsının Köstere nahiyesi, Cucun karyesi ahâlisinden ve Ermeni milletinden Sanak oğlu Markar veled Bedros, Kelkit karyesi ahâlisinden ve Ermeni milletinden, vefat eden eden Kır Musa bin Abdülvehhab'ın oğulları Mehmed ve Mükrem'in ve kızları Şerife ve Fâtıma'ya Kumluk mahallindeki arazisinden dolayı bedel-i icâr davâsı ile açtığı davâda, Ohannes Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.4 Cemâziye'l-evvel Sene [1]325

M.15 Haziran 1907

Sahife:92**Numara:82**

Kayseri Sancağına bağlı Develü kazâsının Zile karyesi ahâlisinden, vefât eden Emir Hüseyin oğlu Ali bin Safi'nin oğulları Ahmed ve Mustafa, kızı Hanım binti Hüseyin'in aleyhlerinde, Develü kazâsının Zile karyesi ahâlisinden, Emin Ağa oğlu Çelebi Hacı Mustafa Ağa'nın, açmış olduğu arsa davâsına itiraz etmeleri ve Karabet Efendi'yi vekil görevlendirmelerine dair hüküm.

H.6 Cemâziye'l-evvel Sene [1]325

M.17 Haziran 1907

Sahife:93**Numara:83**

Kayseriye sancağına bağlı Develü kazâsının nefsi-i Develü Yedek mahallesi ahâlisinden, Kezban binti Şaban, vefât eden Develü kazâsının Yedek mahallesi ahâlisinden, kocası Emin Ağa bin Ali Efendi'nin terekesine el koyan kayınbiraderi Mehmed ve kayınvalidesi Fâtıma hatundan hem mihrini hemde terekeden payına düşen hissesini almak için açtığı davâda, Ohannes Efendi'yi ve kocası Ömer Efendi'yi vekil görevlendirmesine dair hüküm.

H.9 Cemâziye'l-evvel Sene [1]325

M.20 Haziran 1907

Sahife:94**Numara:84**

Kayseriye sancağına bağlı Develü kazâsının, Everek kasabası, Câm'î-î Cedîd mahallesi ahâlisinden, vefât eden ayakkabıcı esnafından Ali Baba'nın mirasının, eşi Şerife binti Hüseyin'in elinde olduğu ve eşi Şerife binti Hüseyin'in, İstanbul'da sahip olduğu dükkanların kiracılarıyla hesaplarının görülmesi ve alacaklarını teslimi ile yine İstanbul'da bulunan bir başka dükkanlarının kiracısı olan Hacı Osman Zâde Ahmed Tevfik Efendi ibni Ali'den üç senelik kira bedelinin alınması ile ilgili vekil olarak görevlendirdiği babası Hasan Hüseyin Efendi ibni Ali'nin yerine, İstanbul'da oturan ayakkabıcı esnafından Tobuz oğlu Musa Efendi ibni Hacı Mehmed Ağa'yı vekil olarak görevlendirmesine dair hüküm.

H.15 Cemâziye'l-evvel Sene [1]325

M.26 Haziran 1907

İKİNCİ BÖLÜM

METİN ÇEVİRİSİ

Sahîfe: 1 Numara: 1

Bismillâhirrahmânirrahîm

An-asıl Niğde Sancağına müzâf Nevşehir kazâsı kurâsından Develü Zile karyesi ahâlisinden olup el-hâletü hâzihî Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsının merkez hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Aykostan Mahallesi ahâlisinden ve teb‘a-i Devlet-i aliyye’nin Rum Milletinden Bedroski veled Kostanti hânesinde müsâfireten sâkine zâtı mahalle-i mezkûre ahâlisinin ve teb‘a-i müşârun-ileyhânın millet-i merkûmesinden Bedroski ve Yorgi veled Andon nâm kimesneler ta‘rîfleriyle mu‘arrefe olan teb‘a-i müşârun-ileyhânın millet-i merkûme nisvânından Hatun binti Antaş veled-i Yorgi kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma‘kûd-ı meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i ani’l-merâm idüp babam mevrûsum müteveffâ-i mezbûr Antaş Ağanın Dersa‘âdet’de Küçük Lanka’da ve bostan içinde Kürkcübaşı Yeni mahallede vâk‘î bir tarafı Arabacı Yevan ve bir tarafı Bedros kalfa ve bir tarafı bağcevan Dimitri menzilleri ve taraf-ı râbî‘i tarîk-i âm ile mahdûd bilâ numro taht-ı tasarrufunda olup ba‘dehû vefâtına benimle li-ebeveyn er karındaşım gâib-i ani’l-meclis Hristo’ya mevrûs olan bir bâb menzilde benim hisse-i şâyi‘amı mahallinde tâlibi zuhûrunda ve me‘mûru huzûrunda âhara bey‘ ve ferâğa ve müste‘cirlerinden terâküm bedel-i îcârlarını ahz ve kabza ve makbûzunu bana irsâl ve îsâle ve lede’l-iktizâ sulh ve ibrâya ve taleb ve icrâya vukû‘ bulacak kâffe-i de‘âvîde müdde‘î ve müdde‘î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i‘tirâzen ve istînâfen ve temyîzen ve i‘âdeten ve tashîhan cemî‘ mehâkim-i şer‘iyye ve nizâmiyyede muhâkeme ve muhâsamaya ve muhâsaraya ve işhâd ve iştihâd a ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted‘iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâma takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve izâle ve’l-hâsıl husûs-ı

mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine ve âharı tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımızdan an-asıl Zile karyesi ahâlisinden olup el-hâletü hâzihi Dersa'âdet'de bulunan ve teb'a-i müşârun-ileyhânın millet-i merkûmesinin Çukurçeşme'de mukîm duvarcı esnafından er karındaşım Hristo veled Antaş kabûlüne mevkûfe vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmis min şehr-i Rebi'ü'l-âhir li-sene erba'a ve işrîn ve selâse-mie ve elf.

Mu'arref Bedroski veledi Kostanti

Mu'arref Bedroski Veledi Andon

İşbu tahrîr huzûrumuzda zabt olunduğu tasdîk kılındı.

A'zâlar

İmzâlar

Numara: 2

Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Fenese İslam mahallesi ahalisinden Ahmed bin Ali nâm kimesne kasaba-yı mezkûrenin hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kasabayı mezkûre mahallatından Fenese Yukarı mahallesi ahalisinden teb'a-i devletliğin Ermeni milletinden ve da'va vekillerinden Kadmiyan Karabet Efendi veledi Ohannes muhzırında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezkûre ahalisinden veledi Mustafa ve ebnânı Mustafa Efendi nâm kimesneler kasaba-yı mezkûre hududu dâhiline Gürkapu nâm mahallede vâki mâlûm-ul hudûd dörtyüzaltı guruş bir kıt'a bağ ve da'valara karşı redd-i cevâba ve vukû' bulacak kâffe de'âvîde müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan ve cemî' mehâkim-i muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda

Sahîfe: 2

ve tahlîf ve istihlâfa ve tebliğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve taleb-i icrâya sulh ve ibrâya ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine ve âharı tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımızdan işbu hâzır-ı mezbûr Karabet Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile

vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledikde mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevm.

İşbu takrîr huzûrumuzda zabt olunduğu tasdîk kılındı.

A'zâlar

İmzâ

Kâtib-i zabt-ı mahkeme-i şer'iyeye Abdurrahman Çelebi

Numara: 3

An-asıl Niğde sancağına muzâf Nevşehir kazâsı kurâsından Develü Zile karyesi ahâlisinden iken bundan akdem vefât iden Tiftik oğlu Yusuf bin Mehmed'in veresezi zevce-i menkûha-i metrûkesi Zeride binti Ahmed ile sulbî sağîr oğlu Mehmed ve sulbiye-i sağîre kızı Hayriye'ye münhasıra olub ber-tashîh-i mes'ele-i mîrâslari bi-hükmi'l-ferâiz yirmi dört sehimden olub sühhâm-ı mezkûreden üç sehmi mezbûre Zeride'ye ve on dört sehmi sağîr-i merkûm ve yedi sehmi dahi sağîre-i mezbûre Hayriye'ye isâbeti Develü kazâsı mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde da'vâ-yı sahîh zımnında mahzar-ı hâsım-ı câhda usûl-i mevzû'asına tevfiķan evvelen bâ-varaka-i mestûre karye-i mezkûre imamı El-hacı Ömer Efendi ibni Ali Çavuş ve muhtar-ı evveli Hacı Hasan Ağa bin Halil'den şirâen ve ba'dehû yine karye-i mezkûre ahâlisinden El-hacı İbrahim Efendi ibni El-hacı Ali Efendi ve Mehmedî Efendi ibni Mahmud Efendi'den bi'l-müvâcehe alenen tezkiye adl ve makbûlü'ş-şehâde oldukları ihbâr olunan karye-i mezkûre ahâlisinden Abdullah Efendi ibni El-hacı Mehmed ve Hacı Ali ibni El-hacı Ahmed Efendi nâm şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î isbât ve sübût-ı verâsetlerine hükm-i şer'î lâhık olduktan sonra zâtı şâhidân-ı mezbûrân Abdullah Efendi Hacı Ali nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrefe olan zevce-i mezbûre Zebire hatun nefisinden asâleten ve vesâyeten meclis-i ma'kûd-ı mezkûre ikrâr ve takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb Dersa'âdet'de Galata ve Kapu İçinde Sultan Bâyezid'de Tobcular caddesinde vâki' bir tarafı Fâtıma Zekiye hânesi ve bir tarafı Kasab Yani dükkanı ve bir tarafı Tobcular caddesi ve taraf-ı râbi'i Döşemeci sokağı ile mahdûd iki yüz altmış sekiz murakkam evkâfdan mazbût Mehmed Ağa zevcesi Saraylı Şekerpare hatun vakf müskafâtından şehriye altmış akçe icâre-i mü'eccelelü bir bâb dükkan dört hisse i'tibâriyle dört hissesinin iki hams hissesi ve yine kezâlik mevki'-i

mezkûrede vâki' bir tarafı Hacı İbrahim Ağa dükkanı ve bir tarafı Ali bâb ve bir tarafı kerescâne ve taraf-ı râbi' sâlifü'z-zıkr Topcular caddesinde kâin doksan iki numaro ile murakkam Haremeyn-i muhteremeyn gedikânından şehriye yüz yirmi akçe icâre-i mü'eccelelü nizâmlı bir aded haffaf gediğinin yüz yirmi hisse i'tibâriyle on beş hissesine mutasarrıf olan zevcim müteveffâ-yı merkûm Yusuf Ağa'nın yedimizde olub iki kıt'a sened-i hâkânî mantûkunca taht-ı tasarrufunda mülkü olub ve ba'de vefâtihî vasîleri bulunduğum sulbî sağîr oğlu Mehmed ile ve sulbiye-i sağîre kızı Hayriye'ye mevrûs olmağla evvel emirde sağîrân-ı mezbûrân üzerlerine intikâl ve müste'cirlerinden müterâkim olan bedel-i icârlarını talep ve da'vâ ve ahz ve kabza ve makbûzunu bana irsâl ve îsâle ve ba'demâ lehâ ve aleyhâmızda vukû' bulacak kâffe de'âvîde müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan ve cemî' mehâkim-i şer'îyye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve tebliğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre

Sahîfe: 3

ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve talep-i icrâya ve ucûbe-i lâzîmenin i'tâsına ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ve âharı tevkîl ve azle ve me'zûn olmak üzere tarafımdan bi'l-vesâye an-asıl Zile karyesi ahâlisinden olup el-hâletü hâzihî Dersa'adet'de Galata ve Kapuiçinde mukîm müzâf esnâfdan İbrahim Efendi ibni Hacı Mustafa Ağa'yı kabûlüne mevkûfe vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ hüve'l-vâk'î bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis min şehri-i Rebî'u'l-âhir li-sene erba'a ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Mu'arref Abdullah Efendi

Mu'arref Hacı Ali

Kâtib-i zabt mahkeme-i şer'îyye Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

imzâ

Numara: 4

Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Câm'i-î Cedîd mahallesi sâkinelerinden zâtı mahalle-i mezkûre ahâlisinden Osman

Ferid Efendi ibni El-hacı Mustafa ve Kâsım bin Memiş nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrefe olan Fâtıma binti Aliye nâm hatun kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'î şerîf-i enverde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüp bundan akdem vefât iden babam ve mevrusum Ali Baba'nın Dersa'âdet'de mutasarrıf olduğu dükkanlarının müste'cirlerinden müterâkim bedel-i îcârlarıyla ve zimem-i nâsda olan alacaklarından hisse-i şâyi'amı taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve makbûzunu bana irsâl ve îsâle ve ba'demâ dekâkîn-i mezkûrlarda olan beş hissede bir hissemi mahallinde tâlibi zuhûrunda ve me'mûr huzûrunda âhara bey ve ferâğa ve ba'demâ lehâ ve aleyhâmda vuk'û bulacak kâffe-î de'âvî ve müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan cemî' mehâkim-i şer'îyye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hıbre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle me'zûn olmak üzere tarafımdan an-asıl Develü kazâsı ahâlisinden olup el-hâletü hâzihî Dersa'âdet'de Barmakkapu'da mukîm haffâf esnafından kethüdâ Hacı Hasan Ağa bin Mustafa Ağa'yı kabûlüne mevkûfe vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde gıbbe't-tasdîkû-ş-şer'î mâ hüve'l-vâki bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis min şehr-i Rebi'û'l-âhir li-sene erba'a ve işrîn ve selâsemie ve elf.

Mu'arref Kasım Ağa

Mu'arref Osman Ferid Efendi

Kâtib-i zabt-ı mahkeme-i şer'îyye Abdurrahman Çelebi

İşbu takrîr huzûrumda zabt olunduğu tasdîk kılındı.

A'zâlar

imzâ

Rebiülahir sene [1]324

Sahîfe:4 Numara 5

Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Fense İslam mahallesi sâkinelerinden zâtı mahalle-i mezkûre ahâlisinden Ahmed (...) ibni Ali ve İbrahim bin Hüseyin nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrefe olan Fâtıma binti Hasan nâm hâtun kazâ-i mezkûrun hükûmet konağı mahakeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine kasaba-

mezkûre mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden da'vâ vekîlerinden işbu bâ'isü'l-vesîka Kademyan Karabet Efendi veled Ohannes muhızırında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüp yine kasaba-ı mezkûre mahallâtından Mezis Abdülbâkî mahallesi ahâlisinden iken bundan akdem vefât iden babam ve mevrusum Abdülkerim oğlu Hasan Onbaşı bin Hacı Ali'yle müteveffîye-i sâni vâlidem Aîşe binti Abdullah'ın bi'l-cümle terekelerine vaz'ü'l-yed bulunan er karındaşım gâib-i ani'l-meclis Hacı Ali'den hisse-i irsiye-i şâyi'âmı taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve makbûzu bana edâ ve teslîme sulh ve ibrâya müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan cemî' mehâkime-i şer'iyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyize ve hâkim nasb ve azle ve taleb-i icrâya ve ucûbe-i lâzımının i'tâsına ve protesto keşîdesine ve vaz'-ı hacz ve fekkine ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ve âharı tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr Karabet Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde ol dahi ber-vech-i meşrûh vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis min şehr-i Rebî'u'l-âhir li-sene erba'a ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Mu'arref Hakkı Efendi

Mu'arref Ahmed Efendi

İşbu takrîr huzûrumda zabt olunduğu tasdîk olunur.

Kâtib-i zabt-ı mahkeme-i şer'iyeye Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

imzâ

Sahîfe: 5 Numara: 6

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsının nefsi Develü Tumballi (?) mahallesi ahâlisinden Kadir oğlu Hüseyin bin Kadir ve Hamdioğlu Hamdi bin Mustafa ve Hasan Efendi oğlu Hacı Memiş bin Hasan yine Develü Câmî-i Kebîr mahallesi ahâlisinden Kerim oğlu Hacı Yusuf bin Kerim nâm kimesneler kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i

şer‘-i şerîf-i enverde yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden ve teb‘a-i Devlet-i aliyye’nin Ermeni milletinden ve da‘vâ vekîllerinden işbu bâ‘isü’l-vesîka Kadimyan Karabet Efendi veled Ohannes mahzarında her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp yine kasaba-ı mezbûr arazisinin hudûdu dâhilinde bâ-tapu taht-ı tasarrufumuzda olup ma‘lûmü’l-hudûd olan arazimiz aleyhinde Develü Kombili mahallesi ahâlisinden Ağca oğlu Hacı Yusuf Direk mahallesi ahâlisinden Ali Beğ oğlu Arif hanelerine ikâme eyledikleri mer‘a da‘vâlarından dolayı merkûmân ile muhâkeme ve muhâsamaya mürâfa‘a ve müdâfa‘aya ve husûs-ı mezkûre ta‘alluk idecek cihetleri müdde‘î ve müdde‘î aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i‘tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i‘âdeten ve tashîhan cemî‘ mehâkim-i şer‘iyye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve işhâda teblîğ ve tebellüğe ve tahlîfe ve istihlâfa ve kendi imzâsıyla müsted‘iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve hacz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve dahi hacr ve fekkine ve taleb-i icrâya ve ücûbe-i lâzımının i‘tâsına ve’l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ve âharı tevkîl ve azle me’zûn olmak üzere tarafımızdan işbu hâzır-ı mezbûr Karabet Efendi’yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta‘yîn eyledik didiklerinde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımelerini kemâ yenbağî edâya ta‘ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundı fi’l-yevmi’r-râbi‘ aşara min şehr-i Rebî‘u’l-âhir li-sene erba‘a ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Vekîl Kadimyan Karabet Efendi Müvekkil Hacı Memiş Efendi ibni Hasan

Müvekkil Hamdi oğlu Hamdi

Müvekkil Kadir oğlu Hasan

Müvekkil Kerim oğlu Hacı Yusuf

İşbu takrîr huzûrumuzda zabt olunduğu tasdîk kılındı.

A‘zâlar, nâib, (...)

İmzâlar

Sahîfe: 6 Numara:7

Husûs-ı âtiyü’l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîriçün cânib-i şer‘-i şerîfden me’zûn bi’l-hükm irsâl olunan mahkeme-i şer‘iyye ketebesinden Abdurrahman Efendi ibni Hâfız Feyzullah Efendi Kayseriye sancağına müzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi

sâkinelerinden ve teb‘a-i Devlet-i aliyye’nin ermeni milleti nisvânından zâtı mahalle-i mezkûre ahâlisinden ve teb‘a-i Devlet-i aliyye’nin Ermeni milletinden Haratyun veled Gazdos ve Karabet veled Mihael nâm kimesneler ta‘rîfleriyle mu‘arrefe olan Turfanda binti Hacı Karabet’in hânesine varub sâlifü’z-zikr mu‘arrafât-ı mezbûrân hâzır oldukları halde akd-i meclis-i şer‘î âlî itdiği yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden ve teb‘a-i müşârun-ileyhânın millet-i merkûmesinden Avaniyan Hacı Tavid ve Merağya mahzarında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i ani’l-merâm idüp yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden iken bundan yirmi sene mukaddem Mısır’da vefât iden sadr-i kebîr oğlu Cebrail veled Kirkore beni ölünceye değin görüp gözetmek infâk ve iktisâ itmek şartıyla el-hâletü hâzihî sâkine olduğum mahalle-i mezkûrede vâki‘ ma‘lûmü’l-hudûd bir bâb menzil ile Dere nâm mahalde vâki‘ ma‘lûmü’l-hudûd bir kıt‘a bağ ve Kirkor nâm mahalde vâki‘ ma‘lûmü’l-hudûd beş (....) bağcemi virüp beni görüp gözümden işbu tarihten beş sene mukaddem Mısır’da vefâtı hasebiyle şartı mezkûr hitâm-ı yoldan emlâk-ı muharrere-i mezkûrelerini yedime isti‘dâd itdikden sonra ba‘dehû kezâlik beni ölünceye değin görüp gözetmek infâk ve iktisâ itmek şartıyla mahalle-i mezkûre ahâlisinden ve teb‘a-i müşârun-ileyhânın millet-i merkûmesinden Mizkulah oğlu Setrek Efendi’ye virmiş iken yine mahalle-i mezkûre sâkine sadriye kebîre kızım Serbek binti Kirkor’un vekîli Kazemyan Karabet Efendi veled Ohannes’in mevhûbeleri Sertek Efendi aleyhinde ikâme itmiş olduğu hâzırîne da‘vâsından dolayı vekîli merkûm Karabet Efendi ile mehâkim-i şer‘iyye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya müdde‘î ve müdde‘î aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i‘tirâzen ve istînâfen ve temyîzen ve i‘âdeten ve tashîhan cemî‘ mehâkim-i şer‘iyye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsama ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted‘iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hıbre ve hacr ve hâkim nasb ve azle ve taleb-i icrâya ve’l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakıf olduğu umûrun küllîsine ve âharı tevkîl ve azle me’zûn olmak üzere tarafımdan hâzır-ı mezbûr Hacı Tavid’i veled Ağyan’ı vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta‘yîn eyledim didiğini kâtib-i mûmâ-ileyh dahi mahallinde ketb ve tahrîr ve ma‘an meb‘ûs ve ümenâ‘-i şer‘le meclis-i şer‘a gelüp alâ vukû‘ihî inhâ ve takrîr itmeğın mâ hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sâbi‘ ve’l-işrîn min şehr-i Rebî‘u’l-âhir li-sene erba‘a ve işrîn ve elf ve selâse mie ve elf.

Mu‘arref Harston veled Gazosi

Mu‘arref Karabet veled Mihayel

Vekîl (...)

İşbu takrîr-i vekâlet (...) olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Sahîfe: 7 Numara: 8

Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Fenese İslam mahallesi ahâlisinden Kelkitli oğlu Hadi bin Veli nâm kimesne kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Fenese Yukarı mahalle ahâlisinden ve teb'a-i Devlet-i aliyye'nin Ermeni milletinden ve da'vâ vekîllerinden ve zimmiyân Karabet Efendi veled Ohannes mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüp yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden iken bundan akdem vefât iden vâlidem Fâtıma binti İbrahim'in terekesinden altı sehinden iki sehim ve müteveffîye-i mezbûrenin kendisinden mukaddem vefât iden sulbi kebîr oğlu Mustafa Efendi'nin terekesinden südüs hissesine isâbet iden iki yüz elli altı sehinden on iki sehmi ki cem'an on dört sehmi hissemi müteveffâ-yı mezbûr Mustafa Efendi'nin sulbî kebîr oğulları Veli ve Mustafa'dan taleb ve da'vâ ve ahz ve kabz idüp bana edâ ve teslîme ve ben merkûmânların i'lâmıda ikâme etmiş oldukları bağ da'vâlarından karşı red-i cevâba ve husûs-ı mezkûra ta'alluk idecek haczi müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarında bidâyete ve i'tirâzen ve istînâf ve temyîzen ve îâdeten ve tashîhan cemî' mahkeme-i şer'îyye ve nizâmîye mahkeme-i mahsûsaya işhâd ve iştihâd ve tahlîf ve istihlâfa ve tebliğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve taleb-i icrâya ve sulh ve ibrâya ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ve âharı tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr Karabet Efendiyi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-ışrîn min şehr-i Rebî'u'l-âhir li-sene erba'a ve işrîn ve selâse mie ve elf.

İşbu tahrîr huzûrumuzda zabt olunduğu tasdîk kılındı.

A'zâlar İmzâlar

Sahîfe: 8 Numara: 9

Develü kazâsı kurâsından Eyvaz Hacı karyesi sâkinelerinden zâtı bi'l-ma'rifeti's- şer'iyeye ârifetân Everek kasabası mahallâtından Aykostan mahallesi ahâlisinden Sarrac Seyr bin Yusuf ile Everek karyesi Abdülbâkî mahallesi ahâlisinden Hacı Halil bin Hacı Ali nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrafe olan Dudu binti Emin ile sadrı kebîr oğlu Ali nâm kimesneler kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Fenese Yukarı Mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i Devlet-i aliyye'nin Ermeni milletinden Kabciyan Ohannes Efendi veled Karabet mahzarında her birleri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp (...) oğulları ve biraderlerin Halil ve İbrahim ve İbiş nâmûn kimesneler (...) ve Ahmed ve (...) ve edâ ve teslîme ve yine merkûmların aleyhimizde ikâme etmiş oldukları mîrâs da'vâlarına karşı red-i cevâba ve (...) husûs-ı mezkûra ta'alluk idecek cihetler ile sulh ve ibrâya ve ba'demâ leh ve aleyhimizde vukû' bulacak kâffe-i de'âviye müdde'î ve müdde'â aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzen ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan cemî' mehâkim-i şer'iyeye ve her bir derecesinde muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendü imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hıbre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve taleb-i icrâya ve ucûbe-i lâzımın i'tâsına ve'l-hâsil husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine îfâyâ ve âharı tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımızdan işbu hâzır-ı mezbûr Ohannes Efendi veled Karabet'i vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledik didiklerinde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımelerini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğîn mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâdis aşara min şehr-i Cemâziye'l- âhir li-sene erba'a ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Vekîl, müvekkil Ali bin Hasan, müvekkile Dudu binti Emin

İşbu takrîr-i vekâlet huzûrumuzda zabt olunduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Sahîfe: 9 Numara: 10

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Medrisi Abdülbâkî mahallesi ahâlisinden Abdülkerim hafîdi

Hacı Ali bin Hasan kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i Devlet-i aliyye'nin Ermeni milletinden Kabcıyan Ohannes Efendi veled Karabet mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüp yine kazâ-i mezkûre mahallâtından Fense İslam mahallesi sâkinelerinden Saraç oğlu Ali Efendi bin İsmail'in zevce-i menkûhası ve li-ebeveyn kız karındaşım Fâtıma'nın aleyhimde ikâme eylediği mîrâs da'vâsından dolayı müdde'î ve müdde'î aleyh sıfatıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan cemî' mehâkim-i şer'iyeye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya işhâd ve iştihâda tahlîf ve istihlâfa teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hıbre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve taleb-i cirâya ahz ve kabza ve ucûbe-i lâzımının i'tâsına ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr Ohannes Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile ve âharı tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn kılınarak olduğu ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî ve'l-işrîn min şehr-i Cemâziye'l-evvel li-sene erba'a ve işrîn ve selâse mie ve elf.

İşbu takrîr-i vekâlet huzûrumuzda zabt olunduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt-ı Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Sahîfe: 10 Numara: 11

Ankara vilâyet-i celîlesi dâhilinde Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsının merkez hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i Devlet-i aliyye'nin Ermeni milletinden Güleşyan Mesyak Efendi veled Hacı İsayi nâm kimesne kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde bundan çend sene mukaddem vefât iden teb'a-i müşârun-ileyhânın millet-i merkûmesinden pederim Güleşyan Hacı İsayi veled Hacı Karabet'in bâ-tapu mutasarrıf olduğu Adana vilâyet-i celîlesi dâhilinde Sis sancağında kâin bilâ numaralı dört dükkanın nisfina mutasarrıf olan sancağ-ı mezkûr ahâlisinden ve teb'a-i müşârun-ileyhânın millet-i merkûmesinden Aziryan Estepan Efendi ve diğeri nisfina mutasarrıf olan pederim

müteveffâ Hacı İsayi ile li-ebeveyn er karındaşı müteveffâ Hacı Agob veled Hacı Karabet'in mutasarrıf oldukları dekâkîn-i mezkûrenin dört hissede bir hissesine li-ebeveyn er karındaşlarım gâib-i ani'l-meclis Merdan ve Agob ve Artine ale's-seviye müşterek olduğumuz dekâkîn-i mezkûrenin dört hissede bir hissesinin ve bir hissede dörtte bir sehmi mahallinde bey' ve ferâğa ve talebi zuhûrunda âhara bey'a ve müste'cirlerinden müterâkim bedel-i ecillerini ve semenini ahz ve kabza ve makbûzunu bana irsâl ve îsâle ve taleb-i icrâya ve me'mûr huzûrunda takrîre müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan cemî' mehâkim-i şer'iyeye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsaraya işhâd ve iştihâda tahlif ve istihlâfa teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hıbre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve vaz'-ı hacz ve fekkine ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ve âharı tevkîl ve azle tarafımızdan sancağ-ı mezkûr ahâlisinden ve teb'a-i müşârun-ileyhânın millet-i merkûmelerinden Kuyumciyân Avidis ve birâderi Mıgırdıç Efendiler veledân Hacı Kerkor nâm kimesneyi kabûllerine mevkûfe vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didiğini gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî ve'l-işrîn min şehr-i Cemâziye'l-evvel li-sene erba'a ve işrîn ve selâse mie ve elf.

İşbu takrîr-i vekâlet huzûrumuzda zabt olunduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt-ı Abdurrahman Çelebi

A'zalar

İmza

Sahîfe: 11 Numara: 12

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i devlet-i aliyye'nin Ermeni milletinden Süleyman oğlu Hacı Agob veled Hacı Tavit kazâ-yı mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden ve teb'a-i devlet-i müşârun-ileyhânın millet-i merkûmesinden Kadmiyan Karabet Efendi veled Ohannes mahzarında velâyeti hasebiyle sulbî sağır oğlu Mıgırdıç tarafından ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüp yine mahalle-i mezkûre sâkinelerinden iken bundan beş sene mukaddem vefât iden vâlidem Meryem binti Mıgırdıç hâl-i

hayât ve kemâl-i akl ve sıhhatinde iken Fense Çarşusu'nda kâin mâlike olduğu bir bâb dükkanını hafîdi sağîr-i mezbûr Mıgırđıç'a hibe-i sahîha-i şer'iyeye ile hibe idüp ve sağîr-i mezbûrun vâlidesi ve zevcem Bayzar binti Kirkor dahi bi'l-vesâye intihâb ve kabûl eylediğini bundan on beş gün mukaddem mesmû'um olmağla bu kere dükkan-ı mezkûra bi-gayr-ı hakkın müdâhale idüp yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden ve teb'a-i Devlet-i müşârun-ileyhânın millet-i merkûmesinden li-ebeveyn er karındaşlarım Serkes ve Sisrupe ve Estepan nâm kimesneler ile mezkûr dükkan hakkında müdde'î ve müdde'â aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istinâfen ve temyîzen ve tashîhan ve i'âdeten cemî' mehâkim-i şer'iyeye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda tahlîf ve istihlâfa teblîğ ve tebellüe ve kendü imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve protesta keşîdesine ve vaz'-ı hacz ve fekkine ve taleb-i icrâyâ ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisini ifâya ve âharı tevkîl ve azle ve tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr Karabet Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hidemât-ı lâzîmesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olunduğu fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-işrîn min şehr-i Cemâziye'l-evvel sene erba'a ve işrîn ve selâse mie ve elf.

İşbu takrîr-i vekâletin huzûrumuzda olunduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabtı Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmzâ

Sahîfe: 12 Numara: 13

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsına tâbi Köstere nâhiyesi kurâsından taraf-ı şehr karyesinin kavm-i gayr-ı mahsûr ahâlî-i umûmiyesi taraflarından ve ahâlî-i merkûmeden Cüneyid oğlu Hacı Kerim bin Ali ve İmam Hüseyin Efendi bin Turan ve Hacı Mehmed oğlu Hasan bin Abidin ve Emir oğlu Emin bin Hacı Osman ve İbrahim bin Veli nâmûn kimesneler kazâ-yı mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'î şerîf-i enverde ve yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Fenese Yukarı Mahallesi ahâlisinden teb'a-i devlet-i aliyye'nin Ermeni milletinden Kabcıyan Ohannes Efendi veled Karabet mahzarında her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüp nâhiye-i mezkûre kurâsı Kelkit ve Tomarza karyeleri ahâlî-i kavm-i gayr-ı mahsûreleri vekîl-i umûmîsi

Elmasyan Bedros Efendi ile meyânemizde tekevvün idüp derdest-i muhâmeke bulunan Akdere Boğazından neb'ân ve cereyân iden su da'vâsından müdde'î ve müdde'â aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istfnâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan cemî' mehâkim-i şer'îyye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya işhâd ve iştihâda tahlîf ve istihlâfa tebliğ ve tebellüğe ve kendü imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve icrâ-yı lâzîmenin i'tâsına ve taleb-i icrâya ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakıf olduğu umûrun küllîsine tarafımızdan işbu hâzır-ı mezbûr Ohannes Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile ve âharı tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn kılınarak ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûru kabûl ve hidemât-ı lâzîmelerini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğîn mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-işrîn min şehr-i Cemâziye'l-evvel li-sene erba'a ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Bende Vekîl Ohannes

İşbu takrîr-i vekâletin huzûrumuzda zabt olunduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt-ı Abdurrahman Çelebi

A'zalar

İmza

Sahîfe: 13 Numara: 14

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsının posta ve telgraf müdürîyetinde bulunan Eyüb Nâzım Efendi ibni Ahmed Efendi kazâ-yı mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp Ma'mûretü'l-azîz vilâyeti dâhilinde Arabgir kasabasında vâki' irsen ve serren mutasarrıf olduğum bir bâb hâne ile ittisâlinde bulunan bağcenin dört sehimden üç sehmi ve (...) kasaba-i mezkûrda müteveffâ amucam Hacı Ömer Ağa ibni Osman Beğ'den intikâl iden ma'lûmü'l-hudûd bir kıt'a bağce müdürîyetimde olup ibrâz eylediğim Galata kadısı Erköylü El-hac Mehmed Tevfik Efendi zâde Mustafa Âsım Efendi imzâ ve mührüyle mümzî ve memhûr olup fetvâhâne-i âlîden musaddak olunan fi 21 Rebi'ü'l-âhir sene 323 tarihli bir kıt'a vekâlet hücceti mûcibince li-ebeveyn er karındaşım Osman Rif'at Efendi'nin mutasarrıf olduğu hâne ve bağceden rub' hisselerini tâlibi zuhûrunda mahallinde me'mûru huzûrunda semen-i misilleriyle âhara kat'îyyen bey' ve ferâğ ve temlîk ve

teslîm ve takrîr resmini i'tâya ve kabz-ı bedel ve semene ve zuhûr idecek de'âvîde bi'l-cümle mehâkim-i şer'îyye ve nizâmiyede müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzen ve istînâfen ve i'âneten ve temyîzen ve tashîhan muhâkeme ve muhâsama ve müdâfa'aya ve ikâme-i şuhûd ve istimâ'ına ve teblîğ ve tebellüğe ve imzâsıyla istid'â ve lâyiha tanzîm ve takdîmine ve vaz'-ı hacz ve fekkine ve emniyet-i icrâya ve ahz ve kabza ve sulh ve ibrâya ve âharı tevkîl ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâya me'zûn olmak üzere vekîl-i şer'îsi bulunduğundan ber-vech-i muharrer hâne ve bağcede bulunan üç rub' hissemi er karındaşım müvekkilim mûmâ-ileyhin rub' hisselerini mahallinde semen-i misilleriyle âhara bey' ve ferâğ ve temlîk ve teslîm ve me'mûru huzûrunda i'tâ-yı takrîre ve makbûzunu mezkûr hissede sâkin sulbî kebîr oğlum Sami Efendi'ye teslîme ve emlâk-ı mezkûre hakkında müdâhale vukû'unda san'ı (...) zımnında ber-vech-i muharrer icrâ-yı husûsuan ve husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan Arabgir kasabasının Osman Paşa Mahallesinde sâkin gâib-i ani'l-meclis Kutan oğlu Ali Efendi ibni Abdullah Efendi'yi kabûlüne mütevakkıf vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-işrîn min şehri Cemâziye'l-evvel sene erba'a ve işrîn ve tis'a mie ve elf .

Develü kazâsı Posta ve Telgraf Müdîri

İşbu takrîr-i vekâlet muvâcehemizde zabt olunduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Sahîfe: 14 Numara: 15

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsı kurâsından Sindülhöyük karyesinde kavm-i gayr-ı mahmûr ahâlî-i umûmiyesi taraflarından ve ahâlî-i merkûmeden Muhtar oğlu İsmail bin Ali ve a'zâ Vekil oğlu Osman bin Ömer ve Menteşe oğlu Musa bin Hasan Hüseyin ve ileri gelenlerinden Sadr oğlu Hacı Hüseyin Efendi bin Veli ve Tâhir oğlu Hüseyin bin Mustafa ve Tâhir oğlu Ali bin Mahmud ve Molla Ali oğlu Emin bin Bekir ve Eyüb oğlu Murad bin Ali ve Camüs Hasan oğlu İbrahim bin Hasan nâmûn kimesneler kazâ-yı mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Su mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i devlet-i

aliyye'nin Ermeni milletinden Bedros Efendi veled Evakim mahzarında her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüp yine karye-i mezkûrede vâki' umûma mahsûs olan kuyu ile civârında bulunan kezâlik umûma mahsûs olan meydanlık üzerine ebniye inşâsına teşebbüs eylemiş olan yine karye-yi mezkûre ahâlisinden Aşık oğulları Ali Ağa ve Halil Efendi benân Arif'in münâza'un fih olan mezkûr meydanlığa vukû' bulan müdâhalelerinin men'iyile inşâ'atlarının mu'attâlı hakkında müdde'î ve müdde'â aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzen ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhen cemî' mehâkim-i şer'îyye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendü imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibrede ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve (...) hacz ve fekkine ve taleb-i cirâyâ vâcibe-i lâzîmenin i'tâsına ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ve âharı tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımızdan işbu hâzır-ı mezbûr Bedros Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledik didiklerinde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzîmesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî min şehr-i Cemâziye'l-âhir li-sene erba'a ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Bende İbrahim, Murad, Ali, Hüseyin, Emin, Hacı Hüseyin, Musa, Osman

Müvekkil İsmail bin Ali

Vekîl Bedros

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde zabt olunduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Sahîfe 15 Numara: 16

Kayseriye sancağına muzâf Develi kazasının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden iken bundan akdem vefât eden tebaa-i devlet-i aliyyenin Ermeni milletinden Seltan oğlu Tavid veled-i Agob verâseti sulbî kebîr oğulları Krabet ve Serges ve Serube ve Sehtban ve Sebak ve sadriyye-i kebîre kızları Ehbort ve Zilfi ve Payzar'a munhasıra oldukdan sonra verese-i merkûmûndan ve Serges ve Sehtban nâm kimesneler kazâ'-i mezkûrun hükûmet-i konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclsi-i şer'-i

şerîf-i enverde yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden teb‘a-i müşârun-ileyhânın millet-i merkûmesinden Kabciyan Ohanes Efendi veled Karabet muvâcehesinde mahzarında her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb li-ebeveyn er karındaşımız (...) aleyhimizde ikâme eylediği Fense çarşısında vâki bir bâb dükkân davâ (...) bade mâ leh ve aleyhimizde vukû bulacak kâffe-i daâvîde müdde‘î ve müdde‘î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i‘tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i‘âdeten ve tashîhan cemî‘ mehâkim-i şer‘iyye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted‘iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîm ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve taleb-i icrâya ve protesto keşîdesine ve vaz‘-ı hacz ve fekkine sulh ve ibrâya ve‘l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine ve âharı tevkîl ve azle me‘zûn olmak üzere tarafımızdan işbu hâzır-ı mezbûr Ohanes Efendi‘yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta‘yîn eyledik didiklerinde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımelerini kemâ yenbağî edâya ta‘ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ vakaa bi‘t-taleb ketb olundu fi‘l-yevmi‘l-hâmis aşara min şehr-i Cemâziyel‘âhir li-sene erbaa ve işrîn ve selâse mie ve elf.

(...)

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib Abdurrahman Çelebi

A‘zâlar

İmza

Sahife :16 Numara: 17

An asıl Kastamonu vilâyet-i aliyyesinin İsmail Bey mahallesi ahâlisinden olup el-hâletü hâzihî Kayseriye sancağına muzâf develi kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Câmî-i Cedîd mahallesinde sâkin kazâ-yi mezkûrun mukâvelât muharriri Hâfız Hüseyin Efendi bin Hacı Mehmed Ali bin Mehmed Emin kazâ‘-i merkûmun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma‘kûd-ı meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb bundan çend sene mukaddem vefât eden pederim Hacı Mehmed Ali bin Mehmed Emin ve vâlidem Şerife binti Abdullah ve halam Halime‘nin kerîmesi Ayişe‘den müntakil menkûl ve gayr-i menkûl emlâk ve arâzî ve eşya ve nukûdlarına vâdiatü‘l-yed bulunan li-ebeveyn kız karındaşım Şefika ile (...) vâdiu‘l-yed bulunanlardan aleyhimizde ikâme eylediği Fenese çarşısında vâki bir bâb dükkân davâ (...) bade mâ

leh ve aleyhimizde vukû bulacak kâffe-i mehâkim-i şer'iyeye ve nizâmiyede ve mecâlis ve idâre ve sâ'ir aklâma müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve tebliğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve müteveffâ-yı mezkûreden hisse-i irsiyyeme isâbet eden mebâliğ ile akâr ve araziden kendime isâbet eden mikdârı bey ve ferâğa ve me'mûru huzûrunda itâ-yı takrîre ve ondan hâsıl olacak makbûzâtı bana îsâle ve irsâle ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ve âharı tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımdan an asl Kayseriye sancağına muzâf Develi kazâsı ahalisinden olup el-yevm Kastamonu vilâyetine tâbi Taşköprü kazâsının tahsîlât müfettişi Necip Efendi bin Mehmed Ağa'yı kabûlüne mevkûfe vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde gibbe't-tasdîki şerî mâ vakaa bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmis aşara min şehr-i Cemâziyel'âhir li-sene erbaa ve işrîn ve selâse mie ve elf.

(...)

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Sahîfe:17 Numara : 18

Kayseriye sancağına muzâf Develi kazâsı kurâsından (...) karyesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefât eden Aişe binti İbrahim bin Abdullah'ın verâseti sadriyye kebîr oğulları Abdülazîz ve İbrahim ve sadriyye-i kebîre kızı Rabia'ya munhasıra oldukdan sonra verese-i mezbûrûndan merkûmân Abdülaziz ve İbrahim nâm kimesneler kazâ'-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine karye-i mezbûre ahalisinden Atîk oğlu Halil Efendi bin Arif ile kasaba-i mezkûre mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahalisinden ve tebaa-i devlet-i aliyyenin Ermeni milletinden Kademyan Karabet Efendi veled-i Ohanes mahzarlarında her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem vefât eden vâlidemiz li-ebeveyn er karındaşı Hacı Mehmed Ağa bin İbrahim Bey terekesine vâdiatü'l-yed bulunan sulbiyye-i kebîre kızı Fatıma binti el-Hâcı Mehmed'den mevrûs hisselerimizi ahz ve kabza ve makbûzu bize edâ ve teslîme sulh ve müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla

bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan cemî mahâkim-i şeriyye ve nizâmiyyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve taleb-i icrâya ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine ve âharı tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımızdan işbu hâzır-ı mezbûrân Halil Efendi ve Karabet Efendileri bana münferiden ve müctemi'an vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledik didiklerinde onlar dahi ber vech-i meşrûh vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımelerini kemâ yenbağî edâya taahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vakaa bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin aşar min şehr-i Cemâziye'l - âhir li-sene erbaa ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Müvekkil İbrahim

Müvekkil Abdülaziz

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib Abdurrahman Çelebi

Sahîfe: 18 Numara:19

Kayseriye sancağına muzâf Develi kazâsı kurâsından (...) karyesinde sâkine zâtını bi'l-marifeti'ş-şeriyye karye-i mezkûre ahalisinden Ali Efendi oğlu Mustafa ve Mahmud Kahya'nın oğlu Ali nâm kimesneler tarîfleriyle muarrefe olan Fatıma binti El-Hacı Mehmed nâm hatun kazâ'-i mezkûr (...) hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahalisinden ve tebaa-i devlet-i aliyyenin Ermeni milletinden Kabciyan Ohanes Efendi veledi Karabet mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb yine karye-i mezkûre ahalisinden Halid Efendi oğulları Abdülaziz ve İbrahim nâm kimesneler aleyhimizde ikâme etmiş oldukları (...) davâlara karşı redd-i cevâba müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan cemî mahâkim-i şeriyye ve nizâmiyyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve taleb-i icrâya ve sulh ve ibrâya ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine ve âharı tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr

Ohanes Efendiyi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta‘yîn eyledik didikde ol dahi ber vech-i meşrûh vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya taahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vakaa bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sânî ve’l-ısrîn min şehr-i Cemâziye’l-âhir li-sene erbaa ve ısrîn ve selâse mie ve elf.

(...)Fatıma

(...) Hacı

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olunduğu tasdîk kılındı.

Kâtib Abdurrahman Çelebi

A‘zâlar

İmza

Sahife: 19 Numara: 20

Develi kazâsı kurâsından İncesu karyesi ahalisinden Seyyid Efendi bin Cafer ile oğulları Ahmed Efendi ve Mehmed Şakir Efendi ibnân Seyyid Efendi nâm kimesneler kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma‘kûd-ı meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahalisinden ve tebaa-i devlet-i aliyyenin Ermeni milletinden Kadimyân Krabet Efendi veled-i Ohanes mahzarında her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb karye-i mezkûre umûm ahali tarafından vekîlleri bulunan Hacı Ahmed Efendi oğlu İzzet Efendiyle (...) taraflarından aleyhimize ikâme eyledikleri tarîk ve değirmen harkı davâlarına karşı redd-i cevâba ve bade mâ leh ve aleyhimizde vukû bulacak kâffe-i daâvîde müdde‘î ve müdde‘î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i‘tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i‘âdeten ve tashîhan cemî mahâkim-i şer‘iyye ve nizâmiyyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted‘iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve taleb-i icrâya ve ecvibe-i lâzımının itâsına sulh ve ibrâya ve’l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ve âharı tevkîl ve azle me’zûn olmak üzere tarafımızdan işbu hâzır-ı mezbûr Krabet Efendiyi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta‘yîn eyledik didiklerinde ol dahi ber vech-i meşrûh vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımelerini kemâ yenbağî edâya taahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vakaa bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’t-tâsi ve’l-ısrîn min şehr-i Cemâziyel’âhir li-sene erbaa ve ısrîn ve selâse mie ve elf. Fî 29 Cemâziyel’âhir [1]324.

Müvekkil Mehmed Şakir bin Seyyid

Müvekkil Ahmed Efendi bin Seyyid

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı

Kâtib Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Sahîfe :20 Numara :21

Kayseriye sancağına muzâf Develi kazâsının merkez-i hükümeti olan Everek kasabası mahallâtından Fenese İslam mahallesi sâkinelerinden zâtını bi'l-marifeti'ş-şerîyye ârifân olan Everek kasabası Câmî-i Kebîr mahallesi ahalisinden Zabtiye Arab Mehmed bin Osman ile yine mahalle-i mezkûre ahalisinden Hacı Osman Ağa hafîdi el-Hacı Osman Efendi bin Mustafa kimesneler tarifleriyle muarrefe olan Hadice binti Mehmed Kalfa nâm hatun kazâ'-i mezkûrun hükümet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine kasaba-i mezkûre mahallâtından (...) Meteris Abdülbaki mahallesi ahalisinden Kürk hafîdi Osman Efendi ve yine el-Hacı Ahmed Ağa mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb ben Fenese mahallesinde sâkine olduğum bir bâb menzilimi tâlib zuhûrunda âhara beya ve semenini ahz ve kabza ve makbûzu bana edâ ve teslîme îcâr ve istîcâra ve me'mûru huzûrunda (...) icrâya ve'l-hâsıl menzil-i mezkûr hakkında alınacak muâmelenin cümlesine muhâkemeye ve müdâfaaya müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan cemî mahâkim-i şerîyye ve nizâmîyyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve taleb-i icrâya ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ve âharı tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr Osman Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledik didikde ol dahi ber vech-i meşrûh vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımelerini kemâ yenbağî edâya taahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vakaa bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-tâsi ve'l-ışrîn min şehr-i Cemâziye'l-âhir li-sene erbaa ve işrîn ve selâse mie ve elf. Fî 29 Cemâziye'l -âhir [1]324.

Vekîl Osman Efendi bin Hacı Ahmed

Müvekkil Hadice binti Mehmed Kalfa

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olunduğu tasdîk kılındı.

Kâtib Abdurrahman Çelebi

A‘zâlar

İmza

Sahîfe: 21 Numara: 22

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsına tâb‘i Köstere nâhiyesi kurâsından Yahyâ Çelebi karyesi sâkinelerinden zâtı bi’l-ma‘rifeti’ş-şer‘iyye ârifân Bıçaklı karyesi ahâlisinden Reşid bin Ali Osman ve Tekcek karyesi ahâlisinden İbrahim bin Emir nâm kimesneler ta‘rîfleriyle mu‘arrafe olan Emine binti Ali Onbaşı nâm hatun kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma‘kûd-ı meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Tekuşe mahallesi ahâlisinden ve teb‘a-i devlet-i aliyye’nin ermeni milletinden Elmaysan Bedros Efendi veled Olme mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb merkûm Ali nâhiye-i mezkûrenin Kebaz karyesi ahâlisinden Asker oğlu İsmail çavuşa fuzûlî ile akd-i nikâh da‘vâmız vardır mezbûr iddi‘âsına karşı müdde‘î ve müdde‘î-i aleyh sıfatıyla bidâyeten ve i‘tirâzen ve istînâfen ve temyîzen ve i‘âdeten ve tashîhan cemî‘ mehâkim-i şer‘iyyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted‘iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve’l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ve âharı tevkîl ve azle me’zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr Bedros Efendi’yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta‘yîn eyledim didikde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta‘ahhüd ve iltizâm itmeğîn mâ hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’l-hams min şehr-i Recebi’l-ferd li-sene erba‘a ve işrîn ve selâsemie ve elf.

Bıçaklı karyesinden mu‘arrafa Râşid bin Ali Osman

Zenbar karyesinden İbrahim bin Emir

El-müvekkil Elmaysan Bedros

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde zabt olunduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

Sahîfe: 22 Numara: 23

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Câm‘i-î cedîd mahallesi ahâlisinden Kaba Sakal hafidi Hasan

bin İbrahim nâm kimesne kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Tekuşe mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i devlet-i aliyye'nin ermeni milletinden Elmasyan Bedros Efendi veled Evakim mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Câm'î-î Kebîr mahallesi ahâlisinden Na'iband Ali oğlu Mustafa'nın zevcesi Ümmühani ile sulbî kebîr oğlu Hüseyin nâm kimesnelerin aleyhimde Develü kazâsı bidâyet mahkemesi hukûk dâiresinde ikâme etmiş oldukları alacak ve ücret ve sâire da'vâlarına mahkeme-i mezkûrda müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzen ve istinâfen ve temyîzen ve tashîhan cemî' mehâkim-i şer'îyye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve taleb-i icrâya ve ucûbe-i lâzîmenin sulh ve ibrâya ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ve âharı tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr Bedros Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzîmesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin min şehr-i Recebi'l-ferd li-sene erba'a ve işrîn ve selâsemie ve elf.

Fî 8 Receb sene [1]324

Vekîl Elmasyan Bedros

Ahmed bin İbrahim karye-i Kabasakal

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde zabt olunduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

Sahîfe 23 Numara: 24

Kayseriye sancağına muzâf Develi kazâsının merkez-i hükümet-i olan Everek kasabası mahallâtından Câm'î-i Kebîr mahallesi sâkinelerinden zâtını bi'l-marifeti'ş-şeriyye ârifân mahalle-i mezkûre ahâlisinden Hasan Hüseyin bin İsa ve Mustafa bin Hacı Mehmed nâm kimesneler tarifleriyle muarrefe olan Ümmühânî binti Hüseyin ile sadr-i kebîr oğlu Hüseyin mâm kimesneler kazâ'-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden ve tebaa-i

devlet-i aliyyenin Ermeni milletinden Kademyan Krabet Efendi veled-i Ohanes mahzarında her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Câm‘i-i Cedîd mahallesi ahalisinden Kabasakallı hafîdi Hasan bin İbrahim nâm kimesneden bâ defter-i mukirr (...) on üçbin ikiyüz kuruş alacak da‘vâmızla maan mehr ve nafaka-i merkûmla ve sâ‘ir davâmıza dâ‘ir (...) mahâkim-i şer‘iyye ve nizâmiyyede müdde‘î ve müdde‘î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i‘tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i‘âdeten ve tashîhan ve cemî mahâkim-i şer‘iyye ve nizâmiyyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted‘iyât ve levâyih tanzim ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve taleb-i icrâya ve ecvibe-i lâzımının itâsına sulh ve ibrâya ve‘l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine ve âharı tevkîl ve azle me‘zûn olmak üzere tarafımızdan işbu hâzır-ı mezbûr Krabet Efendiyi nüfûzen sahîhan vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta‘yîn eyledik didiklerinde ol dahi ber vech-i meşrûh vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımelerini kemâ yenbağî edâya taahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vakaa bi't-taleb ketb olundu fi‘l-yevmi‘r-râbi aşar min şehr-i Receb el-ferd li-sene erbaa ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Mu‘arref Hasan Hüseyin bin İsa

Mu‘arref Mustafa bin (...)

Vekîl Kademyân Krabet veledi Ohanes

Müvekkil Hüseyin bin Mustafa

Müvekkile Ümmühânî binti Hüseyin

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olunduğu tasdîk kılındı.

Kâtib Abdurrahman Çelebi

A‘zâlar

İmza

Sahîfe: 24 Numara:25

Kayseriye sancağına muzâf Develi kazâsının merkez-i hükümet-i olan Everek kasabası mahallâtından Fense Aşağı mahallesi ahalisinden ve tebaa-i devlet-i aliyye'nin Ermeni milletinden Bağlı oğlu Odansi veledi Girgor nâm kimesne kazâ'-i mezkûrun hükümet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma‘kûd-ı meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde yine Fenese Yukarı mahallesi ahalisinden ve tebaa-i devlet-i aliyyenin millet-i merkûmesinden Kademyan Karabet Efendi veledi Ohanes

mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb yine Fense Aşağı mahallesi ahâlisinden iken bundan akdem vefât eden li-ebeveyn er karındaşım Agob'un terekesine vâziyetü'l-yed bulunan yine mahalle-i mezkûre ahalisinden ve tebaa-i müşârun-ileyhânın millet-i merkûme nisvânından müteveffânın sulbiyye-i kebîre kızı Enise ile tereke-i mezkûreye müteallik emvâl-i müntakil menkûl ve gayr-i menkûl ve nukûd-i mevcûdeden hisseme isâbet edecek hakkımı mezbûre ile muhâkeme ve muhâsamaya müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan ve cemî mahâkim-i şer'iyye ve nizâmiyyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve taleb-i icrâya ve ecvibe-i lâzîmenin itâsına ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine ve âharı tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr Karabet Efendiyi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledik didikde ol dahi ber vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzîmesini kemâ yenbağî edâya taahhüd ve iltizâm etmeğin mâ vakaa bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-tâsi aşar min şehr-i Receb el-ferd li-sene erbaa ve işrîn ve selâse mie ve elf.

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olunduğu tasdîk kılındı.

Kâtib Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Sahîfe: 25 Numara: 26

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsının nefsi Develü Günay mahallesinde sâkine zâtı bi'l-ma'rifeti's-şer'iyye ârifân mahalle-i mezkûre ahâlisinden Abdurrahimzâde Bekir Efendi ibni Abdürrahim ve Abdullah bin Mehmed Ali nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrafe olan Hüseyin zevcesi olan Emine binti Osman nâm hatun kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden Kabciyan Ohannes Efendi veled Karabet mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden Temurci oğlu Mehmed bin Osman Develü hudûdu ve dâhilinde Suna nâm mahalde vâki' ma'lûmü'l-hudûd dört yüz kuruş kıymetli (...)harîk güdüm mülk bâ-izinnâme mutasarrıfe olduğum bağımyı mezbûr Mehmed bin Osman Ağa ile

müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatıyla bidâyeten ve i'tirâzen ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan cemî' mehâkim-i şer'iyeye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve tebliğ ve tebellüğe ve kezâlik kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve hacr ve hâkim nasb ve azle ve taleb-i icrâya ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ve âharı tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr Ohannes Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahiha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eylediğin mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis aşara min şehr-i şabani'l-mu'azzam sene erba'a ve işrîn ve selâsemie ve elf.

Fî 13 Şaban sene [1]324

Mu'arref Abdullah bin Mehmed

Mu'arref Bekir Efendi

Vekîl Kabcıyan Ohannes Efendi

Müvekkile-i mezbûre Günay Mahallesinden Emine binti Osman

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdik kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Efendi

Sahîfe: 26 Numara: 27

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Fenese Yukarı mahallesinde sâkine zâtı bi'l-ma'rifeti's-şer'iyeye ârifân olan mahalle-i mezkûre ahâlisinden Seltan oğlu Esedik Efendi veled Hacı Agob ve Karabet veled Kirgor nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrafe olan Seltan oğlu Kefirok zevcesi Makaruhi binti Bedros nâm hatun kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden Kademyan Karabet Efendi veled Ohannes mahzarında bundan akdem vefât iden zevcem Kivrok Efendi'den bize mevrûsen intikâl iden fense çarşusunda Melek Kirfer caddesinde iki bâb dükkanın rub'ı hisse-i irsiyemi yine Fenese İslam mahallesi ahâlisinden Demedenzâde Mustafa Efendi tarafından olunan müdâhelenin men'ine ve ba'demâ tereke-i müteveffânın leh ve aleyhinde zuhûr idecek kâffe-i de'âvînin ve bize müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzen ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan

cemî'-i mehâkim-i şer'iyeye ve nizâmiye ve ticâretde muhâkeme ve muhâsamaya işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve haber ve hâkim nasb ve azle ve taleb-i icrâya ve ucûbe-i lâzîmenin i'tâsına ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine ve âharı tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr Karabet Efendi'yi bi'l-asâle sağîrûnun taraflarından bi'l-vesâye vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzîmelerin kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâlis aşara min şehr-i Şabani'l-mu'azzam li-sene erba'a ve işrîn ve selâsemie ve elf.

Fî 13 Şaban sene [1]324

Mu'arref Sacabe oğlu Karabet

Mu'arref Seltanyan bin Esdek Efendi

Vekîl Karabet Efendi

Müvekkile Makaruhi binti Bedros

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

Numara: 28 Sahîfe: 27

Husûs-ı âtiyü'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîriçün cânib-i şer'-i şerîfden me'zûnen bi'l-hükm irsâl olunan mahkeme-i şer'iyeye ketebesinden Abdurrahman Efendi ibni Hâfız Feyzullah Kayseriye sancağına müzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Aykostan mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i devlet-i aliyye'nin Rum Milletinden Andon Efendi veled Hacı İlya'nın hânesine varub akd-i meclis-i şer'-i âlî itdikde hâne-i mezkûre sâkine zâtı bi'l-ma'rifeti's-şer'iyeye ârifân olan teb'a-i müşârün ileyhânın millet-i merkûmesinden sâlifü'z-zikr Andon Efendi veled Hacı İlya ve Bedros Agaki veled Kastanti nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrafa olan ve teb'a-i müşârün ileyhânın millet-i merkûme nisvânından Kudrete binti Bedros nâm hâtun meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden ve teb'a-i müşârün ileyhânın millet-i merkûmesinden Nikola veled Uğurlu müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Nikola Ağa bundan akdem vefât iden teb'a-i müşârün ileyhânın millet-i merkûmesinden zevcim ve mevrusum Levan veled Estavri'nin hayatında malından

ve yedinden cihet-i deyn-i şer‘den iktirâz ve umûruna sarf eylediği kırk kuruş alacak hakkını kable’l-ahz ve’l-istîfâ vefât idüb müteveffâ-yı mezbûrun vârisini benimle müteveffâ-yı mezbûrun firâşından hâsıl ve benden mütevellid ve mütevellide gâib-i ani’l-belde sulbî kebîr oğlu Estovri ve sulbî sağîr oğlu Kastaki ve sulbiye sağîre kızı Eneştâşe’ye münhasıra olub ve tashîh-i mes’ele-i mîrâsları bi-hükmi’l-ferâiz kırk sehinden olub sühhâm-ı mezkûreden beş sehmi vasiyye-i mezbûre Kudrete’ye ve on dörd sehinden sekiz sekiz sehmi dahi mezbûrân Estavri ve Kastaki ve yedi sehmi dahi mezbûre Eneştâşe’ye isâbet idüb müteveffâ-yı merkûmun vârisi bizlere münhasıra ve bizlerden gayrı vârisi ve terekesine müstehak âharı olmağla mebâliğ-i mezkûrdan ber-tashîh-i mezkûr benimle vasîleri bulunduğum sulbî sağîr oğlu Kastaki ve sulbiye sağîre kızı Eneştâşe’nin hisselerini bi’l-asâle ve bi’l-vesâye bana edâ ve teslîme medyûn-ı merkûm Nikola Ağa’ya kıbel-i şer‘den tenbîh olunması matlûbumdur didikde ol dahi cevâbında müteveffâ-yı mezbûr Yevan Ağa’ya ol mikdar kuruş ve zîr-i tasdîki ikrâr ve i’tirâf idüb lakin müsâ‘id ber-vech-i muharrer verâset müdde‘âlarını inkâr itmekle müdde‘iye-i mezbûre Kudrete hatundan ber-vech-i muharrer verâset müdde‘âsına mutâbık beyyine taleb olundukda yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden ve teb‘a-i müşârün ileyhânın millet-i merkûme mu‘arrazât-ı mezbûrân Andon Efendi veled Hacı İlya ve Bedros Agaki veled Kastandi nâm kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘a hâzîrân olub işhâd olunduklarında fi’l-hakîka müdde‘iye-i mezbûre Kudrete müteveffâ-yı mezbûr Leye (?) Ağa’nın zevce-i metrûkesi ve gâib-i ani’l-belde Estavri ve Kastaki sulbî oğulları ve Eneştâşe dahi sulbiye sağîre kızı

Sahîfe: 28

müteveffâ-yı mezbûrun verâseti bunlar münhasıra ve bunlardan gayrı vârisi ve terekesine müstehak âharı olduğu ma‘lûmumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz ve şehâdet dahi ideriz deyu her biri bi’l-müvâcehe ber-nech-i şer‘î edâ-yı şehâdet-i şer‘iyye itdiklerinde şâhidân-ı mezbûrân usûl-ı mevzû‘aa tevfikân evvelen bâ-varaka-i mestûre mahalle-i mezkûre mu‘teberândan ve millet-i merkûme rûhânîsi Baba Yevani veled Uğurlu ve Kastaki veled Bedros ve İlya veled Andon Efendi nâm kimesnelere sırran ve ba‘dehû yine merkûmândan bi’l-müvâcehe alenen lede’t-tezkiye makbûlü’ş-şehâde oldukları ihbâr ve iş‘âr olunmağın mûcibince verâsetlerine ba‘de’l-hükm ve’t-tenbîh yine müdde‘iye-i mezbûre Kudrete meclis-i ma‘kûd-ı mezkûrda mahalle-i mezkûre ahâlisinden ve teb‘a-i müşârün ileyhânın millet-i

merkûmesinden babası Bedros Agaki veled Eneştâş mahzarınd bi'l-asâle ve bi'l-vesâle takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb zevcim ve mevrusum müteveffâ-yı merkûm Yevan Ağa'nın vukû'-ı vefâtına mebnî Dersa'âdet'de Mahmud Paşa ve Şil ve Dirak nâm mahalde bakkal dükkanında mukîm Astanlı dükkân şerîki teb'a-i müşârün ileyhânın millet-i merkûmesinden Vasil Ağaki veled Enasiya ile evvel emirde dükkan-ı mezkûrda bulunan muhâsebelerini ru'yete ve nükûd-ı mevcûd ve zimem-i nâsda olan alacaklarını ashâbından ahz ve kabza ve makbûzunu bana bi'l-asâle ve bi'l-vesâye irsâl ve îsâle ve müteveffâ-yı mezbûr nâmına her ne gûne mu'âmele îcâb ider ise taleb ve da'vâ ve ba'demâ lehâ ve aleyhâmızda vukû' bulacak kâffe-i de'âvîde müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzen ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan cem'î mehâkim-i şer'iyeye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve hacr ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve dahi hacz ve fekkine ve taleb-i icrâya ve ucûbe-i lâzımının i'tâsına ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ve âharı tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımdan bi'l-asâle ve bi'l-vekâle işbu hâzır-ı mezbûr babam Bedros Agaki Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didiğini kâtib-i mûmâ ileyh Abdurrahman Efendi dahi mahallinde ketb ve tahrîr ve meb'ûs-ı ümenâ-i şer'iyeye meclis-i şer'a gelüb alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğın mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-işrîn min şehr-i Şabani'l-mu'azzam li-sene erba'a ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Medyûn-ı merkûm Nikola veled Agob

Vekîl Bedros Agaki veled Eneştâş

Müvekkile Kudrete binti Bedros

Fî 21 Şaban sene [1]324

Numara: 29 Sahîfe: 29

Mu'arrefât-ı mezbûretâdan Andon Efendi veled İlya

Kezâlik Bedros Ağaki Efendi veled Kastanti

İşbu takrîr-i vekâlet vâki'a mutâbık olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

Kayseriye Sancağına muzâf Develü kazâsının nefsi Develü Kocelili mahallesi ahâlisinden olub asâkir-i şâhâne beşinci ordu-yı hümayûnun yüz kırk birinci alayının ikinci taburunun ikinci bölük mülâzım-ı sânisî iken Haleb vilâyet-i celîlesi dâhilinde Kilis kazâsında sâkin iken bundan akdem vefât iden Gülleci oğlu Hüseyin Efendi ibni Mehmed bin diğêr Mehmed'in vârisi zevce-i menkûha-i metrûkesi gâib-i ani'l-meclis Havvâ binti Abdullah ile ve vâlidesi zâtını bi'l-ma'rifeti's-şer'iyeye Afât mahalle-i mezkûre ahâlisinden Abdülkâdir Efendi ibni Ahmed ve Abdullah Efendi ibni El-hacı Ca'fer nâm kimesneler ta'rifleriyle mu'arrafe olan Fâtıma binti Hasan ile ve li-ebeveyn er karındaşları Ömer ve Mehmed ve gâib-i ani'l-belde Mahmud'da münhasıra olub ve tashîh-i mes'ele-i mîrâsları bi-hükmi'l-ferâiz otuz altı sehimden olub sühhâm-ı mezkûreden dokuz sehmi zevce-i mezbûre Havva'ya ve altı sehmi dahi ümmü'l-mezbûre Fâtıma'ya ve yedişer sehimden cem'an yirmi bir sehmi li-evebeyn er karındaşları mezbûrûn Ömer ve Mehmed ve Mahmud'da isâbeti tahakkukundan sonra verese-i mezbûrûndan vâlidesi mezbûre Fâtıma binti Hasan ile ve li-evebeyn er karındaşları hâzırân-ı mezbûrân Ömer ve Mehmed nâmûn kimesneler kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'î şerîf-i enverde mahalle-i mezkûre ahâlisinden Mustafa Efendi ibni Hâlid Efendi müvâcehesinde her biri üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mevrusumuz müteveffâ-yı merkûm Hüseyin Efendi'nin medyûn-ı merkûm Mustafa Efendi zimmetinde otuz altı kuruş alacak hakkını kable'l-ahz ve'l-istifâ vefât idüb müteveffâ-yı mezbûrun verâseti bizimle gâib-i ani'l-meclis zevcesi Havva binti Abdullah kezâlik gâib-i ani'l-meclis li-ebeveyn er karındaşı Mehmed'e münhasıra olub bizden gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı ahârı olmamağla meblağ-ı mezkûrdan bir tashîh-i mezkûr hisselerimizi bize edâ ve teslîme medyûn-ı merkûm Mustafa Efendi kibel-i şer'îden bi'l-mürâsele ve bi'l-verâse matlûbumdur didiklerinde ol dahi cevâbında zimmetinde ol mikdar kuruş deyni olduğunu tâyi'an ve kat'iyen ikrâr ve i'tirâf idüb lakin mâ'adâ verâset müdde'âlarını külliyen inkâr itmekle müdde'ân-ı mezbûrûndan ber-vech-i muharrer verâset müdde'âlarına mutâbık beyyine taleb olundukda mahalle-i mezkûre ahâlisinden Abdülkâdir Efendi ibni Ahmed ve Abdullah Efendi ibni El-hacı Ca'fer ibni nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olub

Sahîfe: 30

iştihâd olunduklarında fi'l-hakîka müdde'iyûn-ı mezbûrûndan hâzıra-i bi'l-meclis Fâtıma binti Hasan nâm hatun müteveffâ-yı mezbûrun vâlidesi ve gâibe-i ani'l-

meclis Havvâ binti Abdullah zevce-i menkûha-i metrûkesi ve mezbûrân Ömer ve Mehmed li-ebeveyn er karındaşları ve kezâlik gâib-i ani'l-belde Mahmud kezâlik li-ebeveyn er karındaşı olub müteveffâ-yı mezbûrun ismi Hüseyin ve babası Mehmed ve dedesi ismi diğêr Mehmed müteveffâ-yı merkûmun verâseti bunlara münhasıra ve bunlardan gayrı vârisi ve terekesine müstehak âharı olduğu bizim ma'lûmumuz değıldir biz bu husûs bu vech üzere şahidiz ve şehâdet-i şer'iyeye dahi ideriz deyu bi'l-müvâcehe ber-nehc-işer'î edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye itdiklerinde şahidân-ı mezbûrân mezbûrân usûl-i mevzû'asına tevfikân evvelen bâ-varaka-i mestûre mahalle-i mezkûre imamı Hikmet Efendi ibni Hacı Mehmed Efendi ve muhtar-ı evveli Hacı Yusuf bin Mustafa nâm kimesnelerden sırran ve ba'dehû mezbûrâdan alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü'ş-şehâde oldukları ihbâr ve iş'âr olunmağın mûcibince vârislerden ba'de'l-hükm ve't-tenbîh yine verese-i merkûmûndan vâlidesi mezbûre Fâtıma hatun binti Hasan meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine sadr-ı kebîr oğulları Ömer ve Mehmed mahzarlarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb Haleb vilâyet-i celîlesi dâhilinde Kilis kazâsında sâkin iken bundan akdem vefât iden mülâzım-ı sâni sadr-ı kebîr oğlum Hüseyin Efendi ibni Mehmed kazâ-i mezkûrda kâin mutasarrıf olduğu menzilin tâlibi zuhûrunda âhara bey' ve ferâğ ve yedinde bulunan nükûd-ı mevcûde ve zimem-i nâsda olan alacağı ve müterâkim ma'aşının mahallinde muhâsebesinin ru'yetiyle ve eşyâ-i emti'âsından hisse-i irsiye-i şâyi'amı vâzı'ü'l-yed olanlardan taleb ve da'vâ ahz ve kabza ve makbûzunu bana irsâl ve îsâle ve ba'demâ lehâ ve aleyhâmda vukû' bulacak kâffe-i de'âvîde müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzen ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan cemî' mehâkim-i şer'iyeye ve nizâmîyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîfe ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve hacr ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve vaz'-ı hacz ve fekkine ve taleb-i icrâyâ ve ucûbe-i lâzımının i'tâsına ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakıf olduğu umûrun küllisine ve âharı tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzırân-ı mezbûrân sadr-ı kebîr oğullarım Ömer ve Mehmed ile nefsi Kilis kazâsında Ketenciyan mahallesinde Şirazzâde Mehmed Atâullah Efendi'nin dahi kabûlüne mevkûfe müferrez ve müctemi'an vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde onlar dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımelerini kemâ yenbağî edâyâ ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb

olundı fi'l-yevmi't-tâsi' min şehri Şevvâli'l-mükerrem li-sene erba'a ve işrîn ve selâsemie ve elf.

Sahîfe: 31

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Numara:30

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Metrîsi Abdülbâkî mahallesinde sâkine zâtını bi'l-ma'rifeti'ş-şer'îyye ârifân yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden Sâlih Efendi ibni Ömer Ağa ve Mehmed bin Hasan Ağa nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrafe olan Ümmü Gülsüm binti İsmail nâm hatun kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Tekuşe Mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i devlet-i aliyye'nin ermeni milletinden Elmaysan Bedros Efendi veled Ulma mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb yien kasaba-i mezkûre mahallâtından Câmi'-i kebîr mahallesinde sâkine bundan akdem müteveffiye olan vâlidem Havvâ binti Mehmed'in terekesine vâzı'ü'l-yed bulunan li-ebeveyn er karındaşım İsmail bin İsmail'in hisse-i irsiye-i şer'îyyemi taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve makbûzunu bana edâ ve teslîme sulh ve ibrâya ve ba'demâ lehâ ve aleyhâ müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatıyla bidâyeten ve i'tirâzen ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve (silik) cemî' mehâkim-i şer'îyye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğ ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve hacz ve hâkim nasb ve azle ve taleb-i icrâya ve ucûbe-i lâzımının i'tâsına ve protesto keşîdesine

Sahîfe: 32

ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâya ve âharı dahi tevkîl ve azle me'zun olmak üzere tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr Bedros Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesin kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb

ketb olundı fi'l-yevmi's-sânî aşara min şehr-i Şevvâli'l-mükerrem li-sene erba'a ve işrîn ve selâsemie ve elf.

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Numara: 31

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Tekuşe mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i devlet-i aliyye'nin Ermeni milletinden Haleb oğlu Hacı Esvador Veled Hacator nâm kimesne kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i müşârün ileyhânın millet-i merkûmesinden Kabciyan Ohannes Efendi veled Karabet mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb yine Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i müşârün ileyhânın millet-i merkûmesinden Kelleci Tekoz veled Kerfor zimmetinde vee bâ-sened iki yüz kûsûr kuruşla alacak hakkımla zimem-i nâsda bulunan sâir matlûbâtımın taleb ve da'vâ ve tahsîl ve'l-hâsıl leh ve aleyhimde vukû' bulmuş ve bundan sonra vukû' bulacak kâffe-i de'âvîde müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzen ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan cemî' mehâkim-i şer'iyeye ve nizâmiyede (...) muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve hacr ve hâkim nasb ve azle ve taleb-i icrâyaya ve ucûbe-i lâzımının i'tâsına ve protesto keşîdesine ve dahi hacz ve fekkine ahz ve kabza ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun

Sahîfe: 33

mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâyaya ve âharı dahi tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr Ohannes Efendiyi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımını kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâmin aşara min şehr-i Şevvâli'l-mükerrem li-sene erba'a ve işrîn ve selâsemie ve elf.

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Numara:32

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Fenese İslam mahallesi ahâlisinden iken bundan akdem vefât iden Hasan Kethüdâ hafîdi İsmail bin Mehmed'in vârisi sulbiye-i kebîre kızı Fâtıma ve sulbî kebîr oğlu gâib-i ani'l-meclis Mehmed'e münhasıra olub ve tashîh-i mes'ele-i mîrâsları bi-hükmi'l-ferâiz gâib-i mezbûr Mehmed'e isâbeti tahakkudan sonra verese-i mezbûrândan zâtı bi'l-ma'rifeti's-şer'yye ârifân mahalle-i mezkûre ahâlisinden Mustafa Efendi ibni Mustafa ve Ali Çavuş bin Mehmed nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrafe olan Fâtıma binti İsmail nâm hâtun kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde

Sahîfe: 34

yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Meteris Abdülbâkî Mahallesi ahâlisinden Mehmed bin Hasan müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Mehmed Ağa bundan akdem vefât iden babam ve mevrusumuz müteveffâ-yı mezbûr İsmail Ağa'nın hayâtında malından ve yedinden iktirâz ve umûrumuza sarf ve istihlâk eylediği otuz kuruş alacak hakkı kable'l-edâ ve'l-kazâ vefât itmekle meblağ-ı mezkûr size münhasıra olub bizden gayrı vârisi ve terekesine müstehak âharı olmamağla suâl olub meblağ-ı mezkûr otuz kuruşdan hisse-i şâyi'amı bana edâ ve teslîme medyûn-ı mezbûr Mehmed Ağa'ya tenbîh olunmak matlûbumdur deyu ba'de'd-da'vâ ol dahi cevâbında müteveffâ-yı mezbûr İsmail Ağa cihet-i mezkûreden el-yevm zimmetinde ol mikdar kuruş deyni olduğunu inkâr itmekle müdde'ye-i mezbûreden ber-vech-i meşrûh verâset müdde'âsına mutâbık beyyine talep olundukda mu'arrafât-ı mezbûrân Mustafa Efendi ve Ali Çavuş nâm kimesneler meclis-i şer'a hâzırân olub işhâd olunduklarında fi'l-hakîka müdde'ye-i mezbûre Fâtıma hatun müteveffâ-yı mezbûr İsmail Ağa'nın sulbiye-i kebîre kızı ve gâib-i ani'l-belde Mehmed Efendi ve sulbî kebîr oğlu olub müteveffâ-yı mezbûrun vârisi bunlara münhasıra ve bunlardan başka vârisi ve terekesine müstehak âharı olduğu

bizim ma'lûmumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şâhidiz şehâdet dahi ideriz deyu her biri müttefiku'l-lafz olmağın bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î edâ-yı şehâdet-i şer'îyye itdiklerinde şâhidân-ı mezbûrân usûl-i mevzû'asına tevffikan evvelen bâ-varaka-i mestûre mahalle-i mezkûre imamı Ahmed Efendi ibni Mehmed ve muhtar-ı evveli İbrahim Efendi ibni Hüseyin'den sırran ve ba'dehû ve yine merkûmândan bi'l-muvâcehe alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü'ş-şehâde oldukları ihbâr ve iş'âr olunmağın mûcibince vârislerine ba'de'l-hükm bi't-tenbîh meblağ-ı mezkûrdan on kuruşunu müdde'îye-i mezbûre Fatıma hatuna ol vechle edâ ve teslîme medyûn-ı merkûm Mehmed Ağa'ya ba'de't-tenbîh müdde'îye-i mezbûre Fâtıma hatun meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb mevrusumuz müteveffâ-yı mezbûr İsmail Ağa'nın Dersa'âdet'de Tophâne-i âmire civârında Firuz Ağa mahallesinde Hızır Kılıç Çıkmaz sokağında yirmi sekiz numaralı bir bâb hâne pederim ve mevrusum İsmail Ağa'nın taht-ı tasarrufunda bulunub mezkûr hânesinin evvel emirde üzerimizde ferâğ ve intikâle ve taleb zuhûrunda âhara bey' ve ferâğa ve semenini ahz ve kabz ve makbûzunu bana irsâl ve îsâle

Sahîfe: 35

ve müste'cirinden müterâkim yedi icâremle müteveffâ-yı mezbûrun zimem-i nâsda ve kassâmda mevcûd bulunan nûkûd ile alacaklarından hisse-i şâyi'amı mahallinde müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan cemî' mehâkim-i şer'îyye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyıh tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve hacr ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine vaz'-ı hacz ve fekkine ve taleb-i icrâya ve ucûbe-i lâzımeleri i'tâsına sulh ve ibrâya ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakıf olduğu umûrun küllîsini îfâyâ ve âharı dahi tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımdan an asıl Develü kazâsı ahâlisinden olub el-hâletü hâzihî Dersa'âdet'de Yeni Câmi'-i şerîf havlusunda Eskici esnafından zevcim Mehmed bin Mehmed nâm kimesneyi kabûlüne mevkûfe vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-işrîn min şehri Şevvâli'l-mükerrem li-sene erba'a ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Mu'arref Ali Çavuş bin Mehmed

Mu'arref Mustafa Efendi ibni Mustafa

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Sahîfe: 36 Numara: 33

Husûs-ı âtiyü'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîriçün cânib-i şer'-i şerîfden me'zûnen bi'l-hükm irsâl olunan mahkeme-i şer'iyeye kâtibi Sâlih Efendi bin Ömer ile mahkeme-i mezbûre mukayyedi Hâfız Mehmed Efendi ibni Abdurrahman Efendi ve muhzır Mehmed bin Hasan Kayseriye sancağına müzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden teb'a-i Devlet-i aliyye'nin ermeni milletinden Keleşyan Hacı Vitrat veled Hacı Keferok'un hânesine varub, meclis-i şer'-i âlî itdikde hâne-i mezkûrda sâkin yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden ve teb'a-i devlet-i aliyye'nin millet-i merkûmesinden ve tüccârândan Vaypah Hacı Agob veled Zenid nâm kimesne meclis-i ma'kûd-ı mezkûre yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden ve teb'a-i müşârun-ileyhânın millet-i merkûmesinden işbu bâ'isü'l-vesîka sulbî kebîr oğulları Haryun veled Ohannes mahzarlarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb hâzırân-ı mezbûrân Haryun ve Ohannes nâm kimesnelerin mahkeme-i mezkûrede kâin müstekillen ve müştereken taht-ı tasarrufları olub ma'an sâkinân oldğumuz kâffe-i müştemilâtıyla sahlhan mülk-i müştereklerimiz bir bâb menzil yine derûnunda mevcûd emvâl ve eşyâ menkûl ve gayr-ı menkûl ve edât-ı (...) ve mefrûşât ve hubûbât ve nükûd-ı mevcûde ve lâbis (...) ve kazâ ve nâhiye ve karyede ve zimemât ahz ve i'tâ ve hayvanât kezâlik ve tereke-i müte'allika her ne kadar mal var ise aslen ve kat'an alâka ve medhalim olmayub yalnız yedimde nefsimde müte'allik mevcûd nakden elli aded lira-yı Osmânî ve bir aded su bardağı ve bir kat yatak ve üzerime lâbis olduğum köhne ise (...) menzil-i mezkûr derûnunda mevcûd bi'l-cümle sâlifü'z-zikr melbûsât ve mefrûşât ve hayvanât ve mevrû'at ve edât-ı nühâsa dâir ittihâz olunan kâffe-i eşyâ ve emvâl ve nükûd ve menkûl ve gayr-ı menkûl ve hayvanât ve umûrumda ahz ve i'tâyâ dâir müteşekkil şirketin ünvânı nâmiye nisbet olunur ise de ol bâbda nâmım nâm-ı müstâr olub gerek sizli ve sizensiz ve vefâtda ve zimemât dahi oğullarım işbu hâzırân-ı mezbûrân Haryun ve (...) nâm kimesnelerin müstakillen ve müştereken ve munâsafaten mal ve mülkleridir aslâ ve kat'â benim alâka ve medhalim yokdur didiğini kâtib-i mûmâ-ileyh Sâlih Efendi dahi mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'an

meb'ûs-ı ümenâ-yı şer'le meclis-i şer'a gelüb alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr-i kelâm itmeğin mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-işrîn min Şevvâli'l-mükerrem li-sene erba'a ve işrîn ve selâsemie ve elf.

Ohannes veled Hacı Agob

Harsto veled Hacı Agob

Sahîfe: 37

Ma'rifûn-ı mezbûrûn Pusatlı karyesinden Halil Efendi ibni el-hacı İbrahim ve Mukayyed Hâfız Mehmed Efendi ibni Abdurrahman Efendi ve Muhzır Mehmed bin Hasan ve Gülşeyan ve Hacı Dikzet veled Hacı Keffon ve Tekuş oğlu Hacı veled Etam

Tekuş oğlu Hacı Gülşeyan Hacı Dikzit, Muhzır Mehmed Ağa, Hâfız Mehmed Efendi, Pusatlı karyesinden Halil Efendi

Vaner oğlu Karabet veled Samak, Vaner oğlu Hambarsum veled Amak

İşbu takrîr husûs-ı vâki'a mutâbık olduğu tasdîk kılındı fi 29 Şevvâli'l-mükerrem sene [1]324

Kâtib Sâlih bin Ömer

A'zâ

İmza

Sahîfe: 38 Numara :34

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsına tâb'i Köstere nâhiyesi kurâsından Hacı Paşa karyesinde sâkine zâtını bi'l-ma'rifeti'ş-şer'iyeye ârifân kasaba-i mezkûre mahallâtından Meteris İbrahim Ağa mahallesi ahâlisinden Sarı Hâfız oğlu Mustafa Çavuş bin Mükremin ile oğlu Mehmed Efendi ibni Mustafa Çavuş nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrafe olan Şerife binti Mehmed nâm hatun kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Tekuş Mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i devlet-i aliyye'nin Ermeni milletinden Elmasyan Bedros Efendi veled Ukem mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüp yine karye-i mezkûre ahâlisinden Hüseyin bin Mehmed Ağa'nın aleyhâmda ikâme eylediği nikâh da'vâsıyla ba'demâ lehâ ve aleyhâmda vukû bulacak kâffe-i de'âvîde müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan cemî' mehâkimde muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta

takdîme ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâya ve âharı dahi tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr Bedros Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde ol dahi ber-vech-i meşrûh vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ hüve'l-vâk'î bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-hâdî min şehr-i Zi'lka'deti'ş-şerîfe li-sene erba'a ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Mu'arrar Mustafa Çavuş ve Mehmed Efendi

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Sahîfe: 39 Numara: 35

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsına tâb'î Köstere nâhiyesi kurâsından Hacı Bas Karyesi ahâlisinden Gazi Mehmed oğlu Hüseyin bin Mehmed nâm kimesne kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Fenese Yukarı Mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i devlet-i aliyye'nin Ermeni milletinden Kademyan Karabet Efendi Ohannes mahzarında bi'l-velâye üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüp yine karye-i mezkûrede sâkine Şerife binti Mehmed nâm kimesne hatunu bundan bir buçuk sene mukaddem sulbî sağır oğlum Hasan'a bi'l-velâye akd-i nikâh eylediğim halde mezbûre Şerife akd-i mezbûru inkârla karye-i mezkûrede Salahaddin oğlu Mustafa ile zarâr idüp bu kere mezbûre Şerife üzerine akd-i mezkûrun sübûtuna ve ba'de's-sübût mezbûre Şerife ile ve mezbûr Mustafa'nın aleyhlerinde müdde'î ve müdde'-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan cemî' mehâkim-i şer'îyye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğ ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve hacz ve hâkim nasb ve azle ve taleb-i icrâya ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun hükmünü îfâya ve âharı dahi tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımdan bi'l-velâye işbu hâzır-ı mezbûr Karabet Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde ol dahi ber-vech-i meşrûh vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımesini kemâ yenbağî edâya

ta‘ahhüd ve iltizâm itmeğin mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’l-hâdî min şehri Zi’lka‘deti’ş-şerîfe li-sene erba‘a ve işrîn ve selâsemie ve elf.

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Efendi

A‘zâlar

İmza

Sahîfe: 40 Numara: 36

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Câm‘i-i kebîr mahallesi ahâlisinden Hacı Mehmed Ağa hafîdi İsmail Efendi ibni İsmail nâm kimesne kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma‘kûd-ı meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden sulbî kebîr oğlu İsmail Hakkı ile yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden Kademyan Karabet Efendi veled Ohannes mahzarında üzerlerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i ani’l-merâm idüp yine kazâ-i mezkûre mahallâtından Meteris Abdülbâkî Mahallesi ahâlisinden Küçük Hüseyin hafîdi Bekir Efendi ibni Mehmed Efendi bâ-defter alacak da‘vâmla yine mahalle-i mezkûrede sâkine li-ebeveyn kız karındaşım Ümmügülsüm’ün aleyhimde ikâme etmiş olduğu hisse-i irsiyye da‘vâsına karşı redd-i cevâba ve ba‘demâ leh ve aleyhimde vukû‘ bulacak kâffe-i de‘âvîde müdde‘î ve müdde‘î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i‘tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i‘âdeten ve tashîhan cemî‘ mehâkim-i şer‘iyye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve tebliğ ve tebellüe ve kendi imzâsıyla müsted‘iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hıbre ve hacz ve hâkim nasb ve azle ve taleb-i icrâya ve protesto keşîdesine ve vaz‘-ı hacz ve fekkine ve ucûbe-i lâzîmenin i‘tâsına sulh ve ibrâya ve’l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakıf olduğu umûrun küllîsini îfâya ve âharı dahi tevkîl ve azle me’zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzırân-ı mezbûrân İsmail Hakkı ve Karabet Efendileri münferiden ve müctemî‘an vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta‘yîn eyledim didikde onlar dahi ber-vech-i meşrûh vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımelerini kemâ yenbağî edâya ta‘ahhüd ve iltizâm itmeğin mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’l-hâdî min şehri Zi’lka‘deti’ş-şerîfe erba‘a ve işrîn ve selâsemie ve elf .

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk olundu.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Efendi

A'zâlar

İmza

Sahîfe: 41 Numara: 37

Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Fense Aşağı mahallesi sâkinelerinden zâtı bi'l-ma'rifeti's-şer'iyye ârifân olan Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i devlet-i aliyye'nin Ermeni milletinden Hacı Ertin veled Ohannes veledân Hacı Esteban nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrafe olan İnsa binti Enhop Yağlı oğlu nâm hatun kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i müşârun-ileyhânın millet-i merkûmesinden Kabcıyan Ohannes Efendi veled Karabet mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp ye Fenese Aşağı mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i müşârun-ileyhânın millet-i merkûmesinden Yağlıoğlu Ohannes veled Kerfor aleyhimde eylediği tereke da'vâsıyla ba'demâ lehâ ve aleyhâmda kâffe-i de'âvide müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve tashîhan ve cemî' mehâkim-i şer'iyye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve tebliğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyılı tanzî ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve hacr ve hâkim nasb ve azle ve taleb-i icrâya ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisini îfâyâ ve âharı dahi tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr Ohannes Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde ol dahi ber-vech-i meşrûh vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğin mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-ânî aşara min şehr-i Zi'l-hiceti's-şerîfe li-sene erba'a ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Birâderi (...)

Hacı Esteban oğlu Hacı Ertin

Vekîl Kabcıyan Ohannes

Fî 12 Zilka'de sene [1]324

Müvekkile İnsa binti Agob

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Efendi

A'zâlar

İmza

Numara: 38 sahife: 42

Kayseriye sancağına müzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Evrek kasabası mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden iken bundan akdem vefât iden Teküşe oğlu Hacı Esteban zevcesi zâtını bi'l-ma'rifeti's-şer'iyye ârifân mahalle-i mezkûre ahâlisinden ve teb'a-i devlet-i aliyye'nin Ermeni milletinden Ohannes veled Ağzez ve Ertak veled Agob nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrafe olan Hacı Ehsayet binti Ertin ile sadr-ı kebîr oğulları Hacı Ertin ve Ohannes nâm kimesneler kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûdu-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden ve teb'a-i müşârun-ileyhânın millet-i merkûmesinden Kabcıyan Ohannes Efendi veled Karabet mahzarında her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp yine kazâ-i mezkûr Karaş'dan Seydi Behül karyesi ahâlisinden Kara Mahmud oğlu Devaret nezdinde bulunan camüs ve inek ve merkeb da'vâsıyla sâir zimem-i nâsda bulunan ayn ve deyn ve avâtıfımızı taleb ahz ve kabz sulh ve ibrâya ve ve ba'demâ leh ve aleyhimizde vuk'û bulacak kâffe-i de'âvîde müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan ve cem'î mehâkim-i şer'iyye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve tebliğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve hacz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine vaz'-ı hacz ve fekkine ve taleb-i icrâya ve ucûbe-i lâzımının i'âdesine ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisini ifâyaya ve âharı dahi tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımızdan işbu hâzır-ı mezbûr Ohannes Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledik didiklerinde ol dahi ber-vech-i meşrûh vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımelerini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sânî aşara min şehr-i Zi'lka'deti's-şerîfe li-sene erba'a ve işrîn ve selâsemie ve elf.

Vekîl Ohannes veled Karabet

Müvekkil Ohannes veled Hacı Esteban

Müvekkil Hacı Ertin veled Hacı Esteban

Müvekkile Hacı Ehsayet binti Ertin

Diğeri Karta Sofi Erşak

Mu'arraf Kirişci Ohannes

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Efendi

A'zâlar

İmza

Sahîfe: 43 Numara: 39

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından fenese İslam mahallesi sâkinlerinden işbu el-vesîka Hacı Abdullah Efendi ibni el-hacı Ömer bin Musa ve zâtı bi'l-ma'rifeti'ş-şer'iyye ârifân kasaba-i mezkûre mahallâtından Câmi'-i Cedîd mahallesi ahâlisinden Hacı Ömer Efendi ibni Hâfız Memiş Efendi ve Metresi Abdülbâkî mahallesi ahâlisinden Mehmed bin Hasan nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrafe olan Kezban hatun binti el-merkûm Hacı Ömer Ağa nâm kimesneler kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp pederleri merkûm Hacı Ömer Ağa'nın Dersa'âdet'de Yeni Câmi'-i şerîf caddesinde altmış dört numaralı dükkandan yüz yirmi sehim i'tibâriyle otuz sehmine mutasarrıf iken vukû'-ı vefâtıyla kendisine münâsafaten intikâl etmesi lâzım gelen hisse-i şâyi'a-i mezkûreyi müştereklerinden Hüseyin Efendi ibni El-hacı Mustafa'nın fuzûlen zabt iderek âhara ferâğ itmesine mebnî mezkûr hisseler vâzı'ü'l-yed bulunanlardan istirdâd ve ecr-i misliyle âhara îcâra ve bedel-i îcârı ahz ve kabza ve esmânını bizlere irsâl ve îsâle ve dükkan-ı mezkûr derûnunda bulunan müste'cirleriyle konturat akdine ve lede'l-îcâb tahliyesine ve bedel-i misliyle âhara bey' ve ferâğa ve me'mûru huzûrunda i'tâ ve takrîre ve bedel-i ferâğını münâsafaten kendülerine irsâl ve îsâle ve inde'l-hâce icrâ-yı ta'mîr ve termîmine ve ona müte'allik kâffe-i umûrun ru'yetine ve hisse-i mezkûrdan dolayı leh ve aleyhimizde ikâme olunmuş olacak bi'l-cümle de'âvîde müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzen ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan cemî' mehâkim-i şer'iyye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîfe ve istihlâfa ve tebliğ ve tebellüe ve bu bâbda istihsâl olunacak i'lâmâtı mevki'-i icrâya vaz'a ve sulh ve ibrâya ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve vaz'-ı hacz ve fekkine ve protesto keşîdesine ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâyâ ve âharı dahi tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımızdan an-asıl Develü kazâsı mahallâtından Câmi'-i cedîd mahallesi ahâlisinden olup el-yevm Dersa'âdet'de Yeni Câmi'-i şerîf caddesinde mukîm haffaf esnafından Hacı Hasan zâde Ömer Efendi ibni el-hacı Bekir Ağa'yı kabûlüne

mevkûfe vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledik didiklerinde mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî şar amin şehr-i Zi'lka'deti'ş-şerîfe li-sene erba'a ve işrîn ve selâsemie ve elf.

Mu'arraf Mehmed bin Hasan

Mu'arraf Hacı Ömer Efendi

Müvekkil-i mezkûr (...) hatun binti Ömer

Fî 30 Zi'lka'de sene [1]324 ve fî 20 Kânun-ı evvel sene 322

Sahîfe: 44

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Numara: 40

Husûs-ı âtiyü'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîriçün cânib-i şer'-i şerîfden me'zûnen bi'l-hükm irsâl olunan mahkeme-i şer'iyeye kâtibi Abdurrahman Efendi ibni Hâfız Feyzullah Efendi Kayseriye sancağına müzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Metresi Abdülbâkî mahallesi ahâlisinden Kabuysuz oğlu Mustafa Efendi ibni El-hacı Seyyid Mehmed Ağa'nın hânesine varup akd-i meclis-i şer'-i âlî itdikde yine hâne-i mezkûrede sâkine zâtını bi'l-ma'rifeti'ş-şer'iyeye ârifân mahalle-i mezkûre ahâlisinden Halil bin El-hacı Seyyid Mehmed ve Mükrem bin El-hacı Ali kethüdâ nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrafe olan Fâtıma binti Ahmed nâm hatun yine meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Fenese Yukarı Mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i Devlet-i aliyye'nin Ermeni milletinden Kademyan Karabet Efendi veled Ohannes mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Câmi'-i cedîd mahallesi ahâlisinden iken bundan akdem vefât iden mevrusum ve babam müteveffâ-yı mezbûr Ahmed Ağa bin Hacı Osman'ın terekesinden olup tereke-i mezbûreye vâzı'ü'l-yed bulunan mahalle-i mezkûrede kâin bir bâb menzil Hızır Ağa zâde (?) ittisâlinde bulunan bağ ve bağce eşyâ-i menkûle ve gayr-ı menkûle ve nükûd-ı mevcûd ve zimem-i nâsda bulunan ve el-yevm (...) alacağından ve defâtire ile ve sâir lâzım gelenlerle vukû' bulacak kâffe-i de'âvîde müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan cemî' mehâkim-i şer'iyeye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi

imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve vaz'-ı hacz ve fekkine ve taleb-i icrâyâ ve sulh ve ibrâyâ ve ucûbe-i lâzımenin i'tâ sına ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâyâ ve âharı dahi tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr Karabet Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didiğini kâtib-i mûmâ-ileyh Abdurrahman Efendi dahi mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'an mevrus-ı ümenâ-i şer'le meclis-i şer'a gelüp

Sahîfe: 45

alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğin mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî aşara min şehr-i Zi'lka'deti's-şerîfe li-sene erba'a ve işrîn ve selâsemie ve elf.

Mu'arref Mükremin bin El-hacı Ali kethüdâ

Mu'arref Halil El-hacı Seyyid Mehmed Ağa

Vekîl Kademyan Karabet veled Ohannes

Müvekkile Fatıma binti Ahmed

İşbu takrîr-i vekâlet vâki'a mutâbık olduğu tasdîk klındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Numara: 41

Kayseriye Sancağına muzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Fenese Harman mahallesi sâkinelerinden zâtı bi'l-ma'rifeti's-şer'iyye ârifân mahalle-i mezkûre ahâlisinden Toklu oğlu Hacı Halil bin El-hacı Ali ve diğer Halil bin Hüseyin nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrafе olan Dudu binti Mehmed nâm hatun kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden ve zevci Gürcioğlu İsmail bin İbrahim ve yine FeneseYukarı mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i devlet-i aliyye'nin ermeni milletinden Kademyan Karabet Efendi veled Ohannes mahzarlarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp yine kazâ-i mezkûr kurâsından Merazi Karyesi ahâlisinden iken bundan akdem vefât iden babam ve mevrusum Derviş oğlu Mehmed bin Derviş'in terekesine vâzı'ü'l-yed bulunan li-ebeveyn er karındaşlarım Mahmud ve Derviş ve Mehmed'den hisse-i irsiyye-i şâyi'ama isâbet iden emvâl ve eşyâ ve hayvanât ve nükûd-ı mevcûd ve mü'neti ve mezde'ât ve hâsılât ve zimem-i nâsda olan alacaklarıyla ve sâireden taleb ve da'vâ ve

ahz ve kabza ve makbûzu bana edâ ve teslîme mezbûrûndan müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen

Sahîfe: 46

ve i'âdeten ve tashîhan ve cemî' mehâkim-i şer'îyye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîmine ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve vaz'-ı hacz ve fekkine ve sulh ve ibrâya ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâya ve âharı dahi tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzırân-ı mezbûrân İsmail ve Karabet Efendi münferiden ve müctemi'an vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde onlar dahi ber-vech-i meşrûh vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımelerini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ hüve'l-vâk'î bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi't-tâs'î aşara min şehr-i zi'lka'deti's-şerîfe li-sene erba'a ve işrîn ve selâsemie ve elf.

Mu'arref Hacı Halil bin Hacı Ali

Mu'arref Halil bin Hüseyin

Vekîl karabet veled Ohannes

Vekîl İsmail bin İbrahim

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Sahîfe: 47 Numara: 42

Husûs-ı âtiyü'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîriçün cânib-i şer'î şerîfden me'zûnen bi'l-hükm irsâl olunan mahkeme-i şer'îyye ketebesinden Abdurrahman Efendi ibni Hâfız Feyzullah Efendi Kayseriye Sancağına müzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Meteris İbrahim Ağa mahallesi ahâlisinden Karabucı oğlu Veli Kethüdâ'nın hânesine varub akd-i meclis-i şer'-i âlî itdikde hâne-i mezkûrede sâkinler işbu bâ'isü'l-vesîka Veli Kethüdâ'ya Hacı Musa ibni Hacı Osman ve zâtını bi'l-ma'rifeti's-şer'îyye ârifân mahalle-i mezkûre ahâlisinden Hacı Ömer Efendi ibni İbrahim ve İbrahim Edhem Efendi bin Musa nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrafe olan Elife binti el-merkûm Hacı Musa bin Osman nâm hatun meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda yine mahalle-i mezkûre

ahâlisinden Hamza bin Mehmed müvâcehesinde her biri üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Hamza Ağa bundan akdem vefât iden li-ebeveyn hemşîremiz Fatıma binti Musa Ağa'nın hayatında malından ve yedinden cihet-i zî-şer' den iktirâz ve umûruna sarfla istihlâk eylediği on beş kuruş alacak hakkını kable'l-ahz ve'l-istîfâ vefât idüb müteveffıye-i mezbûrenin verâseti münhasıra olub ve tashîh-i mes'ele-i mîrâsları bi-hükmi'l-ferâiz on beş sehinden olub sühhâm-ı mezkûreden on sehmi mezbûr Veli Kethüdâ'ya ve beş sehmi dahi mezbûre Elife'ye isâbet idüb müteveffıye-i mezbûrenin verâseti bizlere münhasıra ve bizden gayrı vârisi ve terekesine müstehak âharı olmamağla meblağ-ı mezkûrdan ber-tashîh-i mezkûr hisselerimizi bi'l-asâle ve bi'l-verâse bize edâ ve teslîme medyûn-ı mezbûr zımında ağaya kibel-i şer' den tenbîh olunması matlûbumdur didikde ol dahi cevâbında müteveffıye-i mezbûre Fâtıma hatun ol mikdar kuruş deyni olduğu ikrâr ve i'tirâf idüb lâkin müsâ'id ber-vech-i muharrer verâset müdde'âlarını inkâr itmekle müdde'iyân-ı mezbûrân Veli ve Elife nâmân kimesnelerden ber-vech-i muharrer verâset müdde'âlarına mutâbık beyyine taleb olundukda yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden mu'arrafân-ı mezbûrân Hacı Ömer Efendi ibni İbrahim ve İbrahim Edhem Efendi ibni Musa nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olub iştihâd olundukda fi'l-hakîka müdde'iyân-ı mezbûrân Veli Kethüdâ ve mezbûre Elife binti el-merkûm Hacı Musa ibni Hacı Osman müteveffıye-i mezbûre Fâtıma binti Hacı Musa ibni Osman'ın li-ebeveyn er karındaşı ve li-ebeveyn kız karındaşı olub müteveffıye-i mezbûrenin ismi Fâtıma ve babası ismi Hacı Musa dedesi ismi Hacı Osman olub verâseti bunlara münhasıra ve bunlardan gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âharı olduğu ma'lûmumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şâhidiz ve şehâdet dahi ideriz deyu bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î edâ-i şehâdet-i şer'ıyye itdiklerinde şâhidân-ı mezbûrân usûl-i mevzû'una tevakkufan evvelen bâ-varaka-i mestûre mahalle-i mezkûrede Hacı İsmail Efendi ibni Osman ve muhtar-ı evvel Halil İbrahim bin Ali nâm kimesnelerden sırran ve ba'dehû yine (silik) mahalle-i mezkûre ahâlisinden Seyyid Çavuş bin Mehmed

Sahîfe: 48

ve yine Mehmed bin Seyyid nâm kimesneler bi'l-muvâcehe alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü'ş-şehâde oldukları ihbâr ve iş'âr olunmağın mûcibince vârislerine ba'de'l-hükm terekesine ben müdde'iyân-ı mezbûrândan Veli Kethüdâ ve mezbûre Elife meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb Dersa'âdet'de an-asıl Develü kazâsı ahâlisinden ve Meteris İbrahim Ağa

mahallesinden olub Dersa'âdet'de Karataş Kasab Mahallesinde sâkine iken bundan akdem vefât iden li-ebeveyn kız karındaşımız Fatıma binti Hacı Musa bin Osman'ın evvel emirde eşyâ-i emti'asıyla ve nükûd-ı mevcûdu ve zimem-i nâs ve kassâmda mevcûd bulunan alacaklarından hisse-i irsiyye-i şer'iyelerimizi mahallinde ahz ve kabza ve makbûzâtını bize irsâl ve îsâle sulh ve ibrâya müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan cemî' mehâkim-i şer'iyeye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsmaya ve işhâd ve iştihâda ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve taleb-i icrâya ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâya ve âharı dahi tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımızdan an-asıl Develü kazâsı ahâlisinden el-hâletü hâzihî Dersa'âdet'de Parmakkapu'da haffaf esnafından Şükri Mustafa Efendi ibni Hacı Abdullah Efendi'yi kabûlüne mevkûfe vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb eyledik didiklerini kâtib-i mûmâ-ileyh Abdurrahman Efendi dahi mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'an mensûb ümenâ-i şer'le meclis-i şer'a gelüb alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğın mâ hüve'l-vâkı' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'r-râbi' min şehr-i Zi'lka'deti's-şerîfe li-sene erba'a ve işrîn ve selâsemie ve elf.

Fî 24 Zi'lka'de sene [1]324

Mu'arref İbrahim Edhem bin Musa

Mu'arref Hacı Ömer Efendi ibni İbrahim

Medyûn Hamza bin Mehmed

Müvekkile Elife binti Hacı Musa

Müvekkil Veli Kethüdâ

Alenen müzkî Seyyid Çavuş bin Mehmed ve Mehmed bin Seyyid Ağa

İşbu takrîr-i vekâlet vâkı'a mutâbık olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Numara: 43 Sahîfe: 49

Kayseri Sancağına muzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Meteris İbrahim Ağa mahallesi sâkinlerinden işbu bâ'isü'l-vesîka Ömer Efendi ibni Mahmud ve Mehmed Niyâzi Efendi ibni El-hacı Ahmed Ağa nâm kimesne kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs

odada ma'kûd-ı meclis-i şer'î şerîf-i enverde yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden Kademyan Karabet Efendi veled Ohannes mahzarında her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb kasaba-i mezkûre mahallâtından Aykostan mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i devlet-i aliyye'nin Rum milletinden Andon Efendi veled Hacı İlya ile meyânemizde tekevün a'sâr ve sâir muhâsebelerimizin ru'yet ve tesviyesine ahz ve kabza sulh ve ibrâya müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan cemî' mehâkim-i şer'îyye ve nizâmiye ve ticâret ve hukûk ve sâirede muhâkeme ve musâmaha ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve tebliğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve vaz'-ı hacz ve fekkine ve taleb-i icrâya ve ucûbe-i lâzîmenin i'tâsına ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâyâ ve âharı dahi tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımızdan işbu hâzır-ı mezbûr Karabet Efendi veled Ohannes nâm kimesneyi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledik didiklerinde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzîmesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-işrîn min şehr-i Zi'lka'deti's-şerîfe li-sene erba'a ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Müvekkil Mehmed Niyâzî Efendi ibni Hacı Ahmed

Müvekkil Ömer Efendi ibni Mahmud

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Sahîfe: 50 Numara: 44

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsının nefsi Develü Yedek mahallesi sâkinelerinden zâtı bi'l-ma'rifeti's-şer'îyye ârifân Develü kâimmakâmı mahallesinden Süleyman bin Hacı Halil İbrahim ve Develü Câm'i-i Kebîr mahallesinden Kerim oğlu Mustafa bin Hacı Yusuf nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrafe olan Asiye binti Ömer nâm hatun kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine kazâ-i mezkûrda mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i devlet-i aliyye'nin Ermeni milletinden Habcıyan Ohannes Efendi veled Karabet mahzarında

ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Everek Meteris İbrahim Ağa Mahallesi ahâlisinden tekâ'üd yüz başı Yusuf Ağa'nın yed-i zabtında bulunan babam ve mevrusum Ömer Efendi ibni Hâlid Efendi bana mevrus ve müntekil bulunan mahalle-i mezkûrede vâki' ma'lûmü'l-hudûd bir kıt'a bağcenin altı hissede bir hissesini mezbûr Yusuf Ağa ile muhâkeme ve muhâsamaya mürâfa'a ve müdâfa'aya müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan cemî' mehâkim-i şer'îyye ve nizâmiye ve hukûk ve sâirede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve vaz'-ı hacr ve fekkine ve taleb-i icrâya ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâya ve âharı dahi tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr Ohannes odayı vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzîmesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-işrîn min şehr-i Zi'lka'deti's-şerîfe li-sene erba'a ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Fî 29 Zi'lka'de sene [1]324

Mu'arref Mustafa bin Hacı Yusuf

Mu'arref Süleyman Çavuş bin Hacı Halil İbrahim

Vekîl Ohannes Efendi veled Karabet

Müvekkile Asiye binti Ömer

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehesinde olduğu ta'yîn kılındı

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Sahîfe: 51 Numara: 45

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsı kurâsından Zile karyesi ahâlisinden ve Rum milletinden Estavri veled Bedros nâm kimesne kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyet mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Tekoş mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i müşârün ileyhânın millet-i merkûmesinden Elmesyan Bedros Efendi veled Evakim mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb yine karye-i mezkûre ahâlisinden ve

teb'a-i müşârün ileyhânın millet-i merkûmesinden li-ebeveyn er karındaşım Yani veled Bedros ile meyânemizde tekevvün iden arazi ve emlâk ve sâire da'vâsıyla ba'demâ leh ve aleyhimde vukû' bulacak kâffe-i de'âvîde müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan cemî' mehâkim-i şer'iyeye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyüz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve vaz'-ı hacz ve fekkine ve taleb-i icrâya ve ucûbe-i lâzımının i'tâsına ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâya ve âharı dahi tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr Bedros Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde ol dahi ber-vech-i meşrûh vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzîmesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâdis aşara min şehr-i Zi'l-hicce'ti ş-şerîfe li-seneti erba'a ve işrîn ve selâsemie ve elf.

Fî 16 Zi'l-hicce sene [1]324

Vekîl Bedros veled Erakim

Müvekkil Estavri veled Bedros

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Sahîfe: 52 Numara : 46

Husûs-ı âtiyü'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîriçün cânib-i şer'-i şerîfden me'zûnen bi'l-hükm irsâl olunan mahkeme-i şer'iyeye ketebesinden Abdurrahman Efendi ibn Hâfız Feyzullah Kayseriye sancağına müzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Metirisi İbrahim Ağa mahallesi ahâlisinden sâbık belediye reisi merhûm Mahmud Efendi ibni El-hacı Mehmed Ağa'nın hânesine varub kelim idüb akd-i meclis-i şer'-i âlî itdikde hâne-i mezkûrede sâkin işbu bâ'isü'l-vesîka ve zâtları bi'l-ma'rifet-i şer'iyeye ârifân yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden Hacı Ömer Efendi ibni Edhem ve Derviş Efendi ibni Mehmed Niyâzi Efendi nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrafe olan mezbûr Mahmud Efendi'nin zevce-i menkûha-i metrûkeleri Ümmi binti Abdülbâkî ve Fâtıma binti Abdullah ile sulbiye kebîre kızları Fâtıma ve (...)bintân el-mezbûr Mahmud Efendi

nâmûn hâtunlar yine meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda kasaba-i mezkûre mahallâtından Fenese Yukarı Mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i Devlet-i aliyye'nin ermeni milletinden Kabcıyan Ohannes Efendi veled Karabet mahzarında her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Aykosta mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i müşârün ileyhânın millet-i merkûmesinden ve Rum milletinden Andon Efendi veled Hacı İlya ibni zevcimiz ve mevrûsumuz ve babamız müteveffâ-yı merkûmun Mahmud Efendi'nin mezbûr Andon Efendi ile meyânelerinde tekevün iden a'sâr ve sâire muhâsebelerinin ru'yet ve tesviyesine ve ahz ve kabza ve sulh ve ibrâya ve müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan ve umûm mehâkim-i şer'iyeye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve vaz'-ı hacz ve fekkine ve taleb-i icrâya ve ucûbe-i lâzımının i'tâsına ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakıf olduğu umûrun küllîsini îfâya ve âharı dahi tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımızdan işbu hâzır-ı mezbûr Ohannes Efendi veled Karabet'in vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledik didiklerini kâtib-i mûmâ ileyh Abdurrahman Efendi dahi mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'an meb'ûs ve müte'essir (?) ile meclis-i şer'a gelüb alâ vukû'ihî inkâ ve takrîr itmeğin ma'a hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâbi' aşara min şehr-i Zi'l-hicce'ti's-şerîf li-seneti erba'a ve işrîn ve selâsemie ve elf.

Fî 17 Zi'l-hicce sene [1]324

Vekîl Ohannes

Müvekkile Kadmak (?)

Müvekkile Fatıma

Müvekkile Fâtıma

Müvekkile Ümmi

Mu'arraf Hacı Ömer Efendi

Mu'arraf Cenküzâde (?)

İşbu takrîr-i vekâlet vâkı'a mutâbık olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Sahîfe: 53 Numara : 47

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Aykostan mahallesi ahâlisinden ve teb‘a-i devlet-i aliyye’nin Rum Milletinden Mihayel veled Petro nâm kimesne kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyet mahsûs odada ma‘kûd-ı meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden ve teb‘a-i müşârün ileyhânın millet-i merkûmesinden Kabcıyan Ohannes Efendi veled Karabet mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb yine teb‘a-i müşârün ileyhânın millet-i merkûmesinden Ey Kastan mahallesi ahâlisinden Andon Efendi veled Hacı İlya ile meyânemizde tekevvün iden hâne da‘vâsıyla ba‘demâ leh ve aleyhimde vukû‘ bulacak kâffe-i de‘âvîde müdde‘î ve müdde‘î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyet ve i‘tirâzan ve istînâfen ve i‘âdeten ve tashîhan cemî‘ mehâkim-i şer‘iyye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsaraya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted‘iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve vaz‘-ı hacz ve fekkine ve taleb-i icrâya ve ucûbe-i lâzîmenin i‘tâsına sulh ve ibrâya ve’l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâyâ ve âharı dahi tevkîl ve azle me’zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr Ohannes Efendi’yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta‘yîn eyledim didikde ol dahi ber-vech-i meşrûh vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzîmesini kemâ yenbağî edâya ta‘ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’l-hâdî ve’l-işrîn min şehr-i Zi’l-hicce’ti’ş-şerîfe li-seneti erba‘a ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Vekîl Ohannes Efendi veled Karabet

Müvekkil Mihayel veled Yani

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A‘zâlar

İmza

Sahîfe: 54 Numara: 48

Kayseriye sancağına müzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden ve teb‘a-i devlet-i aliyye’nin ermeni milletinden Kelyan Mehran veled Hacı Esayi nâm kimesne kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyet mahsûs odada ma‘kûd-ı meclis-i

şer‘-i şerîf-i enverde yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden ve teb‘a-i müşârün ileyhânın millet-i merkûmesinden Kabcıyan Ohannes Efendi veled Karabet mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb yine kazâ-i mezkûre kurâsından Zile karyesi ahâlisinden Çelebi Hacı Mustafa Ağa bin Emin ile meyânemizde cereyân iden alacak da‘vâsından dolayı ba‘demâ (...) taleb ve da‘vâ ahz ve kabza ve makhbûzu bana edâ teslîme ve ba‘demâ leh ve aleyhimde vuk‘û bulacak kâffe-i de‘âvide müdde‘î ve müdde‘î-i aleyh sıfatıyla bidâyeten ve i‘tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve tashîhan cemî‘ mehâkim-i şer‘iyye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted‘iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve vaz‘-ı hacz ve fekkine ve taleb-i icrâya sulh ve ibrâya ve‘l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisini îfâya ve âharı dahi tevkîl ve azle me‘zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr Ohannes Efendi’yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta‘yîn eyledim didikde ol dahi ber-vech-i meşrûh vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta‘ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundı fi’l-yevmi’s-sânî ve’l-işrîn min şehr-i Zi’l-hiceti’ş-şerîfe li-seneti erba‘a ve işrîn ve selâse mie ve elf. Vekîl Ohannes veled Karabet

Müvekkil Mehran veled Hacı İsayi

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A‘zâlar

İmza

Sahîfe: 55 Numara:49

Kayseriye sancağına müzâf Develü kazâsı kurâsından Zile karyesi ahâlisinden ve Neccârândan Hableci Hacı Mustafa Ağa ibni Emin Ağa nâm kimesne kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma‘kûd-ı meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Tekoş mahallesi ahâlisinden ve teb‘a-i devlet-i aliyye’nin ermeni milletinden Elmesyan Bedros Efendi veled Evakim mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Fenese Yukarı Mahallesi ahâlisinden ve teb‘a-i müşârün ileyhânın millet-i merkûmesinden Keletyan Hacı İsayi veled Karabet’in sulbî kebîr oğlu Mehran’ın aleyhimde ikâme eylediği alacak da‘vâsına karşı redd-i cevâba merkûm

İsan'ın verese-i sâireleriyle cârî olacak da'vâ ile ba'demâ leh ve aleyhimde vukû' bulacak kâffe-i de'âvide müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan cemî' mehâkim-i şer'iyeye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya işhâd ve iştihâda olduğu hukuk ve tûcâret ve derecât ve (...) tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşidesine ve vaz'-ı hacz ve fekkine ve taleb-i icrâyâ ve ucûbe-i lâzımının i'tâsına sulh ve ibrâyâ ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâyâ ve âharı dahi tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr Bedros Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde ol dahi ber-vech-i meşrûh vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımesini kemâ yenbağî edâyâ ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-işrîn min şehr-i Zi'l-hicce'ti's-şerîfe li-seneti erba'a ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Fî 23 Zi'l-hicce sene [1]324

El-vekîl Everek'den Elmasyan Bedros

El-müvekkil Develü kazâsının Zile karyesinden Hacı Mustafa

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Sahîfe: 56 Numara: 50

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Kilise mahallesi sâkinelerinden zâtını bi'l-ma'rifeti's-şer'iyeye ârifân mahalle-i mezkûre ahâlisinden ve teb'a-i devlet-i aliyye'nin ermeni milletinden Begos veled Hacı Agob ile yine mahalle-i mezbûreden Boyacı oğlu Agob veled nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrafе olan Selbetan binti Parsah nâm hatun kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyet mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i müşârün ileyhânın millet-i merkûmesinden Kademyan Karabet Efendi veled Ohannes mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Kasab oğlu mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i müşârün ileyhânın millet-i merkûmesinden Tamozyan Manok Efendi veled Esvador

nâm kimesne mahalle-i mezkûrede vâki' ma'lûmü'l-hudûd mutasarrıfe olduğum menzilin sülüs hissesine ikâme eylediği menzil da'vâsına karşı redd-i cevâba müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan cemî' mehâkim-i şer'iyeye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâlarıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve vaz'-ı hacz ve fekkine ve taleb-i icrâyâ ucûbe-i lâzımının i'tâsına ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisini îfâyâ ve âharı dahi tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr Karabet Efendi'yi bi'z-zât ve Kayseriye'de mukîm İzmidyân Agob Efendi veled Kerfor ile Dersa'âdet'de Maksûriye hânesinde mukîm Evrekli Boyacı Karbesyan Serkes Efendi veled Hacı Ertin nâm kimesneleri kabûllerine mevkûfe vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahiha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde hâzır-ı mezbûr Karabet Efendi dahi vech-i meşrûh vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımını kemâ yenbağî edâyâ ta'ahhüd ve iltizâm itmeğin mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-işrîn min şehr-i Zi'l-hiceti's-şerîfe li-seneti erba'a ve işrîn ve selâse mie ve elf. Yakub veled Hacı Agob

Agob veled Parsah

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Sahife: 57 Numara:51

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Evrek kasabası mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i devlet-i aliyye'nin Ermeni milletinden Gelşeyan Misak Efendi veled Hacı İsayi nâm kimesne kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i müşârün ileyhânın millet-i merkûmesinden Kademyan Karabet Efendi veled Ohannes mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb yine kazâ-i mezkûrun kurâsından Zile karyesi ahâlisinden sulbî sağır Mustafa bin Emin ile mâbeynimizde cereyân iden alacak ve şirket muhâsebesinden dolayı talep ve da'vâ ve ahz ve kabza ve makbûzunu bana edâ ve teslîme ve ba'demâ

aleyhimde vukû‘ bulmuş ve bulacak kâffe-i de‘âvîde müdde‘î ve müdde‘î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i‘tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve tashîhan cemî‘ mehâkim-i şer‘iyye ve nizâmiye ve ticâret ve derecât-ı sâirede muhâkeme ve muhâsama ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâlarıyla müsted‘iyât ve levâyih ve tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim ve nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve vaz‘-ı hacz ve fekke ve taleb-i icrâya ve ucûbe-i lâzîmenin i‘tâsına sulh ve ibrâya ve‘l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakıf olduğu umûrun küllisini îfâya ve âharı dahi tevkîl ve azle me‘zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr Karabet Efendi ve gâib-i ani‘l-meclis olub ve Kayseriye‘de mukîm İzmıdyan Agob Efendi veled Kerfor nâm kimesneyi kabûlüne mevkûfe münferiden ve müctemi‘an vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta‘yîn eyledim didikde hâzır-ı mezbûr Karabet Efendi dahi ber-vech-i meşrûh vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzîmesini kemâ yenbağî edâya ta‘ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ-vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundı fi‘l-yevmi‘t-tâsi‘ ve‘l-işrîn min şehr-i Zi‘l-hicce‘tî‘ş-şerîfe li-sene erba‘a ve işrîn ve selâse mie ve elf.

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A‘zâlar

İmza

Sahîfe:58 Numara:52

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsına tâb‘i Köstere nâhiyesi kurâsından Kelkit karyesi ahâlisinden Hacı Süleyman bin İbrahim nâm kimesne kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyet mahsûs odada ma‘kûd-ı meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden ve teb‘a-i devlet-i aliyye‘nin ermeni milletinden Kademyan Karabet Efendi veled Ohannes mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb yine karye-i mezkûre ahâlisinden Deli İmam oğlu Kör Yusuf bin Abdullah ile mâbeynimizde cereyân iden alacak ve emlâk da‘vâsından dolayı ahz ve kabza ve makbûzunu bana edâ ve teslîme sulh ve ibrâya müdde‘î ve müdde‘î-i aleyh sıfatıyla bidâyet ve i‘tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i‘âdeten ve tashîhan cemî‘ mehâkim-i şer‘iyye ve nizâmiyede ve ticâret ve derecât-ı sâirede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted‘iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve

mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve vaz'-ı hacz ve fekkine ve taleb-i icrâya ve ucûbe-i lâzîmenin i'tâsına ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâya ve âharı dahi tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr Karabet Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde ol dahi ber-vech-i meşrûh vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzîmesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-işrîn min Şehr-i Zi'l-hicce'ti'ş-şerîfe li-sene erba'a ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Müvekkil Süleyman bin İbrahim

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Sahîfe:59 Numara:53

An-asıl Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Meteris Abdülbâkî mahalllesi ahâlisinden olub Adana vilâyet-i celîlesi dâhilinde Mersin sancağına muzâf Tarsus kazâsında sâkin bundan akdem vefât iden Osman bin Mehmed ibni Abdullah'ın ber-vech-i âtî vârisi olduğunu iddi'â iden li-ebeveyn kız karındaşı ve zâtını bi'l-ma'rifeti'ş-şer'iyeye ârifân olan yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden Mehmed Ali'ye Mustafa'ya Mehmed bin Osman Ağa'ya diğêr Mustafa ve İsmail bin Süleyman nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrafe olan Fatıma binti Mehmed nâm hatun kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyet mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden Hasan Hoca hafîdi Mehmed bin Hasan müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Mehmed Ağa mevrûsum li-ebeveyn er karındaşım Osman bin Mehmed Ağa'nın hayatında malından deyindir cihet-i deyn-i şer'den on altı kuruş alacak hakkını kable'l-ahz ve'l-îfâ vefât idüb müteveffâ-yı mezbûrun verâseti benimle gâibûn-ı ani'l-meclis zevce-i menkûha-i metrûkesii Zehra binti Abdullah ile sulbiye sağîre kızı Nâfi'a ve li-ebeveyn kız karındaşı Emine binti Mehmed'e münhasıra olub ve tashîh-i mes'ele-i mîrâsları bi-hükmi'l-ferâiz on altı sehinden olub sühhâm-ı mezkûreden iki sehmi zevce-i mezbûre Zehra'ya ve sekiz sehim dahi hafîde-i mezbûre Nâfi'a'ya ve üç sehinden altı sehim dahi benimle li-ebeveyn kız karındaşımız Emine'ye isâbet idüb bizden gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âharı olmamağla meblağ-ı mezkûrdan

ber-tashîh-i mezkûr hissemi bi'l-asâle ve bi'l-verâse bana edâ ve teslîme medyûn-ı merkûm Mehmed Ağa'ya kıbel-i şer' den tenbîh olunması matlûbumdur didikte ol dahi cevâbında müteveffâ-yı mezbûr Osman Ağa'ya ol mikdar kuruş deyni olduğunu ikrâr ve i'tirâf idüb lakin mâ'adâ verâset müdde'âsını külliyyen inkâr idicek müdde'ıye-i mezbûre Fatıma hatundan ber-vech-i muharrer verâset müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden Mehmed Ali bin Mustafa ve Osman Ağa bin diğêr Mustafa ve İsmail bin Süleyman nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olub işhâd olundukda fi'l-hakîka müdde'ıye-i mezbûre Fatıma ile ve gâib-i mezbûre Emine müteveffâ-yı mezbûr Osman Ağa'nın li-ebeveyn kız karındaşları ve mezbûre Zehra binti Abdullah zevce-i menkûha-i metrûkesi ve sağıre-i mezbûre Nâfi'a kızı olub ve müteveffâ-yı mezbûrun ismi Osman ve pederi ismi Mehmed dedesi ismi Abdullah olub bunlardan gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âharı olduğu ma'lûmumuz değıldir biz bu husûsa bu vech üzere şâhidiz ve şehâdet dahi ideriz deyu bi'l-müvâcehe ber-nehc-i şer'î edâ-yı şehâdet-i şer'ıyye eylediklerinde şâhidân-ı mezbûrân usûl-i mevzû'asına tevfikân evvelen bâ-varaka-i mestûre mahalle-i mezkûre imamı Mehmed Niyâzi Efendi ibni Mehmed Efendi ve muhtar-ı evveli Süleyman bin Hacı Mehmed'den sırran ve ba'dehû yine mu'arrefân-ı mezbûrân bi'-müvâcehe alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü'ş-şehâde oldukları

Sahîfe: 60

ihbâr ve iş'âr olunmağın mûcibince vârislerine ba'de'l-hükm ve't-tenbîh yine müdde'ıye-i mezbûre Fatıma hatun meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda ikrâr-ı tâm ve takrîr-ı kelâm idüb Tarsus kazâsında Saman bazarında mukîm iken bundan akdem vefât iden li-ebeveyn er karındaşım Osman bin Mehmed'in terekesine vâzî'ü'l-yed olanlardan emlâk ve arazi ve nükûd-ı mevcûde ve zimem-i nâsda olan alacaklarından ve (...)ve sâireden hâsıla-i irsiyye-i şer'ıyyemi mahallinde taleb ve da'vâ ve emlâk-ı mezkûrenin tâlib zuhûrunda ve me'mûru huzûrunda mu'âmele-i ferâğıyenin icrâsına ahz ve kabza ve makbûzunu bana irsâl ve îsâle ve müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan ve cemî' mehâkim-i nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve tebliğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve vaz'-ı hacz ve fekkine ve taleb-i icrâya ve ucûbe-i lâzimenin i'tâsına sulh ve ibrâya ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakıf olduğu

umûrun küllîsini îfâya ve âharı dahi tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımdan an-asıl Everek kasabası mahallâtından olub el-hâletü hâzihî Tarsus kazâsında Hacı Yusuf zâde Tefvik Efendi hânesinde müsâfireten mukîme li-ebeveyn kız karındaşım Emine bitni Mehmed nâm hatunu kabûlüne mevkûfe vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde gibbe't-tasdîkû'ş-şer'î mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis min şehr-i Muharremi'l-harâm li-sene hamse ve'l-işrîn ve selâse mie ve elf.

Mu'arref İsmail bin Süleyman

Mu'arref Osman bin Mustafa

Mu'arref Mehmed Ali bin Mustafa

Fî 6 Muharrem sene [1]325

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Sayfa: 61 Numara: 54

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i devlet-i aliyye'nin Ermeni milletinden iken bundan akdem vefât iden Taros oğlu Serabiyun veled Ertin'in veresesinden sulbiye kebîre kızları ve zâtları bi'l-ma'rifeti'ş-şer'îyye ârifân yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden ve teb'a-i müşârün ileyhânın millet-i merkûmesinden Semezkûlah oğlu Esvador ve Tekoş oğlu Manol ve Aceleoğlu Eram nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrafûn ve yine teb'a-i müşârün ileyhânın millet-i merkûmesi nisvânından Hanâm ve Payzar ve Lusiye nâm hatunlar kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden ve başka müşârün ileyhânın millet-i merkûmesinden Kademyan Ohannes Efendi veled Karabet mahzarında her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden ve teb'a-i müşârün ileyhânın millet-i merkûmesinden li-eb karındaşımız Hacı Serkez ile ve ügeyi vâlidemiz Marta binti Etam nâm kimesnelerden gerek pederimiz ve mevrûsumuz müteveffâ-yı merkûm Seriyun'un hisse-i irsiyye-i şer'îyyelerimizi taleb ve da'vâ ahz ve kabza ve makbûzunu bize edâ ve teslîme ve ba'demâ lehâ ve aleyhlerimizde vukû' bulacak kâffe-i de'âvîde müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan

cemî' mehâkim-i şer'iyeye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsama ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdime ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve vaz'-ı hacz ve fekkine ve taleb-i icrâyâ ve ucûbe-i lâzîmenin i'tâsına sulh ve ibrâyâ ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâyâ ve âharı dahi tevkîl ve azle ve me'zûn olduğu(...) tarafımızdan işbu hâzır-ı mezbûr Ohannes Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledik didiklerinde ol dahi ber-vech-i meşrûh vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzîmesini kemâ yenbağı edâyâ ta'ahhüd ve iltizâm itmeğin mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâbi' min şehr-i Muharremi'l-harâm li-sene hamse ve'l-işrîn ve selâse mie ve elf.

Mu'arref Eram

Mu'arref Manok

Mu'arref Esvador

Vekîl OhannesMüvekkile Lusine

Fî 7 Muharrem sene [1]325

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Sahîfe: 62 Numara: 55

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsı kurâsından Zile karyesi ahâlisinden ve tüccârândan Hacı Abdurrahman Ağa ibni Emin nâm kimesne kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i devlet-i aliyye'nin Ermeni milletinden Kabcıyan Ohannes Efendi veled Karabet mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb yine karye-i mezkûre ahâlisinden Arif Hoca hafidi Hasan bin Mehmed Efendi'nin aleyhimde ikâme eylediği alacak da'vâsına karşı redd-i cevâba ve ba'demâ leh ve aleyhimde vukû' bulacak kâffe-i de'âvîde müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan cemî' mehâkim-i şer'iyeye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsama ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve protesto

keşîdesine ve vaz'-ı hacz ve fekkine ve taleb-i icrâya ve ucûbe-i lâzîmenin i'tâsına ve sulh ve ibrâya ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâya ve âharı dahi tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr Ohannes Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde ol dahi ber-vech-i meşrûh vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzîmesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin min şehr-i Muharremi'l-harâm li-sene hamse ve'l-işrîn ve selâse mie ve elf.

Fî 8 Muharrem sene [1]325

Vekîl Fenseden Ohannes Kabcıyan

Müvekkil Hacı Abdurrahman

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

Azâlar

İmza

Sahîfe: 63 Numara:56

Kayseriye Sancağına muzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Fenese Aşağı mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i devlet-i aliyye'nin ermeni milletinden iken bundan akdem vefât iden Garkas veled Mıgırdıc'ın veresesinden sulbî kebîr oğlu Karabet ve sulbiye-i kebîre kızı Hatun ve kendüsinden sonra vefât iden sulbiye-i kebîre kızı Tekohi binti Gokas'ın sadrî kebîr oğulları Mehran ve Agob ve sadriye-i kebîre kızı Kelhatra ve zâtları bi'l-ma'rifeti's-şer'iyeye ârifân olan yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden ve teb'a-i müşârün ileyhânın millet-i merkûmesinden Dadver veled Serkes ve Agob veled Bakos nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrafât Hatun ve Kelhatra ile sâlifü'z-zıkr Karabet ve Mehran ve Agob nâm kimesneler kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i müşârün ileyhânın millet-i merkûmesinden Kabcıyan Ohannes Efendi veled Karabet mahzarında her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb yine Fense aşağı mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i müşârün ileyhânın millet-i merkûmesinden li-ebeveyn er karındaşı ve dâimiz Agob veled Gokas nâm kimesneden gerek pederimiz ve mevrusumuz Gokas yine vâlidemiz müteveffiye Bağdar ve gerek li-ebeveyn kız karındaşımız Serbuhi emvâl-i metrûkelerinden hisse-i irsiyye-i şer'iyelerimizi taleb ve da'vâ ahz ve kabza ve makhbûzunu bize edâ ve

teslîme ve ba‘dehû El-hac ve aleyhlerimizde vukû‘ bulacak kâffe-i de‘âvîde müdde‘î ve müdde‘î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i‘tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i‘âdeten ve tashîhan cemî‘ mehâkim-i şer‘iyye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted‘iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîm ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve vaz‘-ı hacz ve fekkine ve taleb-i icrâya ve ucûbe-i lâzımının i‘tâsına ve’l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâya ve âharı dahi tevkîl ve azle me’zûn olmak üzere tarafımızdan işbu hâzır-ı mezbûr Ohannes Efendi’yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta’yîn eyledik didiklerinde ol dahi ber-vech-i meşrûh vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımelerini kemâ yenbağî edâya ta‘ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ hüve'l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundı fi’l- yevmi’s-sâbi‘ aşara min şehr-i Muharremi’l-harâm li-sene hamse ve’l-işrin ve selâse mie ve elf

Vekîl Ohannes

Müvekkile Kelhakre

Müvekkil Agob

Müvekkil Mehran

Müvekkile Hatun

Müvekkil Karabet

Mu‘arref Dadver veled Serkes

Mu‘arref Agob veled Balos

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A‘zâlar

İmza

Sahîfe: 64 Numara: 57

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsı kurâsından Zile karyesi ahâlisinden ve teb‘a-i devlet-i aliyye’nin Rum milletinden Yani veled Bedros nâm kimesne kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma‘kûd-ı meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden ve teb‘a-i müşârün ileyhânın millet-i merkûmesinden Kademyan Karabet Efendi veled Ohannes mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb yine karye-i mezkûre ahâlisinden ve teb‘a-i müşârün ileyhânın Rum milletinden

li-ebeveyn er karındaşım Hacı Estavri veled Bedros aleyhinde ikâme eylediği arazi ve emlâk ve hayvanât ve nükûd ve eşyâ ve sâire da‘vâsına karşı merkûma redd-i cevâba ve ba‘demâ leh ve aleyhimde vuk‘û bulacak kâffe-i de‘âvîde müdde‘î ve müdde‘î-i aleyh sıfatıyla bidâyeten ve i‘tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i‘âdeten ve tashîhan cemî‘ mehâkim-i şer‘iyye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve tebliğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted‘iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine vaz‘ ve hacr ve fekkine ve ucûbe-i lâzîmenin i‘tâsına sulh ve ibrâya ve’l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisini îfâya ve âharı dahi tevkîl ve azle ve me‘zûn olmak üzere tarafımızdan işbu hâzır-ı mezbûr Karabet Efendi’yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta‘yîn eyledim didikde ol dahi ber-vech-i meşrûh vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzîmesini kemâ yenbağî edâya ta‘ahhüd ve iltizâm itmeğîn mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundı fi’l-yevmi’t-tâsi‘ aşara min şehr-i Muharremi’l-haram li-sene hamsin ve’l-işrîn ve selâse mie ve elf.

Vekîl Kademyan veled Ohannes

Müvekkil Yani veled Bedros

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A‘zâlar

İmza

Sahîfe: 65 Numara: 58

An-asıl Kayseriye Sancağına muzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Fense Aşağı mahallesi ahâlisinden olub, el-hâletü hâzihî Romanya’nın Köstence kasabasında kunduracı esnafından iken bundan akdem vefât iden Şebale lakâbıyla ermeni milletinden Peroseli oğlu Serkes veled Ebrim’in ber-vech-i âtî vârisi olduğunu iddi‘â iden sulbî kebîr oğlu Avrıs nâm kimesne kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma‘kûd-ı meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden ve teb‘a-i müşârün ileyhânın millet-i merkûmesinden Kademyan Karabet Efendi ve Ohannes müvâcehesinde üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Karabet Efendi pederim ve mevrusum müteveffâ-yı mezbûr Serkes Ağa’nın hayâtında malından ve yedinden cihet-i deyn-i şer‘den yirmi dört kuruluş alacak hakkını kable’l-ahz ve’l-istîfâ vefât idüb müteveffâ-yı mezbûrun vâris

benimle gâibe-i ani'l-meclis zevce-i mezkûresi üğey vâlidem Dudu binti Serkes'e münhasıra olub tashîh-i mes'ele-i mîrâsları bi-hükmi'l-ferâ'iz yirmi dört sehinden sühhâm-ı mezkûreden üç sehmi gâibe-i mezbûre Dudu'ya ve yirmi bir sehmi dahi bana isâbet idüb bizden gayrı vârisi ve terekesine müstehak âharı olmamağla meblağ-ı mezkûrdan ber-tashîh-i mezkûr yirmi bir kuruş alacak hakkımı bana edâ ve teslîme medyûn-ı merkûm Karabet Efendi'ye kibel-i şer'den tenbîh olunması matlûbumdur didikde ol dahi cevâbında müteveffâ-yı mezbûr Serkes Ağa'ya ol mikdar kuruşu deyni olduğunu ikrâr ve i'tirâf idüb lâkin mâ'adâ verâset müdde'âsını külliyyen inkâr itmekle müdde'î-i mezbûr Avrîs Ağa'dan ber-vech-i muharrer verâset müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda yine Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i müşârün ileyhânın millet-i merkûmesinden Uzun Karabet oğlu Ertin veled Agob ile yine mahalle-i mezkûr ahâlisinden ve teb'a-i müşârün ileyhânın millet-i merkûmesinden İskender veled Ertin nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hâzîrân olub iştihâd olunduklarında fi'l-hakîka müdde'î-i mezbûr Avrîs müteveffâ-yı mezbûr Serkes'in sulbî sağîr oğlu ve gâibe-i ani'l-meclis Dudu binti diğêr Serkes müteveffâ-yı mezbûrun zevce-i metrûkesi olub müteveffâ-yı mezbûrun ismi Serkes ve babası ismi İrem dedesi ismi Elham ve anası ismi Metam binti Etam olub müteveffâ-yı mezbûrun verâseti bunlara münhasıra ve bunlardan başka vârisi ve terekesine müstehak-ı âharı olduğı bizim ma'lûmumuz değıldir biz bu husûsa bu vech üzere şâhidiz ve şehâdet dahi ideriz bi'l-müvâcehe ber-nehc-i şer'î edâ-i şehâdet-i şer'iyye itdiklerinde şâhidân-ı mezbûrân usûl-i mevzû'adan tevfiķan evvelen bâ-varaka-i mestûre mahalle-i mezkûre muhtar-ı evveli Yağlı oğlu Mahas veled Erakil ve muhtar-ı sânisî Kalfaoğlu Mehail veled Sahir nâm kimesnelerden sırran ve ba'dehû yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden ve teb'a-i müşârün ileyhânın millet-i merkûmesinden nâm kimesnelerden bi'l-müvâcehe alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü'ş-şehâde oldukları ihbâr ve iş'âr olmağın mûcibince vârislerine ba'de'l-hükûm ve (...) yine müdde'î-i mezbûr Avrîs meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb Romanya'nın Köstence kasabasında mukîm iken bundan akdem vefât iden pederim Serkes veled İrek'in terekesine vâzı'ü'l-yed olanlardan gerek emlâk

Sahîfe: 66

ve nükûd-ı mevcûde ve zimem-i nâsda olan alacaklarından ve eşyâ-i emtî'asından hisse-i irsiyyemi mahallinde ahz ve kabza ve makbûzunu bana irsâl ve îsâle müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve

i'âdeten ve tashîhan cemî' mehâkim-i şer'iyeye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüe ve kendi imzâsiyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve taleb-i icrâya ve protesto keşîdesine ve (...) hacz ve fekkine ve taleb-i icrâya ve ucûbe-i lâzımının i'tâsına ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâyaya ve âharı dahi tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımdan an-asıl Develü kazâsı ahâlisinden el-hâletü hâzihî Romanya'nın Köstence karyesinde mukîm ve teb'a-i devlet-i aliyye'nin millet-i merkûmesinden Bağdarsar oğlu Mahab veled Esvador nâm kimesneyi kabûlüne mevkûfe vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-işrîn min şehr-i Muharremi'l-harâm li-seneti hamsin ve'l-işrîn ve selâse mie ve elf.

Medyûn-ı merkûmân Karabet veled Ohannes

Mu'arraferdin veled Agob

İskender veled Erdin

Mu'arref Sasat oğlu Esdi

Mu'arref Açıık (tahrip olmuş)

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Sahife: 67 Numara: 59

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmet olan Everek kasabası mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i devlet-i aliyye'nin ermeni milletinden Kuyumcu oğlu Kirfor veled Hacı Parseh nâm kimesne kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde ve yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Su mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i müşârün ileyhin millet-i merkûmesinden Ecukyan Markirus veled Hacı Agob mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb gerek kazâ derûnunda ve gerek kasabada ve sâir kurâlarda her kimler zimmetinde senedli senedsiz alacağım var ise sâhiblerinden taleb ve da'vâ ve ahz ve kabz ve makbûzunu bana edâ ve teslîme vukû' bulacak kâffe-i de'âvîde müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve tashîhan cemî'

mehâkim-i şer'îyye ve nizâmiyede ve hak ve sâirede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve vaz'-ı hacr ve fekkine ve taleb ve icrâya ve ucûbe-i lâzîmenin i'tâsına sulh ve ibrâya ve ba'demâ leh ve aleyhimde vukû' bulan de'âvîye ve hasebü'l-îcâb ve âharı dahi tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr Markirus veled Hacı Agob vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahiha-i şer'îyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde ol dahi ber-vech-i meşrûh vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzîmesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi'l-işrîn min şehr-i Saferi'l-hayr li-seneti hamsin ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Kuyumcuyan Merkor veled Hacı Parsah

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde aslına mutâbık olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt-ı adl Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Sahife: 68 Numara :60

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Fense İslam mahallesi ahâlisinden El-hacı Hüseyin Efendi ibni El-hacı Mustafa nâm kimesne kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb Dersa'âdet'de mukîme kapu civarında Cedîd vâlide Sultan Câm'i-i şerîfi havlusunda kâin yüz üç ve elli numara ile murakkam iki bâb dükkan ile ittisâlinde bilâ-numero bir bâb kuşcu dükkanı dimekle ma'rûf diğér bir bâb dükkan ki cem'an üç bâb dükkindan mutasarrıf olduğum hisselerimin müterâkim bedel-i îcârı müste'cirlerinden mebâliğın ahz ve kabza ve esmânını bana irsâl ve îsâle ve inde'l-hâce dekâkîn-i mezkûrûna tevellüd idecek de'âvîde leh ve aleyhlerinde müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan cemî' mehâkim-i şer'îyye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve vaz'-ı hacz ve fekkine ve taleb-i icrâya ve ucûbe-i lâzîmenin i'tâsına

ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakıf olduğu umûrun küllisini îfâya ve âharı tevkîl ve azle me'zûn olmak tarafımdan an-asıl Develü kazâsı ahâlisinden olub el-yevm Dersa'âdet'de Barmakkapu'da mukîm sâbık Haffaf kethüdâsı El-hacı Hasan Ağa bin Mustafa'yı kabûlüne mevkûfe vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb ve olundu fi'l-yevmi'r-râbi' ve işrîn min şehr-i Saferi'l-hayr li-sene hamsîn ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Fî 24 Safer sene [1]325

Müvekkil-i merkûm Hacı Hasan Efendi ibni Mustafa

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Sahîfe :69 Numara :61

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Meteris İbrahim Ağa mahallesi ahâlisinden Kabaklı Hacı Hasan Ağa bin Şeyh Mehmed nâm kimesne kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden teb'a-i devlet-i aliyye'nin ermeni milletinden Kabcıyan Ohannes Efendi veled Karabet mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb yine kazâ-i mezkûre tâbi' Köstere nâhiyesi kurâsından Kabaklı karyesi ahâlisinden Tekkenişin oğlu Halil İbrahim bin El-hacı İbrahim rehîn ve alacak da'vâsıyla ve sâir kazâ ve kurâda her kimler zimmetlerinde senedli ve senedsiz alacağım var ise sâhiblerinden taleb ve da'vâ ahz ve kabza ve makbûzunu bana edâ ve teslîme ve ba'demâ leyh ve aleyhimde vukû' bulacak kâffe-i de'âvîde müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzen ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan cemî' mehâkim-i şer'iyeye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve vaz'-ı hacz ve fekkine ve taleb-i icrâya ve ucûbe-i lâzımının i'tâsına ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakıf olduğu umûrun küllisini îfâya ve âharı dahi tevkîl ve azle hâizden olmak üzere tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr Ohannes Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i

menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde ol dahi ber-vech-i meşrûh vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-işrîn min şehr-i Saferi'l-hayr li-sene hamsin ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Fî 29 Saferi'l-hayr sene [1]325

Vekîl Ohannes Kabcıyan

Everek Meteris İbrahim Ağa Mahallesiinde mukîm Kabaklı karyeli Hacı Hüseyin bin Şeyh Mehmed

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Sahîfe :70 Numara :62

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsı kurâlarından İncesu karyesi ahâlisinden kavm-i gayr-ı mahkûr taraflarından Mehmed Efendi ibni Hüseyin Ağa ve teb'a-i devlet-i aliyyenin ermeni milletinden Varten veled Nic nâm kimesneler kazâyı mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde ve yine kazâ-i mezkûrun merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Tekuş Mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i devlet-i aliyye'nin Ermeni milletinden Etasyan Bedros Efendi veled Evakim mahzarında her biri takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb yine karye-i mezkûr ahâlisinden Seyyid Efendi ibni Ca'fer ve Hacı Ahmed Efendi oğlu Aziz Efendilere mukaddemâ karyenin umûmuna mahsûs tarlada mer'ada ve tarîk-i âmda ihdâs ve inşâ eyledikleri değirmenlerinin hedmle hâl-i sâbıkına ircâ'ı hakkında aleyhlerinde Develü kazâsı bidâyet mahkeme-i hukûk dâiresinde ikâme ideceğimiz da'vâ ile ba'demâ leh ve aleyhlerimizde vukû' bulacak kâffe-i de'âvîde müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istinâfen ve tahrîren ve i'âdeten ve tashîhan cemî' mehâkim-i şer'iyye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsama ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve hacz ve hâkim nasb ve azle ve vaz'-ı hacr ve fekkine ve taleb-i icrâyâ ve hasebü'l-icâb âharı tevkîl ve azle husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini (...) dereceye kadar ifâyâ me'zûn olmak üzere tarafımızdan işbu hâzır-ı mezbûr Bedros Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn

eyledikten sonra ol dahi vekâlet-i mezkûreyi ber-minvâl-i meşrûh kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta‘ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fı’l-yevm selâsûn min şehr-i Saferi’l-hayr li-seneti hamsin ve işrîn ve selâse mie ve elf

Sene [1]325

Vekîl Bedros veled Evakim

(...)Mukırr-ı müvekkil- Vertan veled

.Mehmed bin Hasan,

Hasan Ağazâde (...)

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i adl Abdurrahman Çelebi

A‘zâlar

İmza

Sahîfe :71 Numara :63

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsı kurâsından Zile karyesi ahâlisinden ve teb‘a-i devlet-i aliyye’nin Rum milletinden Hacı Estevri veled Bedros nâm kimesne kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma‘kûd-ı meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i ani’l-merâm idüb Dersa‘âdet’de Kumkapu civârında murassalada Ayazma sokağında vâki‘ yirmi sekiz numarasıyla murakkam mutasarrıf olduğum bir bâb nısf menzilimi mahallinde müste‘cirleriyle muhâsebesini ru‘yete ve bedel-i misliyle âhara bey‘ ve ferâğa ve me‘mûru huzûrunda i‘tâ ve takrîre ve bedel-i ferâğı icrâya ve müterâkim îcârıyla ve bedel-i esmânını bana irsâl ve îsâle ve husûs-ı mezkûre müte‘allik kâffe-i de‘âvîde müdde‘î ve müdde‘î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i‘tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i‘âdeten ve tashîhan cemî‘ mehâkim-i şer‘iyye ve nizâmiyede muhâkeme ve musâmahaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüe ve kendi imzâsıyla müsted‘iyât ve levâyıh tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve vaz‘-ı hacz ve fekkine ve taleb-i icrâya ve ücûbe-i lâzımının i‘tâsına ve’l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakıf olduğu umûrun küllisini îfâya ve âharı dahi tevkîl ve azle müşârün me’zûn olmak üzere tarafımdan Dersa‘âdet’de Çukurçeşme Laleli’de mukîm Doğramacı esnafından Zile karyesi ahâlisinden İbrahim bin El-hacı Ali Ağa’yı kabûlüne mevkûfe vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta‘yîn eyledim didikde gibbe’t-tasdîkû’ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi’t-

taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sânî min şehri Rebi'ü'l-evvel li-sene hamsin ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Mu'arref Hüseyin Efendi ibni Hacı Ali

Mu'arref Bilal bin Mustafa

Fî 3 Rebi'ü'levvel sene [1]325

Zile karyesinden Hacı Esterol veled Bedros

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Sahîfe :72 Numara : 64

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsına tâb'î Köstere nâhiyesi kurâsından Kal'a karyesi sâkinelerinden zâtı bi'l-ma'rifeti's-şer'iyye ârifân olan kasaba-i mezkûre mahallâtından Meteris İbrahim Ağa mahallesi ahâlisinden Kara Ali hafidi Osman ve birâderi Mustafa ibnân Ömer nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrefe olan Hatun binti Hüseyin nâm hatun kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kasaba-i mezkûre mahallâtından Fenese Yukarı Mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i devlet-i aliyye'nin Ermeni milletinden Kabcıyan Ohannes Efendi veled Karabet mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb yine karye-i mezkûre ahâlisinden Hayık oğlu Muharrem Esid ve oğlu Cum'a îade-î meyânemizde mütekevvin nikâh ve istinâh da'vâsından dolayı husûs-ı mezkûre müte'allika kâffe-i de'âvîde müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan ve cem' mehâkim-i şer'iyyede muhâkeme ve muhâsamaya işhâd ve iştihâda tahlîf ve istihlâfa teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta ve ehl-i hibre ve ücûbe-i lâzımının i'tâsına ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâya ve âharı tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr Ohannes Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımını kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâlis min şehri Rebi'ü'l-âhir li-sene hamsin ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Fî 3 Rebi'ü'l-evvel sene [1]325

Kezâ birâderim Mustafa bin Ömer

Mu‘arref Everek’den Osman bin Ömer

Vekîl fenseden Ohannes Kabcıyan

Müvekkile Kal‘a karyesinden Cafer oğlu kerîmesi Hatun binti Hüseyin Efendi

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i adl Abdurrahman Çelebi

A‘zâlar

İmza

Sahîfe :73 Numara: 65

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden ve teb‘a-i devlet-i aliyye’nin Ermeni milletinden Gülteban Hariton Efendi veled Hacı Agob nâm kimesne kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma‘kûd-ı meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden ve teb‘a-i müşârün ileyhânın millet-i merkûmesinden Kademyan Karabet Efendi veled Ohannes mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb yine kasaba-ı mezkûre mahallâtından Câm‘i-i Kebîr mahallesi ahâlisinden Hacı Memiş oğlu Hacı Ali ve Ali’de Hacı Ali Ağa’dan (...) da‘vâsıyla ve ba‘demâ dahl-i kazâ ve hâric-i kazâ ve kurâlarda vukû‘ bulacak kâffe-i de‘âvîye müdde‘î ve müdde‘î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i‘tirâzen ve istînâfen ve temyîzen ve i‘âdeten ve tashîhan cemî‘ mehâkim-i şer‘iyye ve nizâmiyede ve hukûk ve ticâretde muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted‘iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîm ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve vaz‘-ı hacz ve fekkine ve taleb-i icrâya ve ucûbe-i lâzımının i‘tâsına ve’l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâya ve âharı tevkîl ve azle me’zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr Karabet Efendi’yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta’yîn eyledim didiği ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımesini kemâ yenbağî edâya ta‘ahhüd ve iltizâm itmeğin mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundı fi’l-yevmi’l-hâmis min şehr-i Rebî‘u’levvel li-sene hamsin ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Fî 5 Rebî‘u’l-evvel sene[1] 325

Müvekkil Gülteban Hariton

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Sahîfe :74 Numara: 66

Kayseriye sancağının Develü kazâsının nefsi Develü Koncelili mahallesi ahâlisinden etibbâ-yı askeriye yüzbaşısı Mehmed Efendi ibni Hâfız Sâlih Efendi nâm kimesne kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb Dersa'âdet'de Davud Paşa Mahkemesi nâibi fazîletlü Mehmed Arif Efendi imzâsıyla mûmzî ve mühriyle memhûr olub fetvâhâne-i âliyeden musaddak yirmi sekiz Safer ve bin üç yüz yirmi dört tarihlü müverrah ve yüz on beş numara ile murakkam ve yine yedimizde bir kıt'a vekâlet sıhhatinin mündericâtı ber-vech-i âtî muharrer olduğu vechle şöyle ki Mahmiye-i İstanbul'da Şehremîni kurbünde Deniz Abdal mahallesinde sâkin zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî Müslimîn takrîriyle mu'arref Bâb-ı vâlâ-yı ser-askeriye telgrafhânesi muhâbere me'mûrlarından Hüseyin Hüsni Beğ ibni el-merhûm Mehmed Enis Beğ meclis-i şer'-i şerîf-i enverde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm

Sahîfe :74

pederi müteveffâ-yı mûmâ ileyh Mehmed Enis Beğ'den bi'l-(...) intikâlen mutasarrıf olduğum Konya vilâyet-i celîlesi dâhilinde Niğde sancağına muzâf Arabsun kazâsına tâbi' İlyas karyesi civârında, mezari mevki'lerinde kâin ma'lûmü'l-hudûd el-mütekaddir arazi-i emîriyyeyi mahallinde ketb ve misliyle âhara îcâra ve tâlibi zuhûrunda me'mûru huzûrunda bedel-i misliyle âhara kat'iiyen ferâğ ve tefvîz ve teslîme ve senedini i'tâ ve takrîr-i ma'sûmesiyle mu'âmele-i lâzîme-i sâiresini îfâya ve kirâ bedelini müste'cir-i sâbık ve lâhıklarıyla mefrû'-ı lehlerinden ahz ve kabz ve mabûzundan arazi-i mezkûrenin virgü ve tekâlif-i sâiresini ba'de't-te'diye bâkîsini tarafıma irsâl ve îsâl ve teslîme ve arazi-i mezkûreye müte'allik kâffe-i husûsâtıdan dolayı îcâb ideni bi'l-cümle eşhâs ve kisâna âid olduğu mehâkim-i şer'iiye ve nizâmiyede müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan muhâkeme ve muhâsamaya ve ikâme-i şuhûd ve işhâfa ve tahlîf ve teblîğ ve tebellüğe ve mümeyyiz ve ehl-i hibre ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîde ve cevâb i'tâsına ve hacr vaz' ve fekkine ve taleb-i ucûbeye ve kendi imzâsıyla her nev' müsted'iyât ve evrâk ve levâyih tanzîm ve makâm-ı âidine takdîm ve husûsât-ı mezkûrenin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine âharı

dahi tevkîl ve tedkîd ve azle şâzdan kılarak tarafımdan Develü kazâsında sâkin Etibbâ-yı Askeriyeden Yüzbaşı Mehmed Efendi ibni Hâfız Sâlih Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile kabûlüne mevkûf vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin ve işrîn min şehr-i saferi'l-hayr sene erba'a ve işrîn ve selâse mie ve elf deyu muharrer bulunduğundan işbu vekâlet-i mezkûre derûnunda mestûr olduğu vechle âharı tevkîle müşâz ve niyetim hasebiyle tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr li-ebeveyn er karındaşım Arif Efendi ibni Hâfız Sâlih Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile mezûniyetim üzere vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesin kemâ yenbağî edâ ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ hüve'l-vâki' bi't- taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'l-hâmis min şehr-i Rebî'u'l-evvel li-sene hamsin ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Fî 5 Rebî'u'l-evvel sene [1]325

Vekîl Arif bin Sâlih

Develü'de mukîm etibbâ-yı askeriyyeden yüzbaşı müvekkil Mehmed bin Sâlih

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Sahîfe: 75 Numara :67

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Câm'î-i cedîd mahallesi ahâlisinden Kahveci Hacı Usta hafîdi Osman bin El-hacı Mehmed nâm kimesne kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Meteris İbrahim Ağa mahallesi ahâlisinden belediye reisi Osman Efendi ibni El-hacı Nasuh Ağa mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden iken bundan akdem müteveffîye olan vâlidem Fâtıma binti Bekir'in yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden pederim El-hac Mehmed bin Ali nâm kimesnenin nezdinde bulunan mihr-i mü'eccel ve mu'accelesi bulunan (...) üstünde ma'lûmü'l-hudûd yedi kıt'a bostan yerini taleb ve da'vâ ahz ve kabza ve makbûzunu bana edâ ve teslîme ve ba'demâ husûs-ı mezkûre müte'allik kâffe-i de'âvîde müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan cemî' mehâkim-i şer'iyeye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve

istihlâfa ve teblîğ ve tebellüe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîm ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve vaz'-ı hacr ve fekkine ve taleb-i icrâya ve ucûbe-i lâzımının i'tâsına ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakıf olduğu umûrun küllîsini îfâyâ ve âharı tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr mûmâ ileyh Osman bin Osman Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didiği ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımesini kemâ yenbağı edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-hâmis min şehr-i Rebî'u'l-âhir li-sene hamsin ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Fî 5 Rebî'u'l-âhir sene [1]325

Vekîl Osman Efendi ibni Hacı Nasuh

Müvekkil Osman bin Hacı Mehmed

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Sahîfe:76 Numara : 68

Husûs-ı âtiyü'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîriçün cânib-i şer'-i şerîfden me'zûnen bi'l-hükm irsâl olunan mahkeme-i şer'iyye ketebesinden Abdurrahman Efendi ibni Hâfız Feyzullah Efendi Kayseriye sancağına müzâf Develü kazâsında merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Câm'î-i cedîd mahallesinde Hacı Ali Efendi ibni El-hacı Ali Ağa'nın hânesine varub akd-i meckis-i şer'-i âlî itdikde hâne-i mezkûre müsâfireten sâkine zâtı bi'l-ma'rifeti'ş-şer'iyye ârifân mahalle-i mezkûre ahâlisinden Hacı Ali Efendi ibni El-hacı Ali Ağa ve Hacı Ömer Efendi ibni Hâfız Memiş nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrafe olan Zeyde hanım binti Mehmed Efendi meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda yine karye-i mezkûre mahallâtından câmi'-i kebîr mahallesi ahâlisinden Belediye Çavuşu Hacı Hasan ibni Hacı Hasan müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Hacı Hüseyin Ağa bundan akdem vefât iden zevcim ve mevrusum Halil Fevzi Efendi ibni Zülkadir'in hayatında malından ve yedinden cihet-i deyn-i şer'iyyeden iktirâz ve umûruna sarfla istihlâk eylediği yirmi dört kuruş alacak hakkını kable'l-ahz ve istîfâ vefât idüb müteveffâ-yı mûmâ ileyhın verâseti benimle müteveffâ-yı mezbûrun karındaşından hâmil ve benden mütevellide sulb-i sağır oğulları Mehmed Kâmil ve

Ahmed Kemal ve Ömer Lütfi nâmûna münhasıra ve tashîh-i mes'ele-i mîrâsları bi-hükmi'l-ferâiz yirmi dört sehinden olub sühhâm-ı mezkûreden üç sehmi zevce-i mezbûre Zeyde hanım ve yedişer sehinden cem'an yirmi bir sehmi dahi sağırân-ı mezbûrân Mehmed Kâmil ve Ahmed Kemal ve Ömer Lütfi'ye isâbet idüb müteveffâ-yı mezbûrun verâseti bizlere münhasıra ve bizden gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âharı olmamakla meblağ-ı mezkûrdan bi't-tashîh mezkûr benimle dâhili bulunduğum (...) mezbûrân Mehmed Kâmil ve Ahmed Kemal ve Ömer Lütfi'nin hisselerini bi'l-asâle ve bi'l-vesâyâ ve bi'l-verâse bana edâ ve teslîme medyûn-ı mezbûr Hacı Hasan Ağa'ya kibel-i şer' den tenbîh olunması matlûbumdur didikde ol dahi cevâbında müteveffâ-yı mezbûr Halil Efendi'ye ol mikdar kuruş deyni olduğunu ikrâr idüb lakin mâ'adâ verâset müdde'âlarını inkâr itmekle müdde'îye-i mezbûre Zeyde hatundan ber-vech-i muharrer verâset müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden mu'arrifân-ı mezbûrân El-hacı Ali Efendi ve Hacı Ömer Efendi nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olub iştihâd olunduklarında fi'l-hakîka müdde'îye-i mezbûre Zeyde hatun binti Mehmed Efendi müteveffâ-yı mmml Halil Fefzi Efendi'nin zevce-i menkûha-i metrûkesi ve sulb-i sağır oğulları Mehmed Kâmil ve Ahmed Kemal ve Ömer Lütfi müteveffâ-yı mezbûrun oğulları ve müteveffâ-yı mezbûrun verâseti bunlara münhasıra ve bunlardan gayrı vârisi ve terekelerine müstehak-ı âharı olmadığı ma'lûmumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şâhidiz ve şehâdet dahi ideriz deyu her biri bi'l-müvâcehe ber-nehc-i şer'î edâ-i şehâdet-i şer'îyye itdiklerinde şâhidân-ı mezbûrân husûs-ı mevzû'asına tevffikan evvelen bâ-varaka-i mestûre mahalle-i mezkûre imamı Bekir Efendi ibni Mehmed Efendi ve muhtar-ı evveli Osman Ferid Efendi ibni El-hacı Mustafa nâm kimesnelere sırran ve ba'dehû

Sahife :77

tezkiye adl ve makbûlü's-şehâde oldukları ihbâr ve işâr etmeğın mücebince verâsetlerine bade'l-hükm (...) müdde'îye-i mezbûre Zübeyde Hatun meclis-i makûd-ı enverde bi'l-asâle ve bi'l-vesâyâ ve bi'l-verâse ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm ve tabîr ani'l-merâm edüp zevcim ve mûrisimiz müteveffâ-yı mûmâ-ileyhe Halil Efendi'nin Dersââdet'de Bakır yolunda taht-ı tasarruf ve temellükünde bulunan iki bâb menzil ve tahtında bulunan dekâkînin müste'cirleriyle muhâsebesinin ru'yetine ve bu husûs ve zimem-i nâsda olan alacaklarıyla yine Dersââdet'de Rüstem Paşa (silik) câdde ashâbından (...) ve makbûzâtını bana bi'l-asâle ve bi'l-vasâyâ irsâl ve îsâle ve

müteveffâ-yı mezbûr nâmına her ne gûn muâmele îcâb ederse taleb ve davâ ve bade mâ leh ve aleyhimizde vukû bulacak kâffe-i daâvide müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan cemî' mehâkim-i şer'iyeye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîm ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve vaz'-ı hacz ve fekkine ve taleb-i icrâya ve ecvibe-i lâzımının itâsına ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakıf olduğu umûrun küllisini îfâha ve âharı tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere Dersa'âdet'de ve Bayezid merkez rüşdiyesi muallimlerinden el-hâletü hâzihî Dersa'âdet'de mukîm Hasan Fehmi Efendi bin İbrahim nâm kimesneyi tarafımdan bi'l-vekâle ve bi'l-vesâyeye ve bi'l-verâse kabûlüne mevkûfe vekâlet-oi âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledik dediğini kâtib-i mûmâ-ileyh Abdurrahman Efendi dahi meclisde ketb ve tahrîr ve maa (...) meclis-i şera gelüp alâ vukûihî inhâ ve takrîr etmeğın mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâni' aşara min şehr-i Rebî'u'levvel li-sene hamse ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Fî 14 Rebî'u'levvel sene [1]325

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

Sahife :78

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı

Kâtib Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Numara: 69

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Meteris Abdülbaki Mahallesi ahâlisinden (...) oğlu Osman bin Ahmed ile yine mahalle-i mezkûre sâkinelerinden zevcesi ve zâtını bi'l-ma'rifeti's-şer'iyeye ârifân mahalle-i mezkûre ahâlisinden (...) bin Ömer ve (...) bin Hasan nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrafe olan Cemile binti Ali nâm kisân kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclsi-i şer'-i şerîf-i enverde kasaba-i mezkûre mahallâtından Fenese Yukarı Mahallesi ahâlisinden teb'a-i devlet-i aliyyenin ermeni milletinden Kademyan Karabet Efendi

veled-i Ohanes mahzarında her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden (...) bizleri evvelice deĝin görüp (...) mahalle-i mezbûrede mutasarrıf olduğumuz malûmu'l-hudûd (...) emvâl-i menkûl ve gayr-i menkûl (...) ve sâ'ireyi (...) merkûm şart-ı mezbûru (...) olduğundan (...) müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan cemî' mehâkim-i şer'iyeye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîm ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşidesine ve va'z-ı hacz ve fekkine ve taleb-i icrâya ve ecvibe-i lâzımının itâsına ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâha ve âharı tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımızdan işbu hâzır-ı mezbûr Karabet Efendi'yi vekâlet-oi âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledik didiklerinde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımelerini

Sahîfe :79

kemâ yenbaĝî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeĝin mâ hüve'l-vâk'î bi't-taleb ketb olundu fî'l-yevmi's-sânî aşara min şehr-i Rebî'u'l-evvel sene hamse ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Fî 12 Rebî'u'l-evvel sene [1]325

Osman bin Mustafa mu'arref

Vekîl Kademyan Ohannes veled Karabet

Müvekkile Hamile binti Ali

Müvekkil Osman bin Ahmed

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Numara:70

Kayseriye sancaĝına muzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek ksabası mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi sâkinelerinden zâtı bi'l-ma'rifeti's-şer'iyeye yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden ve teb'a-i devlet-i aliyyenin ermeni

milletinden Hacı Ağzez oğlu Begoz ve Hacı Esayi oğlu Tanil nâm kimesneler ta'rifleriyle mu'arrafe olan teb'a-i müşârun-ileyhânın millet-i merkûme nisvânından Bayraz binti Hacı Esteban nâm hatun kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclsi-i şer'î şerîf-i enverde yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Tekuşe mahallesi ahâlisinden teb'a-i müşârun-ileyhânın millet-i merkûmesinden Elmasyan Bedros Efendi veled Evakim mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezkûre ahâlisinden ve teb'a-i müşârun-ileyhânın millet-i merkûmesinden birâderlerim Ohannes Dartin ile yine Fenese Yukarı Mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i müşârun-ileyhânın millet-i merkûmesinden Ermiyân Hacı Kirfor Ağa ile beynlerinde mütevkevvîn câmûs da'vâsında şahs-ı sâlis sıfatıyla dâhil-i muhâkeme olmağla müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla

Sahife:80

bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan cem'î mehâkim-i şer'îyye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîm ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve va'z-ı hacz ve fekkine ve taleb-i icrâya ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâha ve âharı tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr Bedros Efendi'yi vekâlet-oi âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzîmesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğîn mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbi' aşara min şehr-i Rebî'u'l-evvel li-sene hamse ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Fî 14 se Rebî'u'l-evvel sene [1]325

Mu'arref Hacı Ağzez oğlu Yakub

Mu'arref Fense'den Hacı İsayi oğlu Tanil

Vekîl Tekuşe mahallesinden Elmasyan Bedros Efendi veled Evakim

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Sahife: 81 Numara:71

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsı kurâsından Osman bin (...) ahâlisinden ve teb‘a-i devlet-i aliyyenin ermeni milletinden Cebel oğlu Kaydil veled Agob nâm kimesne kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma‘kûd-ı meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden ve teb‘a-i müşârun-ileyhânın millet-i merkûmesinden Kabcıyan Ohannes Efendi veled Karabet mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb yine karye-i mezkûre ahâlisinden ve teb‘a-i müşârun-ileyhânın millet-i merkûmesinden Tobbaş oğlu Kerfor veled Manok ve Cebeloğlu Keregos ve Serkes veledân Aziz ile meyânemizde mütekevvin tarîk-i hâs da‘vâsından dolayı merkûmânlar ile müdde‘î ve müdde‘î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i‘tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i‘âdeten ve tashîhan cem‘î mehâkim-i şer‘iyye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted‘iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve vaz‘-ı hacr ve fekkine ve taleb-i icrâya ve‘l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâyâ ve âharı dahi tevkîl ve azle me‘zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr Ohannes Efendi‘yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta‘yîn eyledim didikde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımesini kemâ yenbağî edâya ta‘ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fi‘l-yevmi’s-sâdis ve‘l-işrîn min şehr-i Rebiülevvel li-sene hamsete ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Fî 26 Rebî‘u‘l- evvel sene [1]325

Vekîl Ohannes veled Karabet

Müvekkil Kandil veled (...)

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A‘zâlar

İmza

Sahife :82 Numara: 72

Husûs-ı âtiyü‘l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîriçün cânib-i şer‘-i şerîfden me‘zûnen bi‘l-hükm irsâl ve mahkeme-i şer‘iyye ketebesinden Abdurrahman Efendi bin Hâfız Feyzullah Efendi Kayseriye sancağına müzâf kazânın merkez-i hükûmeti

olan Everek kasabası mahallâtından Meteris İbrahim Ağa mahallesinde Maizade Ağa'nın hânesine varub akd-i meclis-i şer'-i âlî itdikde hâne-i mezkûre sâkine zâtü'ş-şer'îyye ârifân yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden Hacı Bekir bin Faka ile Meteris Abdülbâkî mahalle ahâlisinden Hacı Halil Efendi bin Hacı Ali nâmân kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrafe olan Meşarine nâm hatun yine meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda kasaba-i mezkûre mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ve teb'a-i devlet-i aliyyenin Ermeni milletinden Kabcıyan Ohannes Efendi veled Karabet mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb yine kazâ-yı mezkûrun nefsi-i Develü Yedek mahallesi ahâlisinden Hacı Emir Ağa hafidi dâhilim Ömer bin Hacı Mehmed beni hu'l ve mürteden berü bilâ-nafaka ve lâ-kisve hâl-i zarûret ve perîşân meske-i şer'î ve mefrûşât ve me'kûlât ve hulâsa-i kelâm medâr-i ta'ayyüşe dâir bir nesneye olmayub ve irâde dahi idemediğinden merkûm Ömer'den bâlâda mezkûr cevâbım zarûriyemin ahz ve istîfâsı zımında müdde'î ve müdde'â-i aleyh sıfatlarıyla muhâkeme ve muhâsamaya ve ikâme-i şuhûd ve iştihâd tahlîf ve istihlâfa bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve cemî' mehâkim-i şer'îyyede (...) teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve taleb-i icrâya ve ahz ve kabza ve makbûzâtını bana edâ ve teslîme ve sulh ve ibrâya ve'l-hâsil husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâya ve hasebü'l-îcâb dahi tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr Ohannes Efendi veled Karabet'i vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde kâtib-i mûmâ-ileyh Abdurrahman Efendi dahi mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'an meb'ûs ümenâ-yı şer' ile meclis-i şer'a gelüb alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğın mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-işrîn min şehr-i Rebî'u'l-evvel li-sene hamse ve işrîn ve selâsemie ve elf

Fî 27 Rebî'u'l-evvel sene [1]325

El-ma'rûf Hacı Bekir bin Faka

El-ma'rûf Hacı Halil bin Hacı Ali

Vekîl Ohannes Kabcıyan

Müvekkile Şadiye binti İbrahim

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Sahîfe : 83 Numara: 73

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Kilise mahallesi ahâlisinden ve teb‘a-i devlet-i aliyye’nin Ermeni milletinden Dernek oğlu Hacı Nersis veled Hacı Melkun nâm kimesne kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma‘kûd-ı meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden ve teb‘a-i müşârun-ileyhânın millet-i merkûmesinden Kademyan Karabet Efendi veled Ohannes mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden ve teb‘a-i müşârun-ileyhânın millet-i merkûmesinden birâderim Taros veled el-merkûm Hacı Melkun ile meyânemizde mütekevvin mahalle-i mezkûrede ma‘lûmü’l-hudûd bir bâb hâne ve yine mahalle-i mezkûrede ma‘lûmü’l-hudûd bir kıt‘a bağce ve husûsât-ı sâireye dâhil-i kazâ ve hâric-i kazâda leh ve aleyhimde vukû‘ bulacak kâffe-i de‘âvide müdde‘î ve müdde‘î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i‘tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i‘âdeten ve tashîhan ve cem‘î mehâkim-i şer‘iyye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellü ve kendi imzâsıyla müsted‘iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve vaz‘-ı hacz ve fekkine ve taleb-i icrâya ve îcâbında emlâkı mezkûrenin taksîmine ve ucûbe-i lâzımının i‘tâsına ve’l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâyâ ve âharı dahi tevkîl ve azle me’zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr Karabet Efendi’yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta’yîn eyledim didikde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımını kemâ yenbağî edâya ta‘ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’l-hâdî min şehr-i Rebî‘u’l-âhir sene hamse ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Fî 1 Rebî‘u’l -âhir sene [1]325

Vekîl Kademyan Karabet Efendi veled Ohannes

Müvekkil Dernek oğlu Hacı Nersis

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A‘zâlar

İmza

Sahîfe: 84 Numara: 74

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Kilise mahallesi ahâlisinden ve teb‘a-i devlet-i aliyye’nin ermeni milletinden Dunek oğlu Taris veled Hacı Melkun nâm kimesne kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma‘kûd-ı meclis-i şer‘i şerîf-i enverde yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Tekuşe mahallesi ahâlisinden ve teb‘a-i müşârun-ileyhânın millet-i merkûmesinden Elmasyan Bedros Efendi veled Evakim mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden ve teb‘a-i müşârun-ileyhânın millet-i merkûmesinden li-ebeveyn er karındaşım Hacı Nersis veled Hacı Melkun aleyhimde ikâme eylediği mahalle-i mezkûrede vâki‘ ma‘lûmü’l-hudûd bir bâb nısf hâne ile ve yine mahalle-i mezkûrede vâki‘ ma‘lûmü’l-hudûd bir kıt‘a nısf bağce da‘vâsına karşı mezbûr ile Havva’ya dâhil-i kazâ ve hâric-i kazâda ba‘demâ leh ve aleyhimde vukû‘ bulacak kâffe-i de‘âvîde müdde‘î ve müdde‘î-i aleyh sıfatıyla bidâyeten ve i‘tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i‘âdeten ve tashîhan cemî‘ mehâkim-i şer‘iyye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted‘iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve dahi hacz ve fekkine ve taleb-i icrâya ve’l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâya ve âharı dahi tevkîl ve azle me’zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr Bedros Efendi’yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta‘yîn eyledim didikde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımesini kemâ yenbağî edâya ta‘ahhüd ve iltizâm itmeğin mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’t-tâsi‘ min şehr-i Rebî‘u’l-evvel li-sene hamse ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Fî 14 Rebî‘u’l-evvel Sene [1]325

Vekîl Elmasyan Bedros Efendi veled Evakim

Müvekkil Tarus veled Hacı Melkun

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A‘zâlar

İmza

Sahîfe: 85 Numara: 75

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Kilise mahallesi ahâlisinden ve teb‘a-i devlet-i aliyye’nin ermeni milletinden Kuzıcıyan Esvador veled Hacı Ohannes nâm kimesne kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma‘kûd-ı meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden ve teb‘a-i müşârun-ileyhânın millet-i merkûmesinden Kademyan Karabet Efendi veled Ohannes mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp kazâ-i mezkûr kurâsından Savisli civârında olup pederimden müntakil olan nısf hisse Toylu (?) dimekle ma‘rûf ma‘lûmü’l-hudûd araziden müdâhale idenlerden taleb ve da‘vâya ve husûs-ı mezkûr ile ba‘demâ leh ve aleyhimde vukû‘ bulacak kâffe-i de‘âvide müdde‘î ve müdde‘î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i‘tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i‘âdeten ve tashîhan cemî‘ mehâkim-i şer‘iyye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted‘iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîm ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve vaz‘-ı hacz ve fekkine ve taleb-i icrâyâ ve’l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisini îfâyâ ve âharı dahi tevkîl ve azle me’zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr Karabet Efendi’yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta’yîn eyledim didikde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta‘ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’r-râb‘i min şehr-i Rebî‘u’l-âhir li-sene hamseti ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Fî 4 Rebî‘u’l-âhir sene [1]325

Vekîl Kademyan Karabet Efendi veled Ohannes

Müvekkil Kuzıcıyan Esvador veled Hacı Evakim

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A‘zâlar

İmza

Sahîfe : 86 Numara: 76

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsına tâb‘i Köstere nâhiyesi kurâlarından Kelkit karyesi ahâlisinden Kaykaç oğlu Süleyman bin Ali kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma‘kûd-ı meclis-i

şer‘-i şerîf-i enverde ve yine kazâ-i mezkûrun merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden ve teb‘a-i Devlet-i aliyye’nin ermeni milletinden Kabcıyan Ohannes Efendi veled Karabet mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp yine karye-i mezkûre ahâlisinden Sarıoğlu nâm diğer Kâtib oğlu Abdullah kerîmesi zevce-i menkûha-i gayr-ı medhûlün bihâm bulunduğu halde bu kere amucası ve ügeyi pederi kezâ karye-i mezbûre sâkinlerinden Hacı Durmuş Küyar (...) maddesiyle fesh-i nikâh keyfiyetinden dolayı aleyhimde ikâme-i da‘vâ etmiş olduğunda merkûm Durmuş ve sâir îcâb idenler ile yalnız vech-i meşrûh nikâh da‘vâsından dolayı bidâyeten ve i‘tirâzan ve istinâfen ve temyîzen ve i‘âdeten ve cemî‘ mehâkim-i şer‘iyyede muhâkeme ve muhâsama ve redd-i cevâba ve ikâme-i şuhûd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa teblîğ ve tebellüğe ve kendü imzâsıyla müsted‘iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve ucûbe-i lâzımenin i‘tâsına ve husûs-ı mezkûrun son dereceye kadar mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâyâ ve hasebü’l-îcâb âharı dahi tevkîl ve azle me’zûn olmak üzere tarafımdna işbu hâzır-ı mezbûr Ohannes Efendi’yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta’yîn eyledim didikde ol dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımesini kemâ yenbağî edâya ta‘ahhüd ve iltizâm etmiş olmağın mâvaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’l-âşir min şehr-i Rebi’ü’l-âhir li-sene hamseti ve’l-işrîn ve selâse mie ve elf.

Fî 10 Rebî‘u’l-âhir sene [1]325

Vekîl Ohannes Kabcıyan

Müvekkil Kelkit Karyesinden Kaykac oğlu Süleyman

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt

A‘zâlar

İmza

Sahîfe:87 Numara: 77

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Meteris İbrahim Ağa mahallesi ahâlisinden tekâ‘üd yüzbaşısı Yusuf Ağa bin Ahmed nâm kimesne kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma‘kûd-ı meclis-i şer‘i şerîf-i enverde yine kazâ-i mezkûre mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden ve teb‘a-i devlet-i aliyye’nin Ermeni milletinden Kademyan Karabet Efendi veled Ohannes mahzarında ikrâr-ı tâm

ve takrîr-i kelâm idüp yine mahalle-i mezkûre vâki' ma'lûmü'l-hudûd bir kıt'a bağcesinden dolayı Develü Bedel mahallesi sâkinelerinden Hâlid Ağa hafidesi Asiye'nin aleyhimde ikâme eylediği bağce da'vâsına karşı müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan cemî' mehâkim-i şer'îyye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyılı tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve vaz'ı hacz ve fekkine ve taleb-i icrâya ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakıf olduğu umûrun küllisini îfâya ve âharı dahi tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr Karabet Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâlis aşara min şehr-i Rebî'u'l-âhir sene hamseti ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Fî 13 Rebî'u'l-âhir sene [1]325

Vekîl Kademyan Karabet Efendi

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Sahîfe: 88 Numara:78

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Câm'î Cedîd mahallesi ahâlisinden Arabzâde Mehmed Ağa ibni El-hac Ali ile Meteris Abdülbâkî Mahallesi ahâlisinden İstanbulî Ahmed Efendi ibni El-hac Hüseyin Ağa nâm kimesneler kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine kazâ-i mezkûre mahallâtından Tekuşe Mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i devlet-i aliyye'nin ermeni milletinden Elmasyan Bedros Efendi veled Evakim mahzarında her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Kilise mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i müşârun-ileyhânın millet-i merkûmesinden Kuzıcıyan Esvador veled Ohannes Savihli karyesi civârında olup Yevali nâm mahalde bâ-tapu mutasarrıf olduğumuz araziye müdâhalesinden dolayı merkûm ile ve ba'demâ leh ve aleyhlerimizde vukû' bulacak kâffe-i de'âvîde müdde'î ve müdde'î-i aleyh

sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan cemî' mehâkim-i şer'îyye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîm ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve vaz'-ı hacz ve fekkine ve taleb-i icrâya ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâyâ ve âharı dahi tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımızdan işbu hâizr-ı mezbûr Bedros Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didiklerinde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımelerini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmis aşara min şehr-i Rebî'u'l-âhir sene hamsete ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Fî 19 Rebî'u'l-âhir sene 325

Vekîl Bedros Efendi veled Evakim

Müvekkil Mehmed Ağa bin Hacı oğlu

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Sahîfe : 89 Numara: 79

An-asıl Konya vilâyeti dâhilinde Bozkır kazâsı kurâsından Karaca Ardiç karyesinde Câm'î mahallesi ahâlisinden olup el-hâletü hâzihî Kayseriye sancağına müzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Meterisî Abdülbâkî Mahallesi sâkinlerinden Develü Rüşdiye mu'allim-i evveli mükerremetlü Abdülvehhab Efendi ibni Ali nâm kimesne kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüp bundan akdem vefât iden pederim ve mevrusum müteveffâ Ali Ağa ibni Ahmed'in verâseti benimle li-ebeveyn er karındaşlarım El-hac Ahmed ve Mehmed ve Sa'id Efendiler ve li-ebeveyn kız karındaşlarım Penbe ve Emine ve Fâtıma'ya ve vâlidemiz Aişe binti Abdullah'a münhasıra olup müteveffâ-yı merkûmdan intikâl iden arazî ve emlâkın ve zimemât ve hayvanât ve sâir muhallefâtından bana isâbet iden hisse-i meşrû'amlâ mûmâ-ileyhimden biraderim Şeyh El-hacı Ahmed Efendi'nin tereke ve muhallefât-ı mezkûreden hissesine isâbet idüp bedel-i ma'lûme ile mûmâ-ileyhâdan teferruğ ve

iştirâ eylediğim hissennin dahi vâzı'ü'l-yed bulunanlardan taleb ve da'vâ ahz ve kabza ve makbûzâtını bana irsâl ve îsâle ve arazi ve ikârât-ı mezkûreden hisseme isâbet ideni âhara îcâra ve tâlibi zuhûrunda bey'a ve mu'âmele-i ferâğîyyesini icrâya ve me'mûr huzûrunda i'tâ-yı takrîre ve husûs-ı mezkûrdan tahaddüs etmiş ve idecek de'âvîde müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan ve cem'î mehâkim-i şer'îyye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellûge ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve vaz'-ı hacz ve fekkine ve ucûbe-i lâzımennin i'tâsına ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâya ve âharı dahi tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımdan yine karye-i mezkûre ahâlisinden Kara Memiş oğlu Mehmed Çavuş bin İsa Ağa'yı kabûlüne mevkûfe vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâvaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis aşara min şehr-i Rebî'u'l-âhir li-sene hamseti ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Fî 14 Rebî'u'l-âhir sene [1]325

Müvekkil Develü Rüşdiye mu'allim-i evveli

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabtiye Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Sahîfe:90 Numara:80

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Meteris Abdülbâkî mahallesi ahâlisinden Vandek oğlu Ali bin Osman nâm kimesne kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine kasaba-i mezkûre mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i devlet-i aliyye'nin Ermeni milletinden Kabcıyan Ohannes Efendi veled Karabet mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm-i kelâm idüp yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden gâibân-ı ani'l-meclis pederim merkûm Osman Ağa ibni Ahmed ile ve vâlidem Cemile binti Ali nâm hatunun aleyhimde ikâme etmiş oldukları emlâk ve mevâşî ve sâire da'vâsıyla ba'demâ leh ve aleyhimde vukû' bulacak kâffe-i de'âvîde müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve

tashîhan cemî' mehâkim-i şer'iyeye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyüz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve ehl-i hacz ve fekkine ve taleb-i icrâya ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakıf olduğu umûrun küllîsini îfâya ve âharı dahi tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr Ohannes Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-ışrîn min şehr-i Rebi'ü'l-âhir sene hamseti ve ışrîn ve selâse mie ve elf.

Fî 25 Rebî'u'l-âhir sene [1]325

Vekîl Ohannes kabcıyan

Müvekkil Everek'den Dandek oğlu Ali

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Sahîfe: 91 Numara: 81

Kayseriye sancağın muzâf Develü kazâsına tâb'î Köstere nâhiyesi kurâsından Cucun karyesi ahâlisinden ve teb'a-i devlet-i aliyye'nin Ermeni milletinden Sanak oğlu Markar veled Bedros nâm kimesne kazâ-i mezkûre hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine kazâ-i mezkûrun merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i müşârun-ileyhânın millet-i merkûmesinden Kabcıyan Ohannes Efendi veled Karabet mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp yine Kelkit karyesi ahâlisinden müteveffâ Kır Musa bin Abdülvehhab sulbî kebîr oğulları Mehmed ve Mükremin ve sulbiye-i kebîre kızları Şerife ve Fâtıma ile karye-i mezkûrede Kumluk nâm mahalde kâin ma'lûmü'l-hudûd arazi ve arazî-i mezkûreden mütevellid bedel-i îcâr da'vâma dâir merkûmûnlar ile müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan cemî' mehâkim-i şer'iyeye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i

hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve va'z-ı hacz ve fekkine ve taleb-i icrâya ve'l-hâsil husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâya ve âharı dahi tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzır-ı mezbûr Ohannes Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbi' min şehr-i Cemâziye'l-evvel li-sene hamseti ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Fî 4 Cemâziye'l-evvel sene [1]325

Mu'arref Yağdıbazar karyesi Topal oğlu Karabet veled Dede

Mu'arref Karye-i mezbûreden Mısırlı oğlu Haceriha veled Karabet

Vekîl Ohannes

Müvekkil Markar

Cucun'dan Kelâde oğlu İbrahim veled Kâbet

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Sahîfe:92 Numara: 82

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsı kurâsından Zile karyesi ahâlisinden iken bundan akdem vefât iden Emir Hüseyin oğlu Ali bin Safi sulbî kebîr oğulları Ahmed ve Mustafa ve sulbiye-i kebîre kızı ve zâtı bi'l-ma'rifeti'ş-şer'iyeye ârifân yine karye-i mezkûre ahâlisinden Hacı Şükri Efendi ibni Abdullah ve Ahmed Tevfik Efendi ibni Hacı İbrahim nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrafe olan Hanım binti Hüseyin nâm hâtun kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine kazâ-i mezkûrun merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Fenese Yukarı Mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i devlet-i aliyye'nin ermeni milletinden Kademyan Karabet Efendi veled Ohannes mahzarında her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp yine karye-i mezkûre ahâlisinden Emin Ağa oğlu Çelebi Hacı Mustafa Ağa'nın aleyhlerimizde ikâme eylediği karye-i mezkûre vâki' ma'lûmü'l-hudûd bir kıt'a arsa da'vâsından dolayı merkûm ile müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan cemî' mehâkim-i şer'iyeye ve

nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve vaz'-ı hacz ve fekkine ve taleb-i icrâyâ ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâyâ ve âharı dahi tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımızdan işbu hâzır-ı mezbûr Karabet Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didiklerinde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımelerini kemâ yenbağî edâyâ ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis min şehr-i Cemâziye'l-evvel li-sene hamseti ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Fî 6 Cemâziye'l-evvel sene [1]325

Ahmed Tevfik bin Hacı İbrahim

Mu'arref Hacı Abdullah

Vekîl Karabet veled Ohannes

Müvekkile hanım binti Hüseyin Ali

Müvekkil Mustafa bin (...)

Müvekkil Ahmed bin Hasan Ali

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Sahîfe: 93 Numara: 83

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsının nefsi Develü Yedek mahallesi sâkinelerinden zâtını yine mahalle-i mezkûre ahâlisinden Cerci oğlu Hüseyin bin Hacı Seyyid ve Mustafa bin Hüseyin nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrefe olan Kezban binti Şaban nâm hatun kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine Develü kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Fenese Yukarı mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i devlet-i aliyye'nin ermeni milletinden Kabcıyan Ohannes Efendi veled Karabet ile (...) Abdullah Efendi ibni İbrahim'in munhasıra ve ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb yine karye-i mezkûre ahâlisinden iken bundan akdem bilâ-veled vefât iden zevcim Emin Ağa bin Ali Efendi'nin terekesine vâzı'ü'l-yed bulunan kâin biraderim Mehmed ve kâin vâlidem Fatıma hatundan evvelen mihr-i

mü'eccel ve mihr-i mu'accelemler tereke-i umûmiyeden rub' hisse-i irsiyye-i şâyi'amı merkûmânlardan taleb ve da'vâ ahz ve kabza ve makbûzunu bana edâ ve teslîme sulh ve ibrâya ve ba'demâ lehâ ve aleyhâmda vukû' bulacak kâffe-i de'âvide müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan cemî' mehâkim-i şer'iyye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve işhâd ve iştihâda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâmâta takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve vaz'-ı hacz ve fekkine ve taleb-i icrâya ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâya ve âharı dahi tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımdan işbu hâzırân-ı mezbûrân Ohannes Efendi ve zevcim Ömer Efendi nâm kimesneleri münferiden ve müctemi'an vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde onlar dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımelerini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-tâsi' min şehr-i Cemâziye'l-evvel li-sene hamse ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Fî 7 Cemaziye'l-evvel sene [1]325

Mu'arref Hacı oğlu Hüseyin bin Hacı Seyyid

Mu'arref Mustafa bin Hüseyin

Vekîl Ohannes Kabcıyan

Müvekkil Keziban binti Şaban

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâlar

İmza

Sahîfe: 94 Numara: 84

Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsının merkez hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Câm'î Cedîd mahallesi ahâlisinden iken Hasan Hüseyin Efendi ibni Ali nâm kimesne kazâ-i mezkûrun hükûmet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp kazâ-i mezkûrun nâib-i sâbıkı fazîletlü Şerif imzâsıyla mûmzî ve mührü ile memhûr ve on bir Safer bin üç yüz yirmi dört tarihlü ve seksen bir numara ile murakkam yedimde olup sicil-i mahkemede mukayyed ve sâyeten tasdîk sâlim olan

hüccetde kasaba-i mezkûre mahallâtından iken bundan akdem vefât iden Haffaf esnafından Ali Baba ile Hasan'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi sulbî sağır oğulları Ahmed Şükrü ve Ali Celâleddin ve Hüseyin Hamdi ve sulbiye-i sağıre kızı Nazmiye'nin bâ-hüccet-i şer'iyeye vasiyye-i mansûbeleri vâlideleri ve zâtı mahalle-i mezkûre ahâlisinden Ahmed Efendi ibni İshak ve Derviş bin Hasan ibni İbrahim nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrafe inâs Şerife binti Hüseyin nâm hatun meclis-i şer'-i şerîf-i enverde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüp zevcim müteveffâ Ali babanın Dersa'âdet'de vâki' mutasarrıf olduğu dükkanların müste'cirleriyle hesâblarını ru'yet ve terâküm-i îcâr ve zimem-i nâsda olan alacaklarını ahz ve kabza ve makbûzunu bi'l-asâle ve bi'l-vesâye bana irsâl ve îsâle ve yine Dersa'âdet'de Yeni Câmi'-i şerîf havlusunda haffaf esnafindean El-hac Osman zâde Ahmed Tevfik Efendi ibni Ali tarîkiyle iştirâ ve üç sene müddetle terhîn eylediği bir bâb dükkan zimmetim merkûm Ali Baba üzerine mu'âmele-i ferâğiyyesi icrâ olunmuş ise de bedeli esmânını bâyi'-i merkûm Ahmed Tevfik Efendi'den ahz ile tekrar merkûm Ahmed Tevfik Efendi üzerine mu'âmele-i ferâğiyyesi me'mûru huzûrunda icrâyaya ve ba'demâ leh ve aleyhâmızda vukû' bulacak kâffe-i husûsâtın dolayı îcâb iden bi'l-cümle eşhâs ve kesân âid olduğu mahkeme-i şer'iyeye ve nizâmiyede müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzan ve istînâfen ve temyîzen ve îâdeten ve tashîhan cemî' mehâkim-i şer'iyeye ve nizâmiyede muhâkeme ve muhâsamaya ve ikâme-i şuhûd ve işhada ve tahlîf ve istihlâfa ve tebliğ ve tebellüğe ve mümeyyiz ve ehl-i hibre ve hâkim nasb ve azle ve protesto keşîdesine ve cevâb i'tâsına vâzi'-ı hacz ve fekkine ve taleb-i icrâyaya ve kendi imzâsıyla her nev' müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve makâm-ı âidine takdîme ve husûsât-ı mezkûrenin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâya ve âharı dahi tevkîl ve azle me'zûn kılınarak tarafından işbu hâzır-ı bi'l-meclis mahalle-i mezkûre ahâlisinden pederim Hasan Hüseyin Efendi'yi bi'l-asâle ve bi'l-vesâye vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzîmesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim didikde mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu deyu muharrir bulunan işbu vekâletin mündericâtı mûcibince derûnunda muharrer husûsâtın îfâsına tarafımdan an asıl Develü kazâsının Everek kasabası mahallâtından (...) el-hâletü hâzihî Dersa'âdet'de Yeni Câmi'-i şerîf havlusunda sâkin Haffaf esnafından Tobuz oğlu Musa Efendi ibni El-hac Mehmed Ağa'ya kabûlüne mevkûfe vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i

menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmîs aşara min şehr-i Cemâziye'l-evvel li-sene hamsete ve işrîn ve selâse mie ve elf.

Fî 15 Cemâziye'l-evvel sene [1]325

Müvekkil Hasan Hüseyin Efendi

İşbu takrîr-i vekâlet müvâcehemizde olduğu tasdîk kılındı.

Kâtib-i zabt Abdurrahman Çelebi

A'zâ   A'za

İmza   İmza

Sahife : 95

Battal

İşbu sene-i mübârekede şehr-i Şaban-ı şerîfin gurreşi Çarşamba gününden olduğu mütehakkık olduğuna mebnî tekmîl selasin i'tibâriyle mebde' şehr-i Ramazan ma'rifet ünvanının yazılması Cuma günü olması lâzım geldiğinden ol sûretle i'lân ve âdet-i kadîme üzere cevâmi' ve mesâcid ve minârelerde îfâ ve kanâdil ile cema'at-i Müslime ibâdet adâ itmekle. işbu eyyâm-ı mübârekede cümlenin zimmetlerinde mütim olan da'vât-ı hayret-âyât-ı hazret-i bânî-i pâdişâhî-i tekrar ale't-tekrâr tilâvetine mûcib-i sa'âdet ve sebep-i gufân olmağla işbu i'lâm bi't-tanzîm takdîm kılındı.

Fî 1 Ramazan sene [1]324

İş bu defteriniz yüz sahîfeden ibâret olmağla tasdîk kılındı. Fî 5 Rebî'u'l-âhir sene [1]324 .

Nâib-i kazâ-i Develü

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

30 NUMARALI ŞER'İYYE SİCİLİ'NİN DEĞERLENDİRİLMESİ

1. İDARÎ VE SOSYAL DURUM

1. 1. İdari Durum

Osmanlılar beylikten devlete geçiş sürecinde güçlü bir teşkilat yapısı oluştururken aşiret kural ve uygulamalarını hızla terk etmişler ve güçlü bir devlet teşkilatının aslî unsurları olan idarî, adlî, askerî teşkilatlarını kurma ve geliştirmeyi zarûret olarak hissetmişlerdir.³¹

Osmanlı Devletinin merkezi teşkilat yapısı Sultan Abdülaziz döneminde değiştirilmiş, idarî alanda yapılan yeniliklerle merkezîyetçiliğin etkisi azaltılarak, yerel halka uygulamada söz hakkı verilmiştir. Bu yönetimde halkın söz sahibi olmasına atılmış önemli bir adımdır. Osmanlı mutlakîyetine bu dönemde getirilen sınırlamalar devletin idari teşkilatının da değişmekte olduğu göstermektedir. Fransız idarî teşkilatının örnek alınmasıyla 7 Kasım 1864'te Tuna Vilayeti kurulmuştur. Aynı yıl Tuna Vilayeti Nizamnâmesi'nin aksayan yönlerinin düzenlenmesiyle Vilayet Nizamnâmesi oluşturulmuştur. 1864 Vilayet Nizamnâmesine göre; vilayet, liva (sancak), kaza ve karye olmak üzere idarî birimlere ayrılmıştır. Böylece eyalet sisteminden vilayet sistemine geçiş yaşanmıştır.³²

Klasik dönem Osmanlı Devleti'nde idarî taksimat bakımından kullanılan en büyük birim eyaletlerdir. Kuruluş döneminde ülke, Anadolu ve Rumeli beylerbeyliklerine bölünmüştü. Daha sonra yönetimi düzenlemek amacıyla Osmanlı

³¹ Uzunçarşılı, İsmail Hakkı. *Osmanlı Tarihi, I.* (Ankara: TTK Yayınları, 1994)124.

³² Hayta, Necdet, Uğur Ünal. *Osmanlı Devleti'nde Yenileşme Hareketleri.* (Ankara:Gazi Kitabevi Yayınları, 2005) 149.

toprakları eyaletlere bölünmüştü. Bu taksim 1876 yılına kadar devam etmiştir. Eyaletler de liva ve sancaklara ayrılmışlardır. Sancakların belirlenmesinde halkın hükümet mercilerine ulaşımı, asayiş ve güvenin temin edilmesi, elde edilen gelirin kendi kendine yeterli olması gibi özellikler göz önünde tutulmuştur. Bir eyalette bulunan sancakların isimleri zaman zaman değişik isimlerle anılmıştır. Sancaklar da kazalara taksim edilmiştir. Kazalardan sonra ise köyler idari birim olarak yer almıştır. Kazalardan bağlı olarak köyler kurulmuştur. Köyler, ya kaza merkezi olan merkez nahiyeye, ya da kazaya bağlı diğer nahiyelere bağlı olmuşlardır. Eyaletlerin yöneticisi vali, sancakları mutasarrıflar, kazaları kaymakamlar, nahiyelerindeki nahie müdürleri, köylerindeki ise muhtarlar olmuşlardır. Eyaletlerin, sancakların, nahiyelerin ve köylerin yöneticilerinin başkanlık ettiği meclisleri vardı ve ilgili her birim yönetici ve meclisteki üyelerle beraber yönetilmekte idi.³³

Osmanlı Devletinin merkez teşkilat yapısı hakkında kısa bir bilgi verdikten sonra 30 Numaralı Şer‘iyye Sicili’nde davâların hep Develi’de geçmesinden dolayı Develi’nin tarihi hakkında kısaca bilgi vermek gereğini duydum.

Develi Erciyes Dağı’nın güneydoğu eteklerinde kurulmuş ve tarihi geçmişi zengin olan bir ilçedir.³⁴ Asıl ismi Everek olup 5 km yukarısında yer alan Develi Köyü’nün Everek’in bugünkü yerine yerleşmesi sonucu gelişme sürecine girmiştir.³⁵ Aşağı Everek mahallesinde başlayan gelişme diğer mahallelere doğru yayılmıştır.

Büyük Selçuklu Devleti kurulduktan sonra Türkmenler Anadolu’ya akınlar yaparak doğuda Fırat Havzasında, Orta Anadolu’da Kızılırmak -Yeşilirmak Havzalarında fetih hareketlerine giriştiler. Orta Anadolu’ya yayılan Türkler 1067’de Kızılırmak vadisini takiple Kayseri’yi feth ettiler.³⁶ 1071 Malazgirt Zaferi’nde sonra Sultan Alparslan’ın emriyle Selçuklu komutanları Anadolu’da fetihlerine devam ettiler.

---

³³ E. Ziya, KARAL, *Osmanlı Tarihi VI.*(Ankara : TTK Yayınları, 1983) 128.

³⁴ Gürbüz, Cenani. *Milli Mücadelede Develi ve Ermeniler.* (Ankara: Ankara Kültür Bakanlığı Yayınları, 1996) 81.

³⁵ Gürbüz, Cenani. *Milli Mücadelede Develi ve Ermeniler.* (Ankara: Ankara Kültür Bakanlığı Yayınları, 1996) 81.

³⁶ Turan, Osman. *Selçuklular Zamanında Türkiye Tarihi.* (İstanbul: Nakışlar Yayınevi,1984)118.

Coğrafi yakınlığından dolayı birçok dönemde Kayseri'ye bağlı olduğunu bildiğimiz Develi'de bu fetihler sırasında Selçuklu Devleti sınırları içerisine dâhil olmuştur. Yapılan fetihler sonucunda da Türkmenler akın akın Anadolu'ya gelerek yerleştiler. Yine Develi'ye adını veren Düvelioğulları aşiretinin de bu Türkmen akınları sırasında Anadolu'ya gelerek Develi'ye yerleşmiş oldukları bilinmektedir.³⁷

Develi isminin oluşmasında iki rivayet söz konusudur. Birincisi Anadolu'nun fatihi Alparslan'ın kız kardeşinin oğlu olan ve 1094'te öldüğü rivâyet edilen Dev Ali'nin (Devle Bey)³⁸ Yukarı Develi'ye gelip burada tutunmak için önemli savaşlar verdiği ile ilgilidir ki Yukarı Develi'de bulunan Selçuklu yapıları, Dev Ali Bey'in türbesi ile Selçuklu mezarları rivâyetleri desteklemektedir. İkncisi ise Malazgrit Savaşı'ndan sonra Anadolu'ya gelen Oğuz boylarının Develi oğulları aşiretinin ilçenin bulunduğu yere yerleşmesidir. Devle Bey'in Oğuzlar'ın Kınık Boyu'na mensup Develioğlu aşiretinin beyi olduğu düşünüldüğünde bu iki rivâyetin birbirini tamamlar nitelikte olduğu görülmektedir.³⁹

Anadolu Selçuklu Devleti döneminde Sultan II. İzeddin Keykavus ile kardeşi IV. Rukneddin Kılıç Aslan arasındaki mücadeleler arasında Develi subaşısının önemli rol oynadığı görülmektedir. İki kardeş arasındaki bu mücadelede Develi subaşısı Nusretüddin Kaymaz ve Kayseri subaşısı Samsaüddin, Kılıçarslan'ın yanında yer almışlardır. Kılıçarslan Konya'dan ayrılarak Aksaray ve Ürgüp yoluyla önce Develi'ye geldi burada subaşı tarafından karşılandıktan sonra Kayseri'ye geçerek tahta çıktı.⁴⁰

Bu kısa izahattan da anlaşılacağı üzere Develi Anadolu Selçuklu döneminde subaşılıkla idare ediliyordu. Develi daha sonra sırasıyla Karamanoğulları Beyliği, Kadı Burhaneddin, Dulkadiroğulları ve tekrar Karamanoğulları Beyliği idaresine girdi.

---

³⁷ Türkay, Cevdet. *Oymak, Aşiret ve Cemaatler.* (İstanbul: Tercüman yayınları,1979.)

³⁸ Dev Ali ile ilgili bkz.; Kadir Özdamarlar. "Develi Uleması" *Bütün Yönleriyle 1. Develi Bilgi Şöleni.* (Develi: Develi Belediyesi Kültür Yayınları, 2003) 440.

³⁹ Akbaş Burhaneddin Seyid. "Develi'ye Yerleşen Aşiretler Oğuz -Türmen Oymakları". *Develi Bilgi Şöleni.* (Develi: Develi Belediyesi Kültür Yayınları,2003) 63.

⁴⁰ Turan, Osman. *Selçuklular Zamanında Türkiye.*(İstanbul: Ötüken Neşriyat, 2013) 474.

Osmanlı Devleti döneminde ise Fatih Sultan Mehmed'in doğu seferinden döndükten sonra, Gedik Ahmet Paşa'yı Karaman seferine yolladığı bilinmektedir. Gedik Ahmet Paşa, bu sefer sırasında Karaman valisi olan Şehzâde Mustafa ile hareket ediyordu. 1474 yılı sonlarında sefere çıkan Gedik Ahmet Paşa, Ermenek, Silifke ve Minan kalelerini ele geçirdi. Develi-Karahisar'ın zaptını Şehzâde Mustafa Bey hasta olduğu için, Niğde Sancak Beyi, Koçu Bey görevlendirilmişti. Muhalefet eden Develi-Karahisar kalesi beyi Atmaca Bey ise kaleyi Şehzâde Mustafa Bey'den başkasına teslim etmeyeceğini bildirdi. Şehzâde Mustafa hasta olduğu halde gelerek 1475 yılı başlarında kaleyi teslim alarak içerisine asker koydu. Bu sefer neticesinde Develi Osmanlı Devleti'ne bağlandı.⁴¹

Ankara Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü'nde bulunan Kuyûd-i Kadîme arşivinin 564 numaralı ve 1476 tarihli Karaman eyaletine ait defterde Karaman eyaleti on bir vilayete ve iki nahiyeye ayrılmıştır. Bu nahiyelerden bir tanesinin de Develi olduğu belirtilmektedir.⁴²Develi, II. Beyazıd ve Yavuz Sultan Selim devirlerinde de Karaman eyaletine bağlı bir nahiyeye idi. XIX. yüzyıl ortalarında yani 1856-1857 yıllarında Kayseri, Karaman Eyaletinden ayrılarak Bozok Eyaletine bağlanmıştır.⁴³

H.[1]325-M.1907 tarihli Ankara Vilayeti Salnâmesi'nde Develi kazâsının merkezi olan Everek'in; Develü, Everek, ve Fenese olmak üzere üç kısımdan oluştuğu belirtilmektedir. Ayrıca aynı salnâmede Develi ve Develi- Karahisar'ın (Yeşilhisar) karıştırıldığı da ifade edilmektedir.⁴⁴

1940'ta Develi kazası; Develi merkez, Bakırdağ(Taşçı), Tomarza ve Yahyalı olmak üzere 4 nahiyeye ve bunlara bağlı 107 köyden oluşmaktaydı.⁴⁵ Bugün ise

---

⁴¹ Oflaz, Mustafa. *16.Yüzyıl Başlarında Karahisar-ı Devel-i Kazası, Kayseri Yöresi Sempozyumu III.* (Kayseri: Kayseri Tarih Araştırmaları Merkezi, Kayseri, 2000) 337-338.

⁴² Konyalı, İ.Hakkı. *Abideleri ve Kitabeleri ile Konya Tarihi.* (Konya: Yeni Kitap Basımevi, 1964)111.

⁴³ Erkiletoğlu, Halil. *Osmanlılar Zamanında Kayseri.* Kayseri: (Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları,1996) 184.

⁴⁴ Haz. Emiroğlu Kudret, Ahmet Yüksel, Ömer Türkoğlu, Ethem Çoşkun. *Ankara Vilayeti Salnâmesi [1]325(1907)* (Ankara: Ankara Enstitüsü Vakfı Yayınları,1995) 178.

⁴⁵ *1'inci 5000 Köyün Etüdü Develi Kazası.* (Ankara: T.C Ziraat Vekâleti Köy Etüdleri Bürosu Neşriyatı, V.U.No. 508, Fasikül No.29,1941) 8.

Develi, TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu)'nun 2009 verilerine göre merkez nüfusu 37.000, toplam nüfusu ise 65.000 civarındadır. Develi dışında özellikle Ankara ve İstanbul'da yaşayan Develilerin sayısının 300.000 olduğu varsayılmaktadır.⁴⁶

1. 1. 1. İlçe, Kasaba ve Köyler

Tablo 5: 30 Numaralı Şer'iyeye Sicili'nde Geçen İlçe, Kasaba ve Köy İsimleri

Sıra No	Şehir/Kaza	Köy Adı	Sahife ve Hüküm Numarası
1	Kayseri/Develi	Zile köyü	Sahîfe:1/Numara-1 Sahîfe:2/Numara-3 Sahîfe:51/Numara-45 Sahîfe:54 /Numara-48 Sahîfe:55/Numara-49 Sahîfe:57/Numara-51 Sahîfe:62/Numara-55 Sahîfe:64/Numara-57 Sahîfe:71/Numara-63 Sahîfe:92/Numara-82
2	Kayseri/Develi	Everek kasabası	Sahîfe:1/Numara-2 Sahîfe:3/Numara-4 Sahîfe:4/Numara-5 Sahîfe:7/Numara-8 Sahîfe:8/Numara-9 Sahîfe:9/Numara-10 Sahîfe:10/Numara-11 Sahîfe:11/Numara-12 Sahîfe:15/Numara-16 Sahîfe:16/Numara-17 Sahîfe:20/Numara-21 Sahîfe:22/Numara-23

⁴⁶ Türkiye İstatistik Kurumu. <http://www.tuik.gov.tr>.

			Sahîfe:23/Numara-24
			Sahîfe:24/Numara-25
			Sahîfe:26Numara-27
			Sahîfe:27/Numara-28
			Sahîfe:31/Numara-30
			Sahîfe:32/Numara-31
			Sahîfe:33/Numara-32
			Sahîfe:36/Numara-33
			Sahîfe:40/Numara-36
			Sahîfe:41/Numara-37
			Sahîfe:42/Numara-38
			Sahîfe:43/Numara-39
			Sahîfe:44/Numara-40
			Sahîfe:45/Numara-41
			Sahîfe:47/Numara-42
			Sahîfe:49/Numara-43
			Sahîfe:50/Numara-44
			Sahîfe:52/Numara-46
			Sahîfe:53 /Numara-47
			Sahîfe:54/Numara-48
			Sahîfe:55/Numara-49
			Sahîfe:56/Numara-50
			Sahîfe:57/Numara-51
			Sahîfe:59-60/Numara-53
			Sahîfe:61/Numara-54
			Sahîfe:63/Numara-56
			Sahîfe:65/Numara-58
			Sahîfe:67/Numara-59
			Sahîfe:68/Numara-60
			Sahîfe:69/Numara-61
			Sahîfe:70/Numara-62
			Sahîfe:73/Numara-65
			Sahîfe:75/Numara-67

			Sahîfe:76/Numara-68 Sahîfe:78/Numara-69 Sahîfe:79/Numara-70 Sahîfe:82/Numara-72 Sahîfe:83/Numara-73 Sahîfe:84/Numara-74 Sahîfe:85/Numara-75 Sahîfe:86/Numara-78 Sahîfe:87/Numara-77 Sahîfe:88/Numara-78 Sahîfe:89/Numara-79 Sahîfe:90/Numara-80 Sahîfe:91/Numara-81 Sahîfe:92/Numara-82 Sahîfe:93/Numara-83 Sahîfe:94/Numara-84
3	Kayseri/Develi	Köstere kasabası	Sahife:12/Numara:13 Sahîfe:21/Numara-22 Sahîfe:38/Numara-34 Sahîfe:39/Numara-35 Sahife:59/Numara-52 Sahîfe:73/Numara-64 Sahîfe:86/Numara-76 Sahîfe:91/Numara-81
4	Ma'mûretü'l-azîz Elazığ	Arabgir kasabası	Sahife:13/Numara:14
5	Kayseri/Develi	Sindelhöyük köyü	Sahîfe:14/Numara-15
6	Kastamonu Vilayeti	Taşköprü ilçesi	Sahîfe:17/Numara-16
7	Kayseri/Develi	İncesu kasabası	Sahîfe:19/Numara-20 Sahîfe:70/Numara-62
8	Kayseri/Develi	Yahyâ Çelebi köyü	Sahîfe:21/Numara-22
9	Kayseri/Develi	Bıçaklı Köyü	Sahîfe:21/Numara-22

10	Kayseri/Develi	Tekcek köyü	Sahîfe:21/Numara-22
11	Kayseri/Develi	Kabaklı köyü	Sahîfe:69/Numara-61
12	Haleb Vilayeti	Kilis ilçesi	Sahîfe:29/Numara-29
13	Kayseri/Develi	Hacı Paşa köyü	Sahîfe:38/Numara-34 Sahîfe:39/Numara-35
14	Kayseri/Develi	Kabaklı köyü	Sahîfe:69/Numara-61
15	Kayseri/Develi	Merazi köyü	Sahîfe:45/Numara-21
16	Adana/Mersin	Tarsus ilçesi	Sahîfe:59-60/Numara-53 Sahîfe:39/Numara-35
17	Kayseri/Develi	Kelkit köyü	Sahîfe:7/Numara-8 Sahife:12/Numara-13 Sahîfe:58/Numara-52 Sahîfe:86/Numara-76 Sahîfe:91/Numara-81
18	Romanya	Köstence kasabası	Sahîfe:65/Numara-58
19	Kayseri/Develi	Kale Köyü	Sahîfe:72/Numara-64
20	Konya/Bozkır	Karaca Ardiç köyü	Sahîfe:79/Numara-89
21	Kayseri/Develi	Savihli köyü	Sahîfe:78/Numara-88
22	Kayseri/Develi	Eyvaz Hacı köyü	Sahîfe:8/Numara-9
23	Kayseri/Develi	Cucun köyü	Sahîfe:81/Numara-91
24	Dersa'adet/İstanbul	Galata	Sahîfe:3/Numara-3
25	Dersa'adet/İstanbul	Kapuiçi	Sahîfe:3/Numara-3
26	Dersa'adet/İstanbul	Küçük Lanka	Sahîfe:1/Numara-1
27	Dersa'adet/İstanbul	Yeni Cami	Sahîfe:35/Numara-42 Sahife:43/Numara-39 Sahife:94/Numara-84
28	Dersa'adet/İstanbul	Bayezid	Sahîfe:3/Numara-3

29	Dersa'adet/İstanbul	Parmakkapı	Sahîfe:3/Numara-4 Sahife:48/Numara-42 Sahife:68/Numara-60
30	Dersa'adet/İstanbul	Mahmutpaşa	Sahîfe:28/Numara-28 Sahîfe:91/Numara-81
31	Dersa'adet/İstanbul	Tophâne-i Amire	Sahîfe:34/Numara-32 Sahîfe:35/Numara-32
32	Dersa'adet/İstanbul	Kumkapı	Sahîfe:71/Numara-63
33	Dersa'adet/İstanbul	Laleli	Sahîfe:71/Numara-63
34	Dersa'adet/İstanbul	Çukurçeşme	Sahîfe:71/Numara-63
35	Dersa'adet/İstanbul	Davut Paşa	Sahîfe:74/Numara-66
36	Niğde	Arabsun	Sâhife:74/Numara-66

30 Numaralı Şeri'yye Sicili yukarıda da bahsettiğimiz gibi Develi ilçesinin merkez mahalle, köy ve kasabalarında geçmektedir. Öncelikle Develi adının nasıl oluştuğunu ve isim kaynağı üzerinde durmamız gerekir.

Tez konumuz olan 30 Numaralı Şeri'yye Sicili bir diğer önemli hususta dâvaların hep Everek merkezde geçmesi ve hükümet binasının Everek'te olması O zamanlar da Develi'nin merkezinin Everek olduğunu göstermektedir. Aslında Develi'nin tarihi adının Everek olup, Ermenice Averak (Ören, harabe) adından Türkçeleştirilmiştir. Develi adı Cumhuriyet döneminde benimsenmiştir.

Yine tezimizde geçen Köstere nahiyesi halk arasında “*Göstere*” olarak bilinmektedir. H.1310 (M.1892) Ankara Vilayeti Salnâmesinde Develi'nin Köstere adlı bir nahiyeye sahip olduğu belirtilmektedir. Sicilimizde, Köstere nahiyesinden ve nahije bağlı köylerden mahkemeye intikal eden davalarla ilgili belgeler; “*Develü kazâsına bağlı Köstere nahiyesi ...*” şeklinde başlamaktadır. Bugünkü Tomarza o devirde köyleri ile birlikte anıldığında Köstere adını, sadece nahije merkezi söz

konusu aldığıında Tomarza adını almaktadır. Yine 30 Numaralı Nevşehir Şeri'yye Sicili'nden anlaşıldığı üzere bugün ilçe olan İncesu'nun kayıtlarımızda köy olarak görünmektedir.

Bir diğer husus ise 30 Numaralı Şer'iyye Sicili'nde İstanbul'un bu kadar çok geçmesi anladığımız kadarı ile o dönemde İstanbul'a giden Develilerin orada genellikle haffaf (Ayakkabıcılık) ve ticaret işleri ile uğraşıyor olmasıdır.

1. 1. 2. Mahalleler

Tablo 6: 30 Numaralı Şer'iyye Sicili'nde Geçen Mahalle İsimleri

Sıra No	Şehir/Kaza	Mahalle Adı	Sahife ve Hüküm Numarası
1	Kayseri/Develi	Aykostan Mahallesi	Sahîfe:1/Numara-1 Sahîfe:8/Numara-9 Sahîfe:27/Numara-28 Sahîfe:49/Numara-43 Sahîfe:52/Numara-46 Sahîfe:53/Numara-47
2	Kayseri/Develi	Fenese İslam Mahallesi	Sahîfe:1/Numara-2 Sahîfe:4/Numara-5 Sahîfe:7/Numara-8 Sahîfe:9/Numara-10 Sahife :20/Numara-21 Sahife :26/Numara-27 Sahife :33/Numara-32 Sahîfe:43/Numara-39 Sahife :68/Numara-60
3	Kayseri/Develi	Fenese Yukarı Mahallesi	Sahîfe:1/Numara-2 Sahîfe:5/Numara-6 Sahîfe:6/Numara-7 Sahîfe:7/Numara-8

			Sahîfe:9/Numara-10
			Sahîfe:10/Numara-11
			Sahîfe:11/Numara-12
			Sahîfe:12/Numara-13
			Sahîfe:15/Numara-16
			Sahîfe:18/Numara-19
			Sahîfe:19/Numara-20
			Sahîfe:25/Numara-26
			Sahîfe:26/Numara-27
			Sahîfe:32/Numara-31
			Sahîfe:36/Numara-33
			Sahîfe:39/Numara-35
			Sahîfe:41/Numara-37
			Sahîfe:42/Numara-38
			Sahîfe:44/Numara-40
			Sahîfe:45/Numara-41
			Sahîfe:52/Numara-46
			Sahîfe:53/Numara-47
			Sahîfe:54/Numara-48
			Sahîfe:55/Numara-49
			Sahîfe:56/Numara-50
			Sahîfe:57/Numara-51
			Sahîfe:59/Numara-52
			Sahîfe:61/Numara-54
			Sahîfe:62/Numara-55
			Sahîfe:63/Numara-56
			Sahîfe:64/Numara-57
			Sahîfe:65/Numara-58
			Sahîfe:67/Numara-59
			Sahîfe:72/Numara-64
			Sahîfe:73/Numara-65
			Sahîfe:78/Numara-69
			Sahîfe:79/Numara-70

			Sahîfe:81/Numara-71 Sahîfe:82/Numara-72 Sahîfe:83/Numara-73 Sahîfe:85/Numara-75 Sahîfe:86/Numara-76 Sahîfe:87/Numara-77 Sahîfe:90/Numara-80 Sahîfe:91/Numara-81 Sahîfe:92/Numara-82 Sahîfe:93/Numara-83
4	Kayseri/Develi	Fenese Aşağı Mahallesi	Sahîfe:24/Numara-25 Sahîfe:41/Numara-37 Sahîfe:63/Numara-56 Sahîfe:65/Numara-58 Sahîfe:67/Numara-59
5	Kayseri/Develi	Câmi'-i Cedîd Mahallesi	Sahîfe:3/Numara-4 Sahîfe:22/Numara-23 Sahîfe:23/Numara-24 Sahîfe:16/Numara-17 Sahîfe:43/Numara-39 Sahîfe:75/Numara-67 Sahîfe:76/Numara-68 Sahîfe:88/Numara-78 Sahîfe:91/Numara-81 Sahîfe:94/Numara-84
6	Kayseri/Develi	Tekuşe Mahallesi	Sahîfe:21/Numara-22 Sahîfe:31/Numara-30 Sahîfe:32/Numara-31 Sahîfe:38/Numara-34 Sahîfe:45/Numara-51 Sahîfe:70/Numara-62 Sahîfe:74/Numara-84
7	Kayseri/Develi	Câmi'-i Kebîr Mahallesi	Sahîfe:5/Numara-6

			Sahîfe:20/Numara-21 Sahîfe:23/Numara-24 Sahîfe:31/Numara-30 Sahîfe:40/Numara-36 Sahîfe:44/Numara-50 Sahîfe:73/Numara-65 Sahîfe:74/Numara-65
8	Kayseri/Develi	Kilise Mahallesi	Sahîfe:56/Numara-50 Sahîfe:83/Numara-73 Sahîfe:84/Numara-74 Sahîfe:85/Numara-75 Sahîfe:88/Numara-78
9	Kayseri/Develi	Meteris Abdûlbâki Mahallesi	Sahife:4/Numara:5 Sahife:9/Numara:10 Sahife:31/Numara:30 Sahife:43/Numara:39 Sahife:44/Numara:40 Sahife:49/Numara:43 Sahife:60/Numara:53 Sahife:78/Numara:69 Sahife:89/Numara:79 Sahife:90/Numara:80
10	Kayseri/Develi	Meteris İbrahim Ağa Mahallesi	Sahife: 38/Numara: 34 Sahife: 47-48/Numara:42 Sahife: 52/Numara: 46 Sahife: 69/Numara: 61 Sahife: 75/Numara: 67 Sahife: 87/Numara: 77
11	Kayseri/Develi	Günay Mahallesi	Sahîfe:25/Numara-26 Sahîfe:20/Numara-21 Sahîfe:23/Numara-24 Sahîfe:40/Numara-36 Sahîfe:44/Numara-50

			Sahîfe:73/Numara-67
12	Kayseri/Develi	Su Mahallesi	Sahîfe:15/Numara-14 Sahîfe:59/Numara-67
13	Kayseri/Develi	İsmail Bey Mahallesi	Sahîfe:16Numara-17
14	Kayseri/Develi	Koncelili Mahallesi	Sahîfe:29/Numara-29 Sahîfe:75/Numara-66
15	Kayseri/Develi	Fenese Harman Mahallesi	Sahîfe:45/Numara-41
16	Kayseri/Develi	Tombilli Mahallesi	Sahîfe:5/Numara-6
17	Kayseri/Develi	Yedek Mahallesi	Sahîfe:44/Numara-50 Sahîfe:93/Numara-83
18	Kayseri/Develi	Kasaboğlu Mahallesi	Sahîfe: 56/Numara-50
19	Kayseri/Develi	Develi Kâimmakâmı Mahallesi	Sahîfe: 50/Numara-44
20	Kayseri/Develi	Bedel Mahallesi	Sahîfe:87/Numara-77
21	Dersa'âdet/ İstanbul	Karataş Kasap Mahallesi	Sahîfe:48/Numara-42
22	Dersa'âdet/ İstanbul	Firuz Ağa Mahallesi	Sahîfe:34/Numara-32
23	Halep/Kilis	Ketenciyan Mahallesi	Sahîfe:30/Numara-29
24	Kastamonu	İsmail Bey Mahallesi	Sahîfe:16/Numara-17

Tabloda mahalle isimlerinin geçtiği sayfalar ve hüküm numaraları verilmiştir. Mahalle isimlerinin verilmesinde cami isimleri, coğrafî yer adları ve mahallelerin sakinlerinin etnik ve dini kökenlerine göre isimlendirmeler yapılmıştır. 30 Numaralı Şer'iyeye Sicili'nde geçen toplam 24 mahalle ismi tesbit ettik. Bunlardan 20 tanesi Develi'ye ait mahalle isimleridir. Geri kalan 4 tanesi ise İstanbul, Kilis ve Kastamonu'ya bağlı mahalle isimleridir. Develi mahallelerin isimlendirilmesi, mahallede yaşayanların milletlerini ve dinlerini tespit etmemize yardımcı olmaktadır. FeneseYukarı Mahallesi, Fenese Mahallesi, Tekuşe, Su ve Kilise mahallelerinde

yaşayanların çoğunluğunun gayri müslim tebanın Ermeni milletinden, Aykoston mahallesinde ise gayri müslim tebaadan Rumların bulunduğu anlaşılmaktadır.

Burada dikkat edilecek husus ise bu mahallelerin sadece gayri müslimlere ayrılmış müstakil mahalleler olmadığıdır. Adı geçen mahallelerde hem müslim hem de gayri müslim halk bulunmaktadır. Ancak Kilise mahallesinde oturan bir müslime rastlanmamış olması mahallenin adını kiliseden almış olması sadece bu mahallenin Ermenilerden meydana gelebileceğini gösteriyor. Yine Fenese İslam Mahallesinde yaşayanların çoğunun Müslüman olduğu belgelerimizden ortaya çıkmaktadır.

Camî ön isimli mahallelerin çok sayıda olması Anadolu'da kurulan şehir ve kasabaların kuruluş sürecinde bir cami etrafında kümelendiği, ardından bu cami isimlerinin çevresindeki muhitlere isim olduğunu görülmektedir. Fenese Yukarı mahallesinin belgelerde bu kadar çok geçmesinin bir sebebi Develi'nin merkez hükümet binasının burada olması ve Kadimyan Karabet Efendi veled Ohannes'in burada oturması, davâlara vekil olarak görevlendirmesi olarak gösterebiliriz.

1.2. Sosyal Durum

30 Numaralı Şeri'yye Sicili'nde 84 belgeden 50 dâva Müslümanlara, 26 tanesi gayri Müslimlerin kendi aralarındaki dâvalar, 8 tanesi ise Müslimler ile gayri Müslimler arasındaki dâvalardan oluşmaktadır. Müslümanlar ile gayri Müslimler arasındaki davaların çoğu alacak- verecek dâvasıdır.

Osmanlı yönetimi içinde bulunan Osmanlı yurtdaşları, din ve mezheplere göre gruplara ayrılmışlardır. Osmanlı yönetimi içerisinde İslam Milleti, Yahudi Milleti, Ortodoks Milleti, Ermeni Milleti, Rum Milleti gibi gruplara ayrılmışlardır. Kaynağını İslam hukukundan olan millet sisteminde her mezhebin, her dinin ve milletin kendi içinde ki hukukî dâvalarında kendi cemaatlerinin hukukuna bağlı olmuşlardır.

30 Numaralı Şer'iyye Sicili'nde görüyoruz ki gayri Müslimlerin kendi aralarındaki bir dâvada bir müslümanı vekil tayin eyledikleri gibi⁴⁷, Müslümanların da bir gayri Müslimi vekil tayin eylediklerini görüyoruz.⁴⁸ Mahkemede Ohannes veledi Karabet, Almaysan Bedros veledi Evakim, İbrahim bin Hacı Ali Ağa'nın Müslim, gayri Müslim ayırt etmeksizin dâva vekilliği yapmış olduklarını görmekteyiz. Sicillerden gayri Müslimlerin kendi aralarındaki her türlü dâvalarda şer'î mahkemeye başvurmakta olduğunu görmekteyiz.

Yine tezimizdeki bir belgede Müslüman ile gayri Müslim'in ortak hareket ederek, alacak dâvası ve emlak ve emvâlin fuzulen zabtı dâvası ile diğer müslümana dâva açtığını da görmekteyiz.⁴⁹

Belgelerde mahkemede şahitliğine başvuru olan kişilerin, toplum gözünde güvenilir ve şahitliği kabul edilir insanlar olduğunu göstermektedir.

1.2.1. Görevliler

Tablo 7. 30 Numaralı Şer'iyye Sicili'nde İsmi Geçen Görevliler

No	Görevi	Adı	Sahife ve Hüküm Numarası
1	Mahkeme-i Şer'iyye Baş kâtibi	Abdurrahman Çelebi	Sahîfe:1-94/Numara-1-84
2	Mahkeme-i Şer'iyye kâtibi	Abdurrahman Efendi ibni Hâfız Feyzullah Efendi	Sahîfe: 6/Numara-7 Sahîfe: 27/Numara-28 Sahîfe: 47/Numara-42 Sahîfe: 52/Numara-46
3	Develi Posta ve Telgraf müdürü	Eyüb Nâzım Efendi ibni Ahmed Efendi	Sahife:13/Numara:14
4	Galata kadısı	Erköylü Hacı Mehmed Tevfik Efendi zâde Mustafa Asım Efendi	Sahife:13/Numara:14

⁴⁷ B.No:63

⁴⁸ B.No:52

⁴⁹ B.No:48

5	Tahsilat müfettişi	Necip Efendi bin Mehmed Ağa	Sahife: 16/Numara:17
6	Zabtiye	Arab Mehmed bin Osman	Sahife:20/Numara-21
7	Mülâzım-ı sâni	Güllecioğlu Hüseyin Efendi ibni Mehmed	Sahife:29/Numara-29
8	Mahkeme-i Şer'iyeye kâtibi	Salih Efendi bin Ömer	Sahife:36/Numara-33
9	Mahkeme-i Şer'iyeye mukayyidi	Hâfız Mehmed Efendi ibni Abdurrahman Efendi	Sahife:36/Numara-33
10	Muhzır	Mehmed bin Hasan	Sahife:36/Numara-33
11	Muhtar	Süleyman Bin Hacı Mehmed	Sahife:36/Numara-33
12	Muhtar-ı sâni	Kalfaoğlu Mihail veled Sahir	Sahife:65/Numara-58
13	Muhtar	Halil İbrahim bin Ali	Sahife:59/Numara-53
14	Belediye reisi	Mahmud Efendi ibni Hacı Mehmed Ağa	Sahife:46Numara-52
15	İmam	Ahmed Efendi ibni Mehmed	Sahife:33Numara-32
16	İmam	Mehmed Niyazi Efendi ibni Mehmet Efendi	Sahife: 59/Numara-53
17	Ettibbâ-yı Askeriyye yüzbaşısı	Mehmed Efendi ibni Hâfız Sâlih Efendi	Sahife:75/Numara-66
18	Belediye çavuşu	Hacı Hasan ibni Hacı Hasan	Sahife:76/Numara-68
19	Mahkeme nâibi	Mehmed Arif Efendi	Sahife:75/Numara-66
20	Tekâ'üd yüzbaşı	Yusuf Ağa bin Ahmed	Sahife:87/Numara:77

21	İstanbul/Bayezid Merkez Rüşdiyesi mu'allimi	Hasan Fehmi Efendi bin İbrahim	Sahife:88/Numara:78
22	Mukâvelât muharriri	Hâfız Hüseyin Efendi bin Hacı Mehmed	Sahife:16/Numara:17
23	Develi Rüşdiye mu'allimi	Abdülvehhab Efendi	Sahife:77/Numara:68
24	Ser-askeriyye Telgrafhânesi muhâbere memuru	Hüseyin Hüsni Beğ ibni el merhûm Mehmed Enis Beğ	Sahife:66/Numara:73

30 Numaralı Şer'iyce Sicili'nde ismi geçen görevliler başta kadı, nâib, kâtip, muhızır (mübâşir), mukayyid, vekil, mukâvelât muharriri gibi görevliler Osmanlı adlî teşkilatında tezimizde ismi geçen görevlilerdir. Muhtar, tahsilat müffetişi, belediye çavuşu, zabtiye gibi görevliler Osmanlı idarî teşkilatında tezimizde ismi geçen görevlilerdir. Ser-askeriyye Telgrafhanesi Muhâbere memuru, Ettibbâ-yı Askeriye yüzbaşısı, Mülâzım-ı sâni, Tekâ'üd yüzbaşı gibi görevliler Osmanlı askerî sisteminde tezimizde ismi geçen görevlilerdir. Elbette ki Osmanlı Devleti'nin adlî teşkilatındaki görevliler bu sicil defterinde geçenlerden ibaret değildir.

1.2.2. Vekil Olarak Görevlendirilenler

Tablo 8. 30 Numaralı Şer'iyce Sicili'nde Vekil Olarak Görevlendirilenler

Sıra No	Görevi	Adı	Sahife ve Hüküm Numarası
1	Vekil	Kademyan Karabet Efendi veled Ohannes	Sahife:1/Numara:2 Sahife:2/Numara:2 Sahife:4/Numara:5 Sahife:5/Numara:6 Sahife:7/Numara:8 Sahife:8/Numara:9 Sahife:9/Numara:10 Sahife:11/Numara:12

			Sahife:12/Numara:13
			Sahife:15Numara:16
			Sahife:17/Numara:18
			Sahife:18/Numara:19
			Sahife:19/Numara:20
			Sahife:23/Numara:24
			Sahife:24/Numara:25
			Sahife:25/Numara:26
			Sahife:26/Numara:27
			Sahife:32/Numara:30
			Sahife:33/Numara:31
			Sahife:39/Numara:15
			Sahife:40/Numara:36
			Sahife:41Numara:37
			Sahife:42/Numara:38
			Sahife:44/Numara:40
			Sahife:46/Numara:41
			Sahife:49/Numara:43
			Sahife:50/Numara:44
			Sahife:52/Numara:46
			Sahife:53/Numara:47
			Sahife:54/Numara:48
			Sahife:56/Numara:50
			Sahife:58/Numara:52
			Sahife:61/Numara:54
			Sahife:62/Numara:55
			Sahife:63/Numara:56
			Sahife:64/Numara:57
			Sahife:69/Numara:61
			Sahife:70/Numara:62
			Sahife:72/Numara:64
			Sahife:73/Numara:65
			Sahife:78/Numara:69

			Sahife:69/Numara:61 Sahife:70/Numara:62 Sahife:72/Numara:64 Sahife:81/Numara:71 Sahife:82/Numara:72 Sahife:83/Numara:73 Sahife:85/Numara:75 Sahife:86/Numara:76 Sahife:87/Numara:77 Sahife:90/Numara:80 Sahife:91/Numara:81 Sahife:92/Numara:82 Sahife:93/Numara:83
2	Vekil	İbrahim Efendi ibni Hacı Mustafa	Sahife:3/Numara:3
3	Vekil	Hacı Hasan Ağa bin Mustafa Ağa	Sahife:3/Numara:4
4	Vekil	Kuyumcuyan Avidis	Sahife:10/Numara:11
5	Vekil	Kutanoğlu Ali Efendi ibni Abdullah	Sahife:13/Numara:14
6	Vekil	Elmaysan Bedros Efendi veled Evakim	Sahife:14/Numara:15 Sahife:21/Numara:22 Sahife:22/Numara:23 Sahife:34/Numara:38 Sahife:51/Numara:45 Sahife:55/Numara:49 Sahife:80/Numara:71 Sahife:84/Numara:74 Sahife:88/Numara:78
7	Vekil	Necip Efendi bin Mehmed Ağa	Sahife:16/Numara:17
8	Vekil	Osman Efendi	Sahife:20/Numara:21

9	Vekil	Bedros Agaki veled Eneştaşe	Sahife:28/Numara:28
10	Vekil	şirazzâde Mehmed Atâullah Efendi	Sahife:30/Numara:29
11	Vekil	Hacı Hasan Zâde Ömer Efendi ibni Hacı Bekir Ağa	Sahife:43Numara:39
12	Vekil	Mehmed bin Mehmed	Sahife:35/Numara:32
13	Vekil	şükrü Mustafa Efendi ibni Hacı Abdullah Efendi	Sahife:48/Numara:42
14	Vekil	Emine binti Mehmed	Sahife:59/Numara:53
15	Vekil	Bağdarsar Oğlu Mahab veled Esvador	Sahife:66/Numara:58
16	Vekil	Markirus veled Hacı Agop	Sahife:67/Numara:59
17	Vekil	Hacı Hasan Ağa bin Mustafa	Sahife:68/Numara:60
18	Vekil	İbrahim bin Hacı Ali Ağa	Sahife:71/Numara:63
19	Vekil	Arif Efendi ibni Hâfız Salih Efendi	Sahife:73/Numara:66
20	Vekil	Osman bin Osman Efendi	Sahife:75/Numara:67
21	Vekil	Hasan Fehmi Efendi bin İbrahim	Sahife:77/Numara:68
22	Vekil	Kara Memiş Oğlu Mehmed Çavuş bin İsa Ağa	Sahife:89/Numara:79
23	Vekil	Tobuz Oğlu Musa Efendi ibni Hacı Mehmed Ağa	Sahife:94/Numara:84

Tezimiz olan 30 Numaralı Şer‘iyye Sicili’nde geçen 84 hükmün bir tanesi hariç geriye kalan tüm hükümler vekaletle ilgilidir. Vekaletle ilgili olduğu için hükümlerin tamamında vekil tayin edilmiştir. En fazla vekillik görevi, 54 vekillik ile Karabet Efendi veled Ohannes’dedir. Davalılar tarafından en fazla görev verilen bir diğer kişide Elmasyan Bedros Efendi veled Evakim’dır. Ayrıca vekilin azl edilip yerine başka birini dava vekili olarak tayin edilen vekaletler de vardır.⁵⁰ Vekil olarak tayin edilen kişiler ya mahkemede görevli kişiler yada toplum tarafından güvenilir insanlardan seçilmektedir. Vekiller seçilirken din veya ırk ayrımı gözetilmediğini en çok vekil tayin edilen kişilerin gayri Müslim tebaanın Ermeni milletinden olduğunu görmekteyiz. Yine yukarıda da açıkladığımız gibi gayri Müslimin bir Müslümanı da vekil olarak tayin ettiğini görmekteyiz.⁵¹ Yine bir başka şehirde oturan birinin de dava vekili olarak tayin edildiğini de görmekteyiz.

Dava vekil tayinleri aslında bize Osmanlı toplumunda H.1325/ M.1907 yılına kadar bir ayrımın yaşanmadığını özellikle Ermeni milleti ve Müslümanlar arasında sosyal ilişkileri açısından bir sorun yaşanmadığını açıkça göstermektedir.

1.2.3. Meslekler

Tablo 9. 30 Numaralı Şer‘iyye Sicili’nde Adı Geçen Meslekler

Sıra No	Mesleği	Adı	Sahife ve Hüküm Numarası
1	Duvarcı	Hristo veled Antaş	Sahîfe:1/Numara-1
2	Haffâf	Hacı Hasan Ağa bin Mustafa ağa	Sahîfe:4/Numara-5
3	Haffâf	Hacı Hasan zâde Ömer Efendi ibni Hacı Bekir Ağa	Sahîfe:43/Numara-39
4	Haffâf	Şükrü Musatafa Efendi ibni Hacı Abdullah Efendi	Sahîfe:48/Numara-42
5	Haffâf	El-Hac Osman zâde Ahmed Tevfik efendi	Sahîfe:94/Numara-84

⁵⁰ B.No: 84

⁵¹ B.No: 63

6	Haffâf	Tobuz oğlu Musa Efendi ibni Hacı Mehmed Ağa	Sahîfe:94/Numara-84
7	Eskici	Mehmed bin Mehmed	Sahife:35/Numara:32
8	Tüccar	Vahyap Hacı Agop veled Zenid	Sahife:33/Numara:36
9	Tüccar	Hacı Abdurrahman Ağa ibni Emin	Sahife:62/Numara:55
10	Boyacı	Karbesyan Serkes Efendi veled Hacı Ertin	Sahîfe:56/Numara-50
11	Kunduracı	Peroseli oğlu Serkes veled Ebrim	Sahîfe:65/Numara-58
12	Nalbant	Ali oğlu Mustafa	Sahîfe:22/Numara-23
13	Marangoz	Çelebi Hacı Mustafa ağa	Sahîfe:55/Numara-49
14	Doğramacı	İbrahim bin Hacı Ali Ağa	Sahîfe:1/Numara-1

Sicil kayıtlarına göre Develi yöresindeki meslekler hakkında bilgi sahibi olmaktayız. Develi’de yaşayan Müslüman halk çoğunlukla tarım ve hayvancılıkla uğraşmaktadır. Gayri Müslim halkın ise daha çok ticaretle uğraştığını görmekteyiz. Gayri Müslimlerin askere alınmamaları onları daha çok ticaretle meşgul olmaya sevk etmiştir. Sicilde geçen Ermeni ahalisi “*tüccar taifesinden*” şeklinde nitelendirilmiştir.

30 numaralı Şer’iyye Sicili’ndeki kayıtlara baktığımızda yine Müslüman halk arasında Haffaf (kunduracı) mesleğinin geliştiğini görmekteyiz. Bunun dışında nalbant, doğramacı, eskici, duvarcı, marangoz gibi mesleklerin var olduğunu belirtmek gerekir. Haffaf esnafının çoğunun İstanbul’da olması, bölge halkının İstanbul’u mesken eylediğinin de bir göstergesidir. Aynı şekilde Develi’de yaşayan Ermenilerin de İstanbul’da canlı bir ticaret içinde olduğunu da söyleyebiliriz. Bir diğer meslek ise boyacılıktır. Özellikle geven otundan elde edilen kitre ile Ermeniler boyacılık sektöründe çok ilerleşmişlerdir.

2. EKONOMİK DURUM

2.1. Ticari Hayat

XX. yüzyıl başlarında Develi’de yaşayan Müslüman halk daha çok tarım ve hayvancılıkla uğraşmaktadır. Tarımla uğraşan kişiler “*rençber ve zâri taifesi*” olarak adlandırılmaktadır. Yine sicilde büyükbaş hayvancılıkla uğraşan halkın olduğunu da

belirtmek gerekir. Sicilden elde ettiğimiz bilgilerde Müslüman halk arasında en yaygın mesleğin haffaf (Kunduracı) olduğunu görmekteyiz. Müslüman halk arasında İstanbul'a giden ve burada haffaf mesleğini icra eden Müslümanlara da rastlamaktayız. Buralarda dükkan sahipleri olduğunu ve dükkanlarda kira bedeli aldıklarını da belgelerimizde rastlamaktayız⁵² Yine belgelerde geçen mera ve değirmen ve büyükbaş hayvan gibi malların fuzulen zabtı gibi davalarda Müslüman halkın tarım ve hayvancılıkla daha çok uğraştığı sonucuna ulaşabiliriz. Bunda etki eden bir sebep de, Müslüman halkın askere alınması ve bir çok savaşta kırıma uğramaları Müslüman halkın ticaretle ve zanaatla uğraşmalarına engel olmuştur.

Gayri Müslimler daha çok ticaret ve zanaatla uğraşmışlar özellikle kunduracılık, boyacılık gibi mesleklerde ilerlemişlerdir. Tezimizde rastladığımız bir durumda bir Ermeni'nin, Romanya'nın Köstence şehrinde kunduracılık yapıyor olmasıdır. Ayrıca İstanbul da gayri Müslimlerin ticaret yaptığı önemli şehirdir. Özellikle kunduracılık, boyacılık gibi mesleklerde ticaretlerini geliştirmişlerdir.

30 numaralı Şer'iyeye Sicili'nde gayr-i menkul olarak konak, ev, tarla, bahçe, bağ, dükkan geçmektedir. Alışverişe konu olan menkul ne olursa olsun yeri ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Ayrıca bu gayr-i menkullerin tapularından da bahsedilmektedir.

Alış-verişlerde bugünkü çek yerine geçebilecek senedleri ileride bir ihtilafın çözümlenmesinde bir kayıt olarak görmekteyiz. Yine incelediğimiz dönemde alış-verişlerde kullanılan paralar ise Osmanlı Lirası⁵³, kuruş⁵⁴ ve akçedir⁵⁵.

---

⁵² B. No: 84

⁵³ B. No: 33

⁵⁴ B. No: 3

⁵⁵ B. No: 2

3. SOSYAL YAŞAM

3.1. İsimler

3.1.1. Müslüman Erkek İsimleri

Tablo 10. 30 Numaralı Şer‘iyye Sicili’nde Geçen Müslüman Erkek İsimleri”

Sıra No	Müslüman Erkek İsimleri
1	Abdullah
2	Abdurrahim
3	Abdurrahman
4	Abdülaziz
5	Abidin
6	Ahmet
7	Ahmed Bedri
8	Ahmed Kemal
9	Ahmed Tevfik
10	Ahmed Şükrü
11	Ali
12	Ali Celaleddin
13	Ali Osman
14	Arif
15	Aziz
16	Bekir
17	Cafer

18	Cuma
19	Derviş
20	Durmuş
21	Emin
22	Feyzullah
23	Hacı Ali
24	Hacı Ahmed
25	Hacı Emir
26	Hacı Halil
27	Hacı Kerim
28	Hacı Osman
29	Hacı Mehmed
30	Hacı Yusuf
31	Hâfız Mehmed
32	Hâdi
33	Halid
34	Halil
35	Halil Fevzi
36	Hamdi
37	Hasan
38	Hasan Hüseyin
39	Hasan Fehmi
40	Hüseyin
41	Hüseyin Hamdi

42	İbiş
43	İbrahim
44	İsa
45	İsmail
46	İsmail Hakkı
47	İzzet
48	Kadir
49	Mahmud
50	Mehmed
51	Mehmed Ali
52	Mehmed Atâullah
53	Mehmed Emin
54	Mehmed Enis
55	Mehmed Kâmil
56	Mehmed Niyazi
57	Mehmed Tevfik
58	Mehmed Şakir
59	Memiş
60	Muarem
61	Murad
62	Musa
63	Mustafa Çavuş
64	Mustafa Âsım
65	Necip
66	Niyazi

67	Osman
68	Ömer
69	Ömer Lütfi
70	Salih
71	Sami
72	Said
73	Selahhaddin
74	Seyyid
75	Seyyid Mehmed
76	Süleyman
77	Turan
78	Tevfik
79	Veli

3.1.2. Müslüman Kadın İsimleri

Tablo 11: 30 Numaralı Şer'iyeye Sicili'ne Geçen Müslüman Kadın İsimleri

Sıra No	Müslim Kadın İsimleri
1	Aişe
2	Asiye
3	Cemile
4	Dudu
5	Elife
6	Emine
7	Fâtıma

8	Halime
9	Hanım
10	Hatice
11	Hatun
12	Hayriye
13	Halime
14	Havva
15	Kezban
16	Meşarine
17	Nafia
18	Pembe
19	Rabia
20	Şekerpare
21	Şefika
22	Şerife
23	Ümmi
24	Ümmigülsüm
25	Ümmihani
26	Zeride
27	Zeyde

3.1.3.Gayri Müslim Erkek İsimleri

Tablo 12: 30 Numaralı Şer‘iyye Sicili’nde Geçen Gayri Müslim Erkek İsimleri

Sıra No	Gayri Müslim Erkek İsimleri
1	Antaş
2	Agop
3	Agzez
4	Artin
5	Avidis
6	Bedros
7	Bedroski
8	Cebrail
9	Dartin
10	Esteban
11	Ehbert
12	Andon
13	Ertin
14	Esvador
15	Ertak
16	Estovri
17	Evakim

18	Gazdos
19	Gokas
20	Hristo
21	Hacı İsâyi
22	Hacı Kerkor
23	Hacı Tavit
24	Hariton
25	Haryun
26	Hacı Ertin
27	İlya
28	Kostanti
29	Karabet
30	Kirkor
31	Kastaki
32	Karabet
33	Kerfor
34	Levan
35	Mahas
36	Mihael
37	Merdan
38	Mıgırdıç

39	Mehra
40	Manok
41	Misak
42	Manol
43	Nersis
44	Nikola
45	Ohannes
46	Payzar
47	Petro
48	Parseh
49	Sebak
50	Serkes
51	Sisrube
52	Tekoz
53	Toros
54	Yorgi
55	Yevan
56	Yani
57	Zilfi

3.1.4. Gayri Müslim Kadın İsimleri

Tablo 13: 30 Numaralı Şer‘iyye Sicili’nde Geçen Gayri Müslim Kadın İsimleri

Sıra No	Gayri Müslim Kadın İsimleri
1	Bağdar
2	Boyraz
3	Dudu
4	Ehbert
5	Ehsayet
6	Enaşteşe
7	Enise
8	Hatun
9	Hanâm
10	İnsa
11	Kudrete
12	Kelhatra
13	Lusiye
14	Marta
15	Makaruhi
16	Poyzar
17	Selbetan

18	Serbuhi
19	Tekohi
20	Turfanda
21	Zilfi

30 Numaralı Şer‘iyye Sicili’nde geçen isimler günümüzde Anadolu coğrafyasında kullanılan isimlerden oluşmaktadır. “*Mehmed, Ahmed, Hasan*” gibi isimlerin daha sık kullanıldığını, çift isim kullanımının yaygın olmamakla birlikte olduğu görülmektedir. Erkek isimlerinde “*Hacı*” isminin ikinci ad olarak kullanıldığı görülmektedir. Bu ismin küçük yaşlardaki erkekler için kullanılması Hacı adının İslam dininin bir farzını yerine getiren kişiye verilen sıfat anlamında değil doğrudan isim olarak kullanıldığını göstermektedir. Ayrıca gayri müslim tebanın Ermeni ve Rum milletinde de “*Hacı*”adının kullanıldığını görmekteyiz. Örnek olarak “*Hacı Tavid veled Ağyan, Tekuşeoğlu hacı Esteban*”,⁵⁶ gibi.

Müslüman kadın isimlerinde ise “*Fatıma, Ayşe, Hatice, Havva gibi*” günümüzde de kullanılan isimlerin daha yaygın olarak kullanıldığını görmekteyiz. “*Hatun*” isminin eklendiği kadın isimlerine de rastlanmaktadır.

Müslüman erkeklerin isimlerin başında veya sonunda “*ağa, aşık, molla, hacı, hâfız, hoca, bey, efendi, çavuş, kalfa, usta, zâde*” gibi ifadelerin kullanıldığını görüyoruz. Gayri müslim erkek isimlerinde “*veled*” tabiri kullanılırken, gayri müslim kadın isimlerinde tıpkı müslüman kadınlarda olduğu gibi “*binti*” tabiri kullanılmaktadır. Gayri Müslim erkeklerin isimlerine baktığımızda en çok geçen isimler, “*Karabet*⁵⁷, *Ohannes*⁵⁸, *Agop*⁵⁹, *Artin*⁶⁰, *Bedros*⁶¹” tur.

---

⁵⁶ B. No: 7

⁵⁷ B.No: 2

⁵⁸ B.No: 9

⁵⁹ B.No: 11

⁶⁰ B.No: 11

⁶¹ B.No: 23

3.1.5. Lakaplar

Tablo 14. 30 Numaralı Şer'iyeye Sicili'nde Lakaplar

Sıra No	Lakap ve Adı	Sahife ve Hüküm Numarası
1	Tiftikoğlu	Sahife:2/Numara-3
2	Hamdioğlu	Sahife:5/Numara-6
3	Hâfiz	Sahife:6/Numara:7
4	Mizkulah oğlu (Ermeni)	Sahife:6/Numara:7
5	Kelkitoğlu	Sahife:7/Numara-8
6	Saraçoğlu	Sahife:9/Numara-10
7	Kutanoğlu	Sahife:13/Numara-14
8	Menteşoğlu	Sahife:14/Numara-15
9	Muhtaroğlu	Sahife:14/Numara-15
10	Vekiloğlu	Sahife:14/Numara-15
11	Camüs Hasanoğlu	Sahife:14/Numara:84
12	Aşıkoğlu	Sahife:14/Numara-15
13	Atikoğlu	Sahife:17/Numara:18
14	Arab Mehmed	Sahife:20/Numara:21
15	Ali Onbaşı	Sahife:21/Numara-22
16	Askeroğlu	Sahife:21/Numara-22
17	Kabasakallı	Sahife:23/Numara-24
18	Bağlıoğlu (Ermeni)	Sahife:24/Numara-25
19	Temurcioğlu	Sahife:25/Numara-26
20	Demedenzâde	Sahife:26/Numara-27
21	Güllecioğlu	Sahife:29/Numara-29
22	Haleboğlu (Ermeni)	Sahife:32/Numara-31
23	Sarı Hâfizoğlu	Sahife:38/Numara-34
24	Yağlıoğlu (Ermeni)	Sahife:41/Numara:37
25	Tekuşeoğlu(Ermeni)	Sahife:42/Numara:38
26	Hâfiz Memiş	Sahife:43/Numara:39
27	Kabuysuzoğlu	Sahife:44/Numara:40
28	Tokluoğlu	Sahife:45/Numara:41

29	Dervişoğlu	Sahife:45/Numara:41
30	Karabucioğlu	Sahife:47/Numara:42
31	Kerimoğlu	Sahife:50/Numara:44
32	Çelebi	Sahife:54/Numara:48
33	Hableci	Sahife:55/Numara:49
34	Deli İmamoğlu Kr Yusuf	Sahife:58/Numara:42
35	Tarosoğlu (Ermeni)	Sahife:61/Numara:54
36	Tekoşoğlu	Sahife:61/Numara-54
37	Peroselioğlu (Ermeni)	Sahife:65/Numara-58
38	Yağlıoğlu (Ermeni)	Sahife:65/Numara-58
39	Bağdarsaroğlu (Ermeni)	Sahife:66/Numara-58
40	Kuyumcuoğlu (Ermeni)	Sahife:67/Numara-59
41	Tekkenişinoğlu	Sahife:69/Numara-61
42	Kabaklı	Sahife:69/Numara-61
43	Hayıkoğlu	Sahife:72/Numara:64
44	Kara Ali	Sahife:72/Numara:64
45	Cebeloğlu (Ermeni)	Sahife:81/Numara:71
46	Tobbaşoğlu	Sahife:81/Numara:71
47	Dunekoğlu	Sahife:83/Numara:73
48	Kaykaşoğlu	Sahife:86/Numara:76
49	Ktibooğlu	Sahife:86/Numara:76
50	Sarioğlu	Sahife:86/Numara:76
51	İstanbulî	Sahife:88/Numara:78
52	Kara Memişoğlu	Sahife:89/Numara:79
53	Sanakoğlu (Ermeni)	Sahife:91/Numara:81
54	Cercioğlu	Sahife:93/Numara:84
55	Cams Hasanoğlu	Sahife:14/Numara:84
56	şebale	Sahife:64/Numara:57
57	Uzun Karabet oğlu	Sahife:64/Numara:57
58	Tobuzoğlu	Sahife:94/Numara:84

30 Numaralı Şer‘iyye Sicili’nde kullanılan lakapların kişilerin bazı özelliklerini hakkında bilgi verdiğini söyleyebiliriz. Örneğin; Arab, kara, sarı, deli, kabasakallı gibi lakaplar fizikî görünüşleri hakkında bilgi vermektedir. Ayrıca Katib, hâfiz, kuyumcu, İmam, derviş, asker oğlu gibi lakaplar kişilerin görevleri ve meslekleri hakkında bilgi edinmemizi sağlamaktadır. Ayrıca aile büyüklerinin isimleri, memleket isimleri gibi lakaplarada belgelerimizde rastlanmaktadır.

Lakapların varlığı geniş ailelerin varlığını göstermesi bakımından da önemlidir. Lakaplar kişilerin tanınması, aynı isimli kişilerin birbirinden ayrılması gibi işlevlere de sahiptir. Lakapları sadece Müslümanlar kullanmamış aynı zamanda gayri Müslim tebaanın Ermeni ve Rum milletinden de lakaplar kullanılmıştır.

3.2 Müslim - Gayri Müslim İlişkileri

Osmanlı yönetimi içerisinde çeşitli dinlerden ve ırklardan insanlar olduğu gerçektir. Bu ırk ve dinlerden olan insanlar Osmanlı adalet sistemine güvenmiş ve haklarını mahkemelerde arama yoluna gitmişlerdir.

30 Numaralı Şer‘iyye Sicili’nde ki 84 belgeden 50 tanesi Müslümanlara aittir. Sicilde 26 tanesi gayri Müslimlere, 8 tanesi de Müslim ve gayri Müslimlerin kendi aralarındaki meselelerden doğan davalardır. Bu 8 davanın çoğu alacak- verecek ve tarla anlaşmazlığından doğan davalardır ki bu anlaşmazlık davasının birinde Müslimlerle gayri Müslimlerin ortak hareket ettiklerini görebiliyoruz.

Gayri Müslimlerin kendi aralarındaki bir davada bir Müslümanı vekil tayin ettiği gibi⁶², Müslümanların da gayri Müslimi vekil tayin eylediklerini görüyoruz.⁶³ Mahkemede Ohannes veledi Karabet, Elmaysan Bedros veledi Evakim, İbrahim bin Hacı Ali Ağa’nın Müslim, gayri Müslim ayırt etmeksizin dâva vekilliği yapmış olduklarını görmekteyiz. Sicillerden gayri Müslimlerin kendi aralarındaki her türlü dâvalarda şer‘i mahkemeye başvurmakta olduğunu görmekteyiz. Sicillerde Ermeniler dile getirilirken “ *teba-i Devlet-i aliyye’nin Ermeni milletinden...*”, Rumlar dile getirilirken “ *teba-i Devlet-i aliyye’nin Rum milletinden...*” ifadesi kullanılmaktadır.

---

⁶² B.No:63

⁶³ B.No:52

30 Numaralı Şer‘iyye Sicili’nde İstanbul’da bulunan Develili Müslim ve gayri Müslimlerin birbirini kolladığını da görmekteyiz. Örneğin 63 numaralı belgede gayri Müslim tebaanın Rum Milletinden Hacı Estevri veled Bedros’un, İstanbul Kumkapı’daki 28 Numaralı dükkanının kira bedelini almak için yine İstanbul’da doğramacı esnafından ve Müslüman ahâlden İbrahim bin Efendi Hacı Ali’yi kira bedelini almak için vekil olarak görevlendirmesidir. Aslında XX. yüzyıl başlarında Develi’de yaşayan Müslim ve gayri Müslim Osmanlı vatandaşlarının ne kadar birbirine güvendiğini ve barış içerisinde yaşadıklarını göstergesidir.

3.3 Sosyal Statü

30 Numaralı Şer‘iyye Sicili’nde gayri Müslimlerden bahsederken “ *teba-i Devlet-i aliyye’nin Ermeni milletinden...*”, Rumlar dile getirilirken “ *teba-i Devlet-i aliyye’nin Rum milletinden...*” ifadesi kullanılmaktadır. Yine Müslimler söz konusu olduğunda oğul anlamında “ *bin ve ibn*” kelimesi kullanılırken gayr-i Müslimlerde “ *veled* ” kelimesi kullanılmaktadır.

Bir diğer husus ise Şeri‘yye Sicillerinde bir Müslüman öldüğü zaman “... *ahâlisinden iken bundan akdem vefât eden ...*” şeklinde ifadeler yer alırken, gayr-i müslim vatandaşların ölümünde “... *ahalisinden iken bundan akdem fevt olan ...*” ifadeleri yer almaktadır. Müslüman olan kişinin ölmesi “ *vefât* ” kelimesi ile tanımlanırken; gayri müslim olan kişinin ölmesi “ *fevt* ” kelimesi ile tanımlanmakta iken 30 Numaralı Şeri‘yye Sicili’nde buna rastlanmamaktadır. Gayri Müslim tebaanın Ermeni ve Rum milletinden ölen kişilere “ *fevt* ” ifadesi yerine tıpkı Müslümanlarda kullanılan “ *vefât* ” ifadesi kullanılmıştır.⁶⁴

Belgelerimizde geçen hükümlerde şuhûdul hal bölümlerinde ve dâvaların izahı sırasında şahıslardan “ *Efendi* ”⁶⁵ veya “ *Ağa* ” şeklinde bahsedilmektedir. “ *Efendi* ” ifadesi daha çok tahsil görmüş, imamlık, avukatlık ve herhangi bir memuruyitte bulunan şahıslar için kullanılmaktadır. “ *Ağa* ”⁶⁶ ifadesi ise karye ve

⁶⁴ B.No:11,16, 38, 56, 58

⁶⁵ B.No:6

⁶⁶ B.No:17

mahallenin ileri gelenleri için söylenmektedir. Bunların dışında “*Kahya*”⁶⁷ ve “*Çavuş*”⁶⁸ ifadelerinin de kullanıldığı görülmektedir.

“*el- Hac*”⁶⁹ ifadesi, hac farızasını yerine getirmiş erkek ve kadınların isimlerin önünde sıfat olarak kullanılmaktadır. “*hacı*”⁷⁰ ifadesinin gayri Müslim tebanın ileri gelen kimseleri içinde kullanıldığına da şahit oluyoruz.

3.4.Değerlendirme

30 Numaralı Şer‘iyye Sicili’nde bulunan 84 belgenin transkripsiyon ve değerlendirmesini yaparak tez çalışmamızı tamamladık. İncelediğimiz belgelerden Develi’nin XX. yüzyıl başlarında Ankara vilâyetinin Kayseri sancağına bağlı bir kaza merkezi olduğunu görüyoruz. Toplumda çeşitli dinî ve etnik gruplar yer almış, bu gruplar Müslümanlar ile birlikte normal şartlar altında düzenli bir hayat sürdürmüşlerdir. Müslim ve gayri Müslimler gerek mahalle gerekse köylerde bazen beraber yaşasalar da genellikle herkes kendine ait mahalle ve köylerde yoğunlaşmaktaydılar. Aralarındaki davalar ise genellikle alım-satım ve borç davalarıdır.

Şer‘iyye Sicillerindeki belgeleri kesin hatlarıyla sınıflandırmaya tabi tutmak doğru değildir. Ayrıca belli bir zaman dilimi içerisinde yer alan siciller ile ayrıntılı sonuca gitmek mümkün değildir. Ancak incelediğimiz tezden daha rahat yararlanmayı sağlamak amacıyla bir tasnif yapılmıştır.

Yaptığımız kısa değerlendirme göstermiştir ki ele aldığımız kazanın iktisadî, idarî, sosyal, ve kültürel yapısına ipuçları elde edilmektedir. Bu da göstermektedir ki, şer‘iyye sicillerini inceleyerek bir şehir ve kaza merkezini birçok yönüyle ele alabiliriz. Bununla birlikte Osmanlı Devleti’nin şehir ve kaza yönetimi, iktisadî ve kültürel yapısını da ortaya koymuş oluruz.

---

⁶⁷ B.No:19

⁶⁸ B.No:32

⁶⁹ B.No:39

⁷⁰ B.No:27

4.VEKÂLET VE TÜRLERİ

Vekâlet sözlükte hıfz, kifayet, zaman, itimat, mûraat, teslim, tefviz, manalarına gelir.⁷¹ İstilahta ise; bir kimsenin işini başkasına tefviz etmesi ve o işte onu kendi yerine ikame etmesidir.⁷² Yerine vekil tayin eden kişiye müvekkil; vekil tayin edilen vekâleti elinde bulunduran kişiye vekil; vekâlet konusuna müvekkelün bih denilir.⁷³

Vekâletin kabulü ise diğer akitlerin rükünleri gibi icab ve kabulden ibarettir. Şöyle ki; müvekkil “ *şu hususa seni tayin ettim* ”deyip de vekilde “ *kabul ettim*” dese yahut kabule işaret eden başka bir söz söylese vekâlet oluşmuş olur. Vekil bir şey söylemeyip de o hususun icrasına teşebbüs etse delâleten / işareten vekâleti kabul etmiş olmakla yapmış olduğu işler sahih olur. İcaptan sonra vekil reddetse icabın hükmü kalmaz yani; müvekkil; “ *şu hususa seni vekil ettim*”dedikten sonra, vekil olacak kimse kabul etmem diyerek reddetse, o vekâlet konusuyla ilgili herhangi bir tasarrufu sahih olmaz.⁷⁴

Kişinin kendisine bir vekil tayin etmesi, bir başkasının vekil olarak tayin edilebilmesi ve bir işin vekâlet konusu olabilmesi için bazı şartlar vardır. Öncelikle müvekkilin vekâlet konusu olan işi yapmaya gücü yettirebilmesi için, o işi yapabilecek güçte olması şarttır. Bu nedenle ayırt etme gücünden yoksun olan çocuk ve akıl hastasının vekil tayin etme salahiyeti yoktur.⁷⁵ Vekilde ise akıllı mümeyyiz- temyiz vasfını haiz olması şarttır. Büluğa ermiş olması şart değildir. Böylece mümeyyiz çocuk tasarrufa izinli olmasa bile vekil olabilir. Ancak bu vekillikten doğan sorumluluk çocuğa değil müvekkile aittir.

---

⁷¹ Bilmen, Nasuhi Ömer, *Hukuki İslamiye ve Islahatı Fıkhiye Kâmusu VI*, (İstanbul: Enes Sarmaşık Yayınları, 1999) 311.

⁷² Yazır Hamdi, Elmalılı *İslam Hukuku ve Fıkıh Islahatları Kâmusu V*, (İstanbul: Hikmet Neşriyat, 1997) 424.

⁷³ Cevde, Ahmed, *Mecelle-i Ahkam-ı Adliye*, (İstanbul: Ahmed Kamil Matbaası,1913)1449.

⁷⁴ Cevdet, Ahmed, *Mecelle-i Ahkam-ı Adliye*, (İstanbul: Ahmed Kamil Matbaası,1913)1451.

⁷⁵ Cevdet, Ahmed, *Mecelle-i Ahkam-ı Adliye*, (İstanbul: Ahmed Kamil Matbaası,1913)1457.

Osmanlı devletinde klasik döneminde vekiller ve şühûd'ul-hal bugünkü avukatların vazifesini görmekteydi. Bu kişiler mahkeme önünde tarafların müdaafasını yapıyorlardı ve tabii olarak bunlar hukuk bilgisi olan kişiler içerisinde seçiliyordu.⁷⁶ Bugünkü haliyle avukatlık “1293/ 1875 Dava vekilleri nizamnamesinde Vilâyatta İcrasına Dair Tahrirat-ı Umumiye” ile kabul edilmiştir.⁷⁷

Bireyler kendi davalarını kendileri takip ve idareye yetkilidirler. Ancak her şahıs, kendi davasını kendisi idare edemeyebilir, buna güç yettirmeyebilir. Bundan dolayı kişi mahkemede temsil edilmek ve hakkını savunmak üzere vekil tayin edebilir. Ayrıca mümeyyiz çocuk ve hakim bile davaya vekil tayin edilebilir.

Davaya vekil tayin edilen kişinin müvekkili aleyhindeki ikrarı, ancak hakim huzurunda ise geçerlidir. Hakim huzurunda yapılmamış olan ikrar geçerli değildir. Böyle bir durum vaki olursa vekil vekâletten azlolunur.⁷⁸

30 Numaralı Şer‘iyye Sicil Defteri’ne baktığımızda birçok dava vekâleti karşımıza çıkmaktadır. Bunlar alacak- verecek davasına karşı dava vekâleti, tevkîl vekâleti, itiraz vekâleti, emlak ve emvâlin fuzulen zabtına karşı dava vekâleti, evlilik ve boşanma davalarına karşı dava vekâletleridir.

Tablo 15: 30 Numaralı Şer‘iyye Sicili’nde Vekâlet Türleri ve Grafiği

Sıra No	Belgenin Türü	Sahife ve Hüküm Numarası
1	Verâset (Tereke, mîrâs) vekâleti	Sahife:1/Numara:1 Sahife:2/Numara:3 Sahife:4/Numara:5 Sahife:7/Numara:8 Sahife:10/Numara:11

⁷⁶ İkinci, Buğra Ekrem, *Osmanlı Mahkemeleri* (İstanbul: Arı Sanat Yayınevi, 2004) 232.

⁷⁷ İkinci, Buğra Ekrem, *Osmanlı Mahkemeleri* (İstanbul: Arı Sanat Yayınevi, 2004) 233.

⁷⁸ Cevdet.Ahmed, *Mecelle-i Ahkam-ı Adliye*, (İstanbul: Ahmed Kamil Matbaası,1913)1517.

		Sahife:13/Numara:14 Sahife:15/Numara:16 Sahife:16/Numara:17 Sahife:17/Numara:18 Sahife:24/Numara:25 Sahife:27/Numara:28 Sahife:29/Numara:29 Sahife:31/Numara:30 Sahife:33/Numara:32 Sahife:44/Numara:40 Sahife:45/Numara:41 Sahife:47/Numara:42 Sahife:50/Numara:44 Sahife:59/Numara:53 Sahife:61/Numara:54 Sahife:63/Numara:56 Sahife:66/Numara:58 Sahife:76/Numara:67 Sahife:76/Numara:68 Sahife:78/Numara:69 Sahife:89/Numara:79
2	Alacak-Verecek, icâre hakkı vekâleti	Sahife:3/Numara:4 Sahife:6/Numara:7 Sahife:20/Numara:21 Sahife:23/Numara:24 Sahife:25/Numara:26 Sahife:32/Numara:31 Sahife:42/Numara:38 Sahife:49/Numara:43 Sahife:51/Numara:45 Sahife:52/Numara:46 Sahife:53/Numara:47 Sahife:54/Numara:48

		Sahife:57/Numara:51 Sahife:58/Numara:52 Sahife:67/Numara:59 Sahife:68/Numara:60 Sahife:69/Numara:61 Sahife:71/Numara:63 Sahife:73/Numara:65 Sahife:83/Numara:73 Sahife:91/Numara:81 Sahife:92/Numara:82
3	İtiraz vekâleti	Sahife:1/Numara:2 Sahife:8/Numara:9 Sahife:9/Numara:10 Sahife:18/Numara:19 Sahife:19/Numara:20 Sahife:22/Numara:23 Sahife:40/Numara:36 Sahife:41/Numara:37 Sahife:55/Numara:49 Sahife:56/Numara:50 Sahife:62/Numara:55 Sahife:64/Numara:57 Sahife:84/Numara:74 Sahife:86/Numara:76 Sahife:87/Numara:77 Sahife:90/Numara:80
4	Emlak ve emvâlin fuzûlen zabtı ve müdahalesi ile ilgili vekâlet	Sahife:5/Numara:6 Sahife:12/Numara:13 Sahife:14/Numara:15 Sahife:26/Numara:27 Sahife:43/Numara:39 Sahife:70/Numara:62 Sahife:81/Numara:71

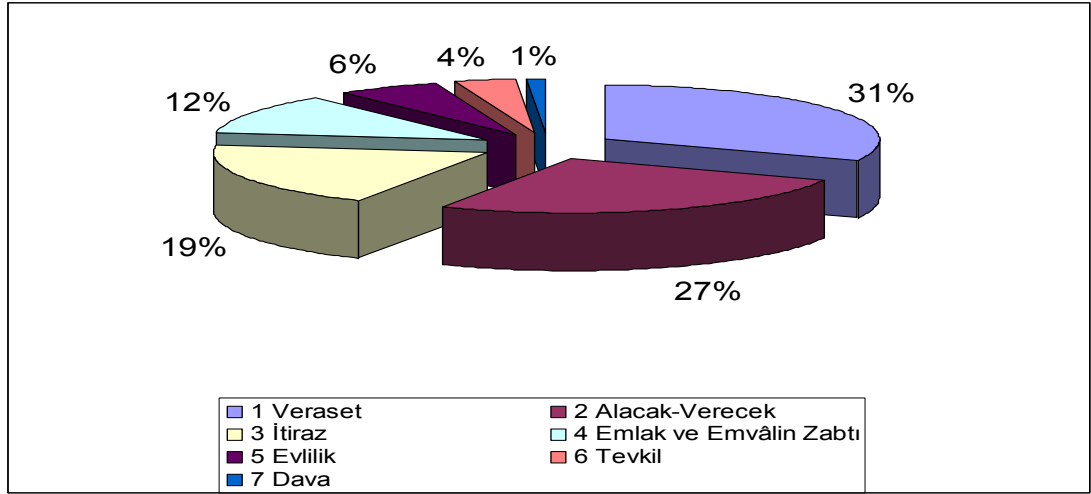
		Sahife:85/Numara:75 Sahife:88/Numara:78 Sahife:93/Numara:83
5	Evlilik (izin, boşanma, nafaka, mehr ve hülliyyât) vekâleti	Sahife:21/Numara:22 Sahife:38/Numara:34 Sahife:39/Numara:35 Sahife:72/Numara:64 Sahife:82/Numara:72
6	Tevkîl vekâleti (Vekîlin vekîl ta'yîni, vekîl 'azl, vekîlin kendini vekîl ilan etmesi, vekîlin kabûl edilmesi)	Sahife:11/Numara:12 Sahife:74/Numara:66 Sahife:94/Numara:84
7	Da'vâ vekâleti kendi haklarının korunması, kendi işlerinin yürütülmesi	Sahife:79/Numara:70

4. VEKÂLET TOPLAM GRAFIĞİ

Tablo 15: 30 Numaralı Şer'iyeye Sicili'nde Vekâlet Türleri ve Grafiği

Sıra No	Belge Türü	Belge Sayısı	Yüzdellik Dilim
1	Veraset	26	% 31
2	Alacak-Verecek	22	% 27
3	İtiraz	16	% 19
4	Emlak ve Emvâlin Zabtı	10	% 12
5	Evlilik	5	% 6
6	Tevkil	3	% 4
7	Dava	1	% 1
Toplam		83	%100

(Grafik-3)

Şer'iyeye Sicili'nde bulunan vekâletle ilgili hükümlerin içeriğinin ne olduğunu ortaya koyabilmek ve bakış açımızı netleştirmek için bunları 7 başlık altında sınıflandırdık. Belgelerde en fazla bulunan belge çeşidinin 26 adetle verasetle ilgili vekalet olduğunu daha sonra 22 adetle alacak- verecek ile ilgili vekalet, 16 adetle itiraz vekaleti, 10 adetle emlak ve emvâlin fuzûlen zabtı ve sırasıyla evlilik, tevkîl, ve dâva vekaletleri olduğu görülmüştür.

Burada zikredilmesi gereken bir diğer husus ise hükümlerde birden çok dâva konusunun geçmesidir. Bir hükümde hem mirasla ilgili konu hemde alacak-verecek gibi konuların bir arada bulunduğu hükümlerin de olmasıdır. Ancak bir sınıflandırma yapmamız gerektiğinden yukarıdaki tablo ve konu başlıklarına göre bu dâva vekâletlerini katogorize etmeye çalıştık.

SONUÇ

Çalışma konumuz olan 30 Numaralı Şer'iyeye Sicili'nde olan 84 adet hükmün 83 tanesi vekalet, 1 tanesi beyannâme ilgili olduğu görülmektedir. Vekâletle ilgili olan hükümlerin tamamında vekil tayin edilmiş olduğu görülmüştür. İncelediğimiz Defter 48 varak 95 sayfadan oluşmaktadır. Defterdeki ilk hükmün tarihi H.5 Rebi'ü'l-âhir [1]324 -M. 29 Mayıs 1906, son hüküm tarihi ise H.15 Cemâziye'l-evvel [1]325- M. 26 Haziran 1907'dir.

Çalışmamızla ilgili belirteceğimiz en önemli hususlardan biri 30 Numaralı Şeri'yye Sicili, Nevşehir'e ait gibi görünse de belgeler incelendiğinde belgelerin tamamı ile Kayseri'ye bağlı Develi ilçesinin mahalle ve köylerinde geçtiğidir. Dolayısıyla bu sicil defteri tamamen Develi'ye ait Şer'iyeye sicillerini içermektedir. Bu yapılan tasnif yanlışlığının gün yüzüne çıkması ve bu defterin Develi Şeri'yye Sicilleri ile ilişkilendirilmesinin doğru olacağını düşünüyoruz.

Sicilde 84 belgeden 50 tane dâva, Müslümanların kendi aralarındaki meselelerden çıkan dâvalar, 26 tanesi gayri müslimleri kendi aralarındaki meselelerden çıkan dâvalar, 8 tanesi ise müslimler ile gayri müslimler arasındaki dâvalardan oluşmaktadır. Müslümanlar ile gayri müslimler arasındaki davaların çoğu alacak-verecek dâvasıdır.

Vekâlet dâvalarında en fazla vekillik görevi, 54 vekillik ile gayri müslim tebaanın Ermeni milletinden, Karabet Efendi veled Ohannes'dedir. Davalılar tarafından en fazla görev verilen bir diğer kişide yine gayri müslim tebaanın Ermeni milletinden, Elmasyan Bedros Efendi veled Evakim'dir. Ayrıca vekilin azl edilip yerine başka birini dava vekili olarak tayin edilen vekaletlerde vardır. Vekil olarak tayin edilen kişiler ya mahkemede görevli kişiler yada toplum tarafından güvenilir insanlardan seçilmektedir. Vekiller seçilirken din veya ırk ayrımı gözetilmediğini en çok vekil tayin edilen kişilerin gayri Müslim tebaanın Ermeni milletinden olduğunu görmekteyiz. Yine yukarıda da açıkladığımız gibi gayri müslimin bir müslümanı da

vekil olarak tayin ettiğini görmekteyiz.⁷⁹ Yine bir başka şehirde oturan birinin de dava vekilliği olarak tayin edildiğini de görmekteyiz.

Bir diğer husus ise Şeri'yye Sicillerinde bir müslüman öldüğü zaman “... *ahâlisinden iken bundan akdem vefât eden ...*” şeklinde ifadeler yer alırken, gayr-i müslim vatandaşların ölümünde “... *ahalisinden iken bundan akdem fevt olan ...*” ifadeleri yer almaktadır. Müslüman olan kişinin ölmesi “ *vefât* ” kelimesi ile tanımlanırken; gayri müslim olan kişinin ölmesi “ *fevt* ” kelimesi ile tanımlanmakta iken çalıştığımız defterde buna rastlanmamaktadır. Gayri Müslim tebaanın Ermeni ve Rum taifesinden ölen kişilere “ *fevt* ” ifadesi yerine tıpkı Müslümanlarda kullanılan “ *vefât* ” ifadesi kullanılmıştır.⁸⁰

Defterde ayrıca Develi'de yoğun olarak bulunan esnaf tabakası ve küçük el zanaatları hakkında da bilgi sahibi olmaktayız. Defterde geçen esnaf çeşitlerini şöyle sıralayabiliriz: Haffaf, boyacı, duvarcı, kunduracı, nalbant, doğramacı, tüccar'dır. Develi'de belgelerde en çok rastladığımız meslek dalı ise haffaflıktır. Özellikle haffaf mesleği ile uğraşanların Develi'nin yanı sıra İstanbul'da da mesleklerini devam ettirdikleri ve dükkanlarının olduğu belgelerimizde ortaya çıkmaktadır.

Develi'de yaşayan gayri müslimlerin en çok ticaretle uğraştığı ve İstanbul'da da önemli bağlantılarının olduğunu görmekteyiz. Müslüman halkın haffaflık dışında en önemli geçim kaynağının tarım ve hayvancılık olduğunu kaynaklardan görebiliyoruz.

Osmanlı Devleti çok uluslu bir yapıya sahiptir. Bu durum Develi'de de görülmektedir. Sicildeki belgeler müslüman tebaaya, gayr-i müslim tebaadan Ermeni ve Rum taifesine aittir. Belgelerden Develi'de yaşayan toplulukların, hangileri olmuş olduğu bilgisini elde etmiş oluyoruz. Sicil çevirisinde bu farklı din ve etnik kökenden gelen insanlar arasında bir çatışma ve ayrımcılığa rastlanmamaktadır. Vekâletler incelendiğinde gurupların çatışmasından değil, alacak-vercek sorunlardan kaynaklı olduğu anlaşılmaktadır. Zaten Müslümanların gayr-i müslim tebaadan Ermeni

---

⁷⁹ B.No: 63

⁸⁰ B. No:11,16, 38,56,58

taifesinden Karabet Efendi veled Ohannes ve Elmasyan Bedros Efendi veled Evakim'i vekil tayin etmeleride bunun göstergesi olabilir. Yine 30 Numaralı Şer'iyeye Sicili'nde İstanbul'da bulunan Develili Müslim ve gayri müslimlerin birbirini kolladığını da görmekteyiz. Örneğin 63 numaralı belgede gayri müslim tebaanın Rum milletinden Hacı Estevri veled Bedros'un, İstanbul Kumkapı'daki 28 Numaralı dükkanının kira bedelini almak için yine İstanbul'da doğramacı esnafından ve Müslüman ahaliden İbrahim bin Efendi Hacı Ali'yi kira bedelini almak için vekil olarak görevlendirmesi bunun açık delilidir. Dolayısıyla defter, Develi'de müslim ve gayri müslimlerin bir arada yaşama kültürünü ortaya koyması açısından da ayrı bir öneme hâizdir.

Defterde Develi'nin idarî yapısı ve mahalleleri hakkında da bilgi sahibi olabiliyoruz. Develi mahallelerinin isimlendirilmesi, mahallede yaşayanların milletlerini ve dinlerini tespit etmemize yardımcı olmaktadır. Fenese Yukarı Mahallesi, Fenese Aşağı Mahallesi, Tekuşe, Su ve Kilise mahallelerinde yaşayanların çoğunluğunun gayri müslim tebaanın Ermeni milletinden, Aykostan mahallesinde ise gayri müslim tebaadan Rumların bulunduğu anlaşılmaktadır.

Burada dikkat edilecek bir diğer husus ise bu mahallelerin sadece gayri müslimlere ayrılmış müstakil mahalleler olmadığıdır. Adı geçen mahallelerde hem müslim hem de gayr-i Müslim halk bulunmaktadır. Ancak Kilise mahallesinde oturan bir Müslime rastlanmamış olması mahallenin adını kiliseden almış olması sadece bu mahallenin Ermenilerden meydana gelebileceğini gösteriyor. Yine Fenese İslam Mahallesinde yaşayanların çoğunun Müslüman olduğu belgelerimizden çıkmaktadır. Camî ön isimli mahallelerin çok sayıda olması Anadolu'da kurulan şehir ve kasabaların kuruluş sürecinde bir cami etrafında kümelenildiği, ardından bu cami isimlerinin çevresindeki muhitlere isim olduğunu görülmektedir. Fenese Yukarı mahallesinin belegelerde bu kadar çok geçmesinin bir sebebi Develi'nin merkez hükümet binasının burada olması ve Kadmiyan Karabet Efendi veled Ohannes'in burada oturması, davâlara vekil olarak görevlendirmesi olarak gösterebiliriz. Bir diğer hususta Everek adlı yerleşim yerinin Develi'nin hemen yanında olması ve şehrin gelişiminin buraya kayması sonucunda idarî yapılanma burada teşkilatını kurmuş ve hükümet binasını burada teşkil edilmiştir. Belgelerimizi incelediğimizde

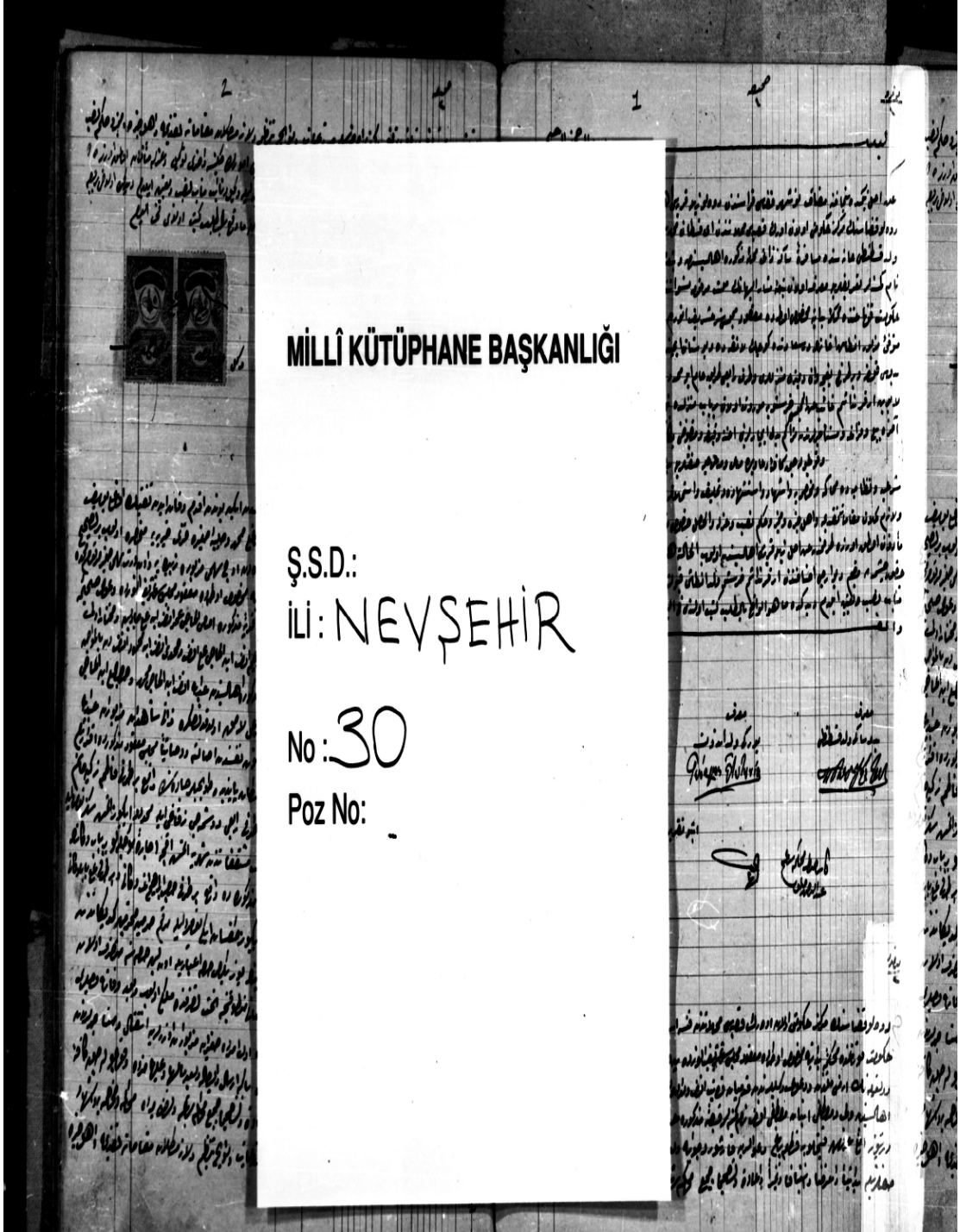
“*Kayseriye sancağına müzâf Develi kazâsının merkez-i hükûmeti olan Everek kasabası*” şeklindeki ifadede de anlaşılacağı üzere Everek’in artık Develi’nin merkezinde kaldığını ancak kasaba olarak ifade edildiğini görmekteyiz.

Sicilde Develi’de kurumlar hakkında bilgilere ulaştık. Develi’de bir Rüştîye’nin olduğu, ayrıca Develi Posta ve Telgraf Müdürlüğü’nünde bulunduğunu görmekteyiz. Belgelerde devlet görevinde çalışan memur, asker gibi kişilerinde varlığını da görmekteyiz. Ser-askeriye Telgrafhanesi Muhâbere memuru, Ettibbâ-yı Askeriye yüzbaşı, Mülâzım-ı sâni, Tekâ’üd yüzbaşı, Galata kadısı, İstanbul/Bayezid Merkez Rüştîyesi mu’allimi, Develi Rüştîye mu’allimi, Mukâvelât muharriri, başlıca görevlilerdir.

Defterde vekâlet türü belgelerin tasnif edilmesi 7 başlık adı altında yapılmıştır. Farklı alanlarda çok fazla vekâlet örneği olduğu için bu anlamda sınırlandırmak zorunda kalınmıştır. Hüküm başlarken vekâlet veren şahsın nereli olduğu veya aslen nereli olduğu, gayr-i Müslim ise hangi milletten ve hangi dine mensub olduğu mutlaka belirtilmiştir. Daha sonra kimin huzurunda ifade verildiği ve nerede ifade verildiği, ifade alınan kadın veya zor durumda olan kişilerin bulunduğu yere gidilerek ifade alındığı, şahitler varsa isimleri ve aynı zamanda vekil olan kişinin ismi mutlaka belirtilmiştir. Sonrasında niçin vekâlet verildiği gayet kısa ve öz biçimde açıklanmıştır. Vekâletin şartları varsa açıklanmıştır. Vekâletin ne şartlarla vekile verildiği neleri muhakeme edeceği veya neleri takip ettiği mutlaka bahis olunmuştur. En son olarak müvekkil, vekil ve şahitler tarafından imza edilmiş ve katip tarafından mühürlenmiştir.

Sonuç olarak 30 Numaralı Şer’iyye Sicil defterini inceleyip, okuyarak, çevirisini yaptık ve belgelerden çıkardığımız sonuçları yazıya geçirdik. Tekrar vurgulamak gerekirse 30 Numaralı Nevşehir Şer’iyye Sicil Defteri şeklinde geçen defterin, Kayseri’ye bağlı Develi ilçesine ait bir defter olduğu tesbit edilmiştir. Dolayısıyla bu çalışmamızın Develi ile ilgili araştırma yapacaklara da yardımcı olacağını ümit ediyoruz.

EKLER (Belgelerin Orijinal Hali)

MİLLÎ KÜTÜPHANE BAŞKANLIĞI

Ş.S.D.:

İLİ: NEVŞEHİR

No: 30

Poz No:

(Kapak)

Sahîfe: 1 Numara: 1

Bismillâhirrahmânirrahîm

An-asıl Niğde Sancağına müzâf Nevşehir kazâsı kurâsından Develü Zile karyesi ahâlisinden olup el-hâletü hâzihî Kayseriye sancağına muzâf Develü kazâsının merkez hükûmeti olan Everek kasabası mahallâtından Aykostan mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Rum Milletinden Bedroski veled Kostanti hânesinde müsâfireten sâkine zâtı mahalle-i mezkûre ahâlisinin ve teb'a-i müşârun-ileyhânın millet-i merkûmesinden Bedroski ve Yorgi veled Andon nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrefe olan teb'a-i müşârun-ileyhânın millet-i merkûme nisvânından Hatun binti Antaş veled-i Yorgi kazâ-i mezkûrun hükümet konağında mahkeme-i bidâyete mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i şer'î-i şerîf-i enverde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüp babam mevrûsum müteveffâ-i mezbûr AntaşAğanınDersa'âdet'de Küçük Lanka'dabostaniçinde Kürkcübaşı Yeni mahallede vâk'î bir tarafı Arabacı Yevan ve bir tarafı Bedros kalfa ve bir tarafı bağcevan Dimitri menzilleri ve taraf-ı râbî'î tarîk-i âm ile mahdûd

bilâ numro taht-ı tasarrufunda olup ba'dehû vefâtına benimle li-ebeveyn er karındaşım gâib-i ani'l-meclis Hristo'ya mevrûs olan bir bâb menzilde benim hisse-i şâyi'amı mahallinde tâlibi zuhûrunda ve me'mûru huzûrunda âhara bey' ve ferâğa ve müste'cirlerinden terâküm bedel-i icârlarımı ahz ve kabza ve makbûzunu bana irsâl ve îsâle ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve taleb ve icrâya vukû' bulacak

kâffe-i de'âvîde müdde'î ve müdde'î-i aleyh sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirâzen ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan cemî' mehâkim-i şer'iyye ve nizâmiyyede muhâkeme ve muhâsamaya ve muhâsaraya ve işhâd ve iştihâd a ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve kendi imzâsıyla müsted'iyât ve levâyih tanzîm ve lâzım gelen makâma takdîme ve ehl-i hibre ve mümeyyiz ve hâkim nasb ve izâle ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ve âharı tevkîl ve azle me'zûn olmak üzere tarafımızdan an-asıl Zile karyesi ahâlisinden olup el-hâletü hâzihî Dersa'âdet'de bulunan ve teb'a-i müşârun-ileyhânın millet-i merkûmesinin Çukurçeşme'de mukîm duvarcı esnafından er karındaşım Hristo veled Antaş kabûlüne mevkûfe vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-hâmis min şehr-i Rebi'ü'l-âhir li-sene erba'a ve işrîn ve selâse-mie ve elf.

Mu'arref Bedroski veledi Kostanti

Mu'arref Bedroski Veledi Andon

İşbu tahrîr huzûrumuzda zabt olunduğu tasdîk kılındı.

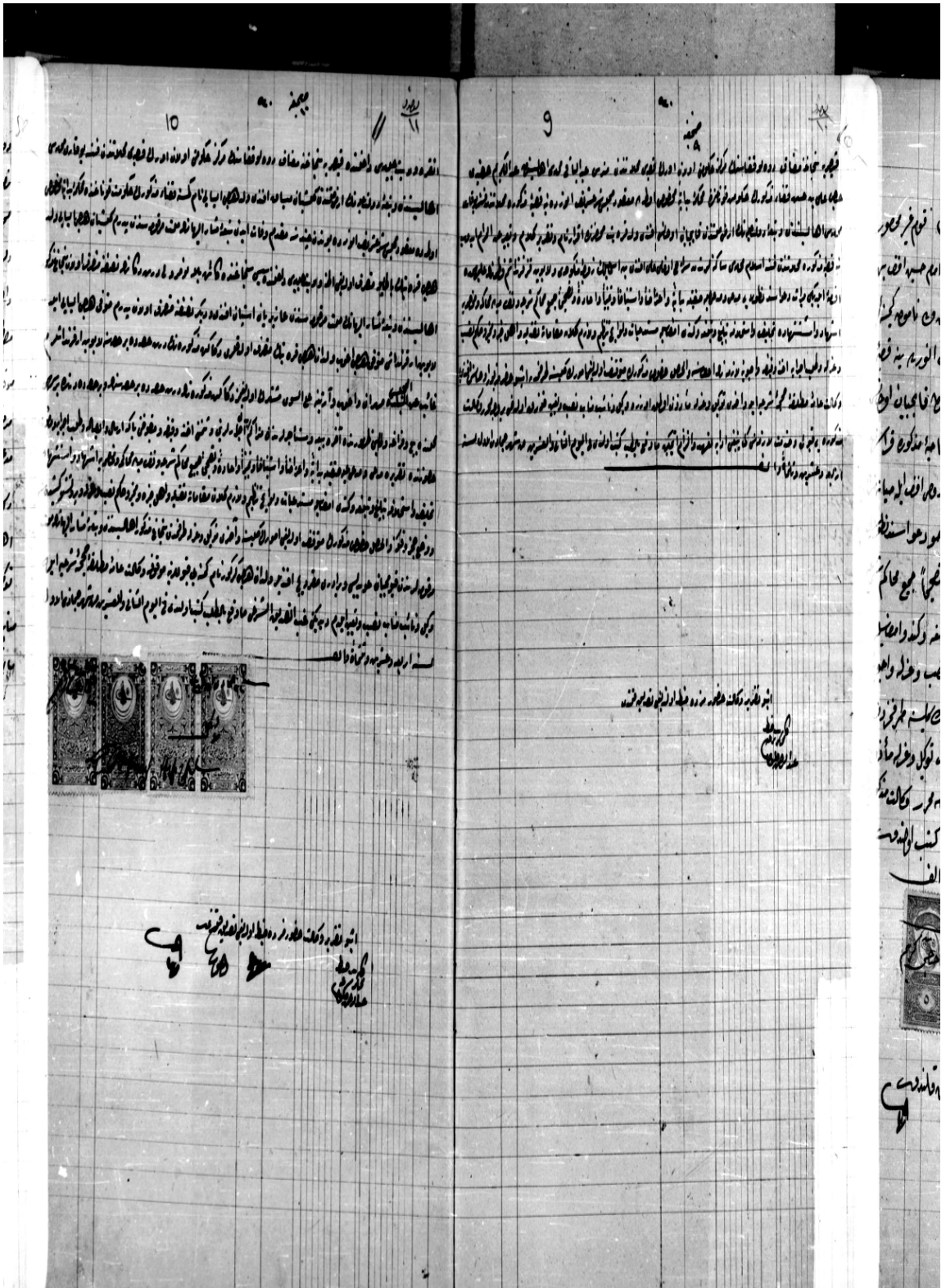
A'zâlar

(1 Numaralı hükmün çeviri örneği)

این تقدیر و کلمات...
کلمه اول
کلمه دوم
کلمه سوم

این تقدیر و کلمات...
کلمه اول
کلمه دوم

(Sayfa 9 ve 10)

Handwritten text in Persian script, consisting of approximately 15 lines per page. The text is dense and appears to be a historical or administrative record. The right page is numbered '19' and the left page '20'. There are several stamps and handwritten notes interspersed throughout the main text, including a large rectangular stamp at the bottom of each page. The handwriting is in a cursive style typical of historical Persian documents.

بدری کملان ...
اولی در ...
در ...
در ...

برای یوسف حیات دور و قضا ...
عاشق ...
مقدور ...
در ...
کلام ...
بر ...
عقد ...
میز ...
میلاد ...
در ...
نقد ...
در ...

بدری کملان ...
در ...
در ...
در ...
در ...
در ...
در ...
در ...
در ...
در ...
در ...
در ...
در ...

Handwritten signature or note below the stamps.

Handwritten notes and signatures at the bottom left of the page.

(Sayfa 39 ve 40)

دود و تقدیر و کائنات و عالم اولی قسطنطنیہ و مندرجہ ذیل شرحی و غیر شرحی مکتوبات
ذاتی یا عرضی شرح عالم اولی قسطنطنیہ و غیر شرحی مکتوبات
تاریخ عالم اولی قسطنطنیہ و غیر شرحی مکتوبات
تاریخ عالم اولی قسطنطنیہ و غیر شرحی مکتوبات

مکتوبات و غیر مکتوبات

تاریخ عالم اولی قسطنطنیہ و غیر شرحی مکتوبات
تاریخ عالم اولی قسطنطنیہ و غیر شرحی مکتوبات

تاریخ عالم اولی قسطنطنیہ و غیر شرحی مکتوبات

دود و تقدیر و کائنات و عالم اولی قسطنطنیہ و مندرجہ ذیل شرحی و غیر شرحی مکتوبات
ذاتی یا عرضی شرح عالم اولی قسطنطنیہ و غیر شرحی مکتوبات
تاریخ عالم اولی قسطنطنیہ و غیر شرحی مکتوبات
تاریخ عالم اولی قسطنطنیہ و غیر شرحی مکتوبات

تاریخ عالم اولی قسطنطنیہ و غیر شرحی مکتوبات
تاریخ عالم اولی قسطنطنیہ و غیر شرحی مکتوبات

تاریخ عالم اولی قسطنطنیہ و غیر شرحی مکتوبات

تاریخ عالم اولی قسطنطنیہ و غیر شرحی مکتوبات

تاریخ عالم اولی قسطنطنیہ و غیر شرحی مکتوبات

(Sayfa 41 ve 42)

Handwritten text in the right margin, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text on the right page (page 47), written in a cursive script. The text appears to be a religious or philosophical treatise, discussing concepts like faith, knowledge, and the nature of the divine.

Handwritten text on the left page (page 48), written in a cursive script. The text continues the discourse from the right page, discussing similar themes. At the bottom of the page, there is a section with several circular stamps or seals, and a signature block with a large flourish.

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين
 والصلاة والسلام على سيدنا محمد
 وآله الطيبين الطاهرين
 اجمعين
 انما العلم بالقول
 والعمل بالقلوب
 والبرهان بالاعمال
 واليقين بالانوار
 والهدى بالانوار
 والنجاة بالانوار
 والوصول بالانوار
 والبرهان بالانوار
 واليقين بالانوار
 والهدى بالانوار
 والنجاة بالانوار
 والوصول بالانوار

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين
 والصلاة والسلام على سيدنا محمد
 وآله الطيبين الطاهرين
 اجمعين
 انما العلم بالقول
 والعمل بالقلوب
 والبرهان بالاعمال
 واليقين بالانوار
 والهدى بالانوار
 والنجاة بالانوار
 والوصول بالانوار

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين
 والصلاة والسلام على سيدنا محمد
 وآله الطيبين الطاهرين
 اجمعين
 انما العلم بالقول
 والعمل بالقلوب
 والبرهان بالاعمال
 واليقين بالانوار
 والهدى بالانوار
 والنجاة بالانوار
 والوصول بالانوار

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين
 والصلاة والسلام على سيدنا محمد
 وآله الطيبين الطاهرين
 اجمعين
 انما العلم بالقول
 والعمل بالقلوب
 والبرهان بالاعمال
 واليقين بالانوار
 والهدى بالانوار
 والنجاة بالانوار
 والوصول بالانوار

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين
 والصلاة والسلام على سيدنا محمد
 وآله الطيبين الطاهرين
 اجمعين
 انما العلم بالقول
 والعمل بالقلوب
 والبرهان بالاعمال
 واليقين بالانوار
 والهدى بالانوار
 والنجاة بالانوار
 والوصول بالانوار

(Sayfa 49 ve 50)

KAYNAKÇA

- Akbaş, Burhaneddin Seyid. “Develi’ye Yerleşen Aşiretler Oğuz -Türmen Oymakları”. *Bütün Yönleriyle I.Develi Bilgi Şöleni*. Develi: Develi Belediyesi Kültür Yayınları, 2003.
- Akdağ, Mustafa. *Türkiye’nin İktisadi ve İçtimaî Tarihi I*. Ankara: Barış Kitabevi Yayınları, 1971.
- Akgündüz, Ahmet. *Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukuki Tahlilleri*. İstanbul: Timaş Yayınları, 1990.
- . “Şer‘iyye Sicilleri”. *İslam Ansiklopedisi I*. İstanbul: TDAV Yayınları, İstanbul 1988.
- . “İslam Hukukunun Osmanlı Devleti’nde Şer‘iyye Mahkemeleri ve Şer‘iyye Sicilleri”. *Türkler Ansiklopedisi X*. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 2002.
- . *Belgeler Gerçekleri Konuşuyor 4*. İstanbul: OSAV Yayınları, 1997.
- Akgündüz, Ahmet ve Halil Cin. *Türk Hukuk Tarihi*. İstanbul: Osmanlı Araştırmaları Vakfı, 2011.
- Akman, M . *Osmanlı Devleti’nde Ceza Yargılaması*. İstanbul: Eren Yayınları, 2004.
- Aktan, Ali. *Osmanlı Paleografyası ve Siyasi yazışmalar*. İstanbul: Osmanlılar İlim İrfan Yayınları,1995.
- Altundağ, Şinasi. *Osmanlılarda Kadıların Salâhiyet ve Vazifeleri Hakkında*. VI. Türk Tarih Kongresi. Ankara: Türk Tarih Kurumları yayınları, 1967.
- Aslan, Naşi. *İslâm Yargılama Hukukunda “Şühudü’l-hal” Osmanlı Devri Uygulaması*. İstanbul: Beyan Yayınları, 1999.

Atar, Fahreddin. “Kadı”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)XXIV*. İstanbul: TDAV Yayınları, 2001.

———. *Fıkıh Usûlü*. İstanbul: Marmara Ün. İlahiyat Fakültesi Yayınları, 1988.

———. *İslâm Adliye Teşkilatı*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 1991.

Aydın, M. Âkif. “Mahkeme”. *DİA XXVII*. Ankara: TDAV Yayınları, 2003.

———. “Osmanlıda Hukuk”. *Osmanlı Devleti Tarihi II*. İstanbul: Feza Yayıncılık, 1999.

Barkan, Ömer Lûtfi. “Kanûn-nâme”. *İslam Ansiklopedisi VI*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1979.

Bayındır, Abdülaziz. “Osmanlı’da Yargının İşleyişi”. *Osmanlı Ansiklopedisi VI*. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 1999.

———. “Örneklerle Osmanlı’da Ceza Yargılaması”. *Türkler Ansiklopedisi X*. Ankara:Yeni Türkiye Yayınları, 2002.

———. *İslâm Muhakeme Hukuku (Osmanlı Devri Uygulaması)*. İslâmi İstanbul: İslâmi İlimler Araştırma Vakfı Yayınları, 1986.

1’inci 5000 Köyün Etüdü Develi Kazası. Ankara: T.C Ziraat Vekâleti Köy Etüdlere Bürosu Neşriyatı, 1941.

Bilmen, Nasuhi Ömer. *Hukuki İsamîye ve Islahatı Fıkhiyye Kâmusu VI*. İstanbul: Enes Sarmaşık Yayınları, 1999.

Cenani, Gürbüz. *Milli Mücadelede Develi ve Ermeniler*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara,1996.

- Cevdet, Ahmed. *Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye*. İstanbul: Ahmed Kamil Matbaası, 1913
- Devellioğlu, Ferit. *Osmanlıca -Türkçe Ansiklopedik Lügat*. Ankara: Aydın Kitabevi, 1997.
- Döndüren, Hamdi. *Delilleriyle İslâm Hukuku*. İstanbul: Çelik Yayınevi, 1983.
- Ekinci, Buğra Ekrem. *Osmanlı Mahkemeleri*. İstanbul: Arı Sanat Yayınevi, 2004.
- Elmalılı, Hamdi. *İslam Hukuku Fıkıh ve Islahatları Kâmusu V*. İstanbul: Hikmet Neşriyat,1997.
- Erkiletoğlu, Halil. *Osmanlılar Zamanında Kayseri*. Kayseri: Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları, 1996.
- Haz. Kudret Emiroğlu, Ahmet Yüksel, Ömer Türkoğlu, Ethem Çoşkun. *Ankara Vilayeti Salnâmesi [1]325(1907)*. Ankara: Ankara Enstitüsü Vakfı Yayınları, 1995.
- Fedayi, Cemal. “Osmanlı Devletinde Şeyhülislamlık Kurumu”. *Osmanlı Ansiklopedisi VI*. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 2000.
- Gedikli, Fethi. *Osmanlı Hukuk Tarihi Kaynağı Olarak Şer‘iyye Sicilleri*. Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, 2005.
- Gökbilgin, M. Tayyip. *Osmanlı Paleografyası ve Diplomatik İlmî*. İstanbul: Enderun Kitabevi, 1992.
- Gündüz, Tufan. *Şer‘iyye Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru Develi Şer‘iyye Sicilleri Kataloğu*. Ankara :OTAM (Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi) Dergisi, 1998.
- Gürbüz, Cenani. *Milli Mücadelede Develi ve Ermeniler*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1996.

- Hızlı, Mefail. *Maddi Kültür Varlıklarımızın Onarımlarını Belirlemede Şer'iyeye Sicillerinin Rolü*. İstanbul:Taç Vakfı Yıllığı I, 1991.
- Hayta, Necdet, Uğur Ünal. *Osmanlı Devleti'nde Yenileşme Hareketleri*. Ankara: Gazi Kitabevi Yayınları, Ankara, 2005.
- İnalcık, Halil. *Osmanlı'da Devlet, Hukuk, Adalet*. İstanbul: Eren Yayıncılık, 2005.
- . *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi I*. İstanbul: Eren Yayıncılık, 2004.
- İpşirli, Mehmed. “Klasik Dönem Osmanlı Devlet Teşkilatı”.*Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi I*. İstanbul: İslam Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi (IRCICA),1994
- Karal, Enver Ziya. *Osmanlı Tarihi VI*. Ankara: TTK Yayınları,1983.
- Konyalı, İ.Hakk. *Abideleri ve Kitabeleri ile Konya Tarihi*. Konya: Yeni Kitap Basımevi, 1964.
- Köstüklü, Nuri. *Osmanlı- Türk Aile Kurumu Araştırmalarında Tereke Defterlerinin Yeri Ve Önemi (19. YY. Örnekleri Çerçevesinde)*. Uşak:Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2008.
- Kütükoğlu, M. S. *Osmanlı Belgelerinin Dili Diplomatika*. İstanbul:Kubbealtı Neşriyatı, 1998.
- Oflaz, Mustafa. *16.Yüzyıl Başlarında Karahisar-ı Devel-i Kazası, Kayseri Yöresi Sempozyumu III*. Kayseri: Kayseri Tarih Araştırmaları Merkezi, 2000.
- Ortaylı, İlber. *Osmanlı Toplumunda Aile*. İstanbul: Pan Yayıncılık, 2000.

- .“Kadı”. *İslam Ansiklopedisi XXIV*. İstanbul: TDAV Yayınları, 2002.
- . *Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti'nde Kadı*.Ankara: Turhan Kitabevi, 1994.
- Özbilgen, Erol. *Osmanlı Hukuku'nun Yapısı*. İstanbul: Nihal kitabevi, 1985.
- Kadir Özdamarlar. “Develi Uleması” *Bütün Yönleriyle 1. Develi Bilgi Şöleni*. Develi: Develi Belediyesi Kültür Yayınları, 2003.
- Pakalın, M. Zeki. *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü II*. İstanbul: İrfan Yayınları, 1995.
- Parla, Taha. “Nevşehir”. *Yurt Ansiklopedisi VIII*. Anadolu Yayınları, 1982-1983.
- Sami, Şemseddin. *Kamûs-ı Türkî*. İstanbul: Alfa Yayınları, 1987.
- Süme, Mehmet. *Develi Kazasının İdari Yapısı ve Belediye Teşkilatı'nın Kuruluşu*.
Develi İlçesinin Belediye Teşkilatının Kuruluşunun 140.yılı Etkinlikleri
Konferansı. Develi, 2011
- Şaşmaz, Musa. *Niğde Nevşehir Aksaray Tarihi Üzerine*. İstanbul: Kitabevi Yayınları, 2008.
- Şen, Murat. “Osmanlı Hukukunun Yapısı”. *Osmanlı Ansiklopedisi VI*. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 1999.
- Turan, Osman. *Selçuklular Zamanında Türkiye Tarihi*. İstanbul: Nakışlar Yayınevi, 1984.
- Türkay, Cevdet. *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*. İstanbul: Tercüman yayınları, 1979.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı. *Şer'i Mahkeme Sicilleri*. İstanbul: Ülkü Dergisi V, 1935.
- . *Osmanlı Devlet Teşkilâtına Medhal*. Ankara: TTK Yayınları, 1988.

———. *Osmanlı Devletinin İlimiye Teşkilatı*. Ankara: TTK Yayınları, 1988.

———. *Osmanlı Tarihi I*. Ankara: TTK Yayınları, Ankara 1994

Yerlikaya, İlhan. “Tanzimattan Önce Osmanlı Devleti’nde Belediye Hizmetleri”. *Osmanlı Ansiklopedisi VI*. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 1999.

Yıldırım Ahmet. “ *Salnameler ve H.1311(M.1893-1894) Tarihli Ankara vilayet Salnamesi’nde Develi*”. Develi Bilgi Şöleni, Develi Belediyesi Kültür Yayınları, 2003.

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı ve soyadı: Mustafa OVA

Doğum Tarihi ve Yeri : 14.05.1978 – Ürgüp / Nevşehir

Eğitim Durumu

Derece	Kurum	Mezuniyet Yılı
[Tezli Yüksek Lisans]	Nevşehir Üniversitesi	2013
[Lisans]	Niğde üniversitesi	1999
[Lise]	Ürgüp Lisesi	1994

Bildiği Yabancı Diller: İngilizce

Bilimsel Faaliyetler: Selanikli Tefvik'in Mirat-ı Vukuat-ı Harbiye adlı kitabının Transkribi ve Değerlendirilmesi (1999)

İş Deneyimi

Stajlar: Şırnak- Cizre İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Projeler:

Çalıştığı Kurumlar:

Şırnak Cizre İlköğretim Okulu-Sınıf Öğretmeni-2000

Neveşehir Ürgüp- Aksalur İbrahim Aydın İlköğretim Okulu-Sınıf Öğretmeni-2004

Halen-Nevşehir Ürgüp-Ortahisar Fatih İlkokulu-Sınıf Öğretmeni-2006

İletişim

Yazışma Adresi: Kavaklı Önü Mahallesi, Şehit Cem BUL Caddesi, No:14,

Ürgüp/Nevşehir

E-Posta adresi: mustafa-ova@hotmail.com

